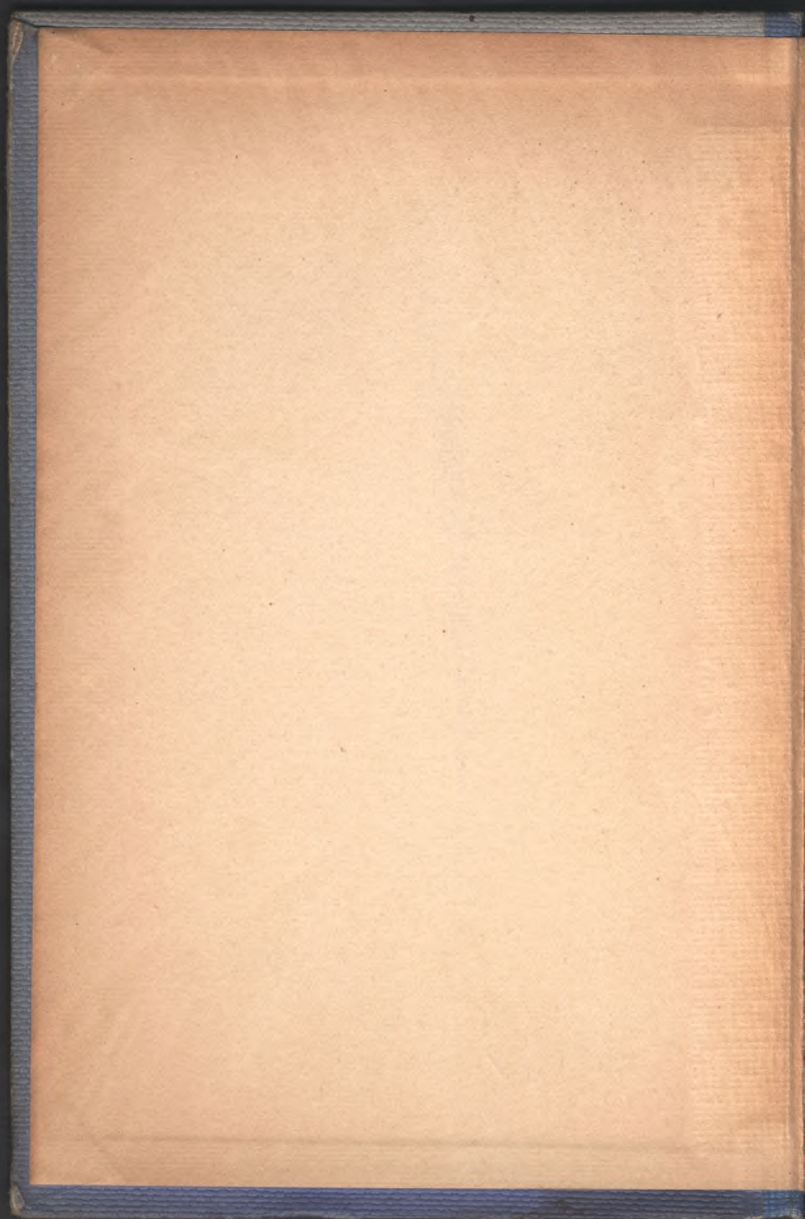
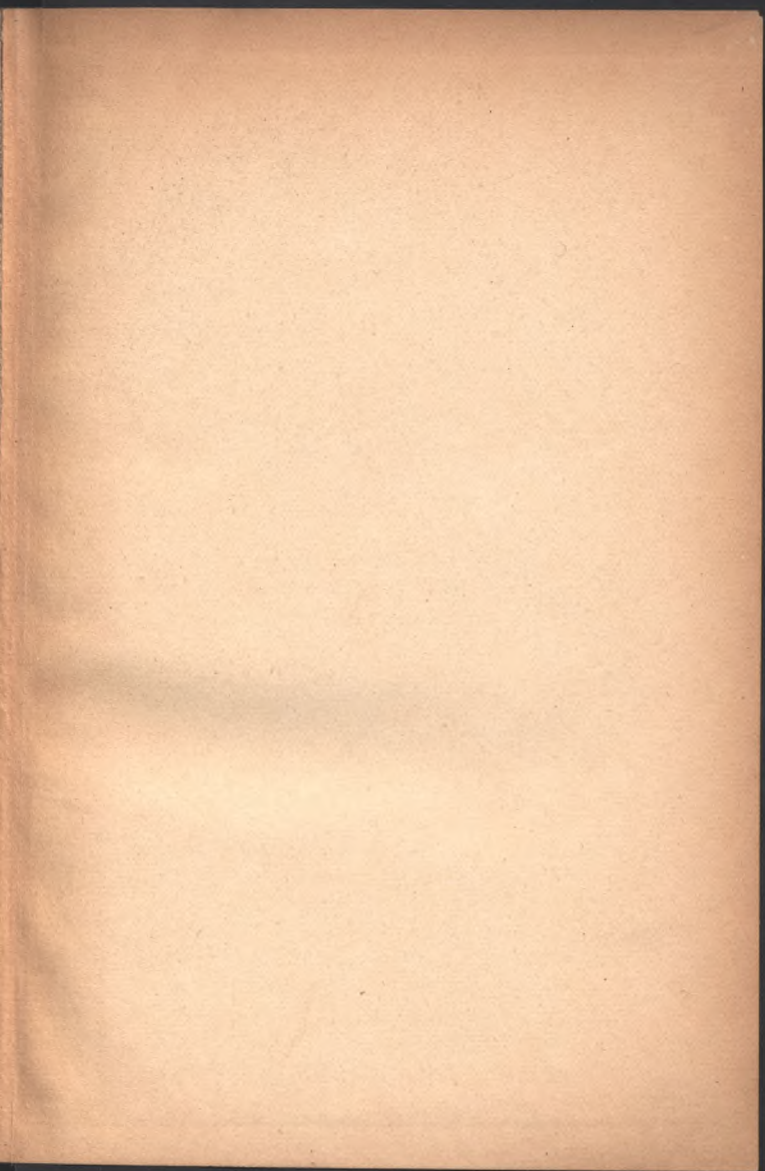
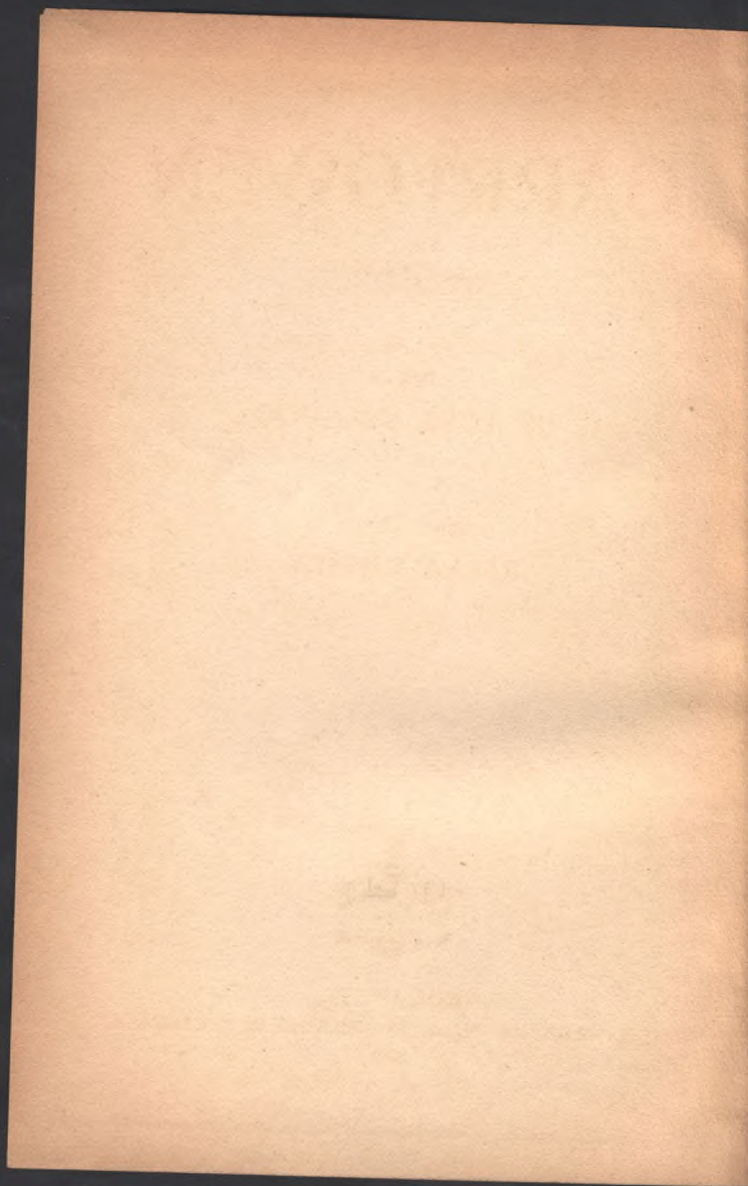

M:2
.....
15.417 OS ZK
51
.....

*H. de Vere
Stacpoole
Garryowen*

GARRYOWEN

REGÉNY

ÍRTA

H. DE VERE STACPOOLE

FORDÍTOTTA

BALLA MIHÁLY

BUDAPEST,

AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI R. T. KIADÁSA

1918

(R
2)

M 15 417/51:2
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
B 4929/1983
LELTÁRI SZÁM

9251. — Budapest, az Athenaeum nyomása.

Václav Lándor

ELSŐ FEJEZET.

A zúgó tenger partján.

A nagy, vén, pajtaformájú, csúf drumgooli házat, melynek bejárója előtt egy mohosult triton fúj a kagylótrombitájába, a tenger morajlása veszi körül.

A homlokrész legfelső ablakából nyáron a kék, télen a szürke, csöndben és viharban egyformán hatalmas Atlanti-oceánt látni, s a mért-földhosszú hullámok örökös zúgása a ház elejét védő, korcs fenyvek fölött bölcsődalként vagy fenyegetésként hangzik át, a hallgatódzó hangulata szerint.

Drumgool egész környéke a mérhetetlen nagyszerűség benyomását kelti. Drumboyne mögött, kelet felé, túl az aranyszínű rekettymbokrokon, a mogorván fekete lápföldeken s a virágzó rétek bíborszínű sávjain, a nap harminc mérföldes dombláncolatot varázsol szemünk elé egy ecsetvonással.

Messzire terjedő, mindig szép hegyeket, melyek, az imént még a gomolygó ködben és esőben rejtőzve, most meglebbentik fellegfátylukat és — ígézetesen a magányos távol szépségében — feltárják a ködszerű kékségből kiemelkedő napsütötte szirtjeiket és vöröses színű hasadékaikat.

Az aranyasas még ott fészkel a hegyeken, s ha nyári napon megállunk a lápföldeken, láthatjuk, hogy a levegőben magasan fenn lebegő vándorsólyom hogyan tűnik el hirtelen, s közben meghalljuk, mint sír a nyirfajd, melyet lesújtott, hogy a repcetáblán szétvagdossa fejét.

Itt künn a napsütésben, a lápon, ehhez a mai naphoz hasonló napon, az ember a semmittevés, a magány, a nyár s a végtelen távol kellemes társaságában érzi magát. A rekettye-illat a tengervíz szagával s a távol hegyek némasága a sziklaodukban mennydörgő hullámtörés morájával egyesül.

A tengeren és a hangafű közt bujkáló szél sóhajlásán kívül semmi emberi hang, semmi életjel, hacsak az a halovány, bodor tőzegfüst nem odaát a hegyek alján, hol Drumboyne falu van, s nyugat felé a tengerpart közelében levő ház, név szerint Drumgool-house.

A vasut innen tizenöt mérföldnyire, Cloyne-nál ér véget, mintha a civilizáció nem merné jobban megközelíteni ezt a vidéket.

Ha már most az ember feláll, tenyerével beárnyékolja a szemét s éjszak felé néz Drumgool-house-on át, különbséget vesz észre a tájon. Amott egy negymérföldes bársonyos gyeppázsit kezdődik, minőt nem lelni sehol az egész világon. A legjobb idomító pálya, melyet képzelni lehet.

A drumgooli Frenchek (nincsenek rokonságban semmi más Frenchekkel) sok győztes lovat idomítottak ezen a földön. Valaha alig fért el a sok ló azokban a Drumgool-house mögött

lévő nagy istállókban. Valaha — nem szomorú jelmondata ez egész Irlandnak?

A mai reggelen, melynél gyönyörűbb szep-temberi reggelt kívánni sem lehet, egy taliga állt meg a drumgooli ház lépcsőfölgjárata előtt. Egy szép szamar volt eléje fogva.

A szamar fejénél Moriarty állt. Moriarty róka-képű, kellemetlen benyomást keltő, gamásnis, hórihorgas egyéniség volt. Somfabotot tartott a kezében és szalmaszálat a fogai közt. Ő tartotta féken a szamarat, míg mrs. Driscoll, aki szakácsnő és főfőmindenegyéb volt a drumgooli háztartásban, segített miss Frenchnek, mikor a kocsiba lépett.

French kisasszonynak kócos strucctollal díszített nemezkalap volt a fején. E fedél alatt koboldszerű kifejezéssel húzódott meg sápadt, jelentéktelen arca és két nagy sötét szeme. Bő köpönyeg volt rajta, melyet mellű fogott össze az álla alatt, s Driscollné, bár valósággal meleg volt az idő, még egy tollboát is tett a nyakába.

French kisasszony hátgerincének gyöngeségében szenvedett, mely kiterjedt a lábára is. Az orvosok hosszú latin névvel jelölték meg ezt az állapotot, de a falubeliek sokkal jobban tudták, mint ők, mi nincs rendben e gyermeknél. Váltott gyermek volt az. Ha French kisasszony száz évvel előbb, szegény emberek gyermekének születik, minden bizonnyal meleg fogadtatás várta volna, mikor a világra jön, mert tüzes lapátra tették volna, hogy vegyék vissza magukhoz a tündérek. Szörnyszülött volt biz' ő s nem nézhette másnak senki, mikor —

»bagolyszemével« — ott ült a taligán, s Driscollné nyakába tette a boáját.

— Tartsa nyakán a boát, — mondotta Driscollné — s ne menjen ki a szirtek közé, Moriarty, hanem maradjon a fák alatt s lassan vigye. De fődolog, hogy akármit tesz, a szirtekre ne menjen vele.

Moriarty nagyot ütött somfabotjával a számár oldalára, mint ahogy a dobos üti a nagydobot, a hangot illetőleg némiképen hasonló eredménnyel is, s az alkalmatosság elindult.

French úr sok győztes lovat idomított életében és Moriarty a jobbkeze volt minden istállóügyben; amit Moriarty nem tudott a lovakról, nem igen volt érdemes tudni.

Nagyon kevesen vannak, akik tudják, mi lakik a lóban, akik ismerik vérmérsékletét, lelkét, erejének tartalékait, s tudják, hogy az adott körülmények közt mire képes.

A ló több, mint egyszerűen négylábú állat. Hogy megnyerjen egy versenyt, ahhoz nemcsak a lábai kellene, bár kétségtelen, hogy a győzelemnek lényeges kellékei azok. A versenyparipa lelke és vérmérséklete az, mely a győztest végigviszi a Rowley Mile végső útszakaszán, mely lehetővé teszi, hogy a Tattenham Cornernél kiválják a mezőnyből, s a célpontnál a legnagyobb erőfeszítéssel, nyakhosszal kiüzdje a győzelmet.

A ló pszichológiájának ösztönszerű ismerete teszi a nagy trénert vagy a nagy zsokét. Moriartyban megvolt ez az ismeret, de volt benne még sok más ismeret is. Úgyes volt mindenben, amihez hozzányult: a nyulaknak való tör-

vetésben, a madarászásban, a kutyák gyógyításában, a furás-faragásban.

— Moriarty, — mondotta French kisasszony, mikor már annyira voltak a háztól, hogy senki se hallhatta meg szavát.

— Igenis, kisasszony, — felelte Moriarty.

— Vigy fel a szirtekre.

Moriarty nem felelt, hanem megint a dob-szóra emlékeztető csapást mért a számár oldalára, meghúzta a gyeplőt s a mondott irányba terelte az alkalmatosságot.

— Elveszti azokat a dolgokat, — jegyezte meg Moriarty, hátra sem fordítva fejét, amint a számár mellett nagy bajjal kapaszkodott fel a meredek sziklaösvényen.

— Nem bánom, ha el is veszítem, — mondotta French kisasszony — de különben majd fölszedhetünk mindent, mikor visszatérünk — el veled!

Ez a megszólítás a boának szólt, melyet a nagy kalap követett nyomon.

A koppanás, mellyel a kalap földrehullása járt, magára vonta Moriarty figyelmét is. French kisasszony megszabadulva minden alkalmatlan mezétől — az egy köpönyeget kivéve —, felült egyenesen a kocsijában. Most hogy a szél átjárta fürtjeit s barna szeméből kedv és fény csapott elő, sokkal tetszetősebb és gyermekibb alaknak látszott.

— Nos, Moriarty, — folytatta French kisasszony harcra készülten — add ide már a gyeplőt.

Moriarty leoldotta a gyeplőt a nyeregről s odanyújtotta úrnőjének kis kezébe. French kis-

asszony, utólagos megfontolásnak engedve, kapcsolta most a melltűjét is s lebocsátotta válláról a köpönyeget.

— Fékomteremtette, mit csinált? — mondotta Moriarty, s visszatekintett a mögöttük elszórtan heverő holmira, mintha csak most vette volna észre, hogy a gyermek mit követett el. — Uram bocsá' — hiszen szétdobálta a ruhája felét az úton... micsoda dolog az, így tenni? Hallja-e, most megmondom egyszer s mindenkorra, hogy ha még valamit leszed magáról, szamarastul, mindenestül megy tüstént haza és mistress Driscoll majd felöltöztetheti. Ezer mennykő, mennyi baja van az embernek magával — *nekiereszteni a gyeplőt s nem húzni a számár száját!*

Ez utóbbi mondatot Moriarty már kiáltva mondotta, s közben jókor odaugrott a számár fejéhez, hogy elejét vegye a szerencsétlenségnek.

Moriarty néha úgy beszélt French kisaszszonnyal, mintha valami kutya, néha úgy, mintha ló, néha pedig úgy, mintha az úrnője volna. De sohasem tisztelet nélkül. Csak az ír cseléd tud ily különböző módokon beszélni a gazdájával.

— Nem húzom a száját, — felelte French kisaszony. — Azt hiszed, nem tudok hajtani? De ha akarod, belekapaszkodhatsz a gyeplőszárba, és, hallod-e, rá is gyujthatsz, ha kedved tartja.

— Nem is kérdezném, ha kedvem tartaná, — felelte Moriarty s megállította a szamarat az ösvénynek egy tűrhetően sík részén, hogy

rágyujtsa a pipájára, mielőtt a szikla tetejére érnek, hol szabadon jár a tenger szélfuvása.

French kisasszony bíráló szemmel nézte, hogy mit művel. Ez utóbbi szavak hangja egyáltalában nem bántotta. Moriarty eredeti ember volt. Más szóval: volt benne jellem. Még az ír alkirályal szemben sem hátrált volna meg. Moriarty nem volt cseléd, hanem a családhoz tartozott. Igaz, fizetést kapott, de nem azért dolgozott: egyszerűen a French-család javáért fáradozott. Megvolt az a nagy tehetsége, hogy mindig eltalálta az igazit s az az ügyessége, hogy amit tett, mindig jól végezte.

Ez utóbbi tulajdonságát bebizonyította épen most azzal is, hogy egyetlenegy szál gyufával gyújtott rá a pipájára, holott körülötte fújt és kavargott a szél, bár az előttük álló szikla elfogta erejét.

Mikor rágyujtott, megint elindította a szamarat s a következő percben megérkeztek a szirtek tetejére.

MÁSODIK FEJEZET.

A szirteken.

Odalenn, mélyen lenn volt a tenger, s mint *valami zafirkék színű rét, elterült a világ végéig.*

Hallották a sziklabarlangokban és a kavics-törmeléken megtörő hullámok zaját, a sirályoknak a szirtekről és sziklatömbökről felhallatszó rikoltozását, s a fűben zörgő szelet,

de ezek a hangok csak még megragadóbbá tették a víz nagy, kék, napsütötte rónájának csendjét.

A tenger nagyon hallgatólag. A pampák három-ezer mértföldes fű-rengetege nagyobb lármát üt a szél ostorcsapásaitól, mint az egész Atlanti-oceán; s egy fecske nagyobb zajjal száll, mint egy negyven láb magas hullám, mely a partig vivő útjában elpusztít egy kikötőhidat s megsemmisít egy hajót.

Idefönn, magasan a part fölött, a homokréten megtörő hullám halk dallamos zenéje csak arra volt jó, hogy hangsúlyozza a tenger sajátos csendjét.

Ebbe a hangba beleszólalt — végtelenül, gyengén, álomszerűen — egy másik hang: a mértföldeket számláló part lélekzete, mely a barlangokban összetorlódo víz dübörgésétől s a sziklákon és a parton megtörő hullámok csapásaitól eredt, de oly meg nem határozhatóan és oly bizonytalanul, hogy az ember, ha figyelt rá, olykor-olykor azt hihette, hogy a letört fűben zizegő szél sóhajtását, vagy a szirtek partfelőli oldalán levő korcs fenyvek susogását hallja.

Künn a ragyogó kékségen megduzzadtak a könnyű szélben a Bellturbet felé tartó halászbárkák barna vitorlái, s éjszaknyugat felé, a parttól egy mérföldnyire, ég felé nyúltak a tengerből a »Hét nővér« sziklabércei.

Ez volt az egész. De mérhetetlenül szép volt.

Talán nincs sehol a világon oly nagy magány, mint itt, Irország délnyugati partján. Magány, de nem teljes elhagyottság. A messzire

nyúló part, szemközt a végtelen tengerrel, abban az állapotban van ma is, melybe az istenek a világ teremtetésekor összehalmozták. Part és tenger történeteket regélnek egymásnak. Hallani, mit beszél a hullám a barlangnak s a barlang a hullámnak, mit beszél a szél a zátonynak és a hullámtorlat a szikláknak és hogyan jajgatnak a sirályok. S az ember tudja, hogy szakasztottan így volt ezer, s ki tudja, hány évvel ezelőtt, mikor Maeldune szélnek fordította vitorláit és a Kurjantó-sziget felé tartott.

Moriarty hagyta legelészni a szamarat a szirt tetejének gyér fűvén, ő maga leült a földre s kezdett rovást metszeni a somfabotjába, míg French kisasszony, kezében tartva a gyeplőt, körül s ki a tengerre nézett.

A Hét nővér szikláinak lába körül fehér koszorú látszott; habkoszorú volt, mert bármily nyugodtnak mutatkozott a tenger ebből a magasságból, azért veszedelmes hullámtorlódás volt ott alatt.

Felszálló kis füstfelleghez hasonlóan emelkedett fel olykor a sziklákról egy-egy sirályraj, összetömörült, szétfoslott és eltűnt. Aztán egy káratona vitorlázott el, szárnyát sem moztatva, szorosan a zátonyok szegélyén, s elmerült egy rikoltással a szem távolán kívül.

A tenger felől szél áradt s magával hozta a tenger illatát, a szirt magasságán lévőek legnagyobb gyönyörűségét.

— Moriarty, — mondotta a gyermek — hová mennek azok a hajók?

— Micsoda hajók? — kérdezte Moriarty.

— Azok a barna vitorláshajók.

— Limerick, — felelte Moriarty, föl se vetve szemét munkájáról, vagy cseppet is tudva, hová mennek azok a hajók s hogy Limerick a tenger partján van-e, vagy benn a szárazföldön. Moriarty annak az elméletnek hódolt, hogy a gyermeknek jó minden felelet, a fő, hogy beérje vele, s a legkényelmesebb felelet egyszersmind a legjobb, mert a legkevesebb fáradságba kerül. Nem volt gyermeknevelő természet; saját nevelése is tényleg fölöttébb homályos pontja volt földönlétének.

— Miért mennek Limerickbe? — kérdezte French kisasszony.

— Hová? — felelte Moriarty, mintegy elmerülve gondolataiba, s tovább faricskálta botját.

— Limerickbe.

— Mit akarhatnának mást, mint tőkehalfejeket venni.

— Miért? — kérdezte French kisasszony, ki furcsának s ki nem elégítőnek találta ezt a feleletet.

— Nem tudom. Sohase kérdeztem tőlük.

Evvel aztán beszélgetésüknek ez a tárgya zsákutcába került és falba ütközött.

Vizsgálat alá vetve Moriarty feleleteit, észre kell venni, hogy bevehetetlen bástyafal mögé vonult, s nincs az a gyermeki »miért?«, amely azon áttörhetett volna.

French kisasszony egy pillanatig azon gondolkodott, hogyan lehetne mégis, Moriarty pedig, aki készre faragta a botját, e közben kiverte a pipáját s újra reágyujtott.

Aztán hasra fordult s a könyökére támaszkodva nézte a hajókat, melyek Limerickbe mentek s istálló-ügyekre gondolt, különösen pedig Garryowenre, a drumgooli istálló legújabb szerzeményére.

Garryowent Moriarty fedezte fel. Az ő tanácsát követte mr. French, mikor megvette a csikót, s az ő keze alatt fejlődött Garryowen egyikévé a leggyorsabb lábú állatoknak, melyek valaha körműkkel érintették a földet.

French kisasszony a kísérőjét nézte, s így voltak ott hosszú, hosszú ideig; fejük fölött átcaptak a sirályok, melyek méz-sárga színűeknek látszottak, mikor a nap áttört hófehér tollazatukon, a szél fújt és a tenger harogott.

— Moriarty, — szólalt meg újra a gyermek — szeretné-e, ha nevelőnőd volna?

Ez a kérdés felébresztette mélázó kedvéből Moriartyt. Felállt.

— Menjünk, — mondotta és kantáron fogta a szamarat — megbetegszik így kalap nélkül ebben az égető napsütésben.

— Nevelőnőm jön, — mondotta a gyermek — negyven éves s mához egy hétre már itt lesz; ugyan milyen lesz, mit gondolsz, Moriarty?

— Akármilyen legyenek, — felelte Moriarty, ki már megint kitért a kérdés elől — aligha lesz az olyan, mint a rózsabimbó.

Moriarty a visszatérő ösvényre terelte a szamarat, French kisasszony pedig elővett a kabátja zsebéből egy levelet, mely szándékosan nagy, kerek betűkkel írva, mintha csak nyom-

tatták volna, hogy a gyermek is könnyen olvashassa, egész kötetekre valót beszélt küldőjének jó szívéről, bár a tartalma eléggé egyszerű volt.

French úr Dublinban volt, de távolléte alatt minden nap írt egy ily levelet a kis leányának.

A gyermek hangosan felolvasta a levelet, míg Moriarty levezette a szamarat a meredek ösvényen.

Mulatságos egy levél volt ; úgy kezdődött, mintha French gyermeknek, úgy folytatódott, mintha felnőttnek írta volna, és úgy végződött, mintha épen csak akkor jutott volna eszébe a címzett kora.

Elmondotta, mit művelt a városban, megemlítette, hogy felkereste Legge urat, a család jogtanácsosát, s hogy mennyire boszankodott a pénzbeli ügyek miatt.

»De«, mondotta mr. French levelének egyik helyén, »mindezt rendbe hozza majd Garry-owen«.

Mikor French kisasszony felolvasta ezt a részt, Moriarty azzal jelezte e dologról való véleményét, hogy nagy dobütést mért scmfabotjának boldogabb végével a szamar oldalára.

»Végre találtam számodra egy nevelőnőt«, írta French, »negyven éves és pápaszemet visel az orrán. Látni nem láttam, de tudom a leveléből ; mához egy hétre jön át Angolországból. Holnap érkezem haza az öt óra harmincas vonaton.«

— Az ma van, — jegyezte meg French kisasszony.

— Tudom, — felelte Moriarty. — Mrs. Driscoll levelező-lapot kapott. Hogy menjek

ki a csészával a vasutra. No, Effie kisasszony, itt van a köpönyege, most vegye rá.

— Jaj, de unalmas, — mondotta French kisasszony, mikor Moriarty felvette a földről a megvetett köpönyeget.

Magára öltötte és folytatták az utat, míg a boához nem értek.

Duzzogva vette a nyakába azt is, aztán megint nekiindultak, míg a nagy kalaphoz nem értek, mely ott hevert a földön, ahol hagyták.

Moriarty a gyermek álla alá illesztette a gummizsinórt s taszított egy kicsit a kalapon, hogy egyenesen álljon.

Mint a lecsavart lámpavilágosság, úgy aludt ki French kisasszony jókedve és derült színe, mely már a köpönyegfelöltéskor megfogyatkozott, a kalapfeltevéskor pedig teljesen megszűnt, és gyászmenetben, Moriartynak a számár bordáira mért, temetői hangulatot keltő dobütései közben mentek haza.

Az ajtóban Driscollné várta őket.

— Nagyon jól van, Moriarty, — mondotta — hát még sem engedte meg, hogy levesse a kalapot.

— Levetette, — mondotta Moriarty — én pedig sajátkezűleg tettem megint a fejére... mit mond? Hogy óvtam-e a szélről? Micsoda szélre gondol és miről beszél? Itt van ni, vigye be a szobába, nekem a lovaim után kell nézni, mindjárt egy óra.

Driscollné eltűnt a házban, ölben vive a French-család utolsó hajtását. Szegényke! Ha volt valaha gyermek, aki abban a veszélyben

forgott, hogy megöli a jóakarát, ő olyan gyermek volt.

Halálra dédelgették.

Sok beteg élte át már ezt a vértanuságot és a megsemmisülésnek ezt a biztos folyamatát.

HARMADIK FEJEZET.

Mister Giveen.

Drumgool agglegény, vagyis inkább özvegyember háza volt. Az ebédlőt, melyben rég elhalt Frenchek nézték egymást porlepte vásznukról, ritkán használták, a szalónt soha. Puska és horogvessző a nappali szobában lelte meg helyét. Ez a szoba valamikor könyvtár volt s a még meglevő könyvek az elporló papír és bőr szagát terjesztették benne, mely nem kellemetlenül vegyült el a tengeri levegő és a szivarfüst illatával.

A házat a tenger mormolása töltötte be. A moraj és a tenger szaga, mely fönségesebb a rózsa illatánál, a szobába áradt a nyitott ablakon.

Ha az ember Drumgoolban megkopogtatta volna az ajtókat, nem egy szoba csak visszhanggal felelt volna.

»Rég elmúlt időből itt zokogás, ott kacaj hallatszik...«

Most nem volt sem sírás, sem kacaj, csak csend és por; és régi, a tenger levegőjétől annyira leromlott házfölszerelés, hogy még a zsbárus is megvetette volna.

Annak a napnak a reggelén, mikor a nevelőnőt várták, French úr a nappali szobában, az egykori könyvtárszobában volt s a bácsijával, mister Giveennel beszélgetett, aki, régi szürke nyári ruhájában, mellette a kalap, a kanapén ült s egy újságba nézett. A reggeli még az asztalon volt; az ablak nyitva állt, hogy beáradhasson a fenséges őszi nap, és French úr szivarjának füstje kék páraként szállt a levegőben.

Mr. Giveen nem szivarozott; nem bírta a feje. S ugyanez ok miatt nem ivott bort sem. Mikor feltette a kalapját, olyan volt, mint egy fiatal ember; de a látszat csalt. A koponyája tar volt egészen.

Ez az úr, kit némiképen az örület fuvallata vett körül, sok tekintetben cseppet sem volt örült, más tekintetekben — nos, furcsa ember volt.

Drumgool-house és Drumboyne közt, a távolság fele útján lévő villában lakott, volt némi kis jövedelme is, melynek pontos összegét nem árulta el. Nem volt se foglalkozása, se hivatása, se mestersége, nem voltak hozzátartozói sem — French volt a legközelebbi rokona s mindig csak azt kívánta, hogy bár távolabbi volna —, nem volt semmi gondja, bánata. Nem olvasott, nem dohányzott, nem ivott, nem billiárdozott, nem kártyázott és nem játszott semmi más játékot sem; ez az élvezet mind megártott mr. Giveen fejének. Mindamellett elűzte unalmát két dologgal, melyek teljesen igénybe vették őt meg a szomszédait: hírt gyűjtött és terjesztett, és csapta az asszony-népnek a szelet.

Bár Drumboyne kicsiny helység volt s jelentéktelen volt a környéke is, mr. Giveen pletykázó kedve máris sok bajt okozott, és tizenöt mértföldnyi területben nem volt leány, kire mr. Giveen szerelmes pillantásokat nem vetett, vagy kinek nem udvarolt volna.

Nevezetes volt a dologban, hogy akárhányszor megházasodhatott volna ; nem egy drumboynei leány fogadta volna el ráadásul Giveen urat a villájáért és csekély, a nép száján megnövekedett jövedelméért, de hát ő nem volt férjjelölt, másrésről pedig nagyon morális ember volt. Csak azért udvarolt, hogy épen udvaroljon. Ez amolyan ir szokás.

Mr. Giveen miatt nem döntötték el egy darabig a kérdést, hogy jöjjön-e nevelőnő Drumgool-houseba.

Mr. French nagyon jól tudta, hogy minden olyasvalami, ami szoknyát visel és nőhöz hasonlít, arra fogja indítani bácsiját, hogy ostromzár alá fogja a házat.

De hát gondolni kellett Effie nevelésére.

— Bizonyára minden rendben lesz, — gondolta magában mr. French — ha olyat fogadok, aki már eléggé meglett korú.

Csak ma reggel adta tudtára a nagy újságot.

— Dick, — mondotta French — nevelőnő jön a házhoz Effie mellé.

— Mit mondasz, mi jön? — kérdezte mr. Giveen, fölvetve szemét az újságról, melynek hirdetésoldalát böngészte végig (egyik nem egészen normális szokása volt, hogy leült, belemeredt az újságba s úgy tett, mintha olvasná, hogy eközben észrevétlenül jártat-

hassa körül gondolatait). — Mit mondasz, micsoda ?

— Nevelőnő jön Effiehez.

— Ah, — mondotta mr. Giveen s megint elmerült az ujságlap tanulmányozásába.

Ez a látszólagos közömbösség nagyon gyanus jel volt. A híradás, hogy új cselédet várnak a házhoz, minden bizonnyal a kérdések egész sortüzére ösztönözte volna ezt a pletykás embert, a legpontosabb, s legbizalmasabb felvilágosításokat váró kérdésekre a jövevény nevét, életkorát, hajsztínét, külsejét, nagyságát és születéshelyét illetőleg. De ennek a fontos közlésnek hallatára szótlan maradt, ám oly némasággal, mely csak a nyelvére terjedt ki. Ha valaki szorosabban figyeli, észrevehette volna, hogy a szeme gyorsan jár fel s alá az ujság hasábjain s hogy a keze reszket.

Mr. French, kinek nem volt megfigyelő-képessége, tovább beszélt egyebekről, míg mr. Giveen le nem dobta az ujságot.

— Milyen ? — kérdezte.

— Ki ? Mi ? — kérdezte viszont French, ki éppen a takarmányrépáról beszélt.

— A nevelőnő.

— Még nem láttam, de Grimshaw kisaszszonynak hívják és túl van a negyvenen.

Erre a feleletre mr. Giveen fejére csapta a kalapját s a nyitott üvegajtóhoz fordult.

— Holnap találkozunk, — kiáltotta vissza, s eltűnt a magastörzsű rózsafák között.

French nevette magában.

Aztán ugyanazon az üvegajtón kiment a kertbe, onnan meg az istállóépületekbe s ott

találta meg Moriartyt, ki a szerszámkamra előtt állt és lószerszámot tisztogatott.

— Moriarty, — mondotta mr. French — fogj be a breakbe s eredj ki a félhathi vonathoz az állomásra.

— Igenis, uram, — felelte Moriarty. — Lesz podgyász is?

— Azt hiszem, nem sok, — felelte mr. French.

— Meg fogod hozni azt a hölgyet, aki Effie kisasszony nevelőnöje lesz. Könnyen megismerheted, — koros hölgy. Ha egy útiládánál többje lesz, megmondod Bradynak, hogy holnap reggelre hozza be.

Mikor visszatért a házba, elővette zsebéből azt a levelet, melyet egy hete kapott Grimshaw kisasszonytól, s újra elolvasta.

»A fizetés kérdésére«, ez volt a levélben, »nem vetek különösebb súlyt, mert van némi jövedelmem, amelyet, ha akarom, jelentékenyen fokozhatok a tollammal. Nagyon érdeklődöm Irland s népe iránt és nagyon szeretnék alaposabban megismerkedni az ön szép hazájával; úgy hát, azt hiszem, a pénzkérdést mellőzhetjük. Minden oktatásért, melyben kis leányát részesíthetem, bőségesen kárpótolni fog az ön vendégszeretete.«

Kedves és csinos, határozott, okos női kézzel írt levél.

Miss Grimshaw megnevezett mr. Frenchnek néhány tiszteletreméltó személyiséget is, akikről felvilágosítást kérhet kilétéről, de French, ki természeténél fogva mélységesen közömbös volt a részletek iránt, nem fáradt

azzal, hogy értesüléseket szerezzen Grimshaw kisasszony felől.

— Macska vigye a bizonyítványait, — gondolta magában — negyvenen túl lévő asszony nem éri meg, hogy az ember érdeklődjék a személyes tulajdonságai iránt.

NEGYESEDIK FEJEZET.

Kaland a kastélynál.

— Hordár, hordár, megáll ez a vonat Tullaghnál?

— Rossz vonatra szállt, madam. Ez nem áll meg sehol; gyorsvonat ez s a legközelebbi állomása Cloyne — szálljon le, indulunk. Kész, Larry.

Miss Grimshaw, ki porosan és fáradtan ült egy elsőosztályú fülkében, mosolyogva hallgatta ezt a párbeszédet. Egy rekettjeiellatot hozó széláramlattal együtt hallatszott be hozzá a vasuti kocsi nyitott ablakán.

— Most már, — gondolta magában Grimshaw kisasszony — csakugyan elhiszem, hogy *Irlandban* vagyok.

Mindeddig semmi jellemzően nemzeti vonást nem fedezhetett fel sem Dublinban, sem azután, hosszú, kietlen, poros útjain. Irland lelkével nem találkozik az ember a járt utakon.

A bérkocsis, ki Dublinban egyik pályaudvarról a másikra vitte, oly mogorva és hallgatag ember volt, hogy bátran lehetett volna angol is. Az utca mind olyan volt, mint az

angol utca, az ember, mint az angol ember, az eső angol eső volt — csak épen hogy még kellemetlenebb.

De itt nem esett. Itt, nyugaton, úgy tűnt fel, mintha a vonat a civilizációból egy új világba sietne. Nagyszerű dombláncolatok és bíborszínű puszta, a délutáni nap fényétől megaranyozott, se nagy-, se kisvárosoktól el nem éktelenített végtelen síkság, a távol kékségében pedig felhőbe borult hegycsúcsok tárultak a néző elé.

— S az emberek még Svájcba mennek, mikor közel érhetik ezt, — mondotta magában Grimshaw kisasszony s állát a kezére támasztva nézte a kilátást.

Egyedül volt a fülkében s átnyújthatta lábát a szemközt lévő ülésre. S nagyon csinos, kicsi lábai voltak.

Grimshaw Violet egyszerű s előkelő volt kamgarnból szabott norfolk-kosztümjében, s barna homburgi kalap volt a fején; de legszébb ékessége az ifjúsága volt.

Bár valóság szerint huszonkét éves volt, nem látszott többnek tizennyolcnál. Arca, melyre rásütött a délután meleg fénye, csinos, értelmet sugárzó arc volt, haja sötét és dús. Mellette a kocsi párnáján több ujság hevert, köztük az Athenaeum s egy könyv, »Tarasconi Tartarin«, eredeti francia nyelven.

Ilyen volt az a hölgy, ki mr. French hirdetésére ajánlkozásával felelt. Nem volt semmi megtévesztés a dologban. Grimshaw kisasszony az első levelében huszonkét évben pontosan megjelölte az életkorát. A tévedés French

úr részéről történt. Végigolvasva a hirdetésére kapott másfél száz ajánlatot, valamiképen összetévesztette őt mással és fejében valamegyik másik hölgy éveinek száma került együvé Grimshaw kisasszony nevével.

Ami pedig a pápaszemet illeti, képzeletében megalkotta egy Grimshaw nevű negyvennégy éves nevelőnő képét s ez a nő pápaszemet viselt.

Grimshaw kisasszony nem tette azt. Az ő ragyogó szürke szemének az elkövetkező évek hosszú során át nem lesz még szüksége ily fegyverzetre.

Amerikai nő volt, Massachusetts államban született s családja elvesztette vagyonát a vasúti értékeknek abban a nagy válságában, mely Garfield meggyilkolása következtében rázta meg a pénzvilágot. Grimshaw kisasszony atyja, ki hajlamánál és hivatásánál fogva börzejátékos volt, nagy szerepet játszott a Wallstreeten s a vasúti értékeknek Garfield halála előtt való nagy és tartós áremelkedése következtében roppant vagyonra tett szert. Guiteau merénylete jeladás volt az általános és rohamos értékcsökkenésre, s annak a szörnyű emlékü szombatnak délutánján, mikor a Wash-részcények értéke tizenhat százalékkal esett s nem javult fel többé, Grimshaw Curtis agyonlőtte magát irodájában és Grimshaw Violet, a piciny teremtes, magára maradt a világon, apa, anya, testvér nélkül s nem volt más rokona, mint egy nagybácsija, kinek rövidárú-üzlete volt.

Ez a nagybácsi fogadta gondjába a kis

leányt s a lehető legjobb iskolában neveltette. Négy év előtt meghalt és Grimshaw Violet tizennyolc évével megint egyedül s most már teljesen elhagyatottan maradt a világon. Az volt az egyetlen szerencséje, hogy Gretry Simon, a rövidárús nagybácsi, egy newyorki telek évi ezer dolláros jövedelmét hagyta reá örökül.

Miss Grimshaw átköltözött Európába, nem férjet keresni, hanem a művészetben való kiképzését keresve Párisban.

Félévi tanulás után tiszta jött vele, hogy jövőjét nem a művészet terén fogja megjelni, s minthogy erős gyakorlati érzékkel volt megáldva, sutba dobta a palettát, az irodalomra vetette magát, dolgozott Hardmuth sajtószindikátusának s egy év múlva reáúnt erre a foglalkozásra is.

Közvetlenül azután, hogy letett Hardmuthról is, szemébe ötlött egy női folyóiratban mr. French hirdetése, mely valósággal elragadta becsületes őszinteségével.

— Bizonyos, hogy nem íróember, — gondolta magában — mert régen olvastam ennél világosabb írásművet. Meg lehetne próbálni — úgyszólván mindig nagy kedvem volt Irlandba menni — s ha nem tetszik, elvégre nem kötöm le magam örökre.

French úrnak ajánlkozására írt válasza düllőre vitte a dolgot, és Grimshaw kisasszony útban volt Drumgool-house felé.

A vonat most egy mélység fölött robogott át, melyben hat láb magasságban nőtt a páfrány, széles, derengő, álomszerű, visszhangos

és vízesésekben gazdag, mélység fölött, melyben bujábban tenyészett a fenyő meg a páfrány, mint bárhol a világon.

Az ezerszeres visszhang völgye ez. Az ember kiált egyet s a visszhang felel, felel, s az ember csak hallja, hogy a hétköznapias hangja, melyen tegnap beefsteakot rendelt, tovaszáll fenyveken s páfrányon át, aztán a tündérek országában hal el.

A vonat eltűnt egy alagútban s a dübörgő sötétségből megint kirohant a nappal világosságába s a páfránnyal és hangával borított síkságra.

Grimshaw kisasszony megoldotta plaid-podgyászának szíjait s elhelyezte benne könyveit és ujságjait. A vonat meglassította menetét s mire az ifjú hölgy összecsomagolta minden cókmojkját, megállt egy állomáson, melynek ez volt a felírása : »Cloyne«.

A fiatal leány kinyitotta fülkéjének ajtaját, leszállt s a napfény, a csönd, az elragadó üdeség világába lépett.

A levegő úgy hatott reá, mint a bor.

A perronon csak kevés embert látott, egy vöröskendős asszonyt, egy papot, ki a vonatról szállt le, néhány parasztot, több hordárt, kik azzal foglalatostkodtak, hogy leszedtek a podgyázkocsiról néhány — a hangokból ítélve — baromfival tele kosarat, végül pedig még egy kopottas külsejű cilinderkalapos, fekete-kabátos alakot, mely semmiképen sem illett ebbe a környezetbe.

— Nincs hordár, aki átvinné a podgyászomat? — kérdezte miss Grimshaw egy hóri-

horgas, kancsal szemű, furfangos képű, félig lovász-, félig vadászformájú embertől, ki végigment a vonat hosszán, s benézett minden kocsiba, mintha keresne valakit.

— Hordárt keres, miss? — kérdezte a rókaképű ember. — Gondolom, hordárnak csúfolják magukat, akik a csibéket szedeketik le ott hátul.

És nem vesztegetve tovább a szót, felszállt a kocsiba s egymásután kihányta belőle az útításkákat, a plaid-göngyölegeket meg a többi cókmoikat.

— Nem látott a kisasszony Dublintól idáig egy öregecske asszonyságot? — kérdezte Moriarty — mert ő volt — mikor letette az utolsó podgyászdarabot is.

— Nem láttam, — felelte Grimshaw kisasszony.

— Az áldóját, — mondotta Moriarty — akkor vagy elszalasztotta a vonatot, vagy kiesett belőle. Billy, — fordult az egyik hordárhoz, ki nagykényelmesen közeledett — ha majd nem gondolsz arra a díjra, melyet a szépségversenyen kaptál, talán törődhetsz egy kicsit az ittlevők dolgával is, s gondodba veheted ennek a hölgynek a holmiját.

— Azt hittem, várni fog itt reám mr. French kocsija Drumgoolból, — mondotta Grimshaw kisasszony, mikor Billy kezdte fölszedeketni a podgyászát.

— Mister Frenchet mondotta a kisasszony? — kérdezte Moriarty.

— Úgy van, a drumgooli French urat.

Moriarty arcán egy vigyorgás jelent meg s

olyanformán futott át csúf vonásain, mint a gyöngye szélfuvás, mely bodrokat ver a víz színén.

— Engem úgy se', — mondotta — erősen kellemes meglepetés lesz French úrnak. »Moriarty«, mondotta nekem, »fogj be a breakbe és hozd el azt a hölgyet, aki a félhathi vonaton érkezik. Nem tévedhetsz«, mondotta, »mert öregcske és pápaszem van az orrán.«

Miss Grimshaw kacagott.

— Nos, — mondotta — mister French ebben tévedett. Menjünk a kocsizhoz. Mert remélem, elvisz.

— Tizenöt mértföldünk lesz Drumgoolig, kisasszonyom, — mondotta Moriarty. — French úr megparancsolta, hogy kérjem meg, tessék meginni egy csésze teát itt a fogadóban, mikor megérkezett; csak keresztülmegyünk az úton s ott vagyunk.

— Köszönöm, — mondotta Grimshaw kisasszony.

És nyomonkövette Moriartyt meg a hordárt az állomási kijáró felé.

Künn egy fényesre lakkozott, ezüstveretű, nagyon modern break várta. A tüzes aranyderes kancát, mely éléje volt fogva, egy fiú tartotta féken.

Az út túlsó oldalán zörögve himbálódzott a szélben a fogadó címtáblája, mintha hívni akarná; és Grimshaw kisasszony ment.

A kapu nyitva állt s a tornácon egy piszkos gyermek játszadozott. Grimshaw kisasszony elhaladt a gyermek mellett, bekopogtatott, s egy rossz dohányfüst és szeszféle szagától

büzlő ivószoba tárult eléje. Betette újra az ajtót, kinyitott a tornác jobboldalán egy másik ajtót s belépett egy dohos szobába, melynek egy üvegbura alatt álló kitömött kutya volt a védőszelleme.

A kandalló párkányán két óra állt, az egyik három órát, a másik tizenkettőt mutatott — egyik sem járt; egy amerikai kelmével bevont kanapé, hozzá illő székek, egy kép, mely az utolsó ítélet jelenetét ábrázolta, néhány poros tengeri kagyló s egy olcsó szőnyeg, ezekből állt ki a szoba berendezése.

Grimshaw kisasszony csengetyűhúzózt keresett, mikor megütötte fülét a Moriarty s egy ismeretlen női lény közt folyó párbeszéd:

— Mistress Sheelan, — szólt Moriarty hangja, nyilván a hátulsó udvar felől.

— Mit akar? — hangzott a felelet, nyilván az emeletről.

— Mit csinál?

— Mosdom.

— No hát siessen a mosakodással és tegyen föl egy bögre vizet, mert egy ifjú hölgy van itt, aki teát innék.

— Jaj nekem, Moriarty!

— No, mi baj?

— Szólítsa Biddyt, ott lesz hátul a tehénistállóban. Mondja meg neki, a bögrét már föltettem, csak rakjon jól a tűzre és főzze meg a teát. Jövök egy perc alatt.

Grimshaw kisasszony leült és várt, s hallgatta a fölülről hallatszó és sietségre valló neszt és találgatta, milyen is lehet Mrs. Sheelan, mikor megmosakodott.

Hamarosan belépett a szobába, azon melegeben a tehénistállóból Biddy, az arca piros, mint az alma, másik asztalra tette át szaporán a kitömött kutyát, fölterített egy összegöngyölt piszkos abroszt, melyet a hóna alatt hozott, gyorsan kihúzott egy fiókot, az asztalra tett kést, villát, kanalat, sótartót, meg egy cinkből való borsos szelencét.

— Fölösleges ezt mind iderakni, — mondotta Grimshaw kisasszony — nekem csak egy csésze tea kell.

— Oh, nem fáraszt az engem, miss, — felelte Biddy szélesre nyúló mosollyal. Megterítette az asztalt annak rendje és módja szerint, aztán megállt az ajtóban.

— Nos? — kérdezte miss Grimshaw.

— Csak azt akartam mondani, — felelte Biddy bátortalanul — hogy az utazás után talán ... másik kalap is megtenné már a fején.

Mikor Grimshaw kisasszony körülbelül tíz perc múlva a teánál ült, kopogtattak az ajtón.

Moriarty lépett be, s kezében tartva a kalapját, megállt.

— Az útiládáját Bradyval, a fuvarossal küldöm haza, miss, — mondotta Moriarty — a kisebb podgyászát pedig elviszem a breaken.

— Köszönöm.

— Bocsánatot kérek, miss, — folytatta Moriarty — nem látott-e véletlenül kiszállni a vonatból egy embert, akinek hosszú fekete volt a kabátja, az arca meg olyan volt, mint egy temetésrendező ábrázata.

— De láttam, — felelte Grimshaw kis-

asszony — ha azt a cilinderkalapos embert gondolja.

— Azt, azt, — felelte Moriarty — hogy vinné el a kórság! Mindjárt gondoltam, miben sántikál, mikor megláttam, mikor pedig le-szedtem a miss podgyását, hozzám jön s kér-dezi, ismerem-e French urat, ki ezen a kör-nyéken lakik. »Miféle French urat?« kérdezem. »French Mihály urat«, feleli. »Hogy tudom-e, hol lakik?« mondom, »hát minek néz engem, aki French úr tulajdon cselédje vagyok?« »Mennyire van ide?« mondja. »Micsoda?« kérdem én. »French úr háza«, mondja. »Akkor menjen« mondok »még tizenöt mérföldet.« »A teremtésit«, azt mondja, »gyalogszerrel tegyek meg ekkora utat«. »Üljön föl erre a breakre«, mondom, »majd elviszem én«. Arra ő felül s most várja, hogy vigyem — az akasz-tanivaló!

— De hát ki az? — kérdezte az ifjú leány, ki nem értette egészen ezt a szóözönt.

Moriarty halkabban mondotta:

— Végrehajtó az, kisasszonyom, s azért jött, hogy lefoglalja a lovakat.

— A lovakat...

— Úgy van az, miss. French úrnak volt valami ügye egy dublini zsidóval, kit Harrison-nak hívnak, s még ma reggel is azt mondja nekem, »Moriarty«, mondja, »légy szemes, mert félek, hogy Harrison, az a fekete bestia rosszat forral ellenünk, mert a zsidónak olyan a füle, hogy innentől Clontarffig ér«, mondja, »s könnyen meglehet, hogy neszét vette az ügynö-keitől, hogy eladtam *Nip*-et meg *Tuck*-ot, s

ha csakugyan neszét vette, azt mondja, »akkor világos, mint a vakablak, hogy végrehajtót küld a nyakunkra, mielőtt a két állatot elvezetném a háztól«.

— *Nip meg Tuck*, ugy-e, két ló? — kérdezte Grimshaw kisasszony, kit kezdett érdekelni Moriarty beszéde.

— Úgy van, kisasszonyom, olyan két hátszló az, hogy Galwayban nem lelpi párját.

— Csakugyan? No folytassa.

— Hát, tudja, kisasszony, a lovakat a kilenc órai vonaton akarják elvinni. Sherbourne őrnagy vette meg mind a kettőt, ki is fizette az árukat, s ha most ez a fickó elkaparintja, French úr kénytelen volna visszaadni a pénzt, és nem volna az nagy szégyen? . . .

— Az az ember akarja lefoglalni a két lovat? — kérdezte miss Grimshaw.

— Úgy van, kisasszony, s azért jöttem, hogy megkérjem, engedje őt velünk jönni. Mert azon járatom az eszem, hogy engedelmevel és beleegyezésével megtréfálom, miss, s azért fogadtam fel a kocsira.

Miss Grimshaw kacagott és így szólt:

— Magam se szeretem az uzsorásokat.

— Láttam én azt az arcáról, kisasszonyom.

— De nem szeretném, hogy valami bántódás érje azt az embert, vagy meg is sérüljön.

— Hogy meg ne sérüljön, miss! — kiáltotta Moriarty érezteljes tiltakozással. — Ugyan mit is érne, megsebesíteni, ha nem ölnék is meg mindjárt? — bízza csak reám, kisasszonyom, oly kíméletesen fogok bánni vele, mint a pólyás gyerekekkel. Megmondtam

neki, hogy elviszem French úr házához, meg is teszem, de Nip-től meg Tuck-tól kopik az álla.

— Jól van, amíg nem bántja, nekem nincs semmi ellenvetésem.

Moriarty visszavonult és mistress Sheelan megjelent. A nagy tisztálkodás meglátszott arcának fényességén. A teáért nem akart elfogadni pénzt, mert French úr külön parancsára szolgálta, majd a számlájára teszi.

A kisasszony, egy shillinget nyomva még Biddy markába, kiment a fogadóból.

A cylinderkalapot viselő kopottas egyéniség kényelmesen fenn ült már a kocsin s a tegnapelőtti ujságot olvasta, egy másik fiú pedig féken tartotta a kancát, az előbbi fiú helyett, akit Moriarty nyeregbe ültetett és lóhalálában Drumgoolba küldött, hogy óvja French urat.

Grimshaw kisasszony helyet foglalt a végrehajtóval szemközt levő ülésen. Moriarty megragadta a gyeplőt, a gyerek félreugrott s a kanca felágaskodott.

— Tüzes állat, — jegyezte meg a cylinderkalapos.

— Hát a' mondó vagyok, hogy kifárad, mire ma végzek vele — mondotta Moriarty. — No, no, hová készülsz? Még nem láttál podgyászos taligát? Motorkocsinak nézed, vagy mi bajod van? Előre, sátán!

A »táncosnő«, — ezen a jelentőségteljes néven szokták emlegetni Drumgool-houseban — miután kedve szerint eljárta a cakewalkot,

igyekezetét a washingtonpost meg a two-step valamiféle kombinációjára fordította.

— Vegye kezébe az ostort, — mondotta miss Grimshaw.

— Az ostort? — tiltakozott Moriarty. — Ha észrevenné, hogy a kezembe veszem, egyszerűen felborítana bennünket... no... no... kis táncosom... no... így már jól van!

— Most már szebben jár, — mondotta Grimshaw kisasszony.

— Hát persze, kisasszonyom, — felelte Moriarty — ha egyszer elindult, nem áll az meg többet, csak elindítani nehéz átkozottul.

A délután a napnyugta felé hajolt s keletről felkelt a hold az ametiszt színű égen, sápadtan és kísértetiesen, mint valami felhő.

Kétfelől az országút mellett magános, csön-des mocsarak és fekete ingoványok terültek el, csak a szél fúvása meg a szélkiáltó sírása szakította meg némaságukat. Az évek millióinak nyugalma pihent a leáldozó nap vízszintes sugaraitól bíborszínre festett hullámos hegyeken s meredek sziklabérceken, melyek kelet felé húzódtak tova. Messze nyugaton, a Cloyne kéményeiből felszálló füstfellegeken túl, a láthatatlan tenger csapkodta a sziklákat és követeket és rikoltozó sirályok, halászmadarak, vízi csibék és kárákatonák felelgettek a tenger-alatti sziklaoduk mély döngésére.

Grimshaw kisasszony szerette volna kitálcálni, hogyan akarja megtréfálni Moriarty a kopott ruhájú urat, kinek köcsögkalapja oly kevésbé illett ebbe a környezetbe.

Ez az ember, ki a fogadóban sem enni, sem inni nem akart, nem mondott le minden szív-erősítőről, mert időről-időre elővett a zsebéből egy üvegpalackot s megrontotta a levegőt valami olcsóféle pálinka bűzével; de szólni nem szólt semmit, pedig egymásután maradtak el mögöttük a mértföldek, a nap is leáldozott s eltűnt, a hold fényesebb lett s köröskörül tündérországgá változott át a világ.

— No most már tíz mértföldet tettünk meg az utunkból, miss, — mondotta Moriarty és hátrafordult Grimshaw kisasszonyhoz. — Látja azt a görbe fát, ott jobbra az ingoványtól?

— Látom.

— Középen a között a fa meg a bokrok között, ott puffantották le az öreg Moriartyt; jövő júniusban lesz két esztendeje.

— Agyonlőtték?

— Lelkemre mondom, úgy tele volt golyóval, hogy a hátramaradottjai őrt állítottak a sírjához, mert attól féltek, a legények kiássák, hogy kiszedjék belőle az ólmot.

— De ki lőtte agyon?

— Azt kérdezték az esküdtek is, kisasszonyom, mikor nem bűnösnek nyilvánították Rafter Billyt, Sheelan Longot meg Mulcahy Micket, pedig még füstölgött kezükben a fegyver, mikor elfogták őket, a gazembereket.

— Istenem, de hát *miért* lőtték agyon?

— Hát tudja, miss, kellemetlenné tette magát. Több mint öt esztendőn át folyton óvták a legények; igazán mondom, annyi koporsós meg halálfejes képet küldöztek neki, hogy egy egész falat teleragaszthatott volna velök, de ő

fidibuszt csinált belőlük. Ügyet se vetett az embercsontokra meg a halálfejekre. »Tűzbe velük«, szokta mondani. »Jól van, jól«, mondták a legények, »egyszer még figyelmeztünk«. »Csak figyelmeztessetek, ha jól esik«, mondotta ő s azok figyelmeztették. Két nappal azután elküldték a másvilágra . . . látja-e, kisasszonyom, azokat a tornyokat, ott a fák mögött . . . onnan kukucskálnak ide.

— Látom.

— Az ott French úr háza.

— De hiszen az kastély.

— Úgy van, kisasszonyom, régente, azt hiszem, úgy nevezték.

Egy kapu előtt, melynek két szárnya nyitva volt, Moriarty megállt.

— Ott, — magyarázta a cylinderkalapos embernek, — ott menjen végig a hátulsó ajtóig; le a kocsimról, menjen be és mutassa elő a paksamétáját, mert hiszen csak azért jött, hogy végrehajtsa a rábízott parancsot; fölösleges is eldugni a zsebébe, mert úgyis kikanalikal a szeméből. Le innen, menjen a hátulsó ajtóhoz, adja át tiszteletemet a szakácsnénak és mondja meg neki, hogy jövök majd vacsorára, de előbb helybe viszem ezt a kisasszonyt.

A végrehajtó ott állt a holdfényes úton és szemügyre vette a kocsit meg a lovat, mely idáig hozta.

— Kocsi, ló French úr tulajdona? — kérdezte.

— Igenis, azé.

— No, akkor csak kösse be az istállóba, — mondotta — és úgy vigyázzon, hogy aztán ki

ne vezesse onnan; minden élő és lábön álló jószág azon módon maradjon, míg el nem intéztem dolgomat.

— Jól van, uram, — felelte Moriarty nagy lelki gyönyörűséggel, s a cilinderkalapos ember bement az udvarra s eltűnt a hátulsó ajtó irányában.

Grimshaw kisasszony némiképen csalódott-nak érezte magát a félben maradt tréfa miatt; de nem ismerte még Moriarty alapos módszereit és ágasbogas terveit.

— Azt hittem, meg akarja tréfálni, — mondotta.

Moriarty, ki egy pillanatra leszállt, hogy megnézzé a lova körmét, megint felült a bakra, megfordult a kocsival, egyet suhintott az ostorával s hátratekintett az ámuló Grimshaw kisasszonyra.

— Nem French úr háza ám az, kisasszonyom.

— De . . . hiszen azt mondotta.

— A ház az övé, igaz, ami igaz, — mondotta Moriarty — de száztíz esztendő óta senki se lakott benne és nincs abban más, mint bogács meg denevér. Ő French úr házáat kérdezte; no hát nem French úr házához vittem? De French úr nem itt lakik, hanem Drumgoolban.

— Mennyire van ide Drumgool?

— Tizenöt mértföld ide Cloyne, kisasszonyom, és Drumgool tizenöt mértföldnyire esik Cloynetól.

— Szent Isten! — kiáltotta miss Grimshaw.

— Harminc mértföldnyire vagyunk Drumgooltól.

— Olyanformán, kisasszonyom ; Cloyneban lovat kell váltanunk. Az öreg kanca már odáig van és ki is dőlne, ha nem pihentettem volna két óra hosszáig, mielőtt elhoztam magát a vasutról.

— Nézzen oda ! — sóhajtotta a fiatal leány.

Messze a hátuk mögött, a holdfényben úszó országúton, előtűnt egy alak, mely szaladt, kiabált s integetett a kezével.

— Ő az, — mondotta Moriarty. — Mondhatom, úgy tesz, mintha kísértetet látott volna. Nézze csak, miss, most leesik a kalap a fejről.

Szemmel látható volt, hogy a futás nem volt erős oldala a végrehajtónak, de azért, kezében a kalappal, csak törtetett előre férfiasan jó negyedmérföldnyi úton, míg végre kidőlt.

— Mi lesz most belőle ? — kérdezte miss Grimshaw, s a más baja egy pillanatra feledtette vele és háttérbe szorította a saját aggodalmait.

— Lelkemre, magam sem tudom, kisasszonyom, — felelte Moriarty. — Különben miattam tehet, amit akar, nekem az mindegy ; csak egy dolgot nem tehet meg : a lovakra bizony nem teszi a kezét ! És nagyon sajnálom, kisasszonyom, hogy kénytelen-kelletlen elhoztam magammal ezen a nagy kerülőúton, de hát nem tette volna-e meg maga is ugyanazt, ha maga van az én helyemen, én meg a maga helyén vagyok, s az a fekete bestia bajt akar csinálni a gazdámnak ?

Miss Grimshaw kissé búsan mosolygott.

— De nem ő a hibás.

— Miben nem hibás, kisasszonyom ?

— Ebben a dologban ; csak a kötelessége szerint járt el.

— Fékom teremtetten, igaza van, — mondotta Moriarty — de annál rosszabb, mint Meehan Con mondotta, mikor vállára kapta a zsákot és jött a csendőr, hogy letartóztassa. Még tudom is, hogy mit követett el — azt hiszem, csirkét lopott —, de a csendőr azt mondotta neki, hogy gyere, viszlek az áris-tomba. »Sajnálom, hogy kénytelen vagyok elfogni téged«, mondja, »de hát szomorú kötelességem, hogy megtegyem«. »Annál rosszabb, ha úgy fáj neked«, mondja Con, »és hol fáj legjobban, ha kérdezni szabad?« »A lelkemben«, feleli a csendőr. »No akkor maj segíték a bajodon«, feleli Con, és úgy kupán vágja, hogy elájul.

— Nagyon furcsa módon könnyítette meg neki a kellemetlen kötelességét.

— Igenis, miss, — mondotta Moriarty s egy darab ideig némán haladtak tovább, Grimshaw kisasszony pedig mindhiába igyekezett kitálcálni, hogy mennyiben helyezhetné kedvezőbb világításba Meehan Con esete a végrehajtó esetét.

Most lépésben haladtak fölfelé egy hosszú hegyi úton és Moriarty leszállt, hogy a kanca könnyebben húzhassa a kocsit.

Egy ember, ki a hegyoldal fele magasságában előttük ballagott, hátrafordult s várta, hogy utolérjék. A hóna alatt horognyelet vitt.

Grimshaw kisasszony kíváncsi volt, hogy mely meglepetés vár reá, s csakugyan meg is lepte az idegennek műveltségre valló hangja.

— Nem mondhatnák meg, hol vagyok? — kérdezte az idegen.

— Hogyne mondhatnók, uram — felelte Moriarty, megállítva a kancát. — Több mint tizenegy kilométernyi utat kell megtennie Cloyneig, ha ugyan oda tart.

— Szent Isten! — mondotta magában hal-
kan az idegen, aztán fenhangon: — Tizenegy
ír mértföldet?

— Úgy van, uram, errefelé nincs angol mért-
föld. Cloyneba készül az úr?

— Oda, ott lakom a fogadóban. Ma reggel
indultam útnak, s ott a két hegy közt egy kis
patakban akartam horgászni, de az az ostoba
fickó, akit magammal hívtam, eltévedt vala-
hol; legalább elment s nem tért vissza. Ha meg-
találom, kitekerem a nyakát.

— Történetesen nem a fogadóbeli Sheelan
Billy volt az, uram?

— Azt hiszem, annak hívták.

— Akkor nem az utat tévesztette el, uram,
hanem csak részeg a legény. Ez itt French úr
breakja, uram, s ha fel akar szállni, s a kis-
asszonykának nincs kifogása ellene, elviszem
Cloyneig.

— Semmiesetre sincs, — mondotta Grim-
shaw kisasszony.

Az idegen, egy kifogástalanul öltözött, kelle-
mes külsejű fiatalember, megemelte a sipká-
ját. A hangja nem volt jellemző erő nélkül;
jólelkűség, könnyű szív, vidám lélek szólt
belőle s nagyon illett arcához, vagyis inkább
ahhoz, ami arcából látható volt a holdfényben.

— Végtelenül kegyes öntől, — mondotta. —

Egészen holtra fáradtam, mert hat órája vagyok talpon ; nem is jártam szerencse nélkül, csakhogy elvesztettem a halaimat, mikor egy gödörbe estem a mocsarak közt. Épen hogy élve menekülhettem a horogvesszőmmel.

Leült a breaknak ugyanarra az oldalára, melyen az ifjú leány helye volt, és szavait szomszédnőjéhez intézte, miközben Moriarty tovább hajtotta a kocsit.

— Azt hiszem, be kell mutatkoznom. Dashwoodnak hívnak ; horgászni jöttem ide, s minél többet látom Irlandot, annál jobban megtetszik nekem. A kegyed hazája...

Grimshaw kisasszony kacagott.

— Nem hazám, amerikai nő vagyok.

— Csakugyan ? — mondotta Dashwood úr, láthatólag kellemes meglepetéssel. — Örülök. Ír nőnek hittem. Mondja, — folytatta bizalmas hangon — nem útálatos-e ?

— Micsoda ?

— Irland.

— De azt hiszem, azt mondta, tetszik önnek.

— Ír nőnek tartottam. Tetszik is nekem ez az ország bizonyos tekintetben. A hegyeit meg a whiskyjét nem vetem meg, a népe eléggé kedves, főképp, ha szeretne mosakodni, de a vendégfogadói... édes Istenem !

— Cloyneben a pályaudvarral szemközt lévő fogadóban lakik ?

— Igen, ott, — felelte mr. Dashwood.

— Akkor ismeri Biddyt meg a kitömött kutyát.

— Nagyon is jól. Kegyed is ott lakott ?

— Ma délután ott ittam egy csésze teát.

— Itt közelben lakik?

— Azt hiszem, hogy egy darab ideig ezen a tájon fogok lakni. Ma délután érkeztem ide.

— Csak ma délután? Bocsásson meg a kíváncsiságomért, de hol érkezett meg... azt hiszem...

— Cloyneben.

— De hiszen most épen Cloynebe megy.

— Tudom; bekocsiztam az egész környéket. Egy urat kellett letennünk egy kastálnál, s most megyünk vissza Cloyneba. Azután egy Drumgool nevű birtokra megyek, mely tizenöt mérföldnyire van Cloynetól.

— Ma este? — kérdezte Dashwood és csodálkozva nézett az ifjú hölgyre.

— Nem tudom, — felelte Grimshaw kisasszony lemondó hangon. — Azt hiszem, oda kell majd kötözni a kocsihoz, mert máris úgy érzem, mintha le akarnék esni — köszönöm, nem, még tudok a magam erejéből egyenesen ülni, csak képletes értelemben mondtam.

Mr. Dashwood egy ideig hallgatott; Grimshaw kisasszonyt valami titokzatosság vette körül, melyet nem tudott megfejtetni, ő pedig nem magyarázhatott meg neki.

Aztán így szólt:

— Furcsa, ugy-e, hogy mindketten bejártunk egy országrészt s most holtra fáradtan találkoztunk egymással.

— Borzasztóan furcsa, — felelte Grimshaw kisasszony, és el akart fojtani egy ásitást.

— Üntatom a fecsegésemmel?

— A világért sem.

— Akkor rendben van. Tudom, hogy fáradt

lehet, de, tudja, minthogy egy breakban még sem lehet aludni, jobb, ha az ember beszélget egy kissé. Mennyire van még ide Cloyne? — kérdezte Dashwood Moriartytól.

— Kilenc mértföldnyire, uram.

— Helyes. De hallja, az imént azt mondotta, hogy ez a kocsi French úr tulajdona. Fél évvel ezelőtt megismerkedtem Londonban egy French nevű urral — French Mihály urral.

— Ő az, uram.

— No, ez nevezetes, — mondotta Dashwood úr. — Egy klubban találkoztam vele, s elmondotta, hogy valahol Irlandban lakik — magas termetű, nagyon magas termetű ember — érdeklik a lovak.

— Ő az, uram.

— Roppantul mulatságos találkozás, — mondotta Dashwood úr, a szomszédnőjéhez fordulva. — Két guineet vesztettem rajta a Gatwick-eladóversenyen.

— Ő az, uram, — mondotta Moriarty meggyőződéssel.

— Nagyon mulatságos... és *kegyed* ismeri őt?

— Nem ismerem, — felelte Grimshaw kisasszony — azaz hogy csak levelezésünk révén ismerem. Egy időre nevelőnőül megyek házához, — jelentette ki.

— Én pedig holnap, természetesen, tiszteletemet teszem nála. Igazán, roppantul különös. Mulatságos volna, ha találkoznánk még valakivel, aki szintén hozzá készült volna s magánosan és elhagyottan tévelygett volna egész nap; akkor a fogadóban letelepedhet-

nénk mind a kandalló körül és elregélhetnök egymásnak élményeinket.

— Nem remélem, — mondotta Grimshaw kisasszony komolyan, mert arra az emberre gondolt, kit hátrahagytak a régi kastélynál s arra az élményre, melyet az regélhetne el.

Moriarty eközben a táncosnőnek beszélgetett, elmondotta neki, milyen abrak várja a fogadóban s a ló szépen továbbkocogott, míg végre feltűntek előttük Cloyne lámpái, mint megannyi szentjánosbogár.

— Meddig tart, míg befogja a másik lovat? — kérdezte miss Grimshaw Moriartytól, mikor megálltak a fogadó előtt, mely még nyitva volt.

— Nem tudom, kisasszonyom, megkérdem majd, — felelte Moriarty.

Mr. Dashwood segített útitársának a kiszállásnál s Grimshaw kisasszony követte a folyosón s onnan a vendégszobába.

A kandallóban vígan lobogott a tűz, az asztal terítve volt és majdnem mindjárt belépett Biddy, jelenteni, hogy mister French azt izeni a kisasszonynak, szíveskedjék a fogadóban tölteni az éjszakát, pihenje ki magát és csak holnap reggel menjen Drumgoolba, s hogy nagyon sajnálná, ha kényelmetlenségek érték volna a lovak miatt.

Grimshaw kisasszonynak mindez oly csodálatosnak tűnt fel, mintha dróttalan táviratozás lett volna, mert sejtelve se volt a küldöncről, kit Moriarty ültetett lóra délután, s küldött a gazdájához, világosan megmagyarázva, minő tervvel jár a végrehajtót meg a nevelőnőt

illetőleg, akit kénytelen magával vinni, mert a végrehajtó megérezné a peccsenyeszagot, ha Grimshaw kisasszony Cloyneban maradna a podgyászával.

— S mit kíván a kisasszony vacsorára? — kérdezte Biddy.

— Mit kaphatunk? — kérdezte Dashwood úr.

— Mindent, ami tetszik, uram.

— No, akkor hát hozzon hideg szárnyast meg egy kis sonkát. Kegyednek, ugyebár, jó lesz a szárnyas? — fordult az ifjú leányhoz.

— Jó, — felelte Grimshaw kisasszony — ha nem kell várni, míg megsütik. Borzasztó éhes vagyok.

Biddy visszavonult. Hideg szárnyas-sült meg sonka ugyan nem volt a háznál, de a vendégszerető szokás úgy kívánta, hogy tíz percreg úgy tegyenek, mintha keresnék a kívántakat. Végre kaptak pirított szalonnát — tojás nem volt a háznál — és teát, s Grimshaw kisasszonyhoz, mikor éjszakára visszavonult dohos s egy kitömött macskával diszített hálósobájába, behallatszott Moriarty mély hangja; nyilván mrs. Sheelannel beszélgetett, s elmondotta neki, hogyan tréfálta meg a végrehajtót.

Az ifjú leány nagyon szerette volna tudni, hogy mennyire lehet még Cloynetól a megkínzott ember, s mit mondana Moriartynak s Moriarty viszont neki, ha összetalálkoznának egymással.

Azt mindenesetre megállapította magában, hogy annál a háznál, ahová készül, idejétmúlt, a rablólovagok korára emlékeztető üzleti

felfogás uralkodhatik, s nagyon kívánta, hogy mielőbb megismerkedhessék French úrral.

Moriarty feltétlenül tetszett neki, Dashwood úr, ez idegen országból való útitársa pedig érdekelte, mely érzelmét Dashwood úr élenken viszonzta, mikor égő pipával a szájában s fejét a nyilván téglával tömött vánkosra hajtva, lefeküdt ágyába.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Garryowen.

Meehan Andy, a jockey, ki már három versenyt nyert French úrnak, a birtok szülötte volt s ráadásul csodagyermek is, bár egyáltalában nem lehetett volna gyermeki léleknek mondani.

Senki sem tudta róla pontosan, mennyi idős; alig öt láb magas termetével, merő csont, melyen megfeszült a bőr, s kicsiny arcával, mely szinte eltűnt a sipkája alatt, Andy nehezen megoldható fiziológiai problémaként állt az ember előtt. French úr azt szokta róla mondani, hogy minél többet eszik, annál jobban fog. Mikor kisegítőnek az istállójába fogadta, Andy, kiéhezett állapotában, megglehetősen kövér volt. Kényelmesebb tanyához jutva és jól táplálkozva, lefogyott és nagyra-törő lett — jobb helyzetet kívánt magának s kapott is. Valósággal jockeynek született, mert volt hozzá esze, keze, térde. Arra volt te-

remtve, hogy a lovat ülje, mint ahogy a kagyló is azért lesz, hogy a cölöphöz tapadjon. Gyalog nem jelentett semmit, lóháton mindent: belátást, ügyességet, nyugodtvért, bátorságot és számítást.

Több istállótulajdonos el akarta csalni Andyt a gazdájától. De Andyt nem csábította a jobb állás és jobb fizetés. Neki French volt a gazdája, s Andynak minden idegentől jövő ajánlatra csak egy felelete volt:

— Pokolba vele!

Erősen kétségbe vonom, hogy Andy szókincse kétszáznál több szóból állt volna. Nagyon hallgatag ember volt, csak az egy French úrral szemben nem. Közönségesen csak annyit mondott, hogy »igen« vagy »nem«, ha pedig bosszús volt, akkor azt mondta, hogy »pokolba vele«. Ez elég volt neki a mindennapi használatra.

Az este egyedül vitte ki a vasútra s tette vonatra Nipet és Tuckot, aztán gyalog ment haza s ma reggel egy régi nyeret foldozott, a napon sütkérezve, mikor mr. French megjelent a rácsoskapunál.

French úr kalap nélkül jött ki a házból, szivar volt a szájában, két keze a zsebébe dugva. Néhány parancsot adott ki Andynak, hogy adja majd tovább Moriartynak, aztán sajátkezüleg kinyitotta egy box ajtajának felső felét.

Egy csodaszép fej tűnt elő. Garryowen volt. A szeme csupa jóság és tűz, mozgékony, finom érzékre és kényes érzékenységre valló orrlyukait, a nemes bátorságot s az észet, mely

meglátszott szép szabású fejének minden vonalán — csak látni kellett, hogy az ember mindjárt méltányolja is.

French úrnak Garryowen több volt, mint egyszerűen csak ló. Barátja volt s még annál is több. Garryowennek az a rendeltetés volt szánva, hogy kihúzza a kátyúból a Frenchek szerencséjét, hogy dicsőséget hozzon a család nevére s babérral koszorúzza meg a gazdáját.

Garryowen French utolsó ütőkártyája volt, amelyre készült feltenni utolsó garasát. Egyszerűbb nyelven szólva : Garryowennek futnia s győznie kellett a jövő évi City- and Suburban-versenyen.

Felteszem, hogy az olvasó már megállapította magában azt a tényt, hogy French úr pénzügyei nem álltak épen a legkívánatosabb rendben. De a Nip- és Tuck-eset csak egyetlen szalmaszál volt abban a szélben, mely azzal fenyegetődött, hogy néhány hónap alatt pusztító vihar válik belőle. Ez eset csak epizód volt, mert az összeg, melylyel French úr Harrisonnak tartozott, oly csekélység volt, hogy alig egy hét alatt összehozhatta a pénzt, mellyel kiegyenlíthette ezt a tortozását.

A gondok legfőbbje az volt, hogy French úrnak jövő év tavaszáig tizenötszáz fontot kellett előteremtenie, hogy kielégíthesse egy Lewis nevű egyéniség követelését ; hogyan tesz szert erre az összegre s honnan keríti elő a költséget, mely a lónak Angliába való átszállítására s a verseny egyéb kiadására lesz szükséges, mind e pillanatig megoldatlan kérdésként állt French úr előtt.

A lovat pedig ő nemcsak futtatni akarta, hanem le is akarta fogadni.

French elhatározta, hogy megnyeri a City- and Suburban-versenyt. Néha az az érzése volt, hogy jobb lett volna beérnie Punctestownnal is; de olyan ember volt ő, ki sohasem tért el attól, amit egyszer a fejébe vett. Azonkívül pedig nyilván sohasem fog megismétlődni az az alkalom, hogy nagy angol versenyen győzzön és meg is gazdagodjék, mert Garryowen ismeretlen ló volt, ha egyáltalán van olyan ló a világon, azonkívül pedig repülni tudott, amennyire szárnnyal meg nem áldott állat erre a ténykedésre egyáltalában képes lehet.

Az az átkozott pénz! Valamiképen majd csak szert teszek rá, mondotta magában French úr, becsapva a bankszámlák könyvét s összetépve a levélpapírost, amelyet teleírkált számoszlopokkal.

Úgy számított, hogy minden segítőforrásának kimerítésével összeremthet annyit, hogy ezer fontot tehessen a lóra s viselhesse a verseny költségét. Hogy ez sikerülhessen, fölöttébb bonyolult manipulációkat kellett véghezvinnie a pénzpiacon. De meg lehetett csinálni a dolgot, ha kihagyja a számításból Lewist.

Azt a tizenöt száz fontot, mellyel French úr Lewisnak adósa volt, március végére meg kellett fizetni, a City- and Suburban-versenyt pedig áprilisban tartják. Lewis, ha nem kapja meg pontos időre a pénzt, lefoglalja Garryowent és French úr egyéb földi javait s a boldogtalan férfiú életének hajója menthetetlenül

zátonyra jut, hogy soha többé fel ne szabadulhasson.

Viszonyai közt az volt az egyetlen derült pont, hogy Effienak volt évi harmadfélszáz fontja, melyet a jövőt megsejthő nagyapa úgy helyezett el, hogy semmi furfang és mesterkedés sem volt képes megmozdítani vagy az általános olvasztótégelybe vetni.

Frenchnek ez volt a legfőbb bánata, s legfőbb bánatáról ismerni meg az embert.

Garryowen megszaglászta gazdája mellényét, megengedte, hogy megcirógassák a fülét, megropogtatott egy darab cukrot s gazdájának néhány bizalmas megjegyzésére elfojtott halk nyerítéssel felelt.

French úr aztán becsukta az ajtót s kiment a veteményes kertbe, honnan beláthatta az országutat.

Az a kaland, melyet az este élt át a nevelőnő, roppant mulattatta. A gondolat, hogy egy higgadt, öregecske hölgy — bár akarata ellenére — kénytelen-kelletlen tanuja volt, hogyan vezetnek az orránál fogva egy bírósági végrehajtót, felettevaló módon mulattatta, de ez kismiska volt ahhoz képest, hogy Moriarty éppen őt használta csalétkül.

Ma reggel mégis megcsappant a kedve; kissé borzadt az ingerült, koros női lénnel való beszélgetéstől, ki végsőig felbosszantva, úgy lehet, lemond állásáról s tüstént el is utazik.

Az órájára nézett. Féltizenegyet mutatott. Aztán a kanyargó, fehér szalaghoz hasonlító, elhagyott országútra nézett, melyen nem jelent

meg sem Moriarty, sem a kocsi, sem a rettegett nevelőnő alakja. Az idő még szép volt s a távol hegyek fenségesek voltak a reggel tiszta világosságában.

A küldöncfiú, kit Moriarty küldött hozzá tegnap, azt jelentette, hogy Moriarty a *régi kastélyhoz* fogja vinni a végrehajtót s ott majd leteszi, egyben pedig elmondotta a terv részleteit is. A felbőszült hivatalnok érkezését is mára várhatta, bizonyára kedves társa lesz az a nem kevésbé felháborodott nevelőnőnek.

French úr végre egy sötét, mozgó pontot fedezett fel az országúton. Élesen figyelte, amint jobban és jobban közeledett.

A break volt. Kezét a szeme fölé tartotta s látta, hogy hárman ülnek rajta: Moriarty s még ketten, egy nő meg egy férfi.

Egy pillanatig vadul cikkázott át agyán az a gondolat, hogy a végrehajtó meg a nevelőnő támadásra készen, mint szövetségesek jönnek együtt. De aztán elvetette ezt a gondolatot. Moriarty sokkal okosabb diplomata, semhogy tőle ilyesmi megtörténhetnék.

Végre, mikor aztán a break közelebb ért a kavicsos úton, French úr látta, hogy az asszony egy csinos ifjú leány, a férfi pedig egy jól öltözött fiatal úriember.

Abban a föltevésben, hogy a nevelőnőt valami varázslat segítségével szerencsésen eltávolították s hogy vendégek jönnek, besietett a házba és sürgősen hívta Nórát, a szoba-leányt:

— Nyisd ki a szalónt s húzd fel az ablak-redőket, — kiáltotta French úr. — Vendégek

jönnek. Bocsásd be őket s mondd, hogy egy perc alatt megjelenek.

Felszaladt a lépcsőn, hogy átöltözködjék, mert valami borzasztó régi, könyökén lyukas vadászujjas volt rajta és papucs volt a lábán.

Aközben, hogy ruhát váltott, hallotta, hogy a vendégeket bebocsátották, azután Nóra felrohant a lépcsőn s dörömbölni kezdett az ajtaján.

— A szalonban vannak, uram.

— Jól van, — mondotta French úr. — Egy perc alatt lenn leszek.

Dashwood úr s a kisasszony együtt reggeliztek a fogadóban. Valami ifjúság- és egészség-alkotta szabadkőművesség élvezetessé tette számukra a reggelit, a csorba teás-ibrik, a rossz és türehetetlenül elsózott szalonna s a tea ellenére, melynek olyan íze volt, mintha mahagóni-forgácsot forráztak volna le vízzel.

Grimshaw kisasszony vetette fel azt az eszmét, hogy mr. Dashwood, minthogy úgylis meg akarja látogatni ismerősét s ugyanazt az utat kell megtennie, mint neki, tartson vele French úr kocsiján.

Moriarty, megkérdeztetve véleményéről, készségesen megadta hozzájárulását.

— Még nem érkezett ide, kisasszonyom, — jegyezte meg Moriarty, féken tartva a lovat, míg Grimshaw kisasszony felkapaszkodott a kocsira.

— Szeretném tudni, mi lett belőle, — mondotta az ifjú leány s letakarta térdét a plaid-jével.

— A'mondó vagyok, hogy ő maga is szeretné tudni, — felelte Moriarty s kezébe vette a gyeplőt — ha ugyan nem vágott neki a sárretnek és nem esett bele egy gödörbe.

Ami Dashwood úrnak oly érthetetlen beszéd volt, mintha görögül mondták volna.

Most ott ültek a drumgooli szalonban és várták míg French úr megjelenik.

— Egyébként remélem, — jelentette ki Dashwood úr — hogy csakugyan ő az, akivel Londonban megismerkedtem.

— Magam is remélem, — felelte az ifjú lány, s körülnézett a sok potpourri-vázával, kanapé-védővel és régimódi bútorral tele ódon helyiségben.

A szalónnak olyan gyöngé dohos illata volt, mint egy elsárgult régi szerelmeslevélnek. Valamikor csinos asszonyok üldögezhettek benne és játszhattak a rózsafa-spinéten, melynek hangjai basszusban a hárfa, a diszkántban pedig a mandolin zengéséhez hasonlítottak; kanapé-védőket hímeztek, Richardson regényeit olvasták s az ebéd után ott várták be a bortól felhevült urakat, kiknek vidám szava örökre elnémult.

— Magam is remélem, — mondotta Grimshaw kisasszony. — Részemről minden rendben van, tudja, mert én a nevelőnő vagyok. De ha *nem* az ön ismerőse, nagyon furcsa lesz, hogy együtt érkezünk, tehát, kérem, magyarázza meg neki. Van önnek tehetsége a magyarázkodásra?

— Határozottan van. Mondja, családos ember ő? Úgy értem, sok gyermek van a háznál?

— Nincs. French úrnak csak egy beteges kis leánya van. Igazi nevelőnő egyébként én nem vagyok. Fizetést s effélét nem fogadok el s csak azért jöttem ide, mert, nos, mert azt akarom, hogy egy darabig legyen otthonom s mert szeretnék megismerkedni Irlanddal.

— Nekem úgy tűnik fel, hogy itt elég sokat fog látni Irlandból, — felelte Dashwood úr, kelet felé nézve a nagy, elhagyott síkságra, melynek szélén a hegyek mint megannyi fegyveres katona álltak őrt, s amelyen csak a szálló felhők s a madarak árnya volt, ami mozdulni látszott.

— Meglehet, — mondotta Grimshaw kisasszony és ásított.

Kedves embernek tartotta Dashwoodot, de e pillanatban nyomasztóan hatott reá könnyed társalkodása.

— Hogyan fogja itt kibírni télen? — folytatta Dashwood úr, figyelemmel nézve, hogyan burkolózik ködbe, mint valami fátyolos hölgy a Croag Mahon óriás monolitja. — Hová lesz kegyed, ha itt majd esik?

— Nem tudom, — felelte Grimshaw kisasszony. — Ne legyen pesszimista. Oh!

Az ajtó kinyílt s belépett a szobába mr. French, egy idegen úr, kit Dashwood Bobby soha sem látott életében.

HATODIK FEJEZET.

Effie.

Még alig vetett egy futó pillantást a szalonjába betolakodott csinos emberpárra a házu, kinek természetadta szeretetreméltósága szíves istenhozottat fejezett ki, s a helyzet tisztázásával megbízott Dashwood Bobby máris sorompóba állt.

— Borzasztóan sajnálom, — mondotta — de tévedtem. — A fogadóban találkoztam ez ifjú hölgygel, s minthogy ide készült, felkérkedtem kocsijára, mert azt hittem, kegyed az a French Mihály úr, kivel megismerkedtem Londonban. Itt horgászom ezen a tájon.

— Kegyed már tegnap estére várt, — szólalt meg Grimshaw kisasszony. — Grimshaw Violet vagyok.

— Istenemre, — mondotta French úr — ez kellemes meglepetés. Üljenek le, üljenek le!

— Csak azt akarom még mondani, hogy Dashwood vagyok, — vágott közbe a kisasszony kísérlője.

— Üljenek le, üljenek le. Nagyon örülök, hogy itt látom önöket. Azt mondotta, hogy a fogadóban lakik? S hogy tetszik önnek mistress Sheelan? S a fogadóban találkoztak egymással? Persze. Grimshaw kisasszony, nem tudom, hogyan is kérjek bocsánatot kegyedtől a környéken való megkocsikáztatásáért. Kényelmes az a szék? Úgy veszem észre, hogy nem... kérem, ezen a másikon foglaljon helyet. Nézze meg jól, mielőtt ráül. Ezen a széken ült O'Connel

Dan, mikor nagyapám korában itt járt a választói közt. Odafönn megvan még az az ágy, melyben meghált. Szeretném tudni, melyik French Mihállyal ismerkedett meg kegyed? Nem az a nagy, feketeszakállas ember volt?

— De az, — felelte Dashwood úr.

— És nem viselt arany pápaszemet?

— De igen.

— S nem bömbölt, mint a bika?

— Meglehetősen erős hangja volt.

— Ő az. A nagybátyám, vinné el az ördög.

No, mindegy. Egyszer még bosszút állok rajta. A legnagyobb gaz... vagyis inkább azt akartam mondani, hogy sohase álltunk jóbarátságban egymással; de az ilyesmi megesik rokonok között. De most jut eszembe... még nem is mondtam kegyednek, Grimshaw kisasszony, hogy hozta Isten Drumgoolban. Szívből köszöntöm; házam mindennel együtt, ami benne van, rendelkezésére áll, s remélem, hogy hamarabb otthon fogja érezni magát benne. S most itt ülünk ebben az öreg szalonban, mely legföllebb ha esztendőben egyszer látja vendégeimet. Tartsanak velem mindketten a nappali szobámba; ott barátságos tűz ég a kandallóban, s mindjárt itthon lesz Effie. Kikocsizott a szamaras fogatán... Nem szép öreg csarnok ez? — folytatta, mikor áthaladtak a csarnokon. — A ház legrégibb része ez. Látja azt a rést odafenn a faburkolaton? Ott fúródott be a golyó, mikor Kinsella Rat és White ezredes párbajoztak itt egymással. Blackwithenek csúfolták s teljes mértékben reászolgált erre a névre. Itt álltak szembe egymással, mert künn

oly sűrűn esett a hó, hogy tíz lépésről se lehetett volna megismerni senkit. Az eset 1801-ben történt, s hány éve fekszenek már a sírban! Nem, egyikök sem ölte meg a másikat. Csak egy bérlő sebesült meg, aki azért jött ide, hogy tanuja legyen a mulatságnak és tűzvonalba került. Azt hiszem, meggyógyult, bár mondják, hogy élete fogytáig fejében maradt a golyó. Ez itt a nappali szoba. Télen ez a legmelegebb. Merő lyuk ez a vén ház, akár a rosta; de itt sohasem húz a szél. Nóra! — kiáltotta, kidugva fejét az ajtón.

— Parancsol, uram?

— Hozd be az üvegeket. Nem bántja a szivarfüst, Grimshaw kisasszony? Oh, nagyon örülök. Érdeklődik a lovak iránt, Dashwood úr?

— Nagyon, — felelte Dashwood.

— Hát nézze, az ott Shaughraun patája. Irlandban leverte minden versenytársát; nagyapám lova volt s a derbyre nevezték, mikor egy pár bitang elmérgezte. Ez az ön ideje előtt történhetett, de kimulása nagyobb feltűnést keltett, mint bármely más állaté, mely négy lábon futott, talán az egy Nabukadnezar kivételével. Költeményeket írtak róla s odafenn az íróasztalom fiókjában van egy rőfnyi hosszú ballada, melyet apám egy öreg abbey-streeti asszonyságtól vett meg jó pénzen. Itt hozzák a whiskyt. De, Nóra, hol jár az eszed, miért nem hoztál a hölgynek bort? Nem iszik bort? De, kérem, szóljon, s főzetek önnek teát. Vagy inkább kávé? Úgy, úgy. Parancsoljon, mister Dashwood.

— Tetszik nekem ez a szoba, — jegyezte meg az ifjú leány, a tölgyfaburkolatot meg a könyveket nézve. — Oly kedélyes s mégis oly kísérteties. Jár-e kísértet a háznál?

— Mi? . . . Bocsánatot kérek, — felelte mr. French, letéve a kezében tartott üveget.

— Kísértet.

— Azt hiszem, egy fejnélküli öreg nő szokott bolyongni az emeleti folyosón, ahol a cselédek hálósobái vannak. Legalább úgy mondják, de bolondság az egész, bár arra természetesen jó, hogy az ember ráijesszen vele a leányokra, hogy siessenek lefeküdni. Ki az?

— Kérem, uram, — mondotta Nóra a félig nyitott ajtóból — Effie kisasszony hazajött a sétakocsizásról s nem birunk vele, mert látni akarja az ifjú hölgyet.

— Gondolom, az én vagyok, — mondotta Grimshaw kisasszony. — Ha szabad, felmegyek.

— Hogyne, örülök rajta, — felelte French s az ajtóhoz sietett, hogy udvariasan tartsa a kilincset, míg az ifjú leány kiment.

French úr betette az ajtót, várt, míg Grimshaw kisasszony egész biztosan a hallótávolon kívül volt, aztán egy karszékbe vetette magát és csakúgy göcögött nevéttében.

— Ne mondjon semmit, — kiáltotta, bár Dashwood úr egy árva szót sem szólt. — Vette észre, hogyan türtőztettem magam? Uram, ő a nevelőnő, s én azt hittem, hogy egy pápaszemes öreg hölgy lesz! Mondhatom, kénytelen leszek egy élemedett korú társalkodónőt fogadni melléje. Egy ujjával fellökhetett volna ön, mikor megmondotta, hogy ő a nevelőnő.

De, úgy-e, nem vett rajtam észre semmit? Nem árultam el, hogyan csodálkozom. Bizonnyos benne?

French úr, mikor e kérdés felől megnyugvást szerzett magának, töltött magának még egy pohár whiskyt s kijelentette, hogy »hirdetés útján« tett szert Grimshaw kisasszonyra.

Aztán, Dashwood úr épülésére, nagy részletességgel szólt a bírósági végrehajtó esetéről, Nip és Tuck szépségéről s arról, hogy mily árat fizetett értük Shelbourne ezredes, kijelentve közben, hogy nem annyira a pénzzel törődött, mint inkább azzal, hogy ne veszítse el Shelbourne tiszteletét. Ez pedig okvetetlenül megtörténik, ha nem szállítja a lovakat.

A kaland minden tekintetben megfelelt Dashwood Bobby ízlésének, mert ez úri embernek, fiatal kora ellenére, magának is elég sok bajt okoztak a pénzemberek.

Dashwood úr amaz emberek közé tartozott, kiket az asszonyok »csinos fiatalember«-nek szoktak mondani; de ha elvonták tőle kedves témáit, nem árult el valami különösebb szellemi tulajdonságokat. A sandhursti hadiskola vizsgáján megbukott. Ha számba vették volna a kriket és pólójátékban szerzett bajnokságát, kiváló osztályzatot kapott volna, de matematikai ismereteket követeltek tőle, s ily igényeknek Dashwood úr nem felelhetett meg; a francia nyelvben is rendkívül győnge volt.

Egyébként évi ötszáz font jövedelme volt (nagy gazdagságra való kilátással egy nagybácsijának halála után), s e szegénységéből is kicsiholta az élveknél egy nemét a hitelezőkkel

való örökös küzdelem s ama nem szünő kísérletei által, hogy beérje a rendelkezésére álló pénzzel, ami sohasem sikerült.

— Roppantul mulatságos! — jegyezte meg Dashwood úr. — S ő nagysága minderről nem szólt egy szót sem. Azt mondotta, hogy letett egy urat a régi kastélynál, s egyáltalában nem panaszkodott, bár alig tartotta már magát a kocsin. Mondja, nem nagyszerű leány?

— Iszom az egészségére, — felelte French. — Most pedig jöjjön, meg fogom önnek mutatni az istállót, meg a kertet. A lunch egykor lesz; épen egy óránk van még addig.

French urat, mikor átesett az első kellemes csodálaton, csöppet sem nyugtalanította Grimshaw kisasszony ifjúsága és szépsége. Tetőtől talpig tisztességes ember volt, úri módon gondolkozott mindenről, aminek nem volt köze a váltóügyekhez s a helyzet kényes vagy nem kényes volta egyáltalán nem aggasztotta. Gondot, azt is csak egy pillanatig egyedül Givern okozott neki. Hogyan fogja az viselni magát elragadtatásának mámorában, mikor meg fogja látni a csinos ifjú jövevényt?

— Lejönne ő maga, hogy láthassa kegyedet, — mondotta Nóra, mikor felkísérte a lépcsőn Grimshaw kisasszonyt — ha nem épen a lábában volna a baja. Erre, miss, a folyosón végig; ez itt az ajtaja.

Mikor Nóra megfogta az ajtó kilincset, belülről valami csoszogó nesz hallatszott.

Grimshaw kisasszony belépett a világos, barátságosan berendezett szobába s megpillantotta miss Frenchet, ki felhevülten és ragyogó

szemmel ült a kanapén s azt a benyomást kel-
tette, mintha a szobában tett kirándulás után
hirtelenében tért volna vissza a kanapéra és a
beteg életmódra.

— Jó napot, — mondotta a gyermek.

— Jó napot, — felelte Grismhaw kisasszony.

— Oh, nézze csak! — kiáltotta Nóra. —
S a takaró, melyet a térdére terítettem, ott
hever a szoba közepén! Maga lenn volt a kana-
péról, Effie kisasszony.

— Csak a földre tettem a lábamat, — tilta-
kozott a gyermek. — Azért még ne szidj. Az
én ostoba vén lábam! Bár levágnák!

— Hát te vagy az, Effie, — szólalt meg
Grimshaw kisasszony, és leült a kanapé sar-
kára. — Tudod-e, hogy ki vagyok?

— De tudom ám, — felelte miss French. —
Hát Grimshaw kisasszony.

Hangjában elfojtott nevetés volt, mintha
miss Grimshaw nemcsak az imént megérkezett
nevelőnő volna, hanem kitűnően sikerült tréfát
is jelentene; nevetés, mely utalt arra a tényre,
hogy miss Grimshaw mostanság sok tréfás be-
szédre és találgatásra szolgáltatott anyagot a
drumgooli háztartásban.

— Tessék majd csöngetni, miss, ha kívánja,
hogy a szobájába vezessem, — mondotta Nóra.
Aztán visszavonult és Grimshaw kisasszony
egyedül maradt a tanítványával.

A helyiség félig gyermek-, félig lakószoba
volt, a kárpitja eleven színű, csupa rózsza és
zöld levél. Louis Wain macska-portréi s a
»Graphic« karácsonyi számaiból való képek diszí-
tették falait; az asztalon egy cscmó sárga-

borítékú könyv s az egyik sarokban egy halom élclap, a »Punch«, a »Judy« meg a »Fun« régi számai.

Ami könnyebb fajtájú irodalmi munka összegyűlt Drumgool-houseban, lassanként mind ebbe a szobába került s itt is maradt. A sárga borítékú könyvek Sketchley Artur művei voltak, azé a nagyon kedves humoristáé, kinek nevét már szinte végképen elfelejtették. A French-családnak valami régi tagja vásárolta össze ezeket a könyveket és élclapokat.

A rég elhalt művészek, az elavult elmésségek, a nyolcvanas évek divatjai és szokásai, melyek úgy hatnak reánk, mint az egyiptomi régiség, French kisasszony előtt vadonatúj dolgoknak tündek fel fogságában. Ujjonnan megjelent könyvek és újságok nem kerültek a kezébe, mert French nem volt buzgó olvasó.

— Hol van a pápaszeme? — kérdezte Effie, mikor egy darabig már beszélgettek egymással, közben pedig magára húzta a takaróját s azon a tréfásan meghitt hangon beszélt, mely a régi ismerettséggel szokott együttjárni.

— Bocsáss meg, nem értettelek. Mit mondtál?

— Papa azt mondta, hogy pápaszemet visel.

— Oh, a pápaszemem? Meghozza azt is a legközelebbi vonat a burnótos szelencémmel meg a mogyorófpálcámmal együtt.

— Ki vele! — mondotta French kisasszony, olyanformán mozogva a takarója alatt, mintha csiklandoznák. — A tubákos szelencéjével meg a mogyorófpálcájával! Ki velük!

Grimshaw kisasszony először ismerkedett

meg oly gyermekkel, kit egészen a cselédekre — hozzá még ir cselédekre — bíztak, de ez a gyermek oly nagy jószívűséget árult el, hogy benyomása mégsem volt kedvezőtlen.

— Tehát úgy köszöntesz, hogy kiküldesz, alig hogy megérkeztem! Jól van, megyek.

— Csak el! — felelte a gyermek, époly könnyen értve meg a tréfás hangot, mint ahogy a biliárdgolyó beletalál a lyukba. — Galopp, galopp! *Nekem* mindegy. Hallja! jöjjön csak vissza.

— Mit akarsz? — kérdezte Grimshaw kisasszony az ajtóból, s a kilincsen tartotta kezét.

— Szeretnék elmondani valamit.

— Nos?

— Sűgni szeretném.

Grimshaw kisasszony közeledett a kanapéhoz.

— Hajoljon le.

Grimshaw kisasszony lehajolt, két kicsi kar átölelte a nyakát s közvetlenül a füle mellett felharsant egy dobhártyarengető »bú!«, melyet egy nedves, bátor csók követett nyomon, mintegy bocsánatot kérve.

HETEDIK FEJEZET.

Az ördög konyhája.

»Azóta, hogy utoljára írtam, Dashwood úr elutazott. Három napig volt itt. French úr nagyon kötötte magát hozzá, hogy itt maradjon — ide hozatta a podgyászát Cloyneből, a

legszebb vendégszobájában helyezte el, amelyben, azt hiszem, O'Connel Dan is meghált egy alkalommal, s hajnalig elbeszélgetett vele, közben pedig ő maga, tartok tőle, jóval több whiskyt ivott, mint amennyi javára vált az egészségének.

Pompásan mulattunk, míg itt volt Dashwood úr, s a ház kissé kietlennek látszik, mióta elment. Elutazása előtt megkérdezte tőlem, hogy megengedem-e, hogy írjon s elmondja, mint megy sora. De eddig még nem adott hírt magáról. Nagyon kedves, bár könnyelmű fiú. S ami a könnyelműséget illeti, ez a szó nagyon enyhe kifejezés azokra az állapotokra, melyeket ennél a háznál látok.

Elmondottam már neked a végrehajtó esetét. Tehát másnap ide hajtattott Cloyneből zárt kocsiban s azóta az ágyat nyomta az influenzája miatt, melyre a lápföldeken tett szert. Most már jobban van; ma reggel találkoztam vele a kertben, hol levegőt szippantott. Azt hiszem, mr. Harrison megkapta pénzét, de a végrehajtó egyelőre még itt vendégeskedik.

French úr esténként néha megkér, hogy legyek segítségére a számadásaiban. Beavat minden ügyébe és anyagi bajába. A dolgai egyszerűen hihetetlenül állnak, azonkívül pedig azzal a képtelen gondolattal jár, hogy tavaszkor egy lovat futtat egy nagy angol versenyen, — gondolom, Suburbannak, vagy minek hívják — hogy egész vagyona tegyen szert általa. Ha figyelmessé teszem e dolog lehetetlen voltára, becsapja a számadó könyveit és azt mondja, hogy nincs értelme, falra festeni az ördögöt.

Effie barátságos kis jószág, de van benne valami, amit nem érthetek meg egészen. Valami titkot rejteget magában, melybe, mint mondja, egyszer majd beavat, de el nem találhatom, hogy mi lehet az.

De most bezárom levelem.

Oh, egyről megfeledkeztem. Hogyan is mondjam? Hogyan írjam le? Udvarlóm van. Kissé bolond, French úrnak valami rokona. Jutnak még eszedbe azok a furcsa képek a »magatelt Jim«-ről a plakátokon, melyeket együtt szoktunk nézegetni? Nos, *egészen* olyanformájú ember ő, sokkal erősebb és komolyabb, de mégis van bennük valami családi hasonlóság. Kezd üldözni. French úr azt ajánlotta, hogy ne törődjem vele. Azt hiszi, mondotta, hogy a rokona ajánlatot fog tenni nekem; de ne vegyem rossznéven tőle, mert époly betegsége az a szegény fickónak, mintha epileptikus görcsökben szenvedne, s ha nem talál mást, képes epedő pillantásokat vetni egy női ruhába öltöztetett seprűnyélre is, ami nagyon érdekes lehet, bár réám nézve nem épen hízogó.

Ezidőszerint oly unalmas itt az élet, hogy azt hiszem, kissé engedékenynek kell lennem hozzá. Azt hiszem, örülten mulatságos lesz, ha megkéri a kezem. Gívennek hívják. Furcsa név, mint minden, ami hozzátartozik.

Tegnap s tegnapelőtt esett, de ma remek idő van. Most pedig komolyan bevégezem levelem.

Mindig szeret

Violet.

Grimshaw kisasszony szobájában, az ablak közelében álló íróasztalnál írta a levelet.

A szoba a ház földszintjén volt, s mikor a miss, megcímézve a borítékot, felvetette szemét, meglátta mr. Giveent, ki a pompás szeptemberi délután fényében künn állt az ablak előtt.

Hozzá nézett be. Hogy mióta állhatott oda-künn s mióta nézhette, bajos lett volna ki-találni.

Grimshaw kisasszonynak nagyon kellemetlen volt, hogy szemmel tartották, s összeráncolta homlokát, de Giveen mosollyal felelt s jeladással megkérte, hogy nyissa ki az ablakot.

— Nos? — szólt Grimshaw kisasszony, kinyitva az ablak egyik szárnyát.

— Nem jönne sétálni velem? — kérdezte Giveen úr. — Mihály Drumboyneba lovagol s nincs itt senki, aki meglátna bennünket. Tegye fel a kalapját és tartson velem.

— Tartsak önnel? Hová?

— Csónakba ülünk s megmutatom kegyednek a fókákat a hét szűz szikláin. A tenger oly síma, mint a . . . síma, mint a . . . síma, mint a, hogyan is mondjam csak? Mindjárt eszembe jut. Tegye föl a kalapját s jöjjön velem.

— Majd máskor, ha French úr itthon lesz. Nem értem, mit akar azzal mondani, hogy nem lát meg bennünket senki. Nem szoktam olyat tenni, amiről nem tudhat az egész világ.

— Hát persze, csak tréfából mondtam, — jelentette ki Giveen úr vigyorogva — de ha ma nem jön velem, sohasem lesz semmi a dolog-

ból, mert a nyárnak vége van és százat teszek egy ellen, hogy a jövő esztendeig nem lesz több olyan nap, mely annyira alkalmas volna csónakkirándulásra, mint a mai, s meg fogom mutatni kegyednek a nagy barlangot is, — mondotta végül — apály lesz, mire visszajövünk a fókák-tól. Nem ámítom ; a csónak künn van a parton s kerek tíz perc alatt odaérünk.

— Le fogok menni, hogy lássam a tengert, — felelte Grimshaw kisasszony, nem állhatva ellent a gyönyörű szép idő csábításának — ha vár öt percig, míg hozom a kalapomat.

— Mintha nem várnék akár ötszáz esztendeig is, — felelte French úr rokona s a ház falához támaszkodott, halkan füttyörészve, s közben-közben elhallgatva, hogy jót nevéssen magában, mint akinek tréfás ötlete támadt, vagy mint aki valakinek túljárt az eszén.

Öt perc múlva, mikor hallotta, hogy az ifjú leány kijött a házból, oda sietett az ajtóhoz, hogy csatlakozzék miss Grimshawhoz.

— Erre megyünk, — mondotta Giveen úr s egy ösvényre kanyarodott, mely a veteményeskerten át s egy csomó korcs fenyő mellett a sziklahasadékba vitt, azon át pedig a tenger partjára. — Most pedig ezeken a sziklatömbökön át . . . nagyon kellemetlen út, mondtam is elégszer Mihálynak, hogy egyenesre vágathatná. De hiába beszél az ember olyan-nak, akinek mindig lovak járnak a fejében. Nem fogódzanék a karomba ?

— Köszönöm, nem kérem, nagyon jól tudok menni magam is.

— No, vigyázzon. Fékomadta! Most majdnem elcsúsztam magam. Tudja-e, minek hívják ezt a sziklahasadékot?

— Nem tudom.

— Az ördög kulcslyukának.

— Miért hívják annak?

— Miért? Oh, Istenem, majd megtudja, mikor hallani fogja télen, hogy sívít át rajta a szél. Úgy üvölt, hogy elhallatszik Drumboyneig. Tudja, hogy én Drumboyneban lakom?

— Ez az a falu, melyet Drumgool és Cloyne közt láttunk?

— Úgy van. De tudja-e, *hol* lakom én Drumboyneban?

— Nem tudom.

— Nos, nem látott történetesen egy villát az országúttól jobbra, mindjárt Drumboyne után, mikor avval a fiatalemberrel — kinek is hívják csak? — ide jött a breaken?

— Dashwoodnak. Igen, láttam azt a villát.

— Az az enyém, — mondotta Giveen úr és sóhajtott. — Nincs annál szebb ház ezen a környéken, csak ne kellene egészen egyedül laknom benne.

— Hát nem tart cselédeket?

— Cselédeket? Hogyne tartanék cselédeket, tartok kettőt is. De nem cselédre gondoltam. Megmondjam, hogy mire gondoltam?

— Nem érdeklődöm mások dolgai iránt, — felelte gyorsan Grimshaw kisasszony. — Oh, végre itt a tenger!

A sziklahasadéknak egy kanyarulata után hirtelen feltárult előttük az Atlanti-oceán.

A kék tenger síma volt, mint a tükör és szelí-

den nyaldosta a hatalmas fekete, kusza tenger: hínárral borított sziklatömböket; a kötőmegek közt tócsák voltak, melyekben apály idején sok hal, homár és csemege-*rák* találkozott.

Télen, a viharok idején, nagyszerű volt itt a part, fehérlett a fel-felcsapó tajtéktól; a hullámok megtörtek a szirtek alján, a habtorlat mennydörgött s túlharsogta a visszhangot, s a szél trombitaharsanással süvöltött át az ördög kulcslyukán; de ma rendkívül nyugodt volt a tenger képe, s a sziklák közt szertefutó alacsony hullámok suttogása olyan volt, mint az altatódal, mely egy gyermeket is álomba ringatott volna.

Epen ott, a szikláktól védve, egy kis öböl volt s abban ringott a csónak, melyen French úr halászkirándulásokra és fókavadászatra szokott kijárni. S egy sziklatömbön, a vizen rengő csónak mellett ott ült ma Doolan, ki a kertet s a baromfiakat tartotta rendben a háznál s akire még más kisebbrendű kötelességek is hárultak, a többi közt a csónak és a halászati eszközök karbantartása.

— Mily kedves kis csónak! — mondotta az ifjú leány s a fehérre mázolt, erős kis ladik párkányára tette kezét. — Halászni járnak rajta?

— Mihály megteszi, — felelte Giveen — de engem a halászat nem érdekel. Doolan, mondd, nem oly nyugodt-e a tenger, hogy bátran ki lehet csónakázni egy hölgygel?

A fülébe ordította e szavakat a viharvert képű embernek, ki siket volt, mint az ágyú.

— Oly nyugodt a tenger, hogy bátran ki

lehet csónakázni! — visszhangoztatta Doolan recsegő, mintegy messziről hallatszó hangon. — Még ennél is nyugodtabb legyen, mister Dick? Hogy olyan nyugodt-e, hogy megcsónakáztathassa a fiatal hölgyet? Hiszen a tenger ma inkább olyan, mint az olaj, mint a víz. Ez az a fiatal hölgy, aki a fókákat akarja látni?

— Nem akarok én fókát látni, — vágott közbe Grimshaw kisasszony. — Azért jöttem ide, hogy csodáljam a tengert.

— Ilyen kegyed! — fakadt ki mr. Giveen, mint a rosszkedvű gyermek. — Egy kis örömet akarok szerezni kegyednek, rendbe hozom kedvéért a csónakot, aztán elszólítom a munkájától, mindentől Doolant, kegyed pedig most nem akar velem jönni.

— De *mondottam*, hogy nem akarok vele menni.

— Azt nem mondotta.

— Dehogyan nem, — kerésett Grimshaw kisasszony az emlékezetében. — Vagy legalább nem *mondottam*, hogy *akarok*.

— No, mondja hát most, hogy akar, aztán uccu, be a csónakba.

— De nem akarok.

— Akkor oda az örömem, — mondotta Giveen úr — s kegyed csak tréfát űzött belőlem. Mintha nem vittem volna már száz leányt a barlangokhoz, s kegyeden kívül nem volt egy sem, aki félt volna.

— Nem félek, — felelte Grimshaw kisasszony, ki már habozott — s nem is akarnám elrontani a kedvét. Meddig tartana az út a barlangokig?

— Nem tovább, mint egy vagy két óra hosszáig, vagy talán még rövidebb ideig.

— No, — mondotta az ifjú leány hirtelen elhatározással — akkor vele tartok.

Fontos elhatározás volt, messzire ható következményekkel, melyeket meg fognak érezni emberek s egyéb lények, French úrtól Garryowenig — oly elhatározás, mely befolyást gyakorolhatott volna jövő év áprilisában az események folyására a versenytéren.

Grimshaw kisasszony belépett a csónakba s leült a kormánynál lévő padra. Giveen úr és Doolan kitolták a kis ladikot s mikor a vizen úszott, belemászott Giveen úr, megragadta az egyik evezőlapátot s kihajtotta a ladikot a mély vízre.

A sziklatömbök természetes kikötőt alkottak, melyben a csónak mozdulatlanul pihent, míg Giveen úr helyére nem tette mind a két evezőt.

— Ő nem jön velünk? — kérdezte Grimshaw kisasszony.

— Ki?

— Az öreg ember, Doolan, vagy kinek hívják.

— Miért untatnók magunkat avval, hogy magunkkal visszük? — felelte Giveen úr s megfordította a csónakot, és néhány erős evezőcsapással az öböl kijárójához evezett, hol a part felé futó hullámok léghajószerű mozdulattal felkapták a könnyű ladikot, ami az ifjú leány szívét a bizonytalanság megszedítő érzésével töltötte el.

— Azt hittem, velünk jön, másképp nem szálltam volna a csónakba én sem.

— No, most már benne van, — mondotta Giveen úr. — A bölcs megnyugszik abban, amit úgy sem változtathat meg.

Levetette a kalapját s tar koponyája ragyogott a napfényben.

Fölöttük a kék levegőégben hófehér sirályok csapongtak.

A parton alig észrevehető üvegszerű mély hullámfodrok itt künn vízhegyekké s völgyekké és fűzőld meredélyekké alakultak át, melyeken úgy úszott a hínár, mintha tündérek haja volna.

A körülötte feltáruló kép rövid időre feledtette az ifjú leánnyal a bizonytalanság érzetét. E szeptemberi nap délutánján mintha egy nyári nap minden melege és pompája éledt volna újra. A tengerpart, nagyszerű szirtjeivel, a csöndes, sirályokkal, halászmadarakkal és vízi-csirkékkel ellepett vizével mértföldes hosszúságban feltárult előttük s északon és délen összefolyt a nyárias égboltozat párázatával és kékségével.

A mély csönd, a végtelen távol, a víz s az ég elragadó kéksége, e hatalmas part némasága — mindez ábrándba ringatta a nézőnek lelkét, mely a messzeség hívását, a titokzatoknak e titokzatát egy pillanatig követni látszott.

— Ez itt a Hét testvér sziklája, — mondotta Giveen úr, megállítva az evezőket s északnak mutatott, hol éles fokaikkal a látóhatárba rajzolódva emelkedtek ki a tenger vizéből a csipkés szirtek, habbá verve fel a vizet szakadékos közetükkel.

A sziklák alján itt-ott széles, lapos párká-
nyok voltak, melyeken fókák szoktak sütké-
rezni meleg délutánokon s az emberi szemhez
hasonló szemeikkel nézni a tajtékot, mindig
készen hamar a mélybe merülni, ha ember
közeledett.

Grimshaw kisasszony, mikor fölébredt me-
rengéséből, hallotta a sziklákat körülrepdeső
sirályok halk rikoltozását. Az északi szél hozta
feléje a hangokat. A Hét testvérnek csendben
vagy viharban, szürke vagy kék ég alatt
örökké jajongó hangjai voltak.

— Hová megyünk? — kérdezte.

— Ahová akarja, — felelte Giveen. — Ha
ebben az irányban eveznénk tovább, tudja-e,
hol kötnénk ki akkor?

— Nem tudom.

— Amerikában. Volna-e kedve Amerikába
jönni velem? Csak parancsoljon s ez elég, —
folytatta Giveen úr tréfás arckifejezéssel, melyet
a leány nem vett észre. — Csak egy szót szól-
jon, s oda megyünk.

— Fordítsa vissza a csónakot, — mondotta
hirtelen s határozottan Grimshaw kisasszony.
— Nagyon is messzire jöttünk. Evezzen vissza.
Haza akarok menni.

— S mi lesz a fókákkal?

— Nem akarom látni a fókákat. Forduljon
vissza.

— No, no, ide hallgasson! Látja ott a hátunk
mögött azt a fekete odút a szirtek között,
negyed mérföldnyire, vagy talán annyira sem
azt, ördög kulcslyukától?

— Melyik odút? Hol? Oh, azt ott. Látom,

— Nos, a tengernek az a nagy barlangja az, melyhez mindenki ellátogat, ha erre viszi útja. Haj, haj, nem ismeri Irlandot az, aki nem látta az ördög konyháját, mert tudniillik annak hívják. Oda vigyem?

— Oda, akárhova, ha csak közelebb jutunk a szárazhoz. Itt künn félek.

— De hogyan félhet, mikor *én* mellette vagyok? — kérdezte Giveen úr gyöngéd hangon.

Azzal már meg is fordult a csónakkal s a vágyva-vágyott part felé evezett.

— Nem tudom. Beszéljünk valami másról. Miért nevezik azt a barlangot az ördög konyhájának?

— Hitemre, nem kérdezné, ha hallaná azt az üvöltést, mely a nagy viharok idején abból a barlangból hallatszik ki. Az ember, mikor hallja azt a recsegést, zurbolást és pattogást, azt hinné, elefántokat és cethalakat sütögetnek ott benn. De nyáron oly csönd van ott, mint... mint... hogyan is mondják? Mindjárt eszembe jut.

Giveen úr elgondolkozva motyogott magában valamit, s közben kitartóan evezett tovább. Az egyszerű nép szójárása — gyermekkorában sokat érintkezett e néppel — néha túltengett egyébként művelt beszédmodorában, különösen, mikor magában beszélt, mint most is, mikor szemléltető kifejezést keresett a tenger csöndjére.

Forró vágyában, hogy megint a szárazra juthasson, Grimshaw kisasszony még inkább epedve várta ezt a pillanatot, amint figyelem-

mel kísérte mr. Giveent önmagával folytatott, arcfintorokkal kísért suttogó beszéde közben. Jó darab ideig figyelte közvetlen közelből a nappal világosságánál, s az eredmény nem tette kedvezőbbé róla alkotott véleményét; kezdett tisztába jönni azzal, hogy Giveen úr valamivel több amolyan egyszerűen csak ártatlan, kissé gyöngé elméjű embernél, kinek főszenvédélye az udvarolgatás. Láttá, vagy látni vélte, hogy a »magatelt Jim«-féle vonások, a komédiázás és félbolond, epedő, néha mulatságos, néha meg bosszantó arckifejezés mögött valami gonosz indulat lappang — kicsinyes alattomoság s oly lelkiület, mely inkább leli kedvét abban, hogy ártson, mint hogy használjon másnak, s adott viszonyok közt kész volna valami kegyetlenségre is. De akármilyen lélek volt is, mindenesetre kisszerű lélek volt, inkább kellemetlen, mint félelmet gerjesztő.

Közeljutottak most a szirtekhez, s az ördög konyhájának boltozatos bejárója világosan észrevehetővé vált. Bazalt-oszlopait a zöld víz suttogó morajjal vette körül, mely elhallat szott a csónakban ülőkhöz.

Fönn hatalmasan meredtek ég felé a szikla-csúcsok s a kárákatonák megtöltötték a levegőt rikoltásukkal, melyet a visszhang sokszorosán vert vissza. Fent keringtek a magasban, mintha nem tetszett volna nekik, hogy csónak közeledik a sziklákhoz, melyeken a költés ideje alatt fészkeltek. Egy lapos párkányon a barlang nyílásának közelében hirtelen megmozdult valami sötétség, nagyot csobbanva a vízbe hullott és eltűnt. Fóka volt.

— Be fogom vinni, hogy lássa a barlang belsejét, — kiáltotta Giveen úr; kieresztette hangját, hogy túlkiálthassa a madarakat. — Ne féljen. Ma nincs itt az ördög, túlszép a z idő neki.

— Ne menjünk be nagyon messze! — kiáltotta Grimshaw kisasszony, s a nagy erővel hajtott csónak már besiklott a sötétségbe: a sziklakapun át.

Grimshaw kisasszony látta, hogyan csapkodja az áradó és apadó hullámok üvegzöld vize az oszlopokat és falakat, melyekről hosszú szálakban omlott alá a hínár; aztán majdnem teljes sötétségben voltak, s míg Giveen úr behúzta az evezőket, a leány hallotta, mint csobog a víz a falakon, s hallott bugyborékoló hangokat, mikor a hullámok valami hasadékba toltak be s ismét kiáradtak belőle.

Mikor a szemé néhány pillanat múlva hozzá szokott a sötétséghez, látta a barlang roppant nagyságát. Sokkal nagyobb volt, mint egy dóm belseje s a tengernek és a sötétségnek kiszolgáltatott úr méltó csodálatot kelthetett.

A téli viharok idején, mikor a barlang úgy üvöltött és mennydörgött, mint egy küzdő óriás, s víztömegeket döntött ki magából, hol színig telve, hol meg tajtékesőt okádva ki, a hatás borzalmatkeltő lehetett.

Még most, a kedvező pillanatban sem volt csábító benne tartózkodni.

— No most behoztam, — mondotta Giveen úr, kinek hangja visszhangzott a sötétben — mit ad, ha megint kiviszem?

— Semmit. Fordítsa vissza a csónakot. A

barlang nem tetszik nekem. Fordítsa vissza a csónakot, ha mondom!

Dobbantott lábával a csónak fenekén. A visszhang rémes tompasággal verte vissza hangját és Giveen úr kacaját.

Ez megfordult a csónakkal, úgy hogy most a barlang világos bejárója volt előttük; de ahelyett hogy előre evezett volna, kezdette kamasz módjára ide s tova himbálni a csónakot, úgy, hogy a leánynak elállt a szíve rettegésében!

— Hagyja abba! — kiáltotta. — Felborulunk. Oh, meg fogom mondani French úrnak! Hagyja abba! Kérem... kérem, ne tegye!

— S mit ad, ha felhagyok vele? Csak rajta, ne féljen. Tudja, mire gondolok. Mit ad?

— Mindent, amit akar.

— Legyen hát egy csók?

— Legyen... *mindent*! Csak vigyen ki ebből a barlangból.

— Két csók? — kérdezte Giveen úr, behúzza az evezőket, s közeledni készült a leányhoz.

— Húsz! De nem itt. Felfordítja a csónakot. *Ne álljon fel!* Elmerülünk!

— No, nem bánom, majd ha a parton leszünk, — mondotta a szerelmes Giveen.

— Akkor.

— S nem mondja meg Mihálynak?

— Nem, nem, nem.

— Becsületszavára?

— Arra.

— Esküdjék meg mindenre, ami kék.

— Megteszem.

— Ez így nem eskü.

— Nem tudom, mit jelent az, hogy »mindenre, ami kék«... Oh!

A hullámok, melyek több mint tizennyolc hüvelyknyire emelkedtek s szálltak alá, a barlang falához sodorták a csónakot s a kormány kedvesen pattogva surlódott a hínárhoz meg a kődarabokhoz.

— Esküszöm mindenre, ami kék! — kiáltotta az ifjú leány. — Mindent! Hamar! Taszítsa vissza a csónakot, mert mindjárt a vízben leszünk.

— Lelkemre mondom, egy hajszálon függött, — mondotta Giveen úr s az egyik evezővel eltaszította a csónakot a sziklafal mellől.

Aztán a villára helyezte a két evezőt, néhány evezőcsapás, s a csónak a bejáró boltozaton át kisiklott a nyílt tengerre.

— Ne feledje, hogy mire esküdött meg, — mondotta Giveen úr, kit szemmeláthatólag üdvös rettegés töltött el, mikor atyjafiára, French Mihályra gondolt.

— Ne szóljon hozzám, — felelte a leány száraz ajakkal. Most, hogy a viszonyokhoz képest tűrhető biztosságban volt, félelme egyszerre szörnyű háraggá változott. — Ne szóljon hozzám, gyáva! Undok ember, ne szóljon hozzám, mert ezzel ütök reá.

Felkapta a lábainál fekvő kőrisfa-nyelű vascsáklyát.

Giveen úr reánézett a csáklyára. Nem igen nézte ki belőle, hogy lesznek csókok a partraszállásnál, de azt be kellett látnia, hogy nagy rábeszélő erő van ebben a holt szerszámban.

Ennek következtében marokra fogta az evőzöket s gyors ütemben közeledett a parthoz.

*

Ugyanaznap French úr a lunch után átlovagolt Drumboyneba. Disznót akart eladni. De nem sikerült megegyeznie a kereskedővel s nem adhatta el a sertéseit. Rosszkedvűen tért haza.

Az istállóknál találkozott Moriartyval.

— Bocsánat, uram, — mondotta ez — épen most hallom Doolantól, hogy Giveen úr csónakon kirándult az ifjú hölgygel.

Moriarty hangján észre lehetett venni a Giveen iránt érzett ellenszenvet és megvetést.

— Az az átkozott számár kivitte csónakon Grimshaw kisasszonyt? — kiáltotta French Mihály, leugorva a nyeregből.

— Igenis kivitte, uram.

— A pokolba azzal a Doolannal! Mi az... mi az ördögöt gondolt, hogy nem említette nekem egy szóval sem?

— Nem tudom, uram. De itt van ő maga. Gyer ide, Micky.

Mr. Doolan, ki ocsúval telt kosarat vitt végig az udvaron, Moriartyt nem is hallva, csak a keze intését látva, odament.

— Hogyan engedhetted meg, te vén bolond, hogy Giveen úr egy szó tudtom nélkül csónak-kirándulást tegyen az ifjú hölgygel? — kérdezte French úr.

— De mikor megparancsolta, hogy ne szóljak, uram, — krákogott Micky.

— Eredj a pokol fenekére! — kiáltotta

French úr s olyat taszított a kocsison, hogy az ocsú menten kifordult a kosárból. — A pokolba veled! Egy szót se többet, mert utána röpülsz a kosárnak. Jer, menjünk le, Moriarty, az öbölbe, talán meglátjuk őket valahol.

— Hogyan engedhette meg az a számár, hogy kiránduljon az a leány avval a haszon-talan bolonddal! — dühöngött French félig magában s félig Moriartyhoz fordulva, de eközben szapora léptekkel sietett vele együtt az ördög kulcslyukához. — Már egész mult héten ott settenkedett körülötte, a nap minden órájában itt lebzelt, s ha egyedül van egy leánnyal a csónakban, biztosra lehet venni, hogy bajt csinál s még felborítja a csónakot, akkor aztán mind a ketten a vízbe fúlhatnak. Nem mintha kár volna a vén bolondért, nem merül az alá a vízben, mert fenn tartja a hólyag feje. Nem látod őket valahol, Moriarty?

Leértek a partra s Moriarty, ki egy szikla-tömbre állt s elárnyékolta szemét, kinézett a tengerre.

— Menjünk le az öbölíig. Bizonyosan oda tér vissza, ha egyáltalában visszajön. Ha onnan nem látod őket, akkor a part mentén a barlanghoz evezhettek. Egyet mondok neked, Moriarty: akár rokonom, akár nem, semmiképen sem akarom, hogy ez a fickó itt lődörögjön az udvaromon. Ide jár, leül, olvassa az újságot s bolondnak tetteteti magát, figyel mindenre, megint elmegy, elfecseg mindenről, amit itt látott. Azt hiszem, hogy ő rontotta el fecsegésével a sertésüzletet is az öreg Shovellerrel. Hallotta, mikor azt mondtam, hogy beérném

két fonttal olcsóbb árral is, mint amennyit Shovelertől akartam kérni s ennek következtében nem bírtam a vén fickóval.

— Magam is azt hiszem, uram, hogy nem jó, ha itt jár a háznál, — vélekedett Moriarty.

— Tegnap is itt volt, mikor Andy a négy-mérföldes pályán galoppozott Garryowenen, egyre szimatolt s nagyon nézegette a lovat. Tudhatja, uram, hogy Andy nem becsüli sokra, s mikor Andy elvágtatott a nagy cserjés mellett, Giveen úr már leste s előugrott és oda kiáltotta Andynak: »Jó ló ez«, azt mondja, »úgy-e, hogy futtatni akarja az öcsém a jövő esztendőben valamelyik versenyen?«

— Szent Isten! — bökkentette ki Garryowen tulajdonosa s leült egy kőre. — Csak nem árult el Andy semmit?

— Az árulna el valamit, uram? »A pokolba veled«, mondja Andy és tovább üget, Slane Buck pedig, aki Macskát lovagolta, — erről jut eszembe, uram, hogy Garryowen úgy veri Macskát kétszáz méterrel minden mérföldön, mint a pinty — Buck azt mondja, hogy minden vér a fejébe ment s úgy suhogtatta botját Andy és Garryowen mögött, mintha rá akart volna húzni egyet.

— No, majd végighúzólok rajta én, — mondotta French — csak hozzám jöjjön a kérdés-ködéssel. Moriarty, csak mi tudjuk, te meg én, meg a fiatal hölgy, — megbízható az — meg Slane Buck — abban is megbízhatunk — hogy mit tervelünk Garryowennel s melyik versenyre akarjuk nevezni. Ha meg akarjuk őrizni titkunkat, nem szabad megengednünk,

hogy emberek járjanak ide és beleüssék az orrukat a dolgunkba...

— Hát az az Angolországból itt járt fiatal úr, az is megbízható, uram?

— Mister Dashwood? Igen, úri ember az. De azért nem mondtam neki semmit. Láttam a kis gebét s mondhatom, hogy megcsodálta. De a szándékaimról nem mondtam neki semmit...

— Itt vannak, uram, — kiáltotta Moriarty, ki úgy állt ott, mint a szeg, s azért kilátott a tengerre.

French úr felállt.

A csónak előtt egy sziklapárkány mögül.

Giveen evezett és szemmel láthatóan nagy hévvel beszélt valamit Grimshaw kisasszonynak, ki felállt a csónakban, mintha a segítséget és a bosszút pillantotta volna meg a parton álló két férfiúban; hol szinte egyenesen állva, hol meg leguggolva s a csónak párkányába fogódzkodva, olyan szándékát árulta el, mintha ki akarna ugrani az útközbe eső sziklatömbökre, vagy akárhová is, mintha minden áron szabadulni akarna a csónakból és kísérőjétől. Azt a benyomást keltette, hogy a félelem hajtja. Pedig nem félelem, hanem felháborodás és harag uralkodott rajta.

French és Moriarty térdig a vízbe gázoltak, megragadták a csónakot mind a két oldaláról s kihúzták a partra, míg Giveen úr, kezében a pálcával s feje búbján a kalapjával, sietve mászott ki a csónakból és szemmel láthatólag kerekét akart oldani.

— Fogják meg! — kiáltotta Grimshaw kis-

asszony. — Megsértett s miatta majd hogy a vízbe nem fultam. Addig ijesztgetett, míg megesküdtem, hogy nem mondom meg...

— Dehogy, — kiáltotta Gíveen úr, kit hatalmas fogással tartott French a kezei között. — Nem tehetek róla. Eressz már el! Eressz el, mert följelentelek a bíróságnál.

— Hát nem ijesztgetted? — kérdezte French, ki galléron ragadta az atyjafiát s úgy rázta, mint a terrier a patkányt. — No majd meglátjuk mindjárt. Eredj szaporán, Moriarty s hozz ide egy rendőrt. Kapj inkább lóra és hozd ide a drumboynei konstáblert. No halljuk, mi járt a fejedben? Mit gondoltál, mi?... te gazember, ki folyton itt szimatelsz! Te átkozott agyatlan, számárfejű füstfaragó-ivadék, te! És te még ir gentlemannek mondod magad és megsértesz egy hölgyet! Miss Grimshaw, ha parancsolja, tüstént a víz alá szorítom a rusnya fejét s úgy fojtom meg ezt a bitangot!

— Ne, ne tegye, — kiáltotta az ifjú leány, szószerinti értelemben véve French úr szavait. — Talán nem úgy gondolta. Azt hiszem, nem is egészen beszámítható. Csak meg akart csókolni és himbálta a csónakot — talán csak tréfálni akart.

— Most pedig ide hallgass, — kiáltotta French, minden második szavának egy-egy rázással adva nyomatékot — ha még egyszer meglátlak Drumgooltól öt mérföldre eső környéken, úgy megverlek, hogy négy hétig nyomod az ágyat. Ez az utolsó szavam ebben a dologban, most pedig lódulj!

Ez utóbbi felhívást egy nagyon is félreérthetetlen rúgás követte nyomon, amitől Giveen úr tüstént futott. Végigfutott a homokréten, sziklatömböket ugrott át s rekordot teremtett gyorsaságával, mellyel az ördög kulcslyukához jutott. Megérkezve oda, visszafordult s megfenyegette öklével a rokonát.

— Megfizetek neked még ezért, French Mick ! — kiáltotta Giveen úr.

— El a szemem elől ! — dörögte a megfenyegetett s úgy látszott, mintha utána akarná vetni magát. Erre aztán Giveen úr alakja úgy eltűnt az ördög kulcslyukában, mint a menekülő patkány az alagcsőben.

French harsányan felkacagott és vele kacagott Grimshaw kisasszony is.

— Most ellenségévé tette, — mondotta az ifjú leány. Moriarty pedig vállára vetette az evezőlapátokat s elindultak haza mind a hárman.

— Bánom is én ! — felelte Garryowen tulajdonosa.

NYOLCADIK FEJEZET.

Effie titka.

A nő életében mi a legnagyobb, mi a legszükségesebb ? A szeretet ? Nem, az otthon. Az otthon egyértelmű a szeretettel s mindenel, amit kívánni érdemes.

A leány, kinek nincs otthona és nincsenek rokonai, a legelhagyottabb teremtes a világon,

egyszerűen azért, mert leány, s mert a leány jobban megcsínyli az egyedüllétet, mint a férfiú. Ha talál a nő valamit, amire felteheti a szívét, felteszi reá, mint az árpacukor is odatapad a fonalhoz, melyet belé mártanak.

Innen van az, hogy Grimshaw Violet is három hét alatt nemcsak hogy teljesen beleilleszkedett új környezetébe, hanem a szó teljes értelmében a családhoz tartozott. Tetszett neki a French-család s ő is tetszett a French-családnak. A ház ura kezdettől fogva régi ismerősként bánt vele, azzal az egyéniségéhez tartozó szeretetreméltósággal, mely manapság ritkaságszámba megy, s legfeljebb az igazi ír gentlemannél találkozik még, az pedig rohamosan kihaló emberfaj.

French úr, minthogy a könnyűvérű emberek biztos ösztönével hamar felismerte, hogy Grimshaw kisasszony csinos külsején kívül tiszta értelemmel és derék jellemmel is meg van áldva, vele beszélt meg legbizalmasabb családi és vagyoni ügyeit is.

Grimshaw kisasszony French uron és Drumgool többi lakóin pompásan megfigyelhette a kelta léleknek azt a különösségét, hogy képzetetébe vesz és valónak tart bizonyos dolgokat.

— Hé, hol van a szitám? — hallotta például Driscollné hangját egy nap délutánján a konyha gőzén s nyitva maradt ajtaján át. — Hol van a szitám? Már megint az a semmirevaló Doolan vitte el. Azt hiszem, ocsút vitt benne a baromfinak. Doolan! Doolan! Gyere ide és hozd vissza a szitámat. Megmondom az

úrnak, ha még egyszer elviszel valamit a kezem alól. Nincs nálad? Isten irgalmazzon a lelkednek, hiszen a tulajdon két szememmel láttam a kezeden. Itt van az orrom előtt? No, hála Istennek! Hiszen itt van! De most már ki a konyhából és ne mocskolj be mindent a sáros csizmáddal.

A feltevés, hogy Doolannak bármi köze lett volna a nem talált szitához, merőben alaptalan volt. Csak úgy, mint a hogy French úr pápaszemmel ékesítette fel azt az arcképet, mely képzeletében született meg Grimshaw kisasszonyról. Pedig erre a pápaszemre letette volna a főeskiüt a bíróság előtt.

S hasonlóképen, csakhogy nagyobb mértékben látta, amint Garryowen, minden feltoronyosuló akadály ellenére, győztesként száguldl el a célpont előtt.

De legjobban Effie testesítette meg ezt az irtulajdonságot Grimshaw kisasszony szeme előtt.

— French úr, — mondotta egy reggelen, a nappali szobába lépve, hol a ház ura levelet írt — tudja-e, hogy Effie jár?

— Bocsanatot kérek... hogyan mondja? — kérdezte French úr, letéve kezéből a tollat s hátrafordulva székében.

— A gyermek nem is nyomorék. Époly kifogástalanul jár, mint akár én.

— Jár! De hiszen évek óta nyomorék! Jár! De hiszen Driscollné sohase engedi meg neki, hogy a lábára álljon.

— Igaz, de mikor egyedül van, körülfutkos a szobában s a lába époly egyenes és egészséges, mint az enyém.

— De hiszen O'Malley doktor saját szájával mondotta nekem, hogy béna marad, amíg él...

— Mikor mondta?

— Négy évvel ezelőtt.

— Láta a gyermeket mostanában?

— Láta-e mostanában! De hogyan láthatta volna, mikor három év óta a föld alatt van.

— Nem beszélt azóta más orvossal?

— Nincs itt más orvos, mint az a Rafferty Cloyneban, de az tökfilkó, Effie meg látni sem akar orvost, azt mondja, hogy nem segítenek azok rajta semmit.

— No, de én csak azt mondhatom, hogy láttam, mikor járt. Tud az futni s azt mondotta nekem, hogy már évek óta tud; csak épen hogy nem akarta neki elhinni senki. Mihelyt látják, hogy feláll, tüstént lefektetik a kanapéra. Azt hiszem, félig-meddig ő maga is azt hiszi, hogy nem szabad járnia, hogy az jóformán bűn, hogy inkább engedetlenségből, mint más okból teszi. Belenevelték a betegeskedést, én pedig majd kinevelem belőle, — folytatta Grimshaw kisasszony. — Jöjjön csak föl velem hozzá s meg fogom győzni, hogy oly erősen áll a lábán, mint ön maga.

Felmentek.

Mikor Grimshaw kisasszony Effie szobájához érve, megnyomta az ajtó kilincsét, toporgó nesz hallatszott belülről, s mikor beléptek, a gyermek pirulva és ragyogó szemmel ott ült a kanapén.

— No, mit jelent ez? — kiáltotta az apja.

— Mit nem hallok, hogy futkosol a szobában? Nyújtsd ki a lábadat, hadd lássuk, mit tudsz.

Effie vigyorgott.

— Nem bánom, — felelte — de csak ha megigéred, hogy nem mondom meg Driscoll-nénak.

A boldogtalan gyermek három álló eszten-deig nem szenvedett más betegségben, mint Driscollné élénk képzelőtehetségében s ez asz-szonynak abban az erős meggyőződésében, hogy a gyermeknek »kettétörik a girince«, ha feláll. Ez a meggyőződés oly rendíthetetlen volt benne, hogy sem kritika, sem a rábeszélés semmi művészete hozzá nem férhetett.

— Nem szólok neki semmit, — jelentette ki Effie papája. — Állj fel s hadd látom, hogyan működnek a járómasináid.

— Nos, — szólt Grimshaw kisasszony, mi-kor a szemle véget ért és French kisasszony atyjának teljes meglegedésére bizonyította be tagjainak épségét — nos, mit szól hozzá?

— Hogyan fedezte föl ezt? — kérdezte French csodálkozva.

— Titokként bízta reám.

— De miért nem mondotta meg e ház sok népe közül senkinek sem hosszú évek óta?

— Megmondotta, de senki sem akarta el-hinni neki, úgy-e, hogy úgy van, Effie?

— Igen, úgy, — felelte a gyermek.

— Úgy-e, megmondta akárhányszor Dris-collnénak is, hogy tudsz járni, s mondd, mit felelt?

— Azt, hogy legyek csöndben és ne beszél-jek képtelenséget. Azt mondotta, hogyha a

padlóra teszem a lábam, odaad a fekete embernek, aki a kályhában lakik; és mondtam papának is, hogy egészséges volnék én s járni is tudnék, ha megengednék, de ő kacagott s azt mondotta, hogy ne képzelődjem.

— Istenemre, igaz, — jelentette ki az apja.

— Azt hittem, hogy csak úgy a fejébe vette.

— Nos, — mondotta Grimshaw kisasszony — én ma reggel megvizsgáltam a hátát; nincs annak semmi baja. A lábai egészségesek; egészen jól érzi magát, hol van hát — a betege?

— Igazán, magam sem tudom, — felelte French. — Ez túltesz mindenem, amit eddig megérnem adatott.

A csengetyűhúzóhoz ment és meghúzta.

— Küldd fel Driscollné asszonyt, — mondtotta. — Küldd ide Driscollné asszonyt. Miért állsz itt s miért felejtetted nyitva a szádát?

— Mit csinál, Effie kisasszony? Hiszen leszállt a kanapéről! — kiáltotta Nóra.

Egy pillanatra feledtette vele a gazdájára való tekintetet az a látvány, melyet az egyenesen álló Effie nyújtott.

— Leszállt a kanapéről? Szaporán, hívd Driscollné. Ti meg a kanapétok! A legutóbbi három esztendőben valamennyien összefogva gyilkoltátok ezt a gyermeket a kanapétokkal meg a kényeztetésekkel. Eredj, szaporán!

Félóra mulva Driscollné, rendíthetetlenül ragaszkodva kedves illúziójához, visszatért a konyhába, lőzni az ebédet, míg Effie egyszer s mindenkorra megszabadulva békóitól, a kandalló előtt ült egy széken s mrs. Brown párisi utazását olvasta.

Grimshaw kisasszony, mikor bizonyos idő mulva lement, három levelet talált, melyeket éppen akkor hozott a posta. Az egyiket Dashwood úr írta.

Rövid, kissé szomorgó levél volt. Engedelmet kért, hogy írhasson neki és Grimshaw kisasszony örömmel várta levelét. Szívelte őt és szívesen időzött annál a képnél, melyet megőrzött róla emlékezetében; de ez a rövid, mélabús írás oly kevésbé vallott reá, hogy Grimshaw kisasszony tüstént kitalálta, hogy valamiképen nincs rendben a szénája.

Minthogy nő volt, nem tett reá nagyon épületes hatást, hogy Dashwood úr bátorságot vett magának, sejtetni a magánügyeit, mikor neki ír, s elhatározta, hogy nem felel erre a levélre.

KILENCEDIK FEJEZET.

A találkozó.

Eljött november s egy hét óta szakadt az eső.

Nap és hegység eltűnt s a táj is fátyolba borult; semmi sem maradt meg más, mint az eső meg a szél, a szél meg az eső.

Effie rövid oktatása csak pár órát vett igénybe e nyirkos, viharos napokon. Nem szólva a bérlőkről, kik néha-néha beköszöntöttek Drumgoolba, hogy beszéljenek French úrral, nem mutatkozott látogató s Grimshaw kisasszonyt kezdette idegessé tenni az ördög

kulcslyukán át fújó szél hosszan elnyújtott bűgása, a viharázta ablakok zörgése s a túltelt vízfelfogó hordókból kicsorduló esővíz csobogása.

Még Giveen is jó lett volna most szórakoztatónak, de az nyílt ellenségeskedésben állt rokonával s kicsinyes lelkének egész keserűségével áhította, hogy kárt tehesen neki.

Giveen ez idő szerint nem egyetlen ellensége volt Frenchnek; az ír hazafiak ligája is állást foglalt Drumgool ura ellen, mert tizenegy hónapos rendszer alapján adott bérbé paraszttanyákat s földet adott ki legelőnek, ami súlyos két vétség volt a hazafiak szemében.

— Itt az ideje, hogy végét vessük a nagy legelőknek s a népet a föld belterjesebb művelésére szoktassuk, — mondták a hazafiak. — Ne béreljete tanyát tizenegy hónapos szerződéssel, — folytatta a rablóknak és rövidenlátó politikusoknak ez az areopágja. — Mert — tették hozzá — ha mégis megteszitek, furkósbottal kergetjük el a marhátokat a földekről, veletek magatokkal szemben pedig alkalmazni fogjuk mindazt a piszkos, kicsinyes erőszakosságot, melyre egy alávaló írnek fekete lelke képes. Isten úgy segítjen.

S ez nem volt üres fenyegetés.

A Hazafiak akarata nyugati Írországbán törvény. A király ott cseppet sem uralkodik.

— Jöjjön le, — kiáltotta French egy reggel. Lenn volt a csarnokban s a következő

pillanatban látta, hogy Grimshaw kisasszony ruhája meglibben a lépcső tetején.

Jöjjön le, — kiáltotta French — olyat mutatok, minőt még nem látott. Jöjjön ide.

Egy kis szobába vezette, hol a bérlőket és parasztokat szokta fogadni s ott egy széken egy öreg ember ült, kinek oly ráncos volt az arca, mintha ekével szántották volna meg. Viharvert régi kalapját a földre tette, a kezében pedig két tehénfarkat tartott; ott ült, félvakon, kezében jobbra-balra forgatva a két tehénfarkat — megfestett képe az öregségnek, nyomornak és szegénységnek.

— Ne álljon fel, Ryan, — mondotta neki French. — Maradjon a széken s mondja el ennek az ifjú hölgynek, mi van ott a kezében.

— A két tehenem farka ez, — nyafogott az öreg ember, mint a gyermek, aki a leckéjét mondja el. — A szép tehénfarkaim, melyeket levágtak késsel azok a bitangok, — verje meg őket az Isten! — mikor az ágyamban feküdtem virradatkor. Hallod-e, — mondom a feleségemnek — mi bajuk lehet azoknak az állatoknak, mért bőgneek úgy? Kelj fel s nézd meg, — mondja az asszony. — Én felkelek, felhúszom a ködmenem, bugyogóm s kimegyek, hát ott lóg ez a kettő a kerítésen és csorog belőlük a vér. Késsel vágták le. Oh, azok a bitangok, késsel vágni bele azokba a szegény ártatlan állatokba s elrabolni tőlem a teheneimet, mikor nekem bért is kell fizetni, aztán betegem fekszik a feleségem s a jó Isten tudja még, mi bajom nincs. Micsoda dolog az,

így bánni az emberrel, csak azért, mert nem feleltem az átkozott parancsukra, hogy költözzem ki.

— Levágták a tehenek farkát! — kiáltotta az ifjú leány elszörnyűködve. — S éltek azok a tehenek?

— Éltek, — felelte French. — Azoknak a gonoszoknak nincs szívük se állathoz, se emberhez.

— Oh, hogy tehettek oly szörnyűséget, oly alávalóságot! Miért is tették?

— Mert nem hagyta ott a kis tanyáját. S ezek írnek mondják magukat! S valóban azok is, ez a legszörnyűbb a dologban. No, Ryan, maradjon csak; majd leküldök egy korty whiskyt. És ne búsuljon a bér miatt. Azt hiszem, azok a bitangok legközelebb nálam teszik tiszteletüket. Hát csak jöjjenek. Mondhatom, meleg fogadtatás várja itt őket.

S az ifjú leánytól követve, kiment a szobából.

— Ez is egyike azoknak a dolgoknak, melyek romlásba döntötték Irlandot — mondotta és csöngetett Nórának. — S még a földesurakat szidják! Szent Isten! Hol az a földesúr, aki levágná egy tehen farkát? Ki tud olyan földesúrról, ki lovakat csonkított meg? Hallotta-e valaha a hírét olyan földesúrnak, aki puskájával belőtt egy ház ablakába, s majd hogy szét nem lőtte egy gyanutlanul ottbenn ülő magános öregasszony fejét, csak azért, mert a fia nem akarta otthagyni a bérletét. Pedig ez megtörtént, tíz mérföldnyire tőlünk,

négy héttel azelőtt, hogy kegyed ide jött. Nóra, hozd ide a whyskit és vigy le egy pohárral az öreg Ryannak s adj neki hozzá valami harapnivalót is. Ott ül a kis szobában, kezében tartva a két tehénfarkat, melyet azok a bitangok vágtak le. Vidd az öreget a konyhába, ülted le a tűzhely mellé, hogy megszáradjon rajta a ruha s mondd meg Driscollnének, hogy adjon neki valamit a beteg felesége számára is. Igen, igen, odáig jutottunk Írlandban. A szegény tudatlan emberek nagy tömegét, amelyhez Ryan is hozzátartozik, gonosz veszekedők szindikátusa rémíti. E gazok maguk szabnak törvényt s nem vetnek ügyet se Isten, se ország törvényére. Hihetetlen, de való. S most majd ellenem törnek. Már a múlt hónapban is sok névtelen levelet kaptam, melyekben bojkottal s még rosszabb dolgokkal fenyegetnek meg, ha nem térek a javulás útjára. De én fütyülök rájuk! Nézze csak, már kiderült. Elmegyek Drumboyneba a találkozóra. Nem volna kedve velem tartani? Ha van lovaglóruhája, lóháton mehetnének.

— Van lovaglóruhám. Meglehetősen régi, de...

— Akkor szaladjon fel s öltse magára, — mondotta French — meg fogom hagyni Moriartynak, hogy nyergelje fel önnek a szürke kancát. Tíz perc múlva itt lesz az ajtó előtt.

Húsz perc múlva Grimshaw kisasszony felöltöben és lovaglóruhában, mely irodalmi keresetéből maradt emléke volt, útnak indult French úrral, ő a szürke kancán, French

egy erőscsontú vadászparipán, melynek feje olyan volt mint egy hegedű, de olyan is, mint az ördög.

A miss jól ülte a lovat. Bérelt paripán szokott reggelenként kilovagolni Londonban a parkba, az volt egyetlen költséges szórakozása. Evégből vette a lovaglóruhát is.

Kikanyarodtak az országútra. Kilenc óra múlt husz perccel s minthogy a találkozót csak féltizenegyre volt kitűzve, volt ráérő idejük bőven.

Az eső elállt, a felhők magasan jártak az égen, a felszél következtében bárányszerűvé szakadoztak s a nyugodt szürke égen itt-ott előtűnt az égnek egy kis kéksége. A levegő tele volt az eső s a nedves föld illatával, s a hegyek csodálatos tisztasággal és nyugodtan álltak a szemhatár szélén.

Ilyen idő csak Irlandban van, sehol máshol a világon; nedves, átlátszó, szürke, szelíd és vidító mint a bor, bőven kárpótolja az embert sok esős hét borujáért.

Hennessey, a falkanagy, Barrington Courtban lakott, Drumboynétól hét mérföldnyire. Fiatal, életvidám legényember s hozzá nagybirtokos volt, s mint a környék minden földesura, a zsarnokok önkényuralma alatt állott. Ám ő nagyobb diplomáciai képességgel volt megáldva, mint French.

— Itt van Hennessey, — mondotta French úr, mikor az útnak egyik kanyarodójánál hirtelen eléjük tűnt Drumboyne elszórt házai-
val, a piactéren levő kereszttel, a falkával, a falkanaggyal meg a pecéreivel s féltucatnyi,

mindenféle fajtájú és formájú gebét ülő lovassal.

Valamennyien a kereszt körül csoportosultak.

— Épen jókor jöttünk. Ez az első rókahajtás ez ősön s nagyszerű nap kedvez a mulatságnak.

Grimshaw Violet, ki még sohasem látott falkavadászatot, hacsak a képes újságokban nem, érdeklődve és derűlten nézte a kereszt körül gyülekező sokaságot.

Délről és északról, nyugatról és keletről mindenféle nép csődült ott együvé. Mezítlábas parasztgyerekek; bunkósbottal fölfegyverzett térdnadrágos fiúk »amonnán a nagy sárrét túlsó feléről«; piszkos, náluk is kisebb testvérekéket kézen vezető kis leányok, kik látni akarták a kutyákat; Roche tisztelendő Cloyne-ből, ki megállt, hogy néhány vidám szót váltson Hennesseyvel; a hosszú Doolan, a patkányfogó, avult vörös mellényben; Sheelan Billy a vasúti vendéglőből, ugyanaz, ki Dashwood úr kalauza volt a horgászó-kirándulás s ki — a szálló hírek szerint — koldusbotra juttatta anyját s »felitta« az egész korcsmát — ezek mind s még sokan mások összevissza kiabáltak, fecsegték, kacagtak és tanácsokat osztogattak a pecéreknek, mikor French és kísérlője előtűnt az út kanyarulatánál.

Megjelenésük varázsütésként hatott. A beszélgetés és kacaj elhallgatott. A sokaság megszűnt s mikor French a falkanagyhoz lovalgolt, három gazda, kik Hennesseyvel beszélgettek, egyszerre megfordították lovaikat s hátat fordítottak az újonnan érkezőknek.

A kereszttel épen szemközt lévő vendégfogadó ajtajában észrevette French Giveen urat. A derék férfiú tüstént eltűnt a házban, de arca egy pillanat múlva megint előtűnt az ivószoba ablakában s ott is maradt az ezután következő jelenet egész idején.

— No, Hennessey, — mondotta Drumgool ura, ki szemmel láthatólag ügyet se vetett a hideg fogadtatásra, melyben része volt — ugyancsak szép napot választott az első rókavadászatra. Engedje meg, hogy bemutassam egy ifjú hölgynek, ki látogatásban van nálam. Mister Hennessey — miss Grimshaw. Hol akarja felhajtani a vadat?

— Azt hiszem, a Barrington-cserjésben — felelte Hennessey, köszöntve az ifjú leányt. — Igen, nem rossz nap. Velünk tart?

— Nem. Elég lesz nekünk, ha csak nézzük a mulatságot, hogyan verik fel a bozótot. Oh, hiszen itt van Roche plébános! Hogy van? Becsületemre, fiatalodik! De miért nem láttam már hónapok óta Drumgoolban?

Míg French a paphoz fordult, különböző lovasok mentek Hennesseyhez s elfojtott hangon, de oly ingerülten beszéltek vele, hogy Violet, ki mindenre figyelt, megérthette néhány megjegyzésüket.

— Egy lépést se jöjjön velünk. Mi közünk hozzá? Nem mondotta-e Giveen, hogy megesküdött, hogy legelőnek adja ki a Drumgool Castle minden földjét, csakhogy bosszantson bennünket? Hallgasson reánk, utoljára mondom. Ha hozzánk csatlakozik, mi itt maradunk.

— French, — szólt a falkanagy és különvált a többiektől.

— Jelen, — mondotta French.

— Egy szóra.

Félrevonta.

— Baj van ezekkel az emberekkel. Én nem tehetek róla, de ismeri ezeket a fickókat. rovásra tették magát, s azt mondják, hogy itt maradnak mind, ha ön velünk tart a cserjéshez. No, azért ne haragudjék meg oly nagyon. Tudhatja, hogy nem tehetek róla, de a helyzet mégis ez.

Frenchnek szikrát hányt a szeme.

— Velük a cserjéshez! — mondotta emelt, messzire elhallatszó hangon. — Köszönöm a figyelmeztetést, Hennessey Dick! Hogy ezekkel a lovas patkányfogókkal követném a farkát, én? Elmegyek velük a cserjéshez, hogy lássam, van-e róka oly gyáva, hogy megszabadna előlük, ámbár ha megtenné, nem tudna futni nevettében. Erről jut eszembe, — folytatta French, hátat fordítva Hennesseynek s a sokaság felé fordulva — ha volna szíves előállni az az úr, aki levágta az öreg Ryan teheneinek farkát, jöjjön, majd megtudja, mi a véleményem róla. Még pedig a lovagló vesszőm boldogabb végétől fogja megtudni.

A jelenvoltak egyike sem érzett kedvet magában, hogy eleget tegyen ennek a felhívásnak, mert French nyolcvanhét kilós férfiú volt s oly izmokkal áldotta meg a természet, hogy az összecsődült férfiak kettejével is megbirkózott volna.

Egy pillanatig várt. Aztán megemelte kalapját Grimshaw kisasszony előtt.

— Bocsásson meg hevességemért, — mondotta. — Menjünk át Cloyneba, nem való itt úri hölgynek.

Megérintette sarkantyújával a hegedűfejtő ördögöt, melyen ült, a ló hátul kirúgott, a történőket szájtátva figyelő bámész sereg szétrebbent, French összeütközött a lóra ült patkányfogókkal, majdnem kivette őket a nyeregből, aztán, az ifjú leánytól követve, útnak indult Cloynebe.

Első ízben történt, hogy összekülönbözött földijeivel; régóta gyűlt már a vihar s most végre kitört. Az a tény, hogy egy piszkos, szűkeblű paraszt-csürhe eltiltsa őt, French Mihályt, a saját grófságában attól, hogy részt vegyen egy falkavadászaton, felforralt a véré. Kicsinyes bosszantások, tűszúrások voltak a fegyver, mellyel a hazafiak French ellen harcoltak. Különös, visszás beszédmodjukon »elsőrendű gonosztevőnek« nyilvánították őt. Még most is megbocsátanának neki, ha rászánná magát, hogy engedjen és térdet-fejet hajtson azok előtt a tisztátalan fickók előtt, kik uralkodni akartak rajta. Ha nem teszi, akkor következik a bojkott s utána ki tudja, még mi.

Jól tudta ezt, valamint azt is, hogy törvényes segítségre nem tarthat számot. A rendőrség letartóztathatja kínzóit, ha jogsérelem elkövetésén éri őket, de a bírósági tárgyaláson az esküdtek okvetlenül felmentik a gonosztevőt. Százat lehetett tenni egy ellen arra is, hogy sohase kerülnek hurokra, mert ez embe-

rek mesterei az alamusziságnak ; nincs az a gazember, akinek gyorsabb a lába s aki ravaszabb, mint a fekete álarc alatt megbúvó és késsel fölfegyverkezett gentleman, ki tolvaj módjára közeledik éjszaka, hogy kegyetlen csonkításokat kövessen el az állaton.

Frenchet csak egy aggasztotta, s ez Garyowen volt ; de Moriarty az erő sziklája volt, melyre bizton építhetett.

— Láttá-e Giveen Dicket ? — kérdezte French, mikor Grimshaw kisasszony mellé terelte lovát. — Az ő keze volt ebben a játékban. Láttá, hogyan állt a vendéglő ablakában s hogyan nyomta laposra az orrát az ablaküvegen ? Tudta, hogy megjelenek a találkozón, s azért jött ide, hogy tanuja legyen, hogyan kergetnek el engem innen azok a semmirekellők.

— Azt nem tették meg ! — mondotta Violet. — Olyanok voltak, mint a megvert kutya, mikor reájuk olvasta a véleményét. Igen, meg vagyok győződve, hogy az az ember ártott önnek. Hallottam egy gazdát, mikor azt mondotta Hennesseynek, Giveentől hallotta, hogy ön mindenáron csak ingerelni akarja őket. Bár ne vettem volna részt azon a csónakkiránduláson. Ha nem teszem, mindez nem történik.

— Ezek a fickók nem aggasztanak engem úgy, mint Giveen Dick. — Olyan ember az, hogy nem viselhet el semmi bosszúságot. A félbolond mind olyan. Lesbe fog állni, mint a macska, hogy kínálkozó alkalommal bajt okozhasson nekem. De ha csak öt mérföld-

nyire közel férközik Drumgoolhoz, ne legyen French Mihály a nevem, ha bele nem lövök.

S tovább lovagoltak a csendes szürke tájon. Néha-néha a tőzegfüst pompás illata szállt feléjük egy-egy útszéli kunyhóból; a fekete mocsárréteken s a hullámos, kietlen mezőségeken fuvó déli szél a föld üde illatát vitte feléjük s a szemhatárt lezáró hegyek előtt füstoszlopok szálltak az égnek Cloyne kéményeiből.

Megálltak a vasúti állomás szomszédságában lévő vendéglő előtt, beköttették lovaikat az istállóba, és French reggelit rendelt.

— Nem volna kedve, — mondotta — szétnézni egy igazi régi ír kunyhóban, míg elkészül a reggeli? Elviszem az öreg Moriartynéhoz. Szórakoztatni fogja kegyedet, ha eldiskurál vele néhány percig, míg én elmegyek ügyvédemhez, mr. Jameshoz, s megbeszélem vele néhány dolgomat. Moriartyné boszorkány, — legalább annak tartják — de a Frenchekhez híven ragaszkodik. Nagyapám idején konyhai cseléd volt Drumgoolban. Hisz a tündérekben és manókban s más eféle ostobaságban. Itt lakik.

Megállt egy házikó ajtajában, körülbelül száz méternyire a fogadótól, bekopogtatott, a feleletet be se várva, reátette kezét a kilincsre és benyitott az ajtón.

— Itthon van, Kati néni? — kiáltotta be a sötét lakásba.

— Hát persze hogy itt vagyok, hol is volnék? — felelte egy köhécselő hang. — Ki

vagy és miért eresztetted reám a keresztszelet ?
Oh, dicsérem az urat, hiszen Mihály úr !

— Jöjjön be, — mondotta French, s az ifjú leány nyomon követte a ház egyetlen helyiségébe, hol Moriartyné lakott a tyúkjai-
jaival — kettő már fenn ült a tetőgerendán.

Az öregasszony zsámolyon ült a kis tűzhelye mellett, rövidszárú fekete pipával a szájában s kis fekete sipkával a fején, hogy ne érje a hideg. Emberi lakásnak borzalmas egy odú volt az a helyiség. Agyag volt a földje, az ablakrámban csak egy jó ablaktábla volt, a többi ki volt törve és ronggyal volt bedugva. Az egyik sarokban lévő rongyhalmaz volt az ágy. A tűznél egy törpe tyúk gubbaszkodott az öregasszony mellett, s az egyik véraláfutástól piros szemével a látogatókra nézett.

— Egy fiatal hölgy van itt, aki meg akarja látogatni magát, Kati néni, — mondotta French úr. — Beszélgessenek és meséljen neki a tündérekről, míg én mr. Jamesnél járok. Nem maradok oda sokáig, s ha visszajövök, küldök magának egy korty whiskyt a vendéglőből, gyomormelegítőnek.

— Jöjjön be, hozta Isten, — mondotta az öregasszony — de nincs egy székem se, amire leültethessem, mert nem tudok felállni erről a zsámolyról a csúzos tagjaimmal. Hess innen, Nóra, — kiáltotta, s megfenyegette egy kis bottal a törpe tyúkot, mire az, hallgatva az intésre, szárnyával csapkodva húzódott el egy zugolyba — engedj helyet a fiatal kisasszonynak ; ez az utolsó abból a hétből,

amelyet a tulajdon kezemmel neveltem föl. Ugy-e hogy a kisasszony nem erről a vidékről való?

A főkötője alól a fiatal leány szeme közé nézett és Violet, szinte megbűvölten rövidlátó, szörnyű tekintetétől, azt gondolta magában, hogy még sohasem látott emberi arcot, amelyen oly világos kifejezést öltött egy egész élet tragikuma, mint ennek az öregasszonynak a tőzeg lángjától megvilágított, szinte kövé vált maszkja.

— Nem, — mondotta Violet — Amerikából jövök.

— Ojjé, — kiáltotta Moriartyné — hiszen oda ment az én Mike fiam is negyven évvel ezelőtt... most negyven éve, s már húsz esztendeje egy árva szó, egy sor írás sem jött tőle. Ugyan, nem hallotta volna hírét, kisasszonykám? Kőművesekkel ment ki. Hat láb magas volt a csizmája sarka nélkül, s oly bodor volt a szép vörös haja, mint a drumgooli vizslák szőre. De, Istenem, uram, mit is beszélek? Bizonyosan megöszült már, ojjé, annyi sok esztendő óta!

— Nem, — felelte az ifjú leány — sohasem hallottam hírét. Amerika nagyon nagy ország ám. De azért ne csüggedjen. Valamikor talán még hírt hall róla, s itt van valami, ami talán meghozza szerencséjét.

Kivett egy shillinget a zsebéből s az öregasszony kezébe tette.

Kati néni gondosan egy darab papirosba csavarta a pénzt.

— Áldja meg az Isten, s az ördög tegye a fazekába azt, aki magát megcsalja! Bizonyosan több mint egy esztendeje, hogy nem láttam a szememmel shillinget s azt se tudom, mit mondjak, mert az előjáróság mindenáron a szegényekházába akar vitetni. Nem kapok többet tőlük, mint fél koronát hetenként s kötést a nyomorult lábamra, mert csak félkezükkel adnak azok a szegénynek, a másikkal a maguk hasát töltik. Esznek, isznak, mulatnak a község pénzén. Hogy ragadna a májukba, míg eljön az ördög, s betömi a fekete szájukat égő tűzszárral s belefojtja őket a megcsalt szegények könnyeibe. És ellenségei mind Mihály úrnak. Csitt, hallgasson ide, mondok valamit. Gallagher Zsuzsi, ki Blood kovácsnál szolgál, azt mondta, hogy ne szóljak senkinek, de akarnak valamit tenni Mihály úr lovaival, ha még tovább is legelőnek adja ki a földjét; azt mondotta, hogy meg akarják...

E pillanatban nagy robajjal kinyílt az ajtó s egy rongyos kamasz bedugta nyílásán a fejét, elkiáltotta, hogy »Bú!« és megint becsapta az ajtót.

Kedves szórakozása volt a cloynei gyermekeknek bekiabálni Moriartyné ajtaján, aztán az ablakon át nézni, hogyan dühöng az odabenn.

— Mars! — kiáltotta Moriartyné, megfeledkezve mérgében Violetről, French úr ellenségeiről s minden másról a világon. Az ablak felé fordult, hol kínzóját gyanította és megfenyegette öklével a vigyorogva benéző gyer-

mekarcot. — Mégysz el innen, te csúf pofájú átkozott majom, levágom a fejedet, ha még egyszer bekiabálsz az ajtón! Gr-r-r! Nem takarodol innen, te fattyú, úgy összeverlek, hogy nem ismer rád az anyád! Sipirc innen és mondd meg az apádnak, hová gondol, hogy szabadon engedi járni a faluban s nem köti láncra a majompofájú fiát, te kancsal szörnyeteg...

Amivel csak még nagyobb örömet szerzett az ablakon bekandikáló fickónak.

Violet, elszörnyedve ily beszéden s rettegve, hogy az öregasszonyt még meg találja ütni a guta, odaszaladt az ajtóhoz s kilépett, de már csak azt láthatta, hogy a rövidnadrágos kis lurkó hogyan tűnik el az utca fordulójánál.

Aztán visszatért és szeretett volna hallani valamit Moriartynétól a French ellen forralt gonoszságokról, de a forrás kiapadt. Az öregasszony kijelentette, hogy »zúg a feje« és nem jut eszébe semmi.

— Ide hallgasson — mondotta Violet. — Ha megtud valamit arról, hogy mit forralnak azok az emberek French úr vagy a lovai ellen, s tüstént értesít róla, kap tőlem egy ezüst ötshillingest.

Moriartyné ezt megértette.

Az ajtó kinyílt, French úr megjelent s elementek reggelizni a vendéglőbe, magára hagyva az öregasszonyt a pipájával meg a whiskyre való szomjúságával.

Drumgoolban mindeddig, régi szörnyű ír szokás szerint, négykor ebédeltek, de Grim-

shaw kisasszony kedvéért áttették az ebéd idejét hétre. Ez este, mikor Effie, Nóra felügyelete alatt, lefeküdt, Violet egy gombolyag vörös pamuttal meg két hosszú kötőtűvel leült a nappali szobában a kandalló mellé. Útközben az a gondolata támadt, hogy meleg alszóknyát köt Moriartynénak s ez a munka foglalkoztatta most.

French útközben, de az asztalnál is meglehetősen rosszkedvű volt. Észre lehetett rajta venni, hogy nagyon bántja a találkozási történet eset. Anyagi gond nem verte le soha ezt a vidám, könnyelmű embert, kinek lelkülete fölül állt az élet kicsinyességein. Évek óta most hangolta le először az az érzés, hogy ellenségei vannak. Először érezte, hogy ellene fordul egy hatalom, melyet közönségesen sorsnak szoktunk nevezni. Egész lelke, szíve, minden gondolata Garryowenben találkozott. Hitte, hogy Garryowennel kezében tartja az eszközt, melynek segítségével hírré, dicsőségre, gazdaságságra tehet szert. S ez a hit nem volt alaptalan, mert French nagy löismerő volt; egész életének álma a megvalósulás küszöbén állt, s most összeesküdött ellene minden, hogy megakadályozza a kedvező alkalom kihasználásában.

Mindenekelőtt ott volt Lewis a követelésével, ami már magában véve elég nagy baj volt; aztán az a tény, hogy a lovat mindvégig ellenségek közt kell idomítania: hozzá még a mostani Írországból, oly környezetben, hol a törvénynek nincs ereje s hol a kicsinyes alávalóságokat valóságos művészetté tőkélte-

sítették. Mindezenkívül tekintetbe véve, hogy Giveen mindenhol ott settenkedik, hogy száz gazfickó áll résen, hogy kárt tehessen Frenchnek, s hogy Lewis csak azt várja, hogy ki nyújthassa a kezét s lefoglalhassa a lovat, el kellett ismerni, hogy Frenchnek vajmi csekély kilátása volt óhajításainak teljesülésére.

Am volt egy barátnője, s a férfiú, míg van egyetlen lény is, ha még oly jelentéktelen, ki ragaszkodik hozzá, nem áll egészen védtelenül a sors hatalmaival szemben.

Grimshaw Violet, ki a kandalló tüzenél ült s alsószoknyát kötött az öreg Moriartynénak, az utóbbi napokban sokat foglalkoztatta élénk elméjét annak a problémának a látszólagos reménytelenségével, melyet French úr és bajos dolgai tártak eléje. Az ifjú leány sokat örökölt atyja üzleti szelleméből, nem volt hiába Gretry Simon unokahuga is, mert most megelézte a kibontakozás útját a nehézségekből — ő legalább hitte, hogy megelézte.

Kilenc órakor French úr, megtéve szokott látogatását az istállóban, belépett a szobába, leült egy karosszékre az ifjú leány átellenében, kibontotta s olvasgatni kezdte az *Irish Times*-t. Közömbösen futotta végig az újság hasábjait, nem fedezve föl bennök egyetlenegy hírt, mely érdekelte volna, reágyújtott a pipájára s hagyta, hogy megint kialudjék. Grimshaw kisasszony figyelmesen nézett reá, anélkül hogy félbeszakította volna a gyors kötést, vagy hogy leejtett volna egyetlenegy szemet is.

Aztán így szólt :

— Tudja, gondolkoztam.

— Miről gondolkozott?

— Arról, hogy találtam kibúvót a Garryowen körül támadt nehézségekből.

— Ugyan mit? — kérdezte French, ki az Effie esete óta nagy véleménnyel volt Grimshaw kisasszony eszéről és körültekintéséről.

— Nos, — mondotta az ifjú leány — a dolog a következőképen áll: a botránykozás köve voltaképen Lewis.

— Nevezze őt inkább a kötőfékemnek, — mondotta Garryowen tulajdonosa — mert ha volt vak ló, melyet kötőféken vezettek, én az vagyok.

— Nem, annak még sem nevezném. Csak pénzügynök az. Ön tartozik neki egy pénzösszeggel. Március végén Garryowen az övé lesz. Nos hát, engedje elvennie a lovat.

— Édes Istenem, hiszen arról, hogy engedem-e vagy sem, szó se lehet.

— Engedje, mondom, elvinnie a lovat, de ne előbb, mint mikor a verseny elmúlt.

— De — mit akar ezzel mondani?

— Én a következőre gondolok. Nem volna-e lehetséges, Garryowent titokban elvitetni innen? Most még nem Lewis úré. Vitesse el egy magános helyre, idomítsa ott és futtassa a versenyen. Ha győz, ugyebár, fog ön nyerni pénzt? S ha nem, nos, akkor a ló mr. Lewisé.

French felállt s kezdett fel-alá járni a szobában.

— Nem rossz gondolat, — mondotta — szavamra, nagyon jó, csak azon fordul meg az

egész, hogy lehet-e megvalósítani. Fontos kérdés az is, hogy titokban tarthatjuk-e.

— Tudja-e Lewis úr, hogy nevezte a lovat a futtatásra?

— Nem tudja. Egyáltalában semmit sem tud róla s a tartozás két héttel a verseny előtt válik esedékessé. És, Istenemre, ha olvassa is a nevem a nevezők lajstromában, azt fogja hinni, nagybátyám, French Mihály vagyok, — ugyanaz, kivel Dashwood úr is találkozott — mert Mihály a hét minden napján futtat az angol versenyeken s a neve oly ismeretes, mint a tarka kutya. Igazán, jó gondolat, ily módon egyszerre megszabadulhatok az egész itt lévő bandától.

French úr az ajtóhoz ment, kinyitotta s kiáltott:

— Nóra!

— Mit tetszik parancsolni?

— Hozd be a whiskyt. De az a főkérdés, hová vigyük a lovat? ... Adta teremtettem, most jut eszembe! Mead Todd, kinek kegyed sohase hallotta hírét, valamikor említette nekem, de egyébként is tudom, hogy van neki egy régi viskója odalenn Sligóban. Póló-ponykat tenyészt ott és száz mértföldnyi pusztaság van mellette, amelyen akár dromedárt is lehetne idomítani, anélkül hogy bárki észrevenné. Ő maga Dublinban lakik s odalenn egy jószágigazgatót tart magának. Talán engedne át nekem díjtalanul egy istállót, mert több a helye, mint amennyire szüksége van. Nagy, pajtaszerű épületek.

— Ugyebár azt mondotta, hogy Lewis úr váltója két héttel a futtatás előtt jár le?

— Úgy van.

— Lefoglalja-e mindjárt a lefoglalhatókat, mihelyt esedékessé lesz a váltó, vagy nem adna-e önnek néhány heti haladékot?

— Egy órait sem. Úgy vettem tőle a kölcsönt, hogy biztosítékul lekötöttem javára a házat, az élő felszerelést, s a földnek azt a részét, mely még nincs megterhelve adóssággal, s ha a tartozás lejár, tüstént ide küld egy fickót a nyakamra.

— De ha a kölcsönt az élő fölszerelésre vette fe, akkor Garryowen is ahhoz tartozik, s eszerint törvénybe ütköznék, ha elvitetné innen.

— Figyeljen reám, — mondotta mr. French.

— Mikor felvettem azt a kölcsönt, Garryowen még nem volt az enyém. Istenem, hiszen legfőbbképen azért vettem fel, mert meg akartam venni Garryowent. Ez a ló nincs beleértve a biztosítékba.

— De hiszen akkor Lewis nem is tarthat igényt reá.

— Törvény és jog szerint, úgy lehet, nem. De meddig nem tart az, míg az ember az efféle törvényesen be is bizonyíthatja? Tegyük fel, hogy Lewis ide küldi a megbízottját. Nos, az a fickó le fogja foglalni Garryowent a többi élő fölszereléssel együtt. Az ügyvédek majd kezdik összehordani a bizonyítékokat, hogy ez a ló nincs is a lekötött biztosítékok közt, s talán sikerül is nekik, mondjuk, a jövő

év június haváig be is bizonyítaniok, de addig lefutottak már két City- and Suburban-versenyt, Garryowen pedig megérett a le-bunkózásra. Aztán meg azok a bitangok is követhetnek el valamit ellene. Nem, legjobb lesz eltűnni a hátulsó ajtón. Régi barátomnak, Lawson őrnagynak, istállója van Epsomban. Odavitetjük majd a lovat két nappal a verseny előtt. Kezdem tisztán látni, mit fogok tenni, s igazán mondom, ezt önnek köszönhetem.

— Bizonyos benne, hogy Lewis nem támadhatja meg március vége előtt?

— Bizonyos. Mult hónapban fizettem meg neki a félévi kamatot. Majdnem kétszáz fontot küldöttem neki.

— S nem érné be azzal, ha áprilisban megfizetné neki a kamatot?

— Persze hogy beérné, de honnan teremtsen elő? Mondom, hogy kell minden penny a kiadásaimra, Lewis számára nem marad semmi. Számvetésem készen áll. Ha mindent összehozok és összekaparak, beleértve azt a kis összeget is, melyet félretettem, épen csak annyit s nem többet értem el, hogy viselhetem a versenyköltségeket s lefogadhatom ezer fonttal a lovamat.

— De miért nem fogadja le csak nyolcszáz fonttal s fizeti meg Lewis úrnak a kétszáz fontját?

— Azt már nem teszem, — felelte French. — Ezzel a tanácsával világosan bebizonyítja, hogy sejtelve sincs róla, mily nagy coup-ra készülök. Tegyük fel, hogy Lewisnak meg-

adom a kétszáz fontját és csak nyolcszázat teszek a lóra. Tudja-e, mennyit veszítenék, ha egy ellen, mondjuk, ötvenen állna a fogadás a startnál és Garryowen győzne? Tízezer fontot veszítenék. Valószínű, hogy ötezeret fog hozni minden száz font, melyet Garryowenre teszek.

— Vagyis, ha győz s az egész ezer font erejéig fogadta le...

— Ötvenezer fontot nyerek.

— S ha nem győz?

— Akkor bizony plűre esem, mint O'Lynn Bryan.

A szerencsének ebben a kihívásában volt valami, ami tetszett Grimshaw kisasszonynak.

— Van aztán még egy dolog, — mondotta.

— Kérem, bocsássa meg kérdésemet, de ha elvesztette az ezer fontot, rendben lesz-e minden, amivel azt akarom mondani, hogy képes lesz-e megfelelni kötelezettségeinek?

— Szélhámosnak tart? Természetes, hogy képes leszek fizetni. Hát nem becsületbeli tartozásról van szó?

— Helyes. Akkor hát fel a győzelemre! Nem úgy szokták mondani? Segítségére leszek, amennyire erőmből telik. Fog írni Todd úrnak, vagy kinek hívják?

— Nem, — felelte mr. French. — Holnap Dublinba utazom s beszélek vele.

TIZEDIK FEJEZET.

Mr. Mead.

A bérkocsi megállt a Leeson-street 32. számú háza előtt Dublinban, French úr kiszállt belőle, átadott a kocsisnak egy shillinget az útért a Kildarstreet-klubtól odáig s még hat pence borraivalót, azután megnyomta a gombot a kapunál.

Mr. Mead otthon volt s az öreg szolga, ki ajtót nyitott, a könyvtárszobába vezette a látogatót, kényelmes, régimódi szobába, melyben karosszékén a kandalló vidám tüzénél ült Mead úr, egy világosszemű, holdvilágképű, eléggé fiatalos külsejű, körülbelül nyolcvanesztendő emberke s élclapot olvasott.

— Hogyan, maga itt! — kiáltotta Mead s felszökött helyéről.

— Maga pedig itt! — felelte French s derekasan megrázta az öregember kezét. — Évről-évre fiatalodik! Megkapta a táviratomat? Meg? No akkor rendben van. Kettőkor? A gazemberek! Tizenkettőkor küldöttem a Shelbourneból. No mindegy. Hogy van a házanépe?

— Jól van, — felelte Mead s letette az újságot a kandalló párkányára, aztán csengetett. — Billy a múlt télen megházasodott. Emlékeztetik, megírtam magának. És Kató jegyben jár. James, egy üveggel abból az oportóiból, de a kékpecsétésből! S mi újság magánál?

— Újság? — mondotta French rövid kacajjal. — Ugyan mi más újságot várhat Irland nyugati széléről, mint hírt kifosztott emberekről és megcsonkított barmokról? Újság! Elköltözöm Drumgoolból s azért akarnék beszélni magával. Lássa, Mead...

Mead kibontotta a palackot — azt sohasem bízta másra — és figyelmesen hallgatott, míg French elmondta szenvedéseinek történetét.

— A bitangok! — mondotta az öregember, mikor French történetének végéhez ért. — S ha jól értem, maga most elutazott s ott hagyta a lovat, ahol azok a fickók tehetnek valamit ellene, talán...

— Óh, Moriarty is ott van, — mondotta French. — Ő az istállóban alszik, Andy meg a szénáspadláson. De meg vagyok győződve, hogy *valamiféle* alávaló csínyt elkövetnek, mielőtt Angliába vihetjük a paripát, s azért kerestem fel most magát. Tudja, magának ott vannak az istállói odalenn Sligóban, a pólópony-jai számára. Nem engedné meg, hogy ott helyezzem el s idomíttassam Garryowent?

— A ballyhintoni istállóimat mondja?

— Azokat.

— Eladtam. Nem tudta?

— Eladta!

— Nyolc hónappal ezelőtt.

— Szent Isten! — mondotta French. — Ez a halálom. S ezt az egész hosszú utat csak azért tettem meg Dublinba, hogy beszélhessek magával erről. Hát nem vagyok én szerencsétlen flótás?

— Tudja, — mondotta Mead — már nem

vagyok oly fiatal, mint azelőtt. Bryan, az a fickó, kit ott tartottam, mindenféle módon megcsalt, azért inkább eladtam az egészet. Sajnálom.

— Becsületemre, magam is.

Az erős ember életében először érezte magát legyőzöttnek.

Arra ugyan nem gondolt egy pillanatig sem, hogy felhagy a küzdelemmel, de a kimerültség érzése vett erőt rajta.

Minden régi gondján kívül temérdek apró-cseprő bosszúsága és baja is volt, melyek tetőpontjukat érték el abban az ötven fontnyi kártyaveszteségben, mely a kaszinóban érte, mielőtt ez a felhő kocsira ült, hogy megtegye látogatását Meadnél.

Ugy érezte, mintha baljóslatú felhő lebegett volna fölötte, s mintha hiábavaló fáradság volna terveket koholni; vagy valamihez fogni, mielőtt ez a felhő elvonult és megfordul a szerencse.

Elbúcsúzott Meadtól s gyalog tért vissza a Shelbourneba.

Az eső elállt s a nap is kisütött, mire a szállóhoz közeledett.

Mikor belépett a kapun, majd hogy össze nem ütközött egy fiatalemberrel, ki őz-színű felöltőben, fején hátracsúszott kalappal, cigarettát tartva szájában és gyújtóskatulyával a kezében, az előcsarnokban állt.

— Pardon, — mondotta French úr; aztán visszahökkent és felkiáltott:

— De akármi legyek, hiszen ez mr. Dashwood!

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A megegyezés.

— Jöjjön a dohányzóba, — mondotta Dashwood úr, miután kellőképen megrázták egymás kezét. — Ez aztán a szerencse! Épen ma reggel érkeztem meg hajón s tovább akartam utazni nyugatnak. Elmondok önnek mindent egy perc alatt. Jöjjön a dohányzóba s igyék valamit.

Úgy látszott, Dashwood úr ragyogó jókedvében van. Felkísérte French urat a dohányzóba, csengetett, rendelt két whiskyt, savanyúvizet és szivart, egy kissé megugratta az ír pincért, ki szerető ember volt, aztán kényelmesen elnyújtózva egy széken, megkezdte a beszélgetést French úrral.

— Isten éltesse! — mondotta Dashwood.

— Isten éltesse! — ismételte French és lenyelt egy korty whiskyt.

Ez az első ital, melyet ma lenyelek, — mondotta Dashwood. — Oly kellemetlenül éreztem magam, mint a bagoly az átvirrasztott éjszaka után. Borzasztóan viharos volt az átkelés, de nem nyúltam semmihez sem. Mert ki kell jelentenem, French, hogy mióta utoljára láttam, kissé túlbecsültem erőmet, de most összeszedtem magam. Tudja, — folytatta — nem vagyok igazi ivó s ha a magamféle ember inni kezd, hamarabb züllik lefelé, mint a javíthatatlan vén iszákosok.

— Igaza van, — felelte mr. French. — Aki

az aféle fickókkal iszik versenyt, bátran lehetne versenyre akár egy rumoshordóval. Mi vitte reá?

— Egy leány, — felelte Dashwood úr.

French kacagott.

— Úgy is mondhatnám, hogy két leány. Belegabalyodtam egy leányba...

— Most pedig a whiskys-üveggel akarja megoldani a csomót. Hát bizony nem maga az első ember, aki azt teszi. Rajta, mondja el, miben áll a dolga.

— A dolog úgy történt, — kezdette Dashwood. — Egy évvel ezelőtt megismerkedtem egy Hitchin nevű kisasszonnyal. Azoknak a vörshajú leányoknak egyike volt, kik, tudja, zöld ruhában járnak s minden képzelhető dolgok iránt érdeklődnek, tudja, Spencer Herbert s más eféle szecska iránt is. Egy gyűlésen találkoztam vele, melyre tréfa kedvéért vitt magával egy ismerősöm, amolyan irodalmi klub-félében. Másnap történetesen összetalálkoztam vele a parkban s együtt sétálgattunk a szerpentin-utakon. Hát bizony olyan leánnyal még sohasem találkoztam. Magánosan lakott, mint valami férfi és saját kapukulcsa volt. Nem voltam szerelmes belé, — folytatta Dashwood nagy őszinteséggel — de tíz nap mulva, magam sem tudom hogyan, jegyben jártam vele. Borzasztóan nevetséges história. Szeretem az okos nőket, ő pedig eszes nő volt s ráadásul jó pajtás. Beszéltem neki magamról, ő pedig azt mondotta, hogy tűzzek magam elé magasabb célokat, mert másképp nem jön hozzám feleségül. Az volt benne a legneveze-

tesebb, hogy közelében mindig az az érzésem volt, mintha vasárnapi iskolában volnék, pedig egyáltalán nem volt áhitatos lélek. Ellenkezőleg, nem adott semmit a vallásra, — vagyis inkább az egyházra s más eféle — hanem szocziálista nő volt. Ragaszkodott ahhoz a nézetéhez, hogy a pénzt kell fel osztani, hogy minden embernek legyen egy font sterling heti jövedelme. Szoktam vitázni vele, mert neki magának háromszáz font évi jövedelme volt s nagyon kötötte magát a nézetéhez; mellesleg szólva, nem látom be, miért tenném én boldoggá és részeggé a világ minden bitangját a zsebemből kivett heti öt font sterlinggel? De ő nem tágitott soha, mindig voltak új érvei, melyekkel lecsepült. Mert nekem, tudja, nincs tehetségem a politikához, s nem tanulmányoztam azt a kérdést. De azért sohasem vesztünk össze komolyan. Férfi és nő nem szokott komolyan összeveszni eféle dolgok miatt s én engednék is mindig, már a kedélyesség okáért is. Így sétálgattunk együtt, teáztunk a British Museumban, nézegettük a múmiákat, szobrokat, miegyebet s hat hónap múlva annyira megszoktam e nőt, hogy már örültem is leendő házasságunknak. Foglalkozni kezdtem Spencer Herbert, meg egy másik, Marx nevű fickó műveivel, nem is néztem többé más női lényre s nem fogadtam a versenyeken; s a dolog így ment volna tovább, míg be nem szereztünk volna két kapukulcsot, ha...

Mr. Dashwoodnak elakadt a szava.

— Ha nem találkoztam volna egy másik

leánnyal — folytatta. — Ez aztán borzasztó helyzetbe juttatott s a dolognak az lett a vége, hogy átkos tépelődésemben egészen odáig tettem. Miss Hitchin észrevette ezt s maga vágta ketté a csomót. Örülök, hogy szabad vagyok, — végezte Dashwood úr — de szeretném, ha máskép történt volna s egyáltalán sohase láttam volna Hitchin kisasszonyt.

— S ki a másik? — kérdezte French.

— Oh, ismeri.

— En?

— Ön; a házában lakik.

— Csak nem Grimshaw kisasszony?

— De igen, Grimshaw kisasszony. Miatta utazom most nyugati Irlandba. Szeretném látni s mindezt megmondani neki.

French fütttyentett magában, aztán felkacagott.

— Ön nagyon megelégedettnek látszik, — mondotta. — Hogyan tudja, hogy maga kedvére lesz neki? Megkérdezte tőle?

— Megkérdeztem-e? Nem. Hogyan kérdezhettem volna, mikor úgy le voltam kötve? Hiszen épen ez hozott ki a sodromból. De most meg fogom kérdezni, épen azért jöttem át Irlandba.

— Hallja-e, — mondotta French.

— Hallom.

— Mikor az imént találkoztunk a hallban, azt mondta, hogy mrs. Sheelannél akar megszállni. Jöjjön Drumgoolba és szálljon hozzám, de csak egy feltétellel.

— S mi ez a feltétel?

— Az, hogy nem kérdez Grimshaw kisasz-

szonytól semmit. Először is még nem ismerik egymást elég régen, hogy tudhassák, egymáshoz illenek-e. Másodszor pedig nem vagyok bizonyos benne, hogy nem akarok-e megkérdezni tőle valamit én.

— Bocsánatot kérek, — mondotta Dashwood.

— Fölösleges bocsánatot kérnie. Csak azt mondom, amit gondolok. Mostanában oly sok minden történt velem, hogy egészen belekábultam és semmire se tudom elszánni magam. Egy gondolatom van csak: a ló, Garryowen, melyről beszéltem önnek, ha talán eszébe jut még. Aztán nem is akarnék útjába állni két ifjú ember szerencsájének, kik megszerették egymást. De úgy van-e? Ön szereti. De vajjon ő is szereti-e önt? Szabad tért engedek önnek, minden más előny nélkül. Ne maradjon Cloyneben, honnan csak egyszer hetenként láthatná, hanem jöjjön egyenest Drumgoolba. Semmi házassági ajánlat, jól megértsen, és semmi más visszaélés. Egész komolyan felajánlom magának a lehetőséget, hogy megnyerje őt magának, és őszintén megmondom, hogy én is azzal a gondolattal járok, hogy pályázom a kezére. Most már tudja, hányadán van. Szabadságában áll, elfogadni vagy visszautasítani ajánlatomat.

Dashwood úr egy pillanatig meghökkenve állt. Ez a bámulatos ajánlat halomra döntötte a szerelmi dolgok felől eddig alkotott minden nézetét. Aztán megkapta a szívét az ajánlatnak ritka őszintesége és okossága. Frenchnél nagylelkűbb vetélytárs bizonyára sohasem volt

a világon. Dashwoodot egészen levette lábáról a dolog humora és sportszerűsége. Kinyújtotta kezét :

— Kitűnő, — mondotta. — Nem mindenki tette volna meg ezt. Úgy van, elmegyek s becsületes játékkal igyekszem minél jobban megismerni őt, aztán, ha szeret, úgy van, akkor becsületes harcban arattam győzelmemet.

— Én is úgy gondolom, — mondotta French — most pedig szeretnék elmondani egyet s mászt a lóról.

Beszélt sajtószertű helyzetéről, pénzügyi bajairól, a hazafiakról, ellenségeiről, kik nyilván lesben állnak, hogy megfoszthassák a siker minden lehetőségétől.

— Ha legalább elvihetném a lovat arról a környékről, — mondotta French — de nem vagyok képes reá.

— Nem képes reá? — felelte Bobby, ki villámló szemmel és kipirulva hallgatta beszédét. — Ki mondta, hogy nem képes reá? Én mondom, hogy képes, s meg is fogom mutatni, hogyan.

Felállt s kezdett fel s alá járni.

— Ne mondjon nekem ilyet. Tisztára mesés. Öreg barátom, hiszen nekem megvan épen az, amire önnek szüksége van.

— Hogyan érti?

— Egy hely, ahol tíz lovat is idomíthat egyszerre, ha úgy tartja kedve.

— Hol?

— Hol? No hát, odalenn Crowsnestben, Sussex grófságban. A viskó nem az enyém, hanem Ibbetson Jamesé. Felhagyott a lovak-

kal s le akarja bontatni az épületet és újat akar helyére építeni, mire visszajön Afrikából. Kölcsön kapom tőle az egészet három vagy négy hónapra.

— S mi bért fog követelni érte? — kérdezte French.

— Semmi bért. Átengedi az nekem használatra. Most épen a nagy vadászexpedícióját szereli fel, mely mához egy hétre indul útnak. Tegnapelőtt találkoztam vele a Whiteban. Ugy-e szerencse, hogy ez az ötletem támadt? Most mindjárt táviratozok neki s kérem engedélyét. A ház jól van berendezve, egy gazdasszony lakik benne. Villa az, végtelenül sok istállóval. Úgy hívják, hogy: »The Martens«.

— Az ég minden szentjére! — mondotta French. — A gondviselés ujjsmutatása ez.

— Ugy-e? Várjon meg itt, míg telegrafálok. Van szobája az Albanyban s ma estére vagy holnap reggelre megkaphatjuk tőle a választ.

Mikor a távirat elment, French azt az indítványt vetette föl, hogy tegyék át hadiszállásukat a Kildarestreet-klubba.

S a két úr odament.

— Ha beüt a dolog, nem felejtsem el magának soha, — mondotta French. — Nem is tudja, mi forog nekem kockán. Nem annyira a pénz izgat, bár az is nagyon fontos, mint inkább az, hogy semmivé tegyem azoknak a gazoknak, Giveen Dicknek s az egész bandának fondorlatait. Titokban szeretném elszállítani a lovat, hogy ne tudja meg senki,

hová. Moriartyt meg Andyt magammal kellene vinnem, Effiet sem hagyhatom otthon, mert ha nem viszem el, írnom kellene neki s akkor a cloynei postahivatalban meglátnák a leveleimen lévő postabélyeget s kikürtölnék a címemet az egész környéken. Nem szabad semmi nyomot sem hagynom, mely elárulhatná, hová mentem, s ez nem lesz könnyű dolog, mert az a gaz Giveen mindenhol szimatolgat. De majd csak megcsináljuk a dolgot.

— Úgy van, — mondotta Dashwood — megcsináljuk.

Az izgalom, mely e dologgal együtt járt, kellemesen bizsergette meg mindkettőjüket.

Dashwood nem is számított ok nélkül Ibbetson Jamesre, mert este, mikor visszatértek a Shelbourne-szállóba, már ott várt reájok a távirata.

Csak három szóból állt :

»Úgy van, szívesen.«

E távirattal egyidőben jött egy másik is. Grimshaw kisasszony küldötte s ez állt benne :

»Jöjjön haza tüstént.«

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

A figyelmeztetés.

Az a nap, melyen French elutazott Dublinba, esős nap volt, de alig hogy kirobogott a kocsi az udvarról, kiderült az ég.

Grimshaw kisasszony kísétált aztán a ve-

teményeskertbe, s a kis kerti kapun át a szirtekhez vivő gyalogösvényre.

Szélcsendes idő volt a szirtek táján s a tenger nyugodtan áramlott a part felé, nyugodtan s mégis mozgásban a roppant mérföldes hosszú hullámoktól.

Bum!

Az egész part mély orgonahanggal felelt a lomhán közeledő hullámok csapásaira.

Bum!

Míg az oceán szívéből jövő hullámok a parthoz ütődtek, különbséget lehetett tenni az Ördög konyhájának, a Hét testvérnek, az előfokoknak s a hosszú fekete partnak hangja közt. Eközben hallani lehetett a parti kavicsrétegnek az ellenáramlatot követő éles zengését, mintha a haldokló hullámok énekelnék: »Messziről... messziről... messziről jöttem.«

És semmi más hang.

Sem a komoly szürke ég alatt a távol hegyekig terjedő mezőség suttogása; sem a szürke ég alatt a végtelenségben elvesző tenger halk danája.

Bum!

»Messziről... messziről... messziről jöttem.« És semmi más, csak egy magános sirály rikoltásai. Az ifjú leány figyelve állt a szirtek szélén. A levegő fűszeres volt az esőtől, erőteljes, mint a bor, tiszta, mint a kristály s a tengeri hínár-födte part ozonjával s az esővel itatott föld illatával telve.

A Hét testvérnek habkoszorúval körülvett sziklái világosan látszottak; kétfelől hosszú parti ösvények fehérlettek, és szirtek, hegy-

fokok, öblök és hullámok zengték együtt fenséges, hatalmas, bús danájukat, mint tízezer év előtt zengették s tízezer év múlva fogják majdan zengeni.

A tenger látománya eszébe juttatta Violetnek mr. Giveent, aztán a gondolatkapcsolódás folytán Frenchet és gondjait: a hazafias ligát és kicsinyes cselekedeit, az öreg Ryant s a két tehenének farkát. Mindez semminek tűnt fel a tenger hatalmával szemben.

Arcát egy esőcsepp érte; megfordult s visszaindult a ház felé. A konyhakert kis-kapujában egy piszkos, tizennégy évesnek látszó kis leány állt. A képe szurtos, a haja kócos volt s a gyermek hiába igyekezett megismerkedni az ajtó kinyitásának titkával.

Grimshaw kisasszony segített neki; kinyitotta s kis darabig nyitva tartotta a kaput, hogy bebocsássa a jövevényt. De a lány, szemét lesütve, megállt.

Felvetette, aztán megint lesütötte szemét s végre így szólt:

— Kérem, miss, nem maga az a fiatal kisasszony, akihez Moriartyné küldött?

— Azt nem tudhatom, — mondotta Violet kacagva; aztán eszébe jutott a név.

— Talán a cloynei öreg Moriartyné?

— Igenis, miss.

— No, és miért küldött ide?

— Kérem szépen, miss, én a Gallagher Zsuzsi vagyok.

— Csakugyan?

— A kovácsnál szolgállok, miss, s az öreg Moriartyné azt mondotta nekem, hogy vigyáz-

zak, a legények nem készülnek-e valami huncutságra French úr ellen, s hogy majd kapok tőle egy hatost. Azért én ott feküdtem s hallgatództam és tettettem magam, mintha aludnám. Egyszer aztán hallom, mikor az ember azt mondja a feleségének: »Csütörtök este csinálják meg« — mondja. — »Mit?« — kérdezi az asszony. — »Azt a French-históriát« — mondja az ember.

— Jól van, jól, — vágott a szavába Grimshaw kisasszony — de kik azok, akik ezt mondták?

— Mr. Blood, a kovács, meg a felesége, én pedig ott feküdtem és füleltem, ők meg azt hitték, hogy alszom. »Mit akarnak tenni?« — kérdezte az asszony. — »Annak a csődörnek akarják elválni az inait a térdén« — mondja mr. Blood. — »A Garryowennek?« — kérdezi az asszony. — »Annak«, — feleli az ura. — »S hányan segítenek hozzá?« — kérdezi Bloodné. — »Csak egy ember végzi«, — mondja Blood. — »No, attól végre majd megjön az esze az öreg Frenchnek«, — mondja az asszony. — »Ki teszi meg?« — »A fekete Larry«, — feleli erre mr. Blood. — »De most már fogd be a szád, mert fáradt vagyok és aludni akarok.«

— Szent Isten! — tört ki az ijedtség Grimshaw kisasszonyból.

— Úgy bizony, kisasszonyom, — felelte a gyermek, szemmeláthatólag örülve a hír hatásának. — S mikor elmondtam ezt az öreg Moriartynak, akkor az meg azt mondja nekem, »szaladj, Zsuzsi«, — mondja — »amint csak bírsz, Drumgoolba, keresd meg a fiatal

hölgyet, mondd meg neki, hogy tisztelem, aztán beszéld el neki, amit most nekem beszéltél, s meglehet, hogy nem feledkezik meg róla, mennyi fáradságodba került...

— Nem is feledkezik meg róla, — felelte Grimshaw kisasszony.

Azzal elővette az erszényét s kivett belőle egy félkoronát.

Egy sixpences pénzdarabot is elővett, odaadta a leánynak, egyszersmind megmutatta neki a félkoronát is:

— Megkapod ezt tőlem jövő pénteken, ha igaz, amit mondottál, s ha nem szólsz róla senkinek sem. Mondd meg Moriartynénak, hogy majd meglátogatom, és nagyon köszönöm, hogy ide küldött téged. Most pedig el ne felejtse ám, hogy ha csak egy szót is szólsz erről valakinek, nem kapod meg a félkoronát.

Gallagher Zsuzsinak a szája, mely a félkorona láttára kinyílt, erre megint becsukódott.

— Kérem szépen, miss, az egész félkorona az enyém lesz?

— Úgy van, az egész, ha nem kotyogsz.

— Egy szót se, miss, egy árva szót se. Inkább leharapom a nyelvemet, semhogy egy árva szót is szóljak.

— És tartsd nyitva a füled továbbra is, — mondotta Grimshaw kisasszony — és add értésemre, ha megtudsz még valamit.

— Igenis, miss.

— Úgy legyen, — mondotta Grimshaw kisasszony.

És Gallagher Zsuzsi futólépésben távozott,

nagyokat ugorva közben, nyilván hogy könnyítsen érzelmein.

Mikor eltűnt a fordulónál, Grimshaw kisasszony a kerten át az istálló felé tartott, megelni Moriartyt. A hír megijesztette, bár alig tudott hinni benne. Gallagher Zsuzsi nem volt az az egyéniség, aki meggyőző hatással lehetett vola reá, bármennyire iparkodott is szolgálatára lenni a hiradásával. De Moriarty majd megítéli a közlés értékét.

Moriarty meg Doolan az udvarban voltak. A mult nyáron használt halászati eszközeit javígtatták, a fenékhorgokat, az angolnahlókat, s eféléket, Driscollné pedig, két karját a köténye alatt tartva, a konyha ajtajában állt s nézte, mit csinálnak.

Mikor Grimshaw kisasszony megjelent a színen, a derék hölgy tüstént eltűnt, Moriarty pedig megemelte a sipkáját.

Moriarty a végrehajtó esete óta kiváló respektussal viseltetett a nevelőnő iránt, körülbelül olyanforma respektussal, mint aminővel a sportember a sportembert nézi.

— Moriarty, — mondotta Grimshaw kisasszony — beszélni szeretnék magával.

— Igenis, miss, — mondotta Moriarty és közeledett hozzá.

— Az imént egy nagyon komoly hírt kaptam a lovakat illetőleg. Jobb lesz, ha a szobában beszélünk róla. Jöjjön be.

Előre ment s a ház felé tartott.

Mikor beléptek a nappali szobába, Grimshaw kisasszony becsukta az ajtót s elmondotta, hogy mit hallott épen az imént.

— Az ördög vigye el őket, — mondotta Moriarty és szemmeláthatóan nagyon megijedt.

— Hiszi-e, hogy igaz?

— Nagyon is, kisasszonyom, s nagy baj, hogy French úr nincs itthon.

— Csütörtökre megjön.

— Igenis, kisasszonyom. Ha legalább ők is várnának csütörtökig. Hát 'iszen majd csak elbánoz velök magam is, de jobban szeretném, ha itt volna French úr is, mikor kezdődik a lövöldözés.

— Jaj! Csak nem akar reájuk lőni?

— Hogy reájuk lövök-e, kisasszonyom? Hát bizony, akit ott érek, azt én lepuffantom, aztán meg is sütöm. Ma hétfő van; bizonyos-e benne, kisasszonyom, hogy a Zsuzsi csütörtököt mondott?

— Bizonyos.

Moriarty gondolkozott.

— Úgy-e, hogy a fekete Larry volt, akiről azt tetszett mondani, hogy idejön.

— Az volt.

— Akkor bizonyosan egyedül jön. Az mindig egymaga végzi el a dolgát és még sohasem csípték rajta.

— Veszedelmes ember?

— Nem ember az, kisasszonyom, hanem ördög. Hat láb és két hüvelyk magas és fekete, mint a füstfaragó. Vadász volt itt nálunk és French úr elkergette, mert rosszul viselte magát, ő meg esküt tett, hogy bosszút áll azért rajta.

— Mindenesetre táviratozhatnék French úrnak, — mondotta Grimshaw kisasszony — s hazahívhatnám; de fontos ügyei miatt utazott el s kár volna zavarni.

— Mindenesetre kár volna, kisasszonyom.

— Én nem félek, — mondotta az ifjú leány — s ha maga azt hiszi, hogy csütörtökig magára veheti a felelősséget, jobb lesz, ha nem hívjuk vissza idő előtt French urat. Majd csak szerdán táviratozok neki, hogy bizonyosak legyünk benne, hogy csütörtökre megjön.

— Igenis, kisasszonyom, — felelte Moriarty — úgy lesz az legjobban. Ha pedig az a fekete Larry előbb jön ide, mint az úr hazajött, megemlegeti azt a napot!

Moriarty elment és Violet az ablakhoz lépett. »Tartós eső hullott végzetteljesen, lassan az ősi tartományban.« Verhaerennek ez a verse jutott eszébe, amint kinézett a komor égboltozatra; s ahogy nézett, félrehajladoztak a fák csupasz ágai, mintha láthatatlan kéz mozgatná őket, egy esőroham eltakart mindent a táj bizonyos határain túl, s a hirtelen fölkerekedő szél úgy megrázta a ház nyugati homlokzatán lévő ablakokat, hogy megzördültek és megcsörrentek.

Az ifjú leány felment a lépcsőn a tanulószobába. Ott találta Effiet, ki az egyik ablakpárkányon térdelt s azzal az egyhangú foglalatossággal szórakozott, hogy nyomon kísérte ujjával az ablaktáblán alápergő esőcseppeket.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Grimshaw kisasszony öt jó száma.

Szakadatlanul esett hétfő délutántól csütörtök reggelig ; aztán széteszlottak a felhők, mintha nagy seprővel söpörték volna széjjel őket és sűrű tömegekben húztak át a hegyek fölött, a téli ég tiszta kék sávját hagyva maguk után. Felhők árnya és nap fénye kergették egymást a mezőségeken át s a hab-borította tenger olyan volt, mintha különböző színű mezőkre osztották volna fel. Kedden este orkán volt s a tenger még háborgott. Turmalinszínű víz-sikok jelezték, hol vannak a part közelében lévő nagy mélységek s minden fűzöld hullám habkoronásan és a napfénytől átlátszóan rohant a partnak, míg ...

Bum !

A tajték mértföldes hosszúságban loccsant fel, úgy jelezve saját halálát. Közel és távol olyan volt a tenger sóhajtása, mintha egy alvó leviathán szedte volna a lélekzetet.

Alkonyodott már, mikor megállt a dublini vonat Cloyne állomásán. French úr meg a kísérője odakünn találták Slane Buckot, ki a breakkel várta őket.

Buck, a lovászfíú, gamásnis, a hét szűk esztendőre emlékeztető egyéniség volt ; a hangja sipogott, szemének vörös volt a szégye, egész modora csupa alázatosság volt. Buck, mikor beszélt valakivel, bocsánatot látszott kérni, mintha mondanivalóját nem

is illenék megmondani s csak azért említi, mert muszáj.

— Hol van Moriarty, s miért nem jött ki ő? — kérdezte French úr.

— Kérem szépen, — mondotta Buck — ott ül az istállóban...

— Hol ül?

— Az istállóban, uram, a lovaknál. Szombat óta egy percre se mozdult el tőlük, s azt mondta nekem, hogy szerszámozzam fel a kancát, fogjam be a breakbe és menjek ki a vasútra...

— No jól van, — mondotta French. — Szálljon fel, Dashwood. Nesze, Buck, tedd fel a poggyászt a kocsira, én addig majd tartom a lovat.

Néhány perc múlva a téli hold fényénél útban voltak Drumgool felé.

Ugyanaz az országút volt, melyen Dashwood együtt tette meg az utat Grimshaw kisasszonnyal azon a reggelen, mikor a vendéglőben közösen elköltött reggeli után elkísérte Drumgool-houseba. Minden, amit útközben látott, e leányra emlékeztette azzal az egykedvű beszéddel, melyen élettelen tárgyak szólnak az emberhez, mikor olyanokat juttatnak emlékezetünkbe, kiket szeretünk.

Dashwood egy szót sem váltott French úrral Violetről ama beszélgetésük óta, melyet a Shelbourne-szálló dohányzójában váltottak egymással és French se említette a leányt. Mióta kimondotta azt a félig elhatározott szándékát, hogy ő is meg fogja »kérdezni«, látszólag kivetette gondolataiból. Kétségbe vonom, hogy

szerelmes ember valaha nehezebb és különösebb helyzetben lett volna, mint aminőbe lassan-lassan Dashwood került. French a házárjátéknak és kereskedői tisztességnek valamiféle keverékét vetette ez ügybe s közönséges embert ennek határozottan zavarba kellett hoznia. Amit French mondott, annak körülbelül ezt volt az értelme: »Itt van egy leány, akit szeretsz. Tisztességesen fogok viselkedni, vendégül hívlak házamhoz s összehozlak benneketek, hogy jobban megismerkedhessetek egymással. Ha jobban híz tehozzád, mint hozzám, megkaphatod, ha engem szeret jobban, mint téged, akkor nem. Magadom neked ugyanazt az esélyt, mely javamra szól s elvárom tőled, hogy becsületes leszel a játékban.

A vetélytársra nézve nem túlságosan hízelgő, nagyszerű önbizalom volt ebben az ajánlatban, azonkívül pedig még kiváló őszinteség s teljes hiánya annak a féltékenykedő gyanakvásnak, mely nem egyszer jár együtt a szerelemmel; s ez törvénné avatta French ajánlatát, törvénné, mely sok mindenféle klauzulával állapította meg, hogy ki hogyan viselkedjék.

Nagylelkűség a szerelemben! A férfiak szoktak engedni részt másnak pénzből, dicsőségből és halálos veszedelemből, de a szerelem kilátásaiból nem, mert az egészen más lapra tartozik. A legtúlzóbb szocialista sem merte soha az érdekeknek ily közösségét ajánlani fel, s íme, itt van mégis egy ír gentleman, ki ezt az eszmét nemcsak hogy felvetette, hanem gyakorlati úton meg is valósította, s mint-

hogy a jó cselekedet jó elhatározások atyja, íme most egy őszintén szerető ember, Dashwood személyében, arra az elhatározásra jutott, hogy becsületesen játssza végig a játékot s nem teremt magának jogosulatlan előnyt French úrral szemben. Teljessé tette még a helyzet sajátságosságát az, hogy Grimshaw kisasszony, kit távirat értesített Dashwood úr jöttéről, szívében egyformán barátságos érzelmekkel gondolt mindkét úrra, mikor megtette fogadtatásukra előkészületeit.

Doolan tegnap egy nagy, »partra hajított« homárt fogott, mely összehúzódva és korallszínben pompázott egy nagy darab sült mellett az asztalon; a kandallóban vidám tűz lobogott, s a lámpák fénye visszatükröződött a pohárszéken palackokban álló portói és vörösbor rubintjában; a hajábanfőtt burgonyát a kályhában tartották melegen s minden készen várta a későn érkező jövevényeket.

Grimshaw kisasszony a kandallónál ült s hallgatta a tenger zúgását.

Aki meg akarja tudni, mi a magány s mily nagy öröm a vendég, lakjék csak Irland nyugati szélén, mely hitem szerint legszélső határa az európai civilizációnak; három esős nap után, mikor nem tett egyebet, mint hogy »Mrs. Brown utazását« s a »Freemans Journal« tegnapelőtti számát olvasta, Grimshaw kisasszony épen a kellő hangulatban volt arra, hogy vendéget fogadjon, különösen, mikor ez a vendég Dashwood Bobby vonásait viselte arcán.

A könnyelmű Bobby belopta magát a szí

vébe. De nem foglalta el egész szívét, hanem csak azt a részét, melyet a leányok macskáknak, gazdátlan kutyáknak s más emberek gyermekeinek szoktak fenntartani; azt a helyiséget, mely a szív belsejébe szolgál, az előszobát, hol a férfi, ha megvetette lábát, remélheti, hogy bebocsáttatást nyer a boudoirba. Szerencsétlensége volt Bobbynak, hogy volt helye ugyanott Frenchnek is, épúgy, mint Noreen-nek, a macskának és Effienek, — különös társasága embereknek és állatoknak, de csak két férfiúnak — Frenchnek és Dashwoodnak.

— Itt vannak, miss, — kiáltotta Nóra, bedugva fejét az ajtón. — A kocsi már jön a feljárón.

Grimshaw kisasszony felállt s kiment a hallba.

A nyitott ajtóból megpillantotta a breaket és ragyogó lámpáit. A következő pillanatban kezét szorította Dashwood Bobbyval.

— Hol van French úr? — kérdezte tőle.

— Már az istállónál leugrott a kocsiról, — felelte Dashwood s ledobta magáról a köpnyeget — hogy megnézze a lovakat. Megkért, hogy jöjjenek be s mondjam meg kegyednek.

A leány előre ment az ebédlőbe.

— Most is abban a szobában fog lakni, melynek ablaka a tengerre néz, — mondotta. — Driscollné már meg is rakta a tüzet s egész nap az ágytakarókat s afféléket szellőztette, úgy hogy nincs oka meghűléstől tartani. Nem borzasztó idő volt ez?

— Rémes! — felelte Dashwood úr.

— Úgy-e, hogy Dublinban találkoztak French úrral? — kérdezte tovább Grimshaw kisasszony.

— Igen, Dublinban találkoztunk. Úgy-e, mily furcsa? Ugyanegy szállóban laktunk, s minthogy azzal a szándékkal jártam, hogy ide jövék, meghívott, hogy legyek vendége.

Háttal állt a tűznek, melegegett s körülnézett a lakályos szobában. Volt valami az egész magatartásában, amit Grimshaw kisasszony nem értett meg egészen, valami alig észrevehető tartózkodás, a frissesség hiánya, mintha csak óvatosan mozogna.

— Esett Dublinban is?

— Oh, egész idő alatt. Bizonyára itt is elég rossz idő járt.

— Borzasztó.

Úgy szeretne volna megkérdezni tőle, miért jött át ez évszakban Angliából s ide. Ki tudja, hogy szívében nem találta-e el nagyon is, s épen azért esett zavarba különös módon a feszes magatartása miatt.

Közömbös dolgokról beszélgettek egymással, — Effieről s másról — míg belépett French. Moriartyval tárgyalt, csupa istállóügy volt; és különös, amint megjelent French, Dashwood lényé is teljesen átváltozott. Tartózkodása megszűnt, ő maga megint a régi vidám, könnyűvérű Dashwood Bobby volt.

— Képzeld csak! Azok a bitangok! — mondotta French úr, a pecsenyét szelve — az én lovaimon akarják kipróbálni a gazságukat! Moriarty le sem vette szemét Garryowenről, mióta elutaztam hazulról. Életfogy-

tig tartó nyugdíjat fogok adni neki, ha megnyerem a City- and Suburban-versenyt. De képzeljék csak el azt az alávalóságot...

Belebocsátkozott a részletekbe, melyeket mi már ismerünk, megemlítette Gallagher Zsuzsi híradását s hogy biztosra lehet várni a fekete Larry látogatását ma éjszakára.

Dashwoodnak szikrázott a szeme, amint hallgatta.

— S mit akar tenni? — kérdezte.

— Megfogni, ha tudom, — felelte French. — Semmi lövöldözés. Azt nem engedem. Nem akarom, hogy a rendőrség beavatkozhassék, mert akkor tanuskodnom kellene a bíróság előtt. De ha megfogom, olyan emléket kap tőlem, hogy még sokáig megemlegeti ezt az éjszakát, aztán szélnek eresztem.

— De, úgy-e, szabad segítenem? — kérdezte Bobby.

— Természetes, hogy szívesen fogadom segítségét. Eszerint hát Gallagher Zsuzsi hozta a hírt?

— Igen, ő, — mondotta Grimshaw kisasszony. — Azt mondtam az öreg Moriarty-nénak, hiszen emlékezhetik, hogy odavitt hozzá, hogy adja tudtomra, ha valami fondorkodásról hallana hírt. Gondolom, hogy nagyon résen lehetett, mert kapott tőlem egy shillinget, s ígértem neki még ötöt, ha hírt ad nekünk. Azt önnek kell majd megfizetnie.

French kacagott.

— Mióta betette a lábát ebbe a házba, — mondotta — mindenhol rendet csinált s kihúzott bennünket a hínárból. Lássuk csak,

— folytatta, s az asztalra támasztva könyökét, balkezének ujjain számlálta el a jobbkezével az egyes pontokat — részt vett a végrehajtó elzavarásában; ez egy.

Dashwood tapsolt és French folytatta:

— Reászabadította a gazokra az öreg Moriartynét; ez kettő. Lábra állította Effiet és megszabadította a házat Givern Dicktől; ez három. S ön adta nekem az ötletet, hogy a történet Garryowennel; ez négy.

— Most pedig, — mondotta Grimshaw kisasszony — megyek lefeküdni s magukra hagyom önöket a pipájukkal — s ez öt. Gondolom, fenn akarnak maradni, hogy elcsípjék azt a férfiút.

— Egész bizonyosan, — felelte French.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

A fekete Larry.

Violet szobája a ház hátulsó felén volt s a konyhakertre nézett. Meg lehetett hallani benne az istállóból kihallatszó minden zajt s az ifjú leány elhatározta, hogy ébren marad és hallgatódzik. Moriarty leírása a jómadárról, ki »több mint hat láb magas és fekete mint a füstfaragó«, nagyon sokat ígért. Grimshaw kisasszony úgy volt, mint a legtöbb nő: borzadt minden verekedéstől, de a verekedés mégis nagyon érdekelte. Ennek a tusának a vége ráadásul még aggasztotta is. French, Dashwood, Moriarty, a lovászfíú, s hogy meg

ne feledkezzünk róla, Andy, oly szövetségesek voltak, kikkel még a fekete Larry sem boldogulhatott. A dolgoknak illetően állása mégis könnyű, szívet megmozdító, egyáltalán nem kellemetlen izgalomba hozta, s Violetnek úgy tűnt fel, hogy a régi ház némaságát még sohasem töltötték meg úgy a mult hangjai, mint épen ma; sohasem hallotta élesebben a kandalló párkányán álló régi óra ketyegését, mint most, mikor égő gyertyát téve a mellette álló asztalra, s kezében a nyitott könyvvvel: Tarasconi Tartarin történetével az ágyban feküdt és figyelt.

Sokáig olvasta a nemes tarasconi történetét, aztán nehézzé váltak a szempillái, s elaludt.

Valami különös zaj ébresztette fel álmából. A gyertya tövig leégett s az első nap-sugár besütött az ablak függőnyein át.

Valami zörgést hallott. A postakocsi kerekei voltak, melyek Tartarint, a híres vadászt, Blidah felé röpítették? Vagy érzéki csalódás az egész? Violet megdörgölte a szemét.

No persze hogy az volt. Az ablak félig nyitva állt s a zaj a konyhakertből hallatszott fel, valami ércről származó hang, mely álmaiba vegyült s teleszította képzeit a postakocsi, a híres Tartarin és puskái, vadászkesői és puska-poros szarui képével. Kiszökött ágyából s az ablakhoz ment, félrehúzta a függönyt és kinézett.

Lenn a kertben egy alakot látott, mely valaha férfiú volt, még pedig bátrabb és vité-

zebb, mint a halhatatlan Tartarin. Az egykori férfiú négykézláb állt; nem tudott felemelkedni, mert a bokái össze voltak kötve kötéllal. Kibontani a kötelet nem tudta, mert mindkét kezén szorosan összekötözött bokszoló-kesztyűt viselt. Aki meg akar ismerkedni valaha a lidércnyomáshoz hasonló legkínosabb tehetetlenség érzésével, próbáljon csak bokszoló-kesztyűs kézzel oldani meg egy csomót. A furcsa lénynek egy lóitató pléh-csőbőr volt a fejére kötözve s kiegészítendő a mesterművet, az öreg Ryan egyik tehenének farkát kötötték a derekához, úgy hogy hátul a lábát verte.

A rémalak igyekezett menekülni a konyhakertből. Grimshaw kisasszony, ahogy figyelemmel nézte, nem gondolhatott másra, mint a borospohár alatt fogva tartott féreg vak és kilátástalan erőfeszítéseire. Az erős vasráccsal védett kert olyan volt, mint a karám, melyből nincs szabadulás.

Az egész oly tréfásnak látszott, hogy az ifjú leány első pillanatban nem lelte meg a dolog összefüggését. Kinyitotta az ablakot és kikönyökölt.

— Hallja! — kiáltotta Grimshaw kisasszony. — Mit művel odalenn?

Az a bizonyos valami a térdére emelkedett, a bokszoló-kesztyűi, mint két medvetalp, megfogták mindkét felől a csöbröt s görcsösen iparkodtak letépni a fejről, de mindhiába — aztán olyan szóáradat tört ki a csöbőr alól, mely a kisasszonyt arra készítette, hogy szaporán visszavonuljon és betegye az ablakot.

A talány meg volt fejtve.

E pillanatban nyolcat ütött az óra fenn a kandalló párkányán és Nóra megkopogtatta az ajtót. Hozta a meleg vizet.

Violet egy pillanatig arra gondolt, hogy megkérdezi a leánytól, mi értelme van mindennek, de aztán mégis letett szándékáról.

Fél óra mulva lement az ebédlőbe, hol készen állt a reggeli. French és Dashwood urak már ott voltak; mindketten olyanok voltak, mint akit skatulyából vettek elő s mint akinek zavartalan éjszakai nyugalomban volt része. Ám Dashwood úr arcán a megelégedettség oly kifejezése látszott és French úr is oly ravaszul csiptetett szemével, hogy reggeli előtt ritkán látni olyat egy férfiú arcán vagy szemében.

A reggeli közben jelentéktelen dolgok körül forgott a beszélgetés. Dashwood urat több ízben fuldoklási rohamok lepték meg, de French úr egészen rendületlennek látszott.

Mikor vége volt a reggelinek s az urak cigarettára gyújtottak, French úr, átnézve leveleit, kinyújtotta kezét a közelében lévő csengetyűhöz.

— Nóra, — mondotta, mikor a leány belépett — eredj ki az istállóba és szólítsd be Moriartyt.

Grimshaw kisasszony, ki épen ki akart menni a szobából, várt.

Elmult néhány perc; aztán kopogtattak az ajtón és Moriarty, kezében tartva a sipkáját, a gazdája előtt állt.

— Moriarty, — mondotta French úr — egy disznó tolakodott be a kertünkbe.

— Disznót mond, uram?

— Úgy van, azt; Cloyneből szabadult ide. Mindenesetre vissza fogom küldeni Cloyneba. Állítsd elő a taligát.

— Igenis, uram.

— Meg a rostélyt, ami a disznószállítás-hoz kell. Rakd fel az állatot a taligára, tedd reá a rostélyt s vidd el Cloyneba. Nem tudom, ki a gazdája, azért hát csak dobd le a vásártéren. Ma épen vásár van, bizonyosan lesz ott valaki, aki a magáéra ismer benne. Ha nem, akkor majd megtalálja hazáig maga is az utat.

— Igenis, uram.

— És hallod-e, jer ide a taligával a kapu elé, mielőtt útnak indulsz.

— Igenis, uram.

Moriarty kiment.

— Most pedig térjünk a dologra. Grimshaw kisasszony, holnap búcsút mondunk Irlandnak. Kegyed, meg Effie, meg a háznép, meg mindenki. Találtam egy helyet...

— Ahol továbbidomíthatja Garryowent?

— Úgy van, s itt ül az a férfiú, akinek ezt köszönhetem. A helység Sussex grófságban van és Crowsnestnek hívják. Irlandban nagyon is sok a disznó, aki bele akarja dugni az ormányát az ember dolgába, azért nem juthat az ember itt okos véghez.

— Helyes, — mondotta Grimshaw kisasszony, s arcába szökött a vér. Szívének napok óta nem volt forróbb vágya, mint az, hogy megszabaduljon az örökös esőtől s a Drumgoolban uralkodó szörnyű magánytól. Ismerte

és szerette Sussext, s a hála meleg érzelmei támadtak lelkében Dashwood iránt, ki hozzásegítette életének ehhez a fordulatához.

— Úgy hát, — folytatta French úr — lesz dolgunk bőven a csomagolással, mert holnap délelőtt tizenegyig készen kell állnunk mindennel. Andyt, Slane Buckot, meg a lovakat már a ma éjszakai vonaton útnak indítom Dublinba, hol Bourke istállójába fognak beállni. Csak Doolan marad itt házőrzőnek. James, az ügyvédem fogja mindig kiadni a fizetését. Tiszta munkát akarok végezni. Addig, míg a Lewis követelése esedékesse válik, egészen biztos vagyok a dolgomban. Ha az a bitang Giveen megtudná a címemet, nyakamra küldetné a végrehajtókat, mihelyt Lewis ide jönne a pénzéért. Meg kell szakítanom minden összeköttetést Drumgoollal, akár mintha meghaltam volna.

— Egy vigasztalásunk lehet, — mondotta Violet — ha innen elszabadulhatunk, anélkül hogy megtudná valaki, hová mentünk, senkinek még álmában sem fog eszébe jutni, hogy Sussexben keresse önt, mert nem hiszem, hogy volna ezen a tájon ember, aki e grófságnak hírét is hallotta. De sikerülni fog-e titokban utazni el?

— Hogyan érti?

— Nos hát, a pályaudvaron menetjegyeket is kell váltania. Mindenekelőtt Dublinba. Nem szolgálhat ez ujjszólásul utazásunk célpontjára nézve?

— Arra már gondoltam, — felelte French úr halk kacajjal. — Tullaghig váltom meg

a jegyeket, ez az útnak fele. A gyorsvonat Tullaghban megáll; ott hamar kiugorhatok s megválthatom a jegyeket Dublinba. Dashwood úr ma este a lovakkal együtt kel útra, aztán tovább megy, hogy megtehesse az előkészületeket érkezésünkig. Igazán, nem köszönhetem meg neki eléggé, amit már tett s amit még tenni akar.

— Az Isten szerelmére, — szabadkozott Dashwood — nem érdelek semmi köszönetet. A legnagyobb tréfa volt, melyet valaha megérttem. Ezer fontnál jobban szeretem, hogy nem mulasztottam el a tegnapi éjszakát. Nekem, tudja, kapitális tréfa volt; különben minden operettnél...

— Kérem, uram, — szólalt meg az ajtóban Nóra hangja — a taliga előállt és vár.

French felállt s a többiektől követve, kiment a szobából.

A ház ajtaja előtt egy trágyahordó kocsi állt. Abban feküdt egy disznószállító rostélyal letakart valami. Doolan, kezében az ostorral, a ló mellett állt elől.

— Eresszetek ki, — hallatszott egy hang a taligából. — Mit akartok velem? De hol is vagyck? Majd megmutatom én nektek! Feljelenetek benneteket a rendőrségnél.

— Tartsa be a fülét, — mondotta French az ifjú leánynak; aztán kivette Doolan kezéből az ostort s a nyelének boldogabb felével döfött egyet a felé a valami felé, ami a taligában volt. Valami, ami egy nagy pléhorrhoz hasonlított, nagyon rossznéven vehette ezt a cselekedetét; aztán megmozdult a ló, a

taliga, mellette Doolan, lomhán elindult s lefelé tartott a feljáró lejtőjén.

— Láttá-e, mi volt a taligában? — kérdezte French, mikor Violet levette kezét a két füléről.

— Láttam, — felelte Grimshaw kisasszony — már reggel is láttam a kertben, meg is szólítottam és kérdeztem tőle, hogy mit csinál ott és ... most már nem csodálom, hogy nem akar tovább Irlandban maradni.

— Nem bizony, míg ily dolgok történnek itt, — felelte Drumgool ura, közben szemmel kísérve Doolant és fuvarát, míg el nem tűntek a messzeségben. — Most pedig lássunk a munkához!

A nap elbujt a felhők mögé s majdnem épen abban a pillanatban, mikor a taliga terhével együtt, kikanyarodott az országútra, megint szakadni kezdett az eső; szakadt, mintha vödörből öntötték volna.

Csak asszony érti azt a munkát, melyet egy háztartásnak ily váratlan feloszlátásakor kell végezni. »Mindent le kell takarni és mindent meg kell fordítani«, — ez az általánosan elfogadott elv, mely alig kielégítő oly helyzethez, mikor egy házat több hónapra hagynak oda lakói. Vagyis: fel kell szedni, ki kell porolni és össze kell hajtogatni a szőnyegeket; a képeket és tükröket le kell szedni a falról, barna papirosba kell takarni s le kell fektetni a padlóra. Olyan ez, mint egy jóféle tavaszi tisztogatás, mely, mintegy kővé váltan, hirtelen félbeszakad, eszmény, mely

ilyenkor minden jó háziasszonynak a szeme előtt lebeg.

Grimshaw kisasszonynak sohasem volt saját háza, de a gondos háziasszonyok sok nemzedékéből származott le s ösztönszerűleg tudta, mi a teendő. Ám volt tiszta ítélőképessége is, mellyel felismerte, hogy mi lehetséges és mi nem lehetséges. Drumgoolt egy maréknyi tökéletlen cseléddelel tizenkét óra alatt rendbehozni, lehetetlen volt, ezt látta és tudta.

Ennek következtében a szőnyegetek nem porolták ki s a képeket a falon hagyták. Doolan parancsot kapott, hogy minden héten egyszer rakjon tüzet a szobákban s mindenekfölött vigyázzon, hogy fel ne gyújtsa a házat.

Négy órakor, midőn a lenyugvó nap rövid időre kisütött a felhők közül, hogy megvilágítsa a hullámos oceánt, az esőverte tájat s a felhők közül egy pillanatra kiszabadult hegyeket, Dashwood úr elutazott. Andy, Slane Buck, meg a lovak már háromkor elvonultak az udvarról.

— A villát lehetőleg csinosan és kedvesen fogom rendbehozni, hogy jól érezzék magukat benne, — mondotta Dashwood. — Holnapután este már beköltözhetnek, ha néhány órát még Londonban töltenek előbb. Taviratozzanak nekem, mihelyt megérkeztek az Euston-pályaudvarra. No, szerencsés utat!

— Szerencsés utat! — felelte French.

— Adieu, — mondotta Violet.

Utána tekintettek az udvarról kikanyarodó breaknek, melynek kerékküllői csillogtak a napfényben. Aztán visszatértek a házba.

A következő nap reggele borús, de szép reggel volt. Az ég magasán apró bárányszerű felhők úsztak, s itt-ott, ahol megoszlottak, haloványkék csillámlás gyanította a fölötté uralkodó kékséget. A hegyek szürkén s nyugodtan váltak ki a háttérből; szép idő ígérkezett.

A drumgooli ház csarnokában halomba volt rakva a poggyász s várta, míg kocsira rakják. A cselédeket s útiládákat az a poggyászkocsi volt a vasúti állomásra viendő, melyet French óvatosságból nem Cloyneban, hanem Inchkillinben, a Drumgooltól déli irányban tizenkét mérföldnyire eső városkában fogadott. French úr ügyvédje már előbb megbízást kapott, hogy adja el a breakot meg a hozzátartozó táncos lovat, az árát tartsa magánál, majd elszámolhat vele.

A vonat tizenegykor volt indulandó. A poggyászkocsi nyolckor ment el a háztól s tíz perccel kilenc előtt nyomon követte a break, melyben French úr, Grimshaw kisasszony és Effie ültek. A lovat Doolan hajtotta s épen mikor az országútra kanyarodtak, hirtelen áttörő, a hegyek élén végigsikló napsugár megvilágította a drumgooli ház egész keleti oldalát.

Ez kedvező jelnek látszott s a kis társaságot jókedvre hangolta, melyet még jobban elősegített a téli reggel üdesége.

Doolan süketsége lehetővé tette, hogy kedvük szerint beszélgethessenek dolgaikról.

— Remélem, Giveen Dick nem vette észre a poggyászkocsit, — mondotta French. — Ha meglátja, kijön az állomásra, hogy lássa,

mire készülünk. Ha csak bennünket vesz észre, az nem oly nagy baj, mert talán azt hiszi, hogy csak sétakirándulásra megyünk. De a cselédség meg a poggyász elárulhatná neki szándékainkat.

— Van kocsija, melyen követhetne bennünket? — érdekte Grimshaw kisasszony.

— Van egy rozoga, vén pony-kocsija. De talán még ágyában fekszik, mert nem koránkelő ember. No de hiszen majd meglátjuk, mikor elmegyünk a villája előtt.

Közeledtek Drumboynéhoz. Giveen háza a kis falu túlsó felén volt. Zöldre festett kicsiny épület volt, melléképülettel a pony meg a kocsija számára; szintén zöldre festett, körülbelül öt láb magas vasrács vette körül a házat meg a kertet. Mikor a break áthaladott a falun s közel járt a veszedelmes részhez, Grimshaw kisasszonynak egy kissé, nem kellemtelenül, összeszorult a szíve. Effienek is olyanforma érzése támadhatott, mert erősebben a hóna alá fogta »Mrs. Browne utazása«-t, melyet úti olvasmányul vitt magával, és megszorította Grimshaw kisasszony kezét. De a ház előtt lévő kertben nem vallott semmi a szörnyeteg közellétére, s az ifjú leány megkönnyebbülten sóhajtott fel, mikor French, ki félig fölemelkedett, hogy jobban áttekinthessen a házon és udvaron, hirtelen megint leült és ijedt arckifejezéssel kiáltott reá Doolanre, hogy hajtson szaporábban.

— Mi az? — kérdezte Grimshaw kisasszony.

— Az a bitang most fogja be a vén ponyját, — mondotta French. — Egy pillanatig

láttam a hátulsó udvaron. Neszét vette el-
utazásunknak s most utánunk veti magát.
Hajts, Doclan!

— A sietségnek nincs semmi célja, — je-
gyezte meg Grimshaw kisasszony — mert
a vonat csak tizenegykor indul. Azon fordul
meg minden: kiér-e a vén ponyja tizenegyre
a vonat indulásához?

— Ha kiér, — kiáltotta French szörnyű
haragra lobbánva — Istenemre, agyonlövöm!

— Nincs amivel megtehetné. Inkább azon
gondolkozzék, hogy mittevők legyünk.

Ha az embernek gazember az ellenfele,
korántsem oly bosszantó, mintha bolond avat-
kozik a terveibe és Frenchet oly éktelen dühbe
hozta az a gondolat, hogy az esztelen és rossz-
indulatú Giveen Dick követi nyomon a csézá-
ján, hogy, ha puska van nála, okvetlenül a
legközelebb található cserjék közé veti min-
den töltését, hogy megszabaduljon a súlyos
kísértéstől.

— Oda nézzen, — mondotta Grimshaw kis-
asszony — nem Cloyne ott az a füst? Hamar
ott leszünk, s nincs értelme aggódni. Ha
utánunk jön, még mindig elmenekülhetünk
tőle Tullaghnál.

— Vagyis azt gondolja, hogy az egész tár-
saság, emberek s minden szálljon le Tullagh-
nál, kesse le a vonatot s töltse ott az éjszakát.
Megjegyzem, még úgy sem egészen bizonyos,
hogy megszabadulunk tőle. Úgy fog az raj-
tunk lógni, mint a kullancs. Nem ismeri
Giveen Dicket. Ki az ördög lehetett, aki fel-
találta az atyafiságot?

Háromnegyed tizenegy óra volt, mikor megérkeztek Cloyne állomására.

A vonat ott állt a pályaház előtt. Driscollné meg Nóra elfoglalták helyüket egy harmadik osztályú kocsiban s Moriarty a poggyász felrakására ügyelt.

French megváltotta a menetjegyeket, kiszemelt maguknak egy elsőosztályú fülkét s elhelyezte benne a kényeztető tárgyakat meg a plaid-göngyölegeket. Aztán várakozva és szemlélődve járt fel s alá a perronon.

Egy dolog megnyugtatóan hatott rá. Gíven fukarsága nem ismert határt. Hihetetlen dolgokra volt képes ez az ember, ha arról volt szó, hogy csak egy pennyt is megtakarítson. Vajjon fogja-e vállalni az üldözés költségeit? A lélek világában törvényszerűséggel jelentkezik a kannibalizmus a szenvedélyek közt; egyik bűn felfalja a másikat, ha közéje és célja közé helyezkedik. Vajjon elég nagyra fogja-e nyitani száját Gíven gyűlölsége, hogy elnyelhesse a saját fukarságát? Ez a gondolat foglalkoztatta Frenchet, mikor fel s alá járt a perronon Grimshaw kisasszony és Effie oldalán.

Temérdek élő karácsonyi pulykát raktak fel a vonatra nem épen minden zaj nélkül. A lokomotív füttyjeleket adott; a taligák nyirkosága, a tejeskannák zörgése, mind ez a zaj tisztára lehetetlenné tette, meghallani, pem közeledik-e kocsí a pályaudvarhoz.

— Azt hiszem, a dolog jól megy, — jegyezte meg French s az órájára nézett, mely öt nerc híján tizenegyet mutatott. — Öt perc

mulva mindenesetre indulunk, s ha csakugyan velünk jönne, beverem annak a fickónak a fejét Tullagban.

Végigment a vonat során addig a harmadik osztályú kocszig, melyben a cselédek ültek s melynek ajtaja előtt ott állt, Nórával beszélgetve, Moriarty.

Néhány szóval közölte aggodalmait Moriartyval, aztán visszatért a saját fülkéjéhez.

— Beszállni, beszállni, Tullagh, Kildare és Dublin felé!

A poggyászkocsi ajtaja bezárult a pulykák mögött, az utolsó poggyász is fel volt rakva, az utolsó ajtót is becsapták s a vonat kezdett mozgásba jönni, mikor a pénztár felől előrohant Giveen, kezében tartva a menetjegyet.

Megtudta a portástól, hová váltott jegyet French s azt kapta feleletül, hogy Tullagh-ba, ő maga is hasonlóképen cselekedett.

Épen jókor érkezett, hogy felkaphasson a legközelebb érhető kocsira, mikor Moriarty, ki figyelemmel kísért mindent, közbevetette magát.

— Hallja-e, Giveen úr, — kiáltotta, erősen kihajolva a harmadik osztályú kocsijából — hallja-e, Giveen úr, itt van az a shilling, amellyel adósa vagyok.

Egy shillings pénzdarab hullott a peronra, épen Giveen úr lába elé. Az lehajolt, hogy felkapja a pénzt, mely eközben nyugodtan az állomási kijáró felé gurult, utána kapott, aztán utána futott, s vesztett ügye volt.

Más szóval : elszalasztotta a vonatot.

Moriarty alaposan ismerte a ló pszichológiáját s ez az adománya néha jó szolgálatot tett neki olyankor is, mikor a lónál magasabban, vagy alantabb álló lénnel akadt dolga.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Egy darab Angolország.

Crowsnest egy halmon fekszik. Az egész község nem több, mint egy postahivatal, egy piciny mészárszék, egy zöldségesbolt, egy olasz áruház, meg egy templom. A Londonba vivő országút felkúszik a magaslatra, átkanyarog a falun, aláereszkedik a halmon és eltűnik a fák mögött. Évszázados szilfák takarják el. Mikor e szilfák ükapjai még fiatal csemeték voltak, a római út, mely a halmon át a tengerhez visz, máris nagy kort ért meg ; amilyen akkor volt, olyan még ma is és olyan lesz, mikor e szilfák mint koporsódeszkák zárják magukba rég letűnt és elfeledett emberek csontjait.

A magaslat alján egy névtelen folyó fut el ; a római út átkel rajta egy hídon, melynek köpillérei oly idősök, mint az út maga. Ha az ember egy nyári délután e híd mohosult korlátjára könyököl, a folyó és az út egyformán lebilincseli gondolatait : a folyó itt a lombfedél pincszerű félhomályában, ott a fák levelei közt áttörő napsugaraktól fényesen ragyogó gyémántként zúg tova a moszattól

zöld köveken és a nyugalmas, csendes út, mely még egy-egy autó túlkétől sem zavartatja magát némaságában, oly némaságban, melyet Tiberius kora óta táplált az élet és növelt nagyra.

Zsongó, reszkető élet uralkodik e helyen. A barázdabillegető a parton, maga a víz, a szélben rezgő falevelek, az ágak közt levő madarak, az átlátszóan kék szitakötő, az örökké döngicsélő szúnyogok, mind, mind együtt zengenek a folyó vizének fuvolaszerű danájával. Aztán, míg az ember elgondolkozik, az életnek ezernyi közvetlen és vidám, egy nyári délután szépségét alkotó részletei hirtelen elvesztik a maguk tiszavirág-természetét s mintegy varázsütésre saját halhatatlan énjükké változnak át.

»Öregek voltak, mikor én még fiatal voltam. Danájokat, melyet szárnyára kapott a szél, hallották már a légiók; a pillangó a falanksz előtt csapongott s a barázdabillegető a villogó sasok előtt.«

Igy szól az út a folyóhoz, s a helynek ez oly ígézetet ad, hogy megérzik még a fuvarosok is, mikor egy-egy nyári délután megpihennek itt lovaikkal.

Az út két oldalán erdőségek terülnek el — nyájas angol erdők, mogyorócserjék, bükkfák közt elterülő tisztások, füzesek — a mókus, a fácán és a vadgalamb hazája. A fácán kakatolva felel a galamb költői panaszszavára, enyelgő, hízelkedő, magatelt, álomittas hangjára. Tavaszkor ide jönnek ki a crowsnesti gyermekek, kék ibolyát szedni a mult ős

barna lombjai közt ; bíborszínű jácint borítja az erdei tisztásokat s a kakukszó örökre feledhetetlenül cseng az ember fülébe. Őszkor mogyorózik a gyermeknép. Nincs az az ember-től kigondolt dallam vagy költemény, mely megközelítően is leírhatná a költészetet, mely ez erdőkben él, nincs az a festmény, mely visszatükrözhetné egyszerű szépségeket ; Oberon és Titania lakik bennök és Bingham ezredes vette őket bérbe.

E történet idején az ezredes a Hall-ban, a környék legnagyobb házában lakik vagy lakott, e környéken, mely kisdud falusi birtokokra volt felosztva. Az utóbbiak, melyek rendszerint házból s mintegy két hold földből álltak, a crownesti dombot vették körül és átterjedtek még a dél felé eső magaslatokra is.

Ezeknek egyikén volt a Martens nevű villa is, melyhez jó út vitt föl. Aki e villa verandáján állt, megláthatta az alatt levő falusi házak tetejét, a körülöttük levő kőfalakat s jó messzelátó segítségével még a kertjökben sétáló tulajdonosukat is.

Innen fölülről nézve a római út olyan volt mint egy fehér pamutszalag, s az erdei részek és kertek, a biliárdasztalnál nem nagyobb-nak látszó tennispályák s a vörös cserépszindellyel fedett, nyúlházakhoz hasonlító házak oly csinos képet nyújtottak, hogy érdekes volt elmerengni rajta, mikor az ember cigarettáját szívta meleg délután. Az ott alatt levő emberkéek olyanok voltak, mintha az »életet« játszanák, ami, környezetükről ítélve, nagyon kellemes foglalkozás lehetett szá-

mukra. Még a messzelátón nézve is nagyon kicsinek látszottak.

Ha az ember hirtelen fölemelte szemét e játékházakról, e parányi, takaros pázsitokról, a gerely vörös színével telehintett kertekről, áttekinthette Sussexet teljes kiterjedésében, mint ahogy lenn a folyó partján s a római úton feltárult előtte az egész mult. Erdő mögött erdő, a lomb kupolái és örvényei s déli irányban folytatása a magaslatnak, melyen az ember maga állt.

Ibbetson Emánuel a versenysportért való lelkesültség pillanatában építette a villát és a hozzá tartozó istállókat. Mindenesetre olyan táj volt, mely kiválóan megfelelt a lóidomítás céljának. Ép itt oly sík volt a talaj, hogy kívánni sem lehetett különbnek. Az istállóknál nagy, gyepes síkság, fensík kezdődött s terjedt egyenesen dél felé, melyen nem mozdult más, mint legelésző juhok s felhők és madarak árnyai, s végződött egy krétatelepen és talajemelkedésen, mely a szél ellen védő magasabb fövenyhalmokkal és a tengerrel volt határos.

Volt ott hat lóra való istálló ; az egész telepen mintaszerű volt minden, az épületekövektől a házfedélig, a szabadalmazott jászoltól az ajtók szabadalmazott záráig. Volt ott egy szabadalmazott készülék egy horoggal, mely arra volt való, hogy alá lehessen hullatni segítségével a jászolba a saraglyában levő szénát. Ez a horog egyszer majdnem felsértette Garryowennek hirtelen felvetett orrát és Moriarty, ki lenézett mindent, aminek a szaba-

dalomhoz bármi köze volt, a szabadalmazott patikaszer sem véve ki, menten elpusztította a készüléket.

A ház, ahol az emberi lények laktak, sokkal kevésbbé volt tökéletes berendezettség dolgában. Agglegény és barátai számára épült s ennek következtében épen elég helyiség volt benne Frenchéknek s maradt még egy szoba Dashwood úrnak is. Ime, vázlatos leírása a birtoknak, melyet — Isten tudja, miért — The Martens névre kereszteltek. Fenn volt egy magaslaton Crowsnest fölött, körülötte pedig nagyon tiszteletreméltó szomszédság, mely még nem tudott róla semmit, hogy a telepet bérbe adták — jobban mondva: kölcsön vették — s még kevesebbet tudott arról, aki kölcsön vette.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Pénzügyek.

Édesem, — írta Grimshaw kisasszony barát-nőjének szóló második levelében — végre itt volnánk. Tegnapelőtt este érkeztünk meg valamennyien, lovastól, emberestől.

Amerikában hallottam egyszer, mikor egy öreg hölgy tanácsokkal látott el egy fiatal menyecskét; egy mondata megragadt az emlékezetemben, s azt hiszem, ott is fog maradni a benne lévő igazságért mindörökre: »Sohase telepíts át cselédet idegen vidékre«.

Az istállóbeli alkalmazottakon kívül velünk jöttek mrs. Driscoll, a szakácsnő és Nóra,

a szobaleány. Célzásom nem a férfiakra, hanem a női alkalmazottakra vonatkozik, mikor a fent olvasható igazságot a papírra írom.

Még nem hagytuk oda Holyheadet, mikor Driscollné letört. Ez asszonyság súlya nyolcvannégy kiló, s ennek megfelelő az egész magatartása. Erőt vett rajta a honvágy. Odáig még rendben volt vele minden; nyugodt átkelésünk volt a vízen s egyetlenegyszer sem panaszkodott, holott én azt hiszem, hogy az egész úton küzdött folyton növekedő honvágyával. Annál nagyobb erővel tört ki az Holyheadben, az indulásra kész gyorsvonat láttára. Furcsának tűnhetik fel, pedig mégis úgy van: a helyzet valósággal tragikus volt. Az igazi fájdalom mindig tragikus, még ha egy gyermek érzi is az eltörött játékszere miatt, ez pedig igazi fájdalom volt, mely öt perc leforgása alatt jobban érthetővé tette előttem Irlandot s az Amerikában élő írek gyűlöletét Anglia iránt, mint azok a hónapok, melyeket magában Irlandban töltöttem.

Úgy tűnt fel, mintha nem is elvesztett hazáját, hanem apját vagy anyját siratná, pedig — vedd ezt figyelembe — oly emberek közt volt, akiket ismert s csak néhány hónapra van »kihonosítva«. Mit nem érezhettek ezek az emberek régente, mikor háromezer mértföldnyire eső országba űzték ki őket házukból, földjükből, hogy soha többé vissza ne térhessenek?

French úr egy pohár konyakot hozott neki a vendéglőből s magunkhoz vettük őt az első-

osztályú fülkénkbe ; de neki nem kellett más, mint hogy visszafordulhasson, s a helyzet kegyetlen humorához tartozik, hogy senki sem térhet vissza ez expedícióból Irlandba, mielőtt el nincs intézve egy bizonyos ügy. Ezt az állításomat talán titokszerűnek és hátborzongatónak ítéled, pedig a tényállás valószínűleg nem is szomorú. Csak egy lóról van szó. De hogy visszatérjek a cselédekhez : Driscollné valamennyire magához tért, de most meg Nóra, a szobaleány van odáig. Ez a csinos, fekete-hajú, szürkeszemű és csodaszép fogú leány e pillanathban kötényt a fejére borítva, keservesen zokog a konyhában. A dologban az a nevezetes, hogy se neki, se Driscollnének nincs egy árva rokona sem, aki Irlandhoz fűzné őket. Épen csak Irland után vágyódik a szívük s azt hiszem, nem lesznek addig boldogok, míg vissza nem térhetnek hazájukba.

Az a crowsnesti asszony, kit Dashwood úr küldött ide, hogy rendbe hozza a házat, tüzet rakjon s meleg vacsorával várjon bennünket, már elment. Nem fért meg a többiekkel, s most, engem kivéve, csupa írlandi tanyázik ebben a házban. A nyugati tengerpartnak egy kiszakított darabja, mely egy nagyon tiszteletreméltó falu közepébe van átplántálva. Kíváncsi vagyok, mi eredményekre visz majd ez az érintkezés.

Eddig nem látogatott meg bennünket senki, de, természetesen, alkalom sem volt még rá. Különböző okok miatt remélem, hogy nem is jön senki.

Mindig a tiéd

Violet.

Grimshaw kisasszonynak csakugyan alapos oka volt a lehető magányt kívánnia abban a háztartásban, melyet szárnyai alá vett. Szándékosan mondom, hogy a »szárnyai alá«, mert attól a naptól fogva, hogy betette lábát Drumgoolba, egyre fokozódó mértékben fogta pártul eszével és gyakorlati érzékével, akiket védelmébe fogadott.

Most a háztartás pénzügyei szorultak gyámolítására. Nem a nagybankókról volt szó, hanem a shillingekről és a még kisebb aprópénzről. Gondosan meghányta-vetette French úrral ezeket a pénzügyeket, s mindent számbavéve és fenntartva ötven fontot az Írlandba való visszautazás költségére, — feltéve, hogy a terv csütörtököt mond — április közepéig alig maradt három font minden hétre.

— Ejh, vigye a manó azt a pénzt! — kiáltotta French. — Nem a mammon jár most az én eszemben.

— Igen ám, de az én eszemben épen az jár. Takarékoskodnunk kell s jobb lett volna inkább harmadik osztályon utaznunk, mint elsőn. És ráadásul mennyi sok pezsgőt és egyebet nem rendelt még Dashwood úr borkereskedőjénél...

— Tudom; de azt ráérek megfizetni egy év múlva.

— De egyszer mégis csak meg kell fizetni. Engem főképp mégis az nyugtalanít, hogy nagyon kevés készpénz van a háznál. Az alatt a négy hónap alatt, mely még előttünk van, alig szabad többet kiadnunk hatvan font sterlingnél. Csak egy indítványom volna.

— Kérem !

— Ez az indítványom a következő : miért nem adja át nekem azt a hatvan fontot, hogy kezemben legyen a pénz a háztartás költségére s az egyéb szükséges kiadásokra. Ha *magánál* tartja a pénzt, egy hónap múlva nem lesz belőle semmi.

French a fejét vakarta. Aztán felkacagott s így szólt :

— Szavamra mondom, lehet, hogy igaza van.

— Persze, hogy igazam van. Csak kuporgatással és takarékossgal húzhatjuk ki azt a négy hónapot. Igaz, hogy ott van még a pénze a bankban. Ötven fontot félretettünk bekövetkező szükség esetére, aztán kiszámítottuk, hogy a többi épen elég a futtatás költségére : az az összeg az, melyre szüksége van, hogy a lovat a futtatás előtt a hogyishívják őrnagy istállójába Epsomba vitesse, s az, amellyel le akarja fogadni a lovát, szóval, ami az egész históriára kell.

— Úgy van.

— Nos hát, azt kívánnám, hogy zárná el egy fiókba a csekkes könyvét s a kulcsot adná ide nekem azzal az ígérettel, hogy ehhez a pénzhez nem nyúl hozzá semmi körülmények közt.

— Nem is akarok hozzányúlni, — mondotta French olyan képpel, mint egy iskolásgyerek, aki egy almára vonatkozólag elhatározásra jutott.

— Ezt most mondja s úgy is gondolja, de vannak kísértések, és fontos, hogy közel

se járjon semmi kísértéshez. Jussan eszébe, hogy Odisszeusz is viasszal tömte be a fülét, hogy ne hallja a szirének énekét.

— Édes Istenem, — mondotta French elolvadó hangon, s egészen el is felejtette, hogy Odisszeusznak a férfiassága volt, melynek bedugták a fülét — ha a szirének hangja is oly édes volt, mint . . .

— Az meglehet, — vágott a szavába hirtelen Grimshaw kisasszony — de akár édes, akár nem édes, mindenesetre vannak hangok, melyek pénzt követelnek; még azalatt is, míg végigjártuk Londont, úgy elfogyott ötven font, mint a semmi. Tehát kérem, tegye a csekk-könyvet egy fiókba, csukja be, aztán adja ide nekem a kulcsot. Megkapom?

— Hogyne, hogyne. A dolog egészen biztos nálam is, de ha akarja, ám legyen úgy.

— No, akkor hát tegyük meg mindjárt.

— Egy perc alatt, mihelyt Moriartyval . . .

— Nem, mindjárt. Semmiben sem jó a halogatás.

— No, jól van, — mondotta French — hát tegyük meg mindjárt.

Elővette a csekk-könyvet és Grimshaw kisasszony tüstént elzárta az íróasztala fiókjába.

— S hogyan leszünk azzal a hatvan fonttal? — kérdezte.

A meggyötrött ember elővette az erszényét s kivett belőle három húszfontos bankjegyet.

— Akkor nekem csak három font és tíz shilling marad, — mondotta s átadva a bank-

jegyeket Grimshaw kisasszonynak, kivette és megmutatta a mellényzsebében lévő aprópénzt.

Violet sóvár pillantást vetett a pénzre.

— Ha majd az elfogyott, — mondotta — akkor kénytelen leszek a háztartáspénzből adni zsebpénzre. Mi most épen úgy vagyunk, mint a hajótöröttek a mentőcsónakban, hol csak bizonyos mennyiségű ivóvizük és élelmük van, s akiknek ilyen a helyzetük, a fő, hogy bizonyos kimért adagokra szorítkozzanak. Szeretném, — folytatta Grimshaw kisasszony — ha önnek is az az érzése volna, hogy mentőcsónakon vagyunk; pedig oly rosszul nem állunk. Van háza és lakása, melyért nem kell bért fizetnie és van bora, melyet még ráér megfizetni. Hogyan áll dohány és szivar dolgában?

— Oh, füstölnivaló az van elég, — felelte French kissé szomorú hangon. — Azonkívül Bewlays ismer s ad hitelbe mindent, amire szükségem van... de én arra gondolok...

— Mire?

— Hogy más kiadások merülhetnek fel. Oly vidéken, mint ez is, az emberek bizonyára meglátogatják az embert s már most ha kedvük kerekedik bridget játszani... vagy...

— Arra inkább ne is gondoljunk, — vágott a szavába az ifjú leány. — Nagyon bosszantó volna! Miért nincs most nyár?

— Nyáron épúgy járja a bridge, mint télen.

— Igen, magam is azt hiszem. De az ostoba emberek ilyenkor tenniszre is áldozzák ere-

jüket s ennek következtében a baj nem oly nagy. Nos, ha majd mindenáron *kell* játszania, valami módon előteremtem a pénzt, még ha kénytelen volnék is zabliszten tartani az egész háznépet. Minő más kiadásai lehetnek még?

— Gyűjtőívektől s efféléktől bizonyára ment leszek most. S hallja csak! Ha meghívnak bennünket, viszonoznunk kell a vendéglátást, melyben részünk volt.

Grimshaw kisasszony lelki szemei előtt elvonultak Driscollné fantasztikus konyhaművészete és nagy számlái, de hát nem volt azok közül való, akik hamar megijednek.

— Ha úgy fordul, valamiképen be kell rendezkednünk reá. Borunk van, az a fő. Egyébként — fényes ötlete támadt — hiszen én csak nevelőnő vagyok. Senki sem fog engem meglátogatni. Önnek valóság szerint agglégényi háztartása van s ennek következtében csak urakat kell vendégül hívnia.

French úr egy pillanatig mintha závarban lett volna, aztán megszólalt:

— Voltaképen mondani akartam kegyednek valamit... — hirtelen elhallgatott és cigarettára gyújtott.

— Nos?

— Dashwood...

— Halljuk!

— Hát azt mondta... igen, azt mondta, hogy ezek a környékbeli megcsontosodott angolok oly képzelgő banda, hogy mint nevelőnőnek csakugyan nagyon nehéz helyzete volna

köztük. Azért azt mondta egy idevaló ismerősenek, hogy az unokahugomat hoztam ide magammal. Érti?

Grimshaw kisasszony kacagott. Mindjárt megértette, hogy French mire gondol. Odaát a tiszta Írlandban senki sem talált kivetnivalót azon, hogy csinos ifjú nevelőnő ment egy özvegyember házához s oktatja a kis leányát, de itt máskép van. Itt alkalmazkodni kell a nyúlház moráljához, mely egy az angol társadalom erkölcsi felfogásával. Sohasem gondolt erre, s tessék! De gondolt reá helyette Dashwood Bobby.

— De nem vagyok az unokahuga.

— Nem az, — felelte French — de lehetne. S honnan tudnák azt ezek? Esztelen nép, aki azt hiszi, hogy egy nevelőnő kevesebb, mint ők, pedig kegyed még csak nem is nevelőnő. Igazán, — fejezte be kacagva s mentegetődző hangon — nálunk minden oly fonákul áll s legokosabb, ha kettévágjuk a csomót s egyszerűen rokonnak nyilvánítjuk egymást. Én a magam részéről nem is vagyok egészen bizonyos benne, hogy valami French nem házasodott-e valamikor az ősei családjába...

— De azzal még mindig nem lennék az unokahuga. De akármin, nekem elvégre mindig, csakhogya a cselédek...

— Oh, azok nem árulnak el semmit. Hiszen kézzel-lábbal hadakoznak az angolok ellen és szóra sem méltatják őket. Épen ma reggel hallottam, hogyan pocskondiázott le Driscollné egy embert, aki főzeléket kínált neki.

»Menjen innen!« — mondotta — »mert ráuszítom a kutyát, ha itt lábatlankodik a konyhám körül a répaival meg a többi hiábavalósággal!« Ha az angolnak az arcát látja, mindjárt olyan, mint egy felhúzott ébresztőóra. De mit bánom én, ha ő maga itt marad.

— No, akkor most utána nézek, mit csinál Effie, s mit művelnek az embereink. Dashwood úr, ugyebár, a hét végén jön meg?

— Igen, pénteken.

— Nagy vigasztalás, — mondotta Violet — hogy legalább ő olyannak vesz bennünket, mint amilyenek vagyunk, s hogy miatta nem kell kiadásba verni s feszélyeztetni magunkat.

Grimshaw kiasasszony kiment a szobából.

A második nap reggele volt megérkezésük óta, s Violet, mielőtt Effiehez meg a cselédekhez ment volna, kilépett a verandára s ott állt egy pillanatig, hogy egy pillantást vessen a téli tájképre és Crowsnest elszórt házaira.

Aztán az istállóba ment s még egyszer elodázta, hogy Effiehez menjen.

Andy, ki az udvart öntözte, megérintette a sipkáját, letette az öntözőkannát s vigyorgva és egy árva szó nélkül kinyitotta a felső ajtaját annak a boxnak, melyben a French-család kincse és büszkesége volt.

Alig nyílt ki az ajtó, a kövezeten lópatkónak éles csattanása hallatszott s egy elragadó kép jelent meg a nyílásban — Garryowen feje.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A csók.

— Mi a baj? — kérdezte Dashwood.

— Bosszúság! — felelte Grimshaw kisasszony. — Olvassa csak el.

S átadott neki egy csinosan nyomtatott, közepén összehajtott kártyát, mely olyan volt, mint egy táncrend.

Majdnem négy hónap mult el azóta, hogy elfoglalták új otthonukat. Frenchék egészen otthonossá lettek a »Martens«-ben. Az egész szomszédság meglátogatta őket, különböző kis ebédeket is adtak már a villában és Garryowen úgy fejlődött, mint egy álom.

Dashwood nézte a nyomtatványt.

Egy kis írói, szabatosabban szólva költői klub programja és alapszabályai voltak reá-nyomtatva a papírlapra. Miss Slimon volt e klub elnöke. Minden tagnak kötelessége volt havonta egy költeményt írni a megszabott témáról, vagy legalább papírra vetni egy ily költemény vázlatát, s beküldeni munkáját bírálatra Slimon kisasszonynak.

De a dolog ezzel még nem ért véget. Slimon kisasszony, elnöki hatalmánál fogva, el szokta küldeni a költeményt bírálatra a tagtársaknak is, az eredményt aztán az év végén közzé szokta tenni egy kis füzetben. A tagdíj egy guinee volt és Grimshaw kisasszony is azt a felszólítást kapta most, hogy lépjen be

az értéktelen irkafirkák terjesztésére alakult egyesület tagjai közé.

Ezért bosszankodott.

— Azt kérdezte tőlem, szeretem-e a költeményeket s én ostoba, nem gondolva semmi rosszra, azt feleltem, hogy szeretem. Akkor felkért, hogy lépjek be az egyesületbe s én erre késznek nyilatkoztam. Nem is említette, hogy egy font sterling a tagdíj...

— Átkozottul kellemetlen, — felelte Dashwood, ki lassan-lassan tövéről-hegyére megismerkedett a French-család anyagi gondjaival s ezidőszerint maga is borzasztóan szegény volt, elannyira szegény, hogy némi gondjába került a Crowsnestbe szóló jegyek megváltása is; pedig hetenkint egyszer megtette ezt az utat.

— S ez még nem minden, — folytatta Violet. — Most bazárt fognak rendezni s abban, természetesen, nekünk is részt kell vennünk. Azt akarják, hogy vállaljak el egy asztalt. Mondja, nincs valami nagynénje, vagy másvalakije, aki hímzést vagy efélért küldhetne? Április ötödikén lesz az a história.

— Nincs, — felelte Dashwood — azt hiszem, nincs női rokonom, akire kézimunkában számítani lehetne. De van egy jótékony kedvű koros unokanéném, attól talán sikerül kicsikarnom valamelyes hozzájárulást.

— No, meglátjuk majd. Azt hiszem, valahogyan csak menni fog. Nem tart velem?

— Hogy nem tartok-e? — felelte Dashwood és felkapva kalapját, nyomon követte a verandára.

Derült márciusi reggel volt; az ég fellegtelen volt, a levegő még kissé fagyos. A félig még téli álmát alvó tájon az angol tavaszelő minden bája ömlött el. Dashwood úr egyáltalában nem volt költői révedezésre vagy természetimádásra hajló lélek, de ma volt valami a levegőben, ami akút stádiumba vitte azt az idült betegséget, melyben hónapok óta szenvedett. A legutóbb lefolyt tíz hónap alatt sokszor volt együtt Grimshaw Violettel, de férfiasan s becsületesen tartotta magát a megegyezéshez, s halálos betegségéről nem árult el egy szót sem annak, aki e betegség okozója volt. De van határa a türelemnek is, a dolog így nem mehet tovább; ám hogyan vesse végét? French a Shelbourne-szállóban folytatott beszélgetésük óta nem szólt egy szót sem. S mikor két férfi egyszer már elejtett egy ily témát, szörnyen bajos újra kezdeni. Vajjon mit gondol French? Folytatni akarja a becsületes játékot, vagy tökéletesen megfélelmedezett a leányra vonatkozó szándékairól? Avagy anyyira elfoglalta minden gondolatát Garryowen s az anyagi gond, hogy ezidőszerint nem gondolhat másra?

— Nem fenséges? — szólalt meg Grimshaw kisasszony.

— Mi? — kérdezte Bobby, visszatérve bizonyult gondolataiból a valóságra.

— Minden... a levegő, a tájék. Nézze, hóvirág!

A gyalogösvényen jártak, mely a villából a völgybe vitt. Violet figyelmét a lejtőnek egy

védett helyén kinyílt haloványsárga hóvirág vonta magára.

Lehajolt, hogy leszakítsa.

— Már bánom is, hogy letéptem. Mily csúf dolog! Alig hogy meglátunk egy szál virágot, már kedvünk támad leszakítani, s alig látjuk meg a madarat, már szeretnők lelőni. Ez a szál hóvirág élhetett volna még napokig, ha békében hagyom, s most néhány óra múlva elhervad. Tessék!

Megállt s Dashwood gomblyukába tűzte a virágot. Hozzáért s oly közel volt hozzá, hogy kalapjának bolyhos széle megérintette az arcát.

Senki sem volt közelükben; ez volt a pszichológiai pillanat, s mégis el kellett szalasztani.

— Köszönöm, — mondotta Dashwood.

Grimshaw kisasszony félrehajtva csinos fejét, másodpercekig nézte bíráló szemmel a virágot.

— Tű nélkül is megáll, — jelentette ki. — Jöjjön, mert nem érkezünk jókor a postára. Köszönöm, nem, magam is vihetem a levelet. Szeretem, ha van valami a kezemben. Miért érzi magát kellemetlenül az ember, mikor nincs semmi a kezében? Lássá, ez itt miss Slimon háza. »The Ranch«-nek hívják. Borzasztó gazdag egy kisasszony ez a miss Slimon és borzasztómód fukar. Három cselédet tart, de folyton váltogatja őket. Nem tudom, miért, talán ellopkodják a költeményeit. Más lopni való nem igen akad nála, mert a tiszteletre méltó hölgy vegetárius életmódot folytat, s naponta egy shillingből áll ki a kosztja. Én

pedig most egy guineet adjak a költői klubjára a keservesen megszolgált garasaimból. A költeményeket majd Effie írja helyettem, hogy a gyermeknek is legyen valami dolga. Ez itt »The Roost«, Creep ezredesék háza. Ők voltak az első látogatóink, nyilván a többiek küldötték ki őket hozzánk kémszemlére. Tudja, egy dolgot még nem köszöntem meg magának.

— Nem? Ugyan mit?

— Emlékszik arra az előrelátó ötletére, hogy mister French unokahugának adott ki engem? Nos, jóakaró szándékának jótéteményét sohasem éreztem annyira, mint azon a napon, mikor a Creep-család meglátogatott bennünket s belépett a nappali szobánkba — három leány, aki olyan volt, mint a fehér csiga, egy öreg úr kíséretében, aki olyan, mint egy fehér kakadú. Oly kellemes volt tudni, hogy szellemileg és társadalmi tekintetben magukhoz hasonlónak tartanak, s oly kellemes volt arra gondolni, hogy nincs igazuk.

— Hogy nincs igazuk! — pattant fel Dashwood. — Meghiszem én, hogy nem volt igazuk. Arra sem méltók, hogy a cipőjét tisztítsák meg!

— Talán nekem is az volt a nézetem a magam szempontjából, — felelte Grimshaw kisasszony szerényen — talán nem. A helyzet semmi esetre sem volt komikum nélkül. A crownsnesti társasághoz való viszonyunk egyáltalában egy végeérhetetlen vígjáték. Ismeri már a viszonyainkat, de nem ismerheti azokat az utakat-módokat, amint ezek a hegyvidéki írek...

— Nos ?

Grimshaw kisasszony kacagott.

— Emlékszik arra a kis ebédre, melyet French úr — a nagybácsimat értem — Bingham ezredes és Smith-Jacksonék tiszteletére adott januárban ?

— Emlékszem.

— Jut eszébe, hogyan dícsérte Bingham ezredes különösen a fácánt ? A saját fácánjai voltak.

— A saját fácánjai ?

— Moriarty volt az orvvadász.

Dashwood harsányan felkacagott.

— Akkor nem tudtam, — folytatta Grimshaw kisasszony tiszteletreméltóan. — A bevásárlást Driscollnéra bíztam. Négyszemközt megmagyaráztam neki, hogy nagyon kell takarékoskodnunk. Ő tüstént megértette. Meg kell hagyni az írlandiaknak, hogy nem ismerem oly gyors felfogású népet, mint ők. Driscollné azt mondotta, hogy heti két font tíz shillinggel beérhetné, és szavát tartotta ; mi több, még meg is takarított valamelyest. Nem igen vagyok tisztában az élelmiszer árával, de a fácánt egy shillingért mégis olcsótlottam. Persze gyanítottam, hogy összekötésben áll valakivel, aki valami tilos úton tesz szert egyre és másra, s talán nem volt szép tőlem, de úgy ízlett az a fácán. Aztán a főzelék...

— A főzeléket csak nem orvvadász hozza !

— Azt hiszem, mondottam már, — folytatta Grimshaw kisasszony — hogy az íreknek gyorsabb felfogásuk van, mint akárki másnak, s tartok tőle, hogy Moriarty kalóz-

úton szerezte nemcsak a krumplit, hanem a répafélét is, ami ezen a télen az asztalunkra került.

Dashwood megint hangosan felcacagott.

— Szent Isten! Elgondolni, hogy az öreg Bingham a saját pulykáin lakott jól...

— Fácánjait akarta mondani. Pulykáról ne is szóljon, mert karácsony óta már hármat is ettünk, és halovány sejtelmem sincs róla, mit evett a háznép ez egész idő alatt, de egyet tudok: tegnap este nyúl paprikást ettek...

— Mikor jött reá minderre?

— Csak tegnap reggel vált előttem világgossá a dolog. Tudja, már régóta csodáltam, hogyan főzhet Driscollné oly jó ebédeket heti két font tíz shillingből. Abból fizeti a fűszert s ami más kell a háznál. Hát tegnap reggel csak átad nekem hat font sterlinget, amit a háztartáspénzből takarított meg; azt monddotta, hogy a »nagyságos úr« talán hasznát vehetné a pénznek. Mondhatom, úgy esett az a pénz, mintha az Isten küldte volna, de nekem a dolog több volt a különösnél, s ennek következtében keresztkérdések alá fogtam Driscollnét. De ő csak esküdözött égre-földre, hogy hónapok óta kaparta össze azt a pénzt, már akkor kezdte, mikor még Drumgoolban voltunk. Erre már nem szólhattam semmit. Tegnap este aztán a dolgok már a netovábbig jutottak. Lefeküdtem; tizenegy már jóval elmult s a hold nagyon fényesen sütött, mikor zajt hallottam az udvarról. Ablakom az istállóépületre néz. Felkeltem, kinéztem a flüggöny mögül s láttam Moriartyt meg Andyt s még egy

birkát kettejük között. Nagyon igyekeztek valamelyik ólba tuszkolni, de az állatnak sehogy sem volt kedve bemenni. Úgy-e, mikor egy birkát így kedve ellenére tuszkolnak előre, a birka bögni szokott?

— Hogyne.

— Nos hát, az a birka nem bögött, bekötöték a száját.

Eközben megérkeztek a postára. Grimshaw kisasszony megállt, hogy bedobja a levél-szekrénybe leveleit; akkor eszébe jutott, hogy nincs még levéljegye és kapcsot is kell vennie. Belépett hát a kis boltba, magára hagyva Dashwoodot a gondolataival.

Nagyon kicsi üzletecske volt. Csizmát is árultak benne; a nagy vasszegekkel kiverő lábbeli csomókba kötve lógott alá a mennyezetről, az egyik árúpad táján pedig élénk fehérneműárusítás folyt. Ehhez derékszögben állt egy másik árúpad, amelyen szárított halat és teát árultak.

Mr. Chopping, e birodalom ura, sápadt, hízelkedő modorú, tüdővésztes férfiú volt, kinek megvolt az a szörnyű szokása, hogy láthatatlan szappannal mosta a kezét, mihelyt valami uraság járt kocsin a boltja elé. Mr. Chopping mosta a kezét miss Grimshawért is, mert ámbár Frenchék nem tartottak kocsit, de lovaik voltak s ők maguk a crownsnesti »társaság«-hoz tartoztak. Grimshaw kisasszony azt gondolta magában, hogy vajjon Chopping úr akkor is oly nagy igyekezettel mosná-e kezét, ha tájékozódva volna mindenről.

A rőfös-árúpad mögött nagy hirdetés füg-

gött a küszöbön álló bazárról, mely az ijesztő rém egy neme lett Violet szemében. Minden más elfoglaltsága közben is szorgalmasan dolgozott egy asztalterítón, Effie pedig egy tálcakendőt hímezett. Ha a vállalkozás balul üt ki s nem hozzák össze a templomi székek helyreállításához szükséges pénzt, bizonyára gyűjtést rendeznek, már pedig a pénz borzasztóan szűken volt s napról-napra fogyott.

Eddig bámulatraméltó módon jól ment minden — hála French úr szerencséjének. Ez a boldogtalan ember, kinek zsebpenze, Grimshaw kisasszony szigorú kormányzata következtében, nem volt több heti tíz shillingnél, meglegelte a módját, hogy beérje azzal is. Mi több, olyképen viselte magán a szegénység köpenyét, hogy a bőség és fölösleg köntösének látszott. French úr vidám kacaja, mosolygó szeme és derült arca oly hatással volt az emberekre, hogy a zsebében lévő csekély rész-pénz csörgését is aranyak pengésének vélték. Ő pedig oly kiváló sikerrel játszott bridget, hogy szerencsésen fölszínen tartotta magát s vonzó egyéniségének sajátyszerű varázsa egyébként is közkedvelt emberré tette.

— Ne forduljunk vissza, vagy ne tegyünk egy kis sétát az országúton? — kérdezte Grimshaw kisasszony, mikor odahagyta a postahivatalt s megint találkozott lovagjával.

— Sétát, mindenesetre, — felelte Dashwood. — Erre menjünk, ha úgy tetszik. Most pedig mondja el, mi történt azzal a birkával.

— Oh, a birkával! Igen, ott volt és ellenszegült a holdfényben; azok ketten igyekez-

tek a »Macska« boxa mellett lévő ölba vonszolni, s végre sikerült is nekik. Andy toltá hátulról, Moriarty húzta elől. Aztán betették az ajtót...

— Aztán?

— Nincs tovább. Még láttam egy lámpa fényét az ajtó hasadékán át s úgy éreztem magam, mintha bűnsegéd lettem volna — nem úgy mondják-e? — egy gyilkosságban. Ma reggel természetesen beszéltem Driscollnéval s nyíltan szemére vettem a dolgot, de ő esküdözött égre-földre, hogy nem tud róla semmit. Mindenesetre megmondtam neki, hogy effélének nem szabad többé előfordulni s azt hiszem, ráijesztettem egy kissé.

— Az a fickó, az a Moriarty, ugyancsak érthet az orvvadászathoz, — mondotta Dashwood.

— Az, hogy ért hozzá, nem megfelelő kifejezés, ha csakugyan megtette mindazt, amivel gyanuba fogom. Nagyon furcsa egy helyzet ez, mert azt hiszem, ez emberek nem látják be, hogy helytelenül cselekesznek. Tudja, ők egyszerűen ellenségnek tekintik az itteni embereket, Sussexet magát pedig ellenséges földnek, s csakugyan, még sok hamisítatlan vonást őriztek meg őseik vad erkölcséből. A minap egy rovással televagdosott botot találtam a konyhában. Nóráé volt. Minden rovás egy-egy itt eltöltött hetet jelentett rajta.

— Régente a kriketnél volt szokásban az eféle rovás. Ismerek még egy öreg parasztot, ki még most is rovással számol; száznégy esztendősnak mondják.

— Álljunk meg itt egy pillanatig, — mondotta az ifjú leány. A régi római úthoz s a kis római épített hídhoz érkeztek a domborulat alján. A hullámos kis folyó oly élénken csilámlott, mint nyár idején, de minden más holtnak látszott, vagy szunnyadott. A folyó ágyába sodort száraz falevelek úsztak a vizen vagy torlódtak össze itt-ott a kövek mélyedéseiben. Az erdőségben barna szőnyeget terített a száraz avar a fák aljára, melyeknek magas törzse bepillantást engedett az erdő mélyébe. A tar galyak felől, melyek barna hálóként fedték el a kék eget, hébe-hóba egy-egy madár csicsergése hallatszott; szellő se mozgatta az ágakat s egy stereoszkóp-kép csöndje borult az egész környékre.

A kísértés árad és apad, mint a hullám. Dashwood urat már előbb megragadta az a legyőzhetetlen vágy, hogy karjába zárja és megcsókolja a leányt. Ez a vágy lassankint újra visszatért. Violet reákönyökölt a híd korlátjára. A fák háttéréből finoman kiemelkedő biztos metszésű arcéle, mely egy kaméa nemes vonásaihoz hasonlított, lebilincselte Dashwood szemét.

A nagy csendben végre megszólalt Bobby.

— Mire gondol? — kérdezte.

A fiatal leány felriadt merengéséből s egy oldalpillantást vetett kísérőjére, egyikét azoknak a röpké és gyors pillantásoknak, melyek minden rövid voltuk ellenére jelentőségteljesek. Dashwood beszélt. Abban a két szóban kiadta titkát. Alapjában véve nem volt e szavakban semmi, de a hangjukban annál több

volt. Két hirnök volt, s mindegyikök egy-egy nevezetes hírt adott. Két kötet költemény sem mondhatott volna többet, s kétségbe vonom, hogy annyit is mondott volna.

A leány megint elfordította róla szemét s a folyóra nézett.

— Nem tudom. Semmire. Ennek a helynek a varázsa az egész. Gyakran jövök ide, reáhajlok a híd korlátjára és nézem a vizet. Úgy tűnik fel, mintha hipnotizálná az embert és felmentené a gondolkodás szüksége alól. Kegyednek is ez az érzése van, mikor letekint?

— Nem, — felelte Dashwood — de nem tudom, mit nem adnék érte, ha az az érzésem volna.

Violet egy újabb gyors pillantást vetett reá. Elváltozott hangja csodálkozásba ejtette. Hangja kemény, szinte ingerült volt; úgy beszélt, mint akit bosszant valami, de a szavai magukban sem voltak épen hizelgők.

A leány nem érthette meg, mi történt Drashwoodban.

— Talán, — mondotta — sohasem érzi azt a kívánságot.

— Melyiket?

— Hogy ne kelljen gondolkoznia.

A hangja pedig mintha azt mondotta volna: »Minthogy pedig ön olyan ember, aki sohasem gondolkodik, hogyan is érezné ezt a kívánságot?»

— Oh, azt hiszem, épúgy érzem azt, mint mások, — felelte Dashwood. — Azt hiszem, ezen a világon azok a legboldogabb emberek, akik nem gondolkoznak.

— Mily boldogok lehetnek akkor néme-
lyek, — mondotta Violet, nézve a víz könnyen
fodorodó színét. Úgy mondotta, mintha a
víznek suttogná el gúnyos megjegyzését.

— Köszönöm, — mondotta Dashwood.

— Mit mond?

— Csak azt mondtam, »köszönöm«.

— Mit?

— A megjegyzését.

— A megjegyzésemet?

— Igen, azt.

— De hát mi volt az én megjegyzésemben,
amiért köszönettel tartoznék?

— Semmit sem gyűlölök jobban, — fa-
kadtt ki Dashwood — mint a rosszul alkal-
mazott gúnyt.

— Hogy gúnyolódom, én! — kiáltotta az
ifjú leány olyan arckifejezéssel, mint egy
templomfosztogatással vádolt sekrestyés. —
Mikor gúnyolódtam én?

A fákon ülő kenderikék okvetetlenül hal-
lották emelt hangú beszédüket; ez emberpár
komolyan pörölt egymással. Azután pedig
mikor látták, hogy a férfi megragadja a leányt,
elrepültek, mert bizonyára azt hitték, hogy
teljes pompával és dísszel egy tragédia vonul
fel a római országúton.

A meglepődött leány egy pillanatig úgy
érezte, mintha át akarnák vetni a híd pár-
kányán, hogy a hat hüvelyk mély vízbe fojt-
sák, aztán elvesztette öntudatát, mindenre
nézve, csak arra az ölelésre nézve nem, mely-
lyel a férfiú magához szorította. Ajkán, sze-
mén, száján hév csókok égtek, ő maga a híd

korlátjához támaszkodott, lélekzete fogytán és — egyedül.

Dashwood úr eltávozott. Átvette magát az erdő alacsony sövényén s eltűnt a fák között.

Nincs az a gonosztevő, aki oly gyorsan menekült volna a tett elkövetése után.

— Megőült! Jaj, megőült! — pihegett Violet, félig kacagva, lélekzet után kapkodva s közel hozzá, hogy sírva fakadjon. Nem a féktelen szenvedély kitörése lepte vagy ijesztette meg, hanem a menekülés.

Egy autó zúgott fel a dombra, s a leányt e hang magához térítette. Mikor a gépkocsi eltűnt, megint összeszedte lélekerejét s a híd párkányához támaszkodva, a folyóba nézett.

Aztán lassan és gondolataiba mélyedten megfordult és hazafelé tartott.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

Dashwood elutazik.

Dashwood úr nagy lelki zavarában nagyon mélyen rohant be az erdőbe, s mikor megint ura lett gondolatainak, elvesztett a szeme előtt utcákat, házakat.

Aztán megszólalt az a kellemetlen, szókimondó jóbarát, ki ott lakozik minden ember agyvelejében.

— Jaj, de ostoba voltál! Mily hallatlanul viselted magad! — szólt ez a jó barát, ki ak-

kor szokott megszólalni, mikor a hiba már megtörtént, de akkor aztán diadalmas hangon.

— *Mit* gondol majd rólad? — folytatta a gyötrő szellem. — Barbárul viselkedtél! De az még nem volna oly nagy baj, mert a szenvedélyes férfi gyakran viselkedik barbárul s a nők ritkán neheztelnek meg érte — de kereket oldani! Futni mint a menyét! Ő nem tud semmit French-csel kötött ostoba megállapodásodról. Csak azt tudja, hogy hottentotta, vagy számár módjára viselkedtél. Úgy, úgy, barátom, *számár* módjára, aláhúzva ezt a szót, hogy: számár.

Sűrű cserjésbe keveredett s egy vaddisznó ösztöne kellett volna hozzá, hogy abból kitaláljon. Attól a forró vágytól űzve, hogy visszatérhessen a házba, ott becsomagoljon s Londonba meneküljön, aztán mindent megmagyarázzon egy levélben, Dashwood úr vak-tában és sietve törtetett előre, s történetesen meglelve a helyes utat, egy ösvényre tért, mely a crownsnesti magaslatot borító erdőn át vitt s a kocsíútra, majd a villába juttatta. Rohamlépésben törtetett fel a meredek domb oldalán, s midőn kipirult arccal és verejtékezve megérkezett a ház elé, French úrral találkozott, ki csöndesen szivarozott, és szokott hideg és szeretetreméltó modorában állt meg előtte.

— Halló! — mondotta French. — Mi a baj?

— Ezer! — felelte Dashwood. — Legyen jó fiú és ne tartóztasson fel. Londonba utazom.

— Londonba ! De azt hittem, hogy hétfőig itt marad ?

— Nem, nem maradok.

— Hol van Grimshaw kisasszony ? — kérdezte French és követte a házba Dashwoodot.

— A faluban vált el tőle ?

— Nem, a hídnál hagytam el ; úgy értem, odalenn, a folyó hídjánál.

French nyomon követte az ifjú embert a hálósobájába. Dashwood Bobby, ki olyan volt, mint aki csak félig ébredett fel mély álmából, előrántott egy útitáskát a szoba egyik sarkából s kezdette belégyömöszölni a holmiját.

French leült egy székre és pőfékelve szívta a szivarját.

— Átkozott história ! — mondotta French, ki barátjának örült viselkedésében felismerte a szerelmes embert. — Átkozott dolog ! Hallja-e Dashwood !

— Hogyan ? Mit ? Vagy úgy ?

— Ne induljon fel semmin.

— Semmin ! — mondotta Dashwood úr tompa kacajjal, s közben egyre-másra dobált, harisnyát, hajkefét az útitáska tátongó öblébe.

— Majd ha annyit okult a tapasztalásán, mint én, — felelte French — akkor megérti, amit most mondok. Még nem született a világra leány, kihez nem lehetett volna másik leányt hozzámérni.

— Nem leányokra gondolok én. Magamra gondolok. Borzasztó... iszonyú számárságot követtem el.

— Istenem, nem maga az első, akivel az megesett.

— Lehet.

— S nem is az utolsó. Magam is akárhányszor követtem el affélét. Szamárság! Szent Isten, egy egész számárcsorda nem követhet el több számárságot, mint amennyit én már elkövettem, s ne induljon fel olyan dolgon, ami megeshetik minden más férfiún. Talán kérdezett tőle valamit?

— Nem én, — felelte Dashwood mérgesen és becsukta kézitáskájának nyílását. — Nem kérdeztem semmit.

— Hát akkor hogy az Isten csodájába követhetett el számárságot? — kérdezte French, ki nem akart volna udvariatlan lenni.

— Hogyan? — kiáltotta Dashwood dühösen. — Úgy hogy tisztességesen akartam viselkedni ebben az ügyben. Most mennem kell. Londonból majd levelet írok s mindent megmagyarázok benne. Csak egyet ígérjen meg... hogy... nem szól *neki* semmit. Ne kérdezzen tőle *semmit*.

Kezét zsebredugva, az ajtóhoz fordult. A kocsiuton kitette volna magát annak a veszélynak, hogy találkozik Grimshaw kisaszszonnyal. De oldalt, a vetések közt s a kápolna mellett van egy ösvény, mely kerülőúton a vasúti állomásra visz. Ezen baktatott sietve Dashwood úr, kezében az útitáskájával s ki is ért az állomásra félórával a londoni egy óra tíz perces vonat indulása előtt.

Néhány perccel három óra előtt érkezett meg a Victoria-pályaudvaron s egyenesen lakására, Albanyba hajtatott.

Jellemző volt Dashwood úr sajátyszerű hely-

zetére nézve, hogy — bár mint egy nagy vagyon örökösének untig elég jövedelme s nagy hitele volt — néhanapján époly pénztelen volt, mint akárki a munkanélküliek közül. Szabó, kalapos, cipész, divatárus mind parancsára álltak, de mit ér az embernek a hártatlan kalaphitel, mikor folyószámlája ki-merült a bankban, és semmi cipőszállítmány sem töltheti ki azt az úrt, melyet a pénzhiány idéz elő.

☛ Mikor Piccadillyben kifizette kocsiját, nem volt a zsebében több egynéhány shillingnél.

Szombat délután volt s az a kellemetlen kilátás állt előtte, hogy pénztelenül tölti a vasárnapot.

De mit bánta?

A nagy szenvedéseknek van egy jó tulajdonságuk — elnyelik a kisebbeket.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

Effie huncutsága.

Dashwood úr levele, melyet Grimshaw kisasszony hétfőn kapott meg, így szólt:

Örültnek tarthatott, de ha megtud min-
dent, másképp fog gondolkozni. Remélem,
megmagyarázhatom a dolgot, mihelyt a
lóügy el lesz intézve. Addig nem fogom
látni sem kegyedet, sem French urat. Többet
most nem írhatok, mert kezem kötve van.

French úr ugyanazon a postán a következő tartalmú levelet kapta :

Kedves French, — Mikor a Shelbourne-szállóban, Dublinban, beleegyeztem, hogy vendégül Drumgool-houseba megyek, egy ifjú hölgyre vonatkozólag ön világosan és nyíltan azt mondotta nekem, hogy szabad teret ad nekem minden más előny nélkül. Értésemre adta, hogy önmaga is ugyanoly szándékkal és célokkal jár, mint én, de nem tesz és nem szól semmit, mielőtt a hölgynek bőséges alkalma nem volt rá, hogy elhatározza magát, vagy legalább, míg alaposabban meg nem ismerkedett velünk.

Nos, én szavamat tartottam. *Játékom becsületes volt.* Nem igyekeztem se szóval, se jellel kihasználni helyzetem előnyeit, míg szombaton, nem birva többé érzelmeimmal, úgy nem viselkedtem, mint egy hülye. A dologban az az elviselhetetlen, hogy nem mondhatom meg neki, mily helyzetben vagyok most. Oly férfiúnak, ki azon volt, hogy őszintén és becsületesen járjon el, nagyon keserves dolog, ily kátyúba keverednie.

A dolgokat csak úgy magyarázhatom meg, ha megkérem kezét, amit, őszintén megmondom önnek, meg is fogok tenni, de nem most. Tudom, mily bonyolultak az ügyei és tervei, míg le nem futották azt a versenyt, s addig tartózkodó állásponton maradok. Akkor, de nem előbb, írni fogok neki, s közölni fogom önnek az órát és napot, mikor elküldöm azt a leveletem. Elvárom,

hogy ön is úgy viselkedjék velem szemben, mint én viselkedem önnel, s hogy ön se használja ki helyzetének előnyeit.

Nem fogom önt viszontlátni, míg el nem jön a nagy nap, melyen Epsomban leszek, nemcsak azért, hogy köszöntsem önt, hanem hogy győztesül lássam elszáguldani a cél előtt az ön színeit.

French, mikor elolvasta ezt a fiatalosan őszinte levelet, melynek tartalma, tekintve a fennforgó rendkívüli körülményeket, eléggé értelmes volt, megcsóválta a fejét. A Shelbourne-szálló dohányzójában Dashwood Bobbyval kötött alkut csak úgy félig tréfából, félig komolyan indítványozta. Grimshaw Violet egyénisége kezdettől fogva kedvesen hatott rá, mint egy vonzó kép, vagy csinos dal, de a Shelbourne-szállóbeli napig nem viseltetett vele szemben semmiféle szándékkal. A leány házánál, védelme alatt élt; inkább leányának, mint a hajlékában történetesen megszállt idegennek tekintette, s ha bele nem keveredik a dologba Dashwood Bobby, gyaníthatólag nem változnak meg iránta táplált gondolatai. De mikor Dashwood kimondotta gondolatát, French is egyszerre tudatára ébredett, hogy Grimshaw kisasszonyra szüksége van, vagyis inkább, hogy Grimshaw kisasszony nélkülözhetetlen fényűzés számára. Nem volt szerelmes belé, de elragadónak tartotta a gondolatot, hogy a házánál van. Violet vidámságot terjesztett, amerre csak járt és French teljességgel idegenkedett elveszíteni őt. S ekkor jött Dashwood,

azt a tervet forralva magában, hogy elrabolja tőle. Minthogy felismerte, hogy Bobby nagyon komolyan veszi a dolgot, s tudta azt is, hogy a könnyelműségnek szerencsésen átélt korszaka után elsőrendű kérő válik belőle, French, nagylelkűségében és jóságában, nem tartotta magát jogosultnak arra, hogy akadályként középük lépjen, ha jó házasság kínálkozik az Egyesült-Államokból jött hontalan árvának. De nem akarta, hogy rövid és fölületes ismeretség után eljegyezzék magukat egymással. Ha Violet többre becsüli Bobbyt mindenkinél másnál, miután alaposan megismerkedett vele, ám jól van; de ha őt, Frenchet, becsüli többre, annál jobb. Ám Frenchnek, bármennyire lefoglalta minden idejét s gondolatait Garryowen, sokkal belsőbbé vált viszonya az ifjú leányhoz a Shelbourne-szállóban kötött megegyezés óta, s Bobby iránt is barátságosabbá és melegebbé váltak érzelmei.

Ezeket a tényeket csak akkor értette át igazán, mikor letette Dashwood levelét, s röviden és találóan ez egy szóval jellemezte a helyzetet: »Átkozott!»

Eddig oly jó rendben folyt minden. Garryowen kitűnő formában volt; a Lewis kövelése persze esedékes volt; de ha Giveen Dick valami kedvezőtlen véletlenség következtében meg nem tudja French címét, — ami szinte lehetetlennek látszott — Lewis részéről semmi veszély nem fenyegetett, s most közbejön ez az ostoba história, mely elűzte a háztól Dashwoodot és feldúlta meghitt köriüket. Dashwood megbecsülhetetlen segítőtárs

volt, de French jobban gyászolta benne az elvesztett jó barátot.

Eddig jutott gondolataiban, mikor Effie belépett a szobába.

Ha közeledik a baj, előbb nyájas alakban jelenik meg. Effie is nagyon nyájasnak látszott e reggelen, mert sohasem volt szeretetreméltóbb az arca, mint mikor valami huncutságot forgatott az eszében.

— Papa, — mondotta Effie — mi van ma?

— Hétfő — felelte French.

— Tudom, hogy hétfő van. Csak azt szeretném tudni, hányadika van?

— Március harmincadika!

Effie nem szólt többet, s azzal szórakozott, hogy háromszögletű kalapokat csinált a földön heverő régi nyugtákból, míg atyja a számadásai-val bibelődött íróasztalánál.

Grimshaw kisasszonyt, a ház jó szellemét, a sors kicsábította, hogy nézze, hogyan lovagolja Andy Garryowent.

— Papa, — mondotta újra Effie egy kis idő múlva.

— Mit akarsz? — kérdezte French kissé ingerülten.

— Mennyi idő alatt ér innen a levél Drumgoolba?

— Majdnem két nap alatt, — felelte French.

— Miért akarod tudni?

— Csak úgy gondoltam.

— No, akkor csak gondolkozzál magadban, — felelte atyja. — Nekem dolgom van, ne zavarj.

Effie megfogadta a szót, amennyiben hihe-

tetlenül parányi kalapokat gyártott a nyugtákból s duzzogva húzta össze a száját.

French végre összetépett s a papirkosárba dobott néhány számadást, felállt, szivarra gyújtott s kiment.

— Nem jössz ki velem? — kérdezte, mikor kilépett a szobából.

— Köszönöm, nem, — felelte Effie — valami dolgom van.

Várt, míg atyjának léptei elhangzottak a verandán, aztán felállt s odament az íróasztalhoz.

Leült a székre, melyről ép most kelt fel atyja, elővett egy levélpapírost meg egy borítékot, belemártotta a tollat a tintába és szétvárt írással felírta a címet:

Mr. Givern

Drumboyne

A villa. Cloyne mellett. Irland.

Aztán leírta és elrejtette az íróasztalába a borítékot.

Most a levélpapírra került a sor. Újra belemártotta a tollat s fáradtságosan és gondosan reírta ezt a szót:

Április bolondja.

Mikor ezt a bölcös szót is leírta, a levélpapírost a borítékba tette, a borítékot pedig leragasztotta.

Aztán felállt a székről, az ablakhoz futott, megnézni, nem jön-e senki, s e kérdésben megnyugtatta, visszasietett az íróasztalhoz s ki-

lopott a fiókból egy levélbélyeget. Reáragasztotta azt a levélre, aztán zsebébe csusztatta ezt a torpedót s kiment, útközben lekiáltva Nórának, hogy hozza a kalapját és köpönyegét, mert sétálni akar.

Grimshaw kisasszony ezidőtájt minden nap ki szokott sétálni s ez útjára magával vitte Effiet is.

Ma, hogy a lószemléről visszatért, csodálkozására készenlétben s felöltözve találta már Effiet.

— Hová menjünk? — kérdezte Grimshaw kisasszony.

— Menjünk a faluba, — mondotta Effie. — Ugy szeretek oda menni.

Párázatos, meleg nap volt. Az eső a levegőben lógott.

Mikor miss Grimshaw és Effie elhaladtak azon a helyen, hol Violet szombaton egy szál hóvirágot szakított és Dashwood gomblyukába tűzte, Effie, mint valami gondolatolvasó, megszólalt:

— Ugyan, miért is utazott el már szombaton mister Dashwood?

— Hogyan tudjam? — felelte az ifjú leány s kissé megrázkódott. — Miért kérdezed?

— Nem tudom, — felelte Effie.

Grimshaw kisasszony oldalvást a kis lányra nézett. Az a koboldszerű kifejezés, mely a hosszas, csak képzelt betegség külső jele volt a gyermek arcán, majdnem egészen megszűnt; néha-néha még feltűnt valami koravén, kellemetlenül ható vonás Effie lényében, s kétségtelenül megvolt e gyermekben, hogy oly

talpraesett megjegyzéseket szokott tenni, melyek szinte természetfölötti tehetségre vallottak. A papagályban is megvan néha ez a tulajdonság.

— Nem szól senkinek, — szólalt meg hirtelen Effie — ha elmondok valamit?

— Nem.

— Mondja, hogy becsületszavára.

— Becsületszavamra.

— Akkor hát, hallottam valamit.

— Mit hallottál?

— Hallottam, mikor Dashwood úr azt mondotta, hogy ő számár.

— Effie, — vágott a szavába hirtelen Grimshaw kisasszony — sohase mondj el olyat, amit másoktól hallottál.

— Tessék, most már haragszik reám! — mondotta Effie. — Pedig maga akarta, hogy mondjam meg.

— Nem azt akartam.

— Dehogy sem. Azt mondotta: »mit hallottál?«

— Igen, de nem tudtam, hogy olyan dolog az, amit Dashwood úr mondott.

— És miért ne mondjam el épen azt, amit ő mondott?

— Hát miattam elmondhatod, ha kedved tartja. Nekem mindegy. Hol hallottad beszélni?

— A hálósobájában, mikor a poggyászázt csomagolta. Papa ott volt nála; az ajtó nyitva volt, s hallottam, mikor Dashwood úr azt mondotta, a papa meg azt felelte reá, hogy még sohasem volt leány, akihez más lány nem volna

hozzáfogható, s hogy mister Dashwood ne bosszankodjék...

— Többet már ne mondj.

— Nem is mondhatok, mert Nóra jött, én meg elszaladtam.

— Hol voltál?

— Az ajtón hallgatództam.

— No, te legalább őszinte vagy.

— Hogyan értsem? — kérdezte Effie.

— Úgy, hogy verést érdemelnél. Jer, menjünk tovább. De hallod-e, te Effie, erről ne szólj senkinek. Beszéltél-e már róla valakivel?

— Csak Nórával.

— Mit mondott?

— Csak nevetett.

Grimshaw kisasszonynak úgy tűnt fel, mintha a szégyenpír egész felhője venné körül. Szerencsére nem látta senki. Dashwood Bobby szokatlan viselkedése a hidon semmi sem volt ahhoz képest, hogy elmondta a dolgot French úrnak. Megcsókolni, elszaladni, aztán még el is mondani!

A faluba kettős jegenyefasoron át vitt az út, s a tűzoltó-szertárnál a római országútba kanyarodott.

— Megy a postára? — kérdezte Effie, mikor az utcához közeledtek.

— Nem megyek. Nincs ott semmi dolgom.

— Hallottam, mikor papa azt mondotta, hogy levelezőlapra van szüksége.

— Otthon felejtettem az erszényemet, majd csak holnap vehetek.

— Nem lehetne hitelbe venni?

— Nem. A posta nem hitelez.

Effie szeretettel kapaszkodott Violet karjába.

Épen egy falkavadász-csapat közeledett az úton.

— Jöjjön! — kiáltotta Effie.

A gyermek oly sebesen futott előre, hogy Grimshaw kisasszony alig követhette.

Mikor a vadászok s a falka elvonultak s a falu utcája ismét szabad volt, utána mehetett Grimshaw kisasszony is.

— Mit dobtál a levélszekrénybe, Effie?

— Semmit, — felelte Effie és nevetett.

— Ne mondd. Láttam, hogy bedobtál valamit. Talán kő volt?

— Nem, — felelte Effie. — Nem volt kő.

— Űgy-e, tudod, hogy mit tesznek az olyan gyermekkel, aki szemetet vagy lomot dob a levélszekrénybe?

— Nem tudom.

— Becsukják.

— No engem nem csuknak be.

— De igen, bizonyosan; s ha nem mondd meg, mi volt az, akkor bemegyek s megkérem mister Choppingot, hogy nyissa ki a szekrényt s hívasson rendőrt.

Effie a legutóbb lefolyt három hónap alatt sokszor hallotta, hogy a felnőttek hogyan gúnyolják és becsmérlik Giveent. Azért most nagyon mulatságosnak gondolta, hogy ő is megtréfálja. Arról, hogy mily végzetes következmények származhatnak cselekedetéből, sejtelve sem volt, de az a váratlan kérdőrevonás mégis kihozta sodrából. De nem volt semmi

kedve meggyónni bűnét. Már azért sem, mert a bélyeget is lopta a levélhez.

— Ne tegye, — kérte Effie és elsápadt.

— De megteszem, ha nem mondod meg.

— No hát csak levél volt.

— Levél?

— Az.

— Ki bízta reád?

— Papa.

— No de ha ő bízta reád, miért rejtegetted s miért hoztad oly titkon a postára?

— Papa mondta, hogy maga ne lássa meg.

Effie nem volt hazug gyermek, de a gyermekeknek — s a férfiaknak is — megvan erkölcs dolgában a maguk fekete napja, s ez a mai nap Effienek ugyancsak fekete napja volt.

— Óh! — mondotta Grimshaw kisasszony.

Odahagyták a postát s arra az útra tértek, mely a lejtőn a régi híd felé kanyarodott. Sietve mentek — legalább Grimshaw kisasszony nagyon sietett —, Effienek szinte futnia kellett, hogy el ne maradjon tőle.

No, ez szép história volt. Hónapokig küzdött ez ember javáért, s most egy gyermeket tesz meghittjévé, levelet küld vele a postára, s megtiltja neki, hogy szóval is említse előtte a levelet. Mi több: az a határozatlan gyanuja támadt, hogy a levél Dashwoodnak szól, s arról a bizonyos »eset«-ről van benne szó.

Öntudatlanul a híd felé irányította lépteit s mikor odaért és azon a helyen állt, ahol az eset történt, sírhatott volna bosszúságában, ha nem lett volna ott mellette a kis bűnös teremtés.

— Ne mondd meg papádnak, hogy megemlítetted nekem, — szólt Grimshaw kisasszony, mikor, mély gondolatokba merülve, egy pillanatig áthajolt a híd korlátján.

— Nem, — felelte Effie — nem mondom meg.

Grimshaw kisasszony tovább fűzte gondolatait s Effie nagyon csendesen és meghunyászkodva húzódott melléje s ő is lenézett a folyó vizére.

Az ebéd már készen várta őket, mikor hazaértek. Evés közben Grimshaw kisasszony általános némaságban látszott szenvedni, mely kiterjedt nemcsak beszédére, hanem egész magatartására is; mozdulatai feszesek, kifejezéstartelenek és formyszerűek voltak, French urat egy tekintetre sem méltatta és csak Effievel foglalkozott, ki maga is csupa levertség volt. S hasonlóképen volt a teánál is. A tea után French szivarra gyújtott s kiment a verandára.

Nem érthette meg, mit jelent mindez. A legutóbb lefolyt néhány óra alatt történetet valami, ami ezt a nagy változást idézte elő a leányban. Tizenegykor még minden rendben volt s félkettőkor mintha kicserélték volna Grimshaw kisasszonyt.

French nem volt az az ember, ki tűri a félreértést, anélkül hogy ne keresné okát, s mikor félig elszívta szivarját, bement a napali szobába, hol az ifjú leány a kanapé egyik sarkán ült hátratámaszkodva s a »Punch«-ben lapozgatott.

—Hallja-e, — mondotta French — mi történt?

— Pardon, hogyan mondotta? — kérdezte Grimshaw kisasszony s félig fölemelkedett kényelmes helyzetéből.

— Mi történt? Valami nincs rendben. Talán vétettem valamit, vagy másvalamiről van szó?

— Igazán nem tudom. Semmi sem történt, amiről tudnék valamit.

— No hát, — mondotta French s helyet foglalt közelében. — Tudja, azt hittem, mint-hogy úgy hallgatott, hogy talán nem tetszik kegyednek valami, vagy talán én tettem valamit, ami rosszul esett önnek. Ha úgy volna, kérem, mondja meg.

Grimshaw kisasszony felállt s most az ajtó felé fordult.

— Nem tudom, mit ért az alatt, ami nekem »nem tetszik«. Nem tetszenek főképen az üres kifogások. Lehet, hogy tévedek, elvégre minden csak nézet dolga, de szóra sem érdemes az egész.

Azzal kiment s magára hagyta az ámuló Frenchet azzal a problémával, hogyan és kivel szemben élt üres kifogásokkal.

A vacsoránál Grimshaw kisasszony meg sem jelent s fejfájással mentette ki magát.

Kilenckor már le is feküdt.

HUSZADIK FEJEZET.

A következmények.

Ejjéltájban Grimshaw kisasszony felriadt álmából.

Olyanféle hangokat hallott, mintha valaki sírna és jajgatna.

Felült ágyában és figyelt.

Effie hangját hallotta:

— Miss Grimshaw... miss Grimshaw... miss Grimshaw!

Violet egy pillanat alatt kiszökött ágyából s éji köntösébe vetette magát; a következő percben már Effie szobájában volt.

A gyermek fennült az ágyban. Egy akasztófa, a rossz lelkiismeret s az ellopott levélbélyeg szörnyű lidércnyomássá vegyült álmában.

— Az íróasztal fiókjából vettem ki! De nem úgy gondoltam... csak tréfából tettem,

— kiáltotta Effie s Grimshaw kisasszony vállához rejtette fejét. — S azt álmodtam... juj!

— Mi a csuda történt itt?

French úr volt, hálókabátban, égő gyertyával a kezében.

Egy favázás villában, mely visszhangos, mint a hegedű hangfeneke, nem lehet sírni és jajgatni anélkül, hogy az illető ne zavarja fel az egész háznépet, s French úr mögött oly alakok imbolyogtak, kik azt a benyomást tették, mint a fellépésének pillanatát váró kar a görög drámában.

— Nem tudom, — felelte Grimshaw kisasszony, kinek érzelmei megoszlottak az Effie miatt való gond s a hálaérzet közt, hogy van papucs a lábán. — Úgy látszik, egy levélbélyeget vitt el, vagy más efféle képtelenség van a dologban. Rosszat álmodik, No, Effie, sírj szépen tovább, ha jól esik, de előbb mondj meg nekem mindent.

— Reá ragasztottam a levélre, — zokogta Effie, ki a jajgatástól a csöndes siráncokzásig jutott — a levelet aztán bedobtam a levél-szekrénybe... s azt álmodtam, hogy mister Chopping meg a rendőr fel akarnak akasztani.

— Azt pedig nem akarják megtenni. Mister Chopping meg a rendőr most nyugodtan alszik az ágyában. Hát levél volt. És mi van azzal a levéllel, melyet a papád bízott reád?

— Én nem bíztam rá semmi levelet, — vágott a szavába French.

— Azt csak úgy mondtam, — felelte Effie. — Papa nem is bízott reám semmit. Csak az én levelem volt, amelyet Dick bácsinak írtam.

— Micsodád? — kérdezte French, ki az ágy lábánál ült s úgy tartotta kezében az alacsony gyertyatartóját, hogy Rembrandt-szerű fény esett Effie arcára.

— Azért írtam neki, hogy áprilist járasak vele.

— Mit mondasz? — kérdezte French s hangjából oly feszültség hallatszott ki, melyet a leánya nem értett meg, de Grimshaw kisasszony meg a künn hallgatódzó cselédek nagyon is észrevettek.

— Csak azt írtam, hogy: *Április bolondja,*

— felelte Effie már csak halk nyafogással és bágyadt mosoly derült fel arcán.

— Megírtad a címünket?

— Nem írtam meg. Emlékszel még, hogy tavaly, mikor április elsején írtam neki, akkor azt mondtad, hogy azt írjam: »Április számara«? No, megint csak azt írtam neki, hogy: »Április bolondja«, épen mint akkor.

— Meg fogja ismerni a keze írását, — fohászkodott French, fennhangon beszélve magában. Aztán, mintha nem merne beszélni a gyermekkel, hátra fordult s megparancsolta a folyosón álló cselédeknek, hogy menjenek és feküdjenek le.

— Jöjjön velem, — mondotta Grimshaw kisasszonynak, mikor Effie megszabadulva bűnétől s rettegésétől, végre lefeküdt. — Jöjjön a nappali szobába.

Mentek a nappali szobába és French letette gyertyatartóját az asztalra.

— Szép kis dolog, — mondotta.

— Effie nem írta meg a címet, — felelte Grimshaw kisasszony — de...

— A postai bélyegző.

— Úgy van, a postai bélyegző. Arra gondoltam én is. De van még egy remény: az, hogy a bélyeg talán olvashatatlan. Hiszen tudja, hogy néha mily nehéz kibetűzni a postahivatal bélyegét.

— Figyeljen arra, amit én most mondok, — jelentette ki French drámai hangsúlyozással. — Az a postai bélyeg nem lesz olvashatatlan, hanem világos és félreismerhetetlen lesz, mint a Nelson-émlék. Tudom, mert a való élet-

ben épen ily dolgok szoktak megesni, és különösképen velem mindig. A levél nem fog elveszni; még ha elsülyed is vele a postahajó, egy cápa kikeresi a postazsákból és lenyeli, aztán hurokra kerül, felmetszik a gyomrát, úgy hogy a levelet továbbíthatják már a legközelebb induló postával. Végünk van.

— Ne csüggedjen.

— Végünk van. Tudom. S ha meggondolom, hogy minden tanakodásunk és fortélyunk után egy ostoba gyermekcsíny miatt kell tönkre mennem! Megölhetném, ha reá gondolok!

Hirtelen elhallgatott s hátra fordult.

Effie jelent meg a küszöbön.

Hallotta atyjának hangját s nem tudva ellenállni vágyának, hogy igazolja magát és csókot kapjon, kiugrott ágyából s a nappali szobába futott.

— Csókolj meg, papa, — mondotta Effie.

A következő pillanatban már atya karjai között volt és French megcsókolta, mintha szerencsét és nem romlást hozott volna reá.

A gyermek aztán kirohant a szobából, hogy mihamarább meleg ágyába bujhasson. Mikor tipegő léptei elhangzottak, az ifjú leány könnyes szemmel Frenchhez fordult.

— Nincs végünk, — mondotta sebesen és féktelen hévvel. — Mégis túl fogunk járni az eszükön. Tennünk kell *valamit*, de még ráérünk, hogy készüljünk a védekezésre, mert a levél nem érkezik meg Cloyneba előbb, mint holnaputánra.

— Ha sikerül tönkre tenniök, a magam kezével lövöm le Garryowent s Istenemre mondom, akasztófára jutok Giveen Dick miatt!

— Csitt! Nincs értelme egészen odavetni magát haragjának. Haditanácsot kell tartanunk s össze fogjuk gyűjteni segítőcsapatainkat. Erről jut eszembe...

— Mi?

— Dashwood úr...

Grimshaw kisasszony egy pillanatig habozott, aztán, mintha a helyzet kétségbeesett volna háttérbe szorított volna előtte mindent, így folytatta:

— Dashwood úr a minap ostobán viselkedett s mindjárt azután elutazott Londonba. Reggelre kelve, táviratoznunk kell neki, hogy jöjjön vissza azonnal. Magam fogom feladni a táviratot. És még egyet. Emlékezhetik reá, mily kiállhatatlan voltam a teánál. A dolog magyarázata az, hogy Effie hirtelen támadt hazugság-rohamában azt mondotta, hogy kegyed egy levelet küldött vele a postára, melyet előttem titkolnia kell. Persze tudhattam volna, hogy ilyet ön nem tesz. Bocsásson meg. Jó éjszakát.

Csak hálóköntösben és papucsban voltak, mikor e beszélgetés folyt közöttük. Ha meglátták volna ezt a crowsnestiek, örök időre száműzték volna őket társaságukból.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Egy csomó levél.

Dashwood úrnak szomorú volt a vasárnapja. Elküldve két levelét Grimshaw kisasszonynak meg Frenchnek, erős dohányzásra és borús gondolatokra hajtotta fejét.

A hétfői napot azzal a kísérlettel kezdte, hogy elképzelje, hogyan fogadta írását miss Grimshaw.

Aztán, hogy megszabaduljon gyötrő gondolataitól, elment a bridge-clubba s tizenkét font nyereséggel s azzal az érzéssel kelt fel a játékasztal mellől, hogy a dolgoknak jobbra kell fordulniok.

Kedden, mikor a reggelinél ült, egy táviratot kapott.

Jöjjön azonnal, rendkívül fontos.

Grimshaw, Crowsnest.

— Vagy French halt meg, vagy ég a ház, — mondotta Dashwood. Azzal felugrott az asztal mellől s kereste a vasúti menetrendet. Meg is találta. — Róbert, — mondotta az inasának — rohanj kocsióért. Épen annyi időm van, hogy kiérjek a tizenegy órai vonathoz a Victoria-pályaudvarra. Ne törődjél a csomagolással. Majd beledobálok néhány dolgot az útításkába magam. Eredj, hozd a kocsit.

Sebteben elvégezte a csomagolást s tíz perccel utóbb a bérkocsi letette a pályaudvaron.

Kétségtelennek tartotta, hogy valami szerencsétlenség történt. A valódi tényállás egy pillanatig sem fordult meg agyában. Gondolataiban folyton az a képzelet csapongott, hogy French halva fekszik, hogy Garryowen hirtelen megsántult, vagy ég a ház. Vagy az a kép merült fel előtte, hogyan fogadja majd a leány, majd meg az a kérdés, hogy mit fog szólni hozzá, említi-e majd a hídnál történt esetet.

A Victoria-pályaudvarról megtáviratozta, melyik vonaton érkezik, s mikor a crowsnesti pályaudvarra ért, Grimshaw kisasszony volt az első, kit megpillantott a perronon.

Mikor megrázták egymás kezét, Dashwood rögtön tudta, hogy a történetek nem fognak szóba kerülni.

— Úgy örülök, hogy eljött, — mondotta az ifjú leány. — Csak van útításkája? No, majd utána hozzák. Gyalog mehetünk haza s útközben majd elmondok mindent.

— Mi történt?

— Szerencsétlenség. De voltaképen nem az a fő, ami történt, hanem az, ami történni fog. Effie...

— Baleset érte?

— Nem, az nem, de az ostoba kis liba tegnap reggel levelet küldött mr. Givennek.

— Levelet, annak! Ki írta?

— Ő maga. Áprilist akart járatni vele, s azért azt írta egy levélpapírosra, hogy »Április bolondja«, az írást borítékba tette, megcímezte és a levélszekrénybe dobta.

— Szent Isten! Most meg fogja tudni a

címüket, értesíteni fogja róla Lewist s a végrehajtó lefoglalja Garryowent!

— Úgy van!

— De várjon egy pillanatig. Megírta-e címüket a levélpapíroson?

— Nem. Mikor az ember efféle áprilisi tréfát űz, úgy-e, nem szokta megírni a címét? De a postai bélyegző...

— Én is épen arra gondoltam, — mondotta Dashwood.

— Csak az a kérdés, — felelte a leány — hogy nem volt-e olvashatatlan a bélyegzés. Az ily falusi postának néha nagyon elhasznált bélyegzője van. Emlékszik talán reá — mióta itt vagyunk, több levelet is írtam kegyednek, egy-egy apróbb vásárlásra kérve fel — jut-e még eszébe, hogy olvashatatlan volt-e leveleimen a bélyegzés, vagy sem.

— Nem, nem emlékszem reá, — mondotta Dashwood.

Aztán a füléig elpirulva hozzátette:

— De mindjárt megláthatjuk.

A kabátja belső zsebébe nyúlt s egy kis levélcsomót vett elő belőle.

Csak négy levél volt, mely keskeny selyemszalaggal volt összekötve.

Grimshaw kisasszony, ahogy megpillantotta a selyemszalagot, az ajkába harapott.

— Nézze csak! — mondotta Dashwood, lehúzza a levelekről és zsebébe téve a selyemszalagot.

Megmutatta az első levelet.

A crowsnesti postabélyegző, akkora mint egy penny, tiszta és olvasható volt rajta.

A többi hármon nem kevésbé.

Visszatette zsebébe a leveleket s útnak indultak. Szótlanul mentek egymás mellett. Senki sem hitte volna, hogy ez a férfi a karjai közt tartotta és szenvedélyesen csókolta ezt a leányt, mikor utoljára találkoztak egymással.

Végre Grimshaw kisasszony szakította meg a halogatást.

— French úr az este azt mondta, hogy «végünk van», s tartok tőle, hogy sohasem mondott ennél igazabbat.

— Mindeddig csak az az egy gondolat jutott az eszembe, — mondotta Dashwood — hogy elmehetnék Irlandba s megpróbálhatnám, beszélni Giveen fejével.

— Nem ismeri őt. Nemcsak gyöngéelméjű ember az, hanem gonosz is. Ilyen emberre kár szót pazarolni.

— No, akkor talán megvesztegethetném.

— French úrnak nincs annyi pénze, hogy megvesztegethetné. Minden pénzét a versenybe ölte.

— A City and Suburban tizenötödikén lesz, — mondotta Dashwood elgondolkozva. — Tehát még van bőven tizenkét napunk. Átkozott baj! Mert annak az embernek, a Lewisnak is van ugyanannyi. Csakugyan bitang ember lehet az a Giveen. Miért pályázik rá annyira, hogy bajba keverje Frenchet?

— Azt hiszem, abban jórészt én vagyok a hibás. Nem mondotta el French úr önnek a csónakkirándulás esetét?

— Nem.

— Nos, Giveen úr Drumgoolban csónak-
kirándulásra vitt engem, hogy megmutassa a
tengerpartot.

— És?

— Bevitt csónakon egy tengerparti bar-
langba, melynél rémesebb helyet sohasem
láttam, aztán...

— Nos?

— Jobbra-balra himbáltatta a csónakot,
úgy hogy majdnem felborult...

— A bestia!

— Azt mondtam neki én is. Ő, tudja,
folyton csak kacagott. Azt akarta, hogy...
hogy...

— Mit akart?

— Hogy megcsókoljam... brr! Úgy fél-
tem, hogy megígértem neki, ha partra visz.
S mikor partra száltunk, ott állt és várt
bennünket French úr, én pedig elmondottam
neki, hogy mi történt.

— S mit tett ő?

— Megrúgta mr. Giveent.

— Nagyon helyes, — mondotta Dashwood.

— Ha én vagyok ott, a vízbe fojtom.

— Arra French úr is nagy kedvet érzett
magában. Legalább is szerette volna egy kissé
alábuktatni.

— Mondok valamit, — jelentette ki Dash-
wood — ha az a barom ide merészkedik
Crowenestbe, nem állok jól, hogy nem teszek-e
vele valamit.

— Az nem volna okos cselekedet, — mondotta Grimshaw kisasszony. — Ha idejön, akkor a lehetőség szerint saját fegyvereivel kell küzdenünk ellene. De nem fog idejönni. — Amiben miss Violet tévedett.

— Nem törődném oly nagyon a dologgal, — folytatta Grimshaw kisasszony — ha nem volna ötödikén az a nyomorult bazár. Az egyik sátorban én is kénytelen leszek közreműködni. Elképzelheti, hogyan esik az embernek, mikor ily helyzetben jó arcot kell vágnia és mosolyognia kell olyan emberekre, kikkel nem törődik semmit, holott az ember úgy szólván puskaporos hordón áll. Azonkívül, képzelje csak, hogyan elfordulna tőlünk s hogyan kigúnyolna bennünket ez az egész crowsnesti társaság, ha megtudná, hogy bírósági végrehajtó állított be hozzánk. Nem tudja, milyen nép az. Én ismerem.

— Bizony elég sok *útálatos vén macska* van itt, — hagyta reá Dashwood, nem tudva, hogy voltaképen mit is mondjon.

— Az embernek majdnem kedve volna mérgezett tejet adni eléjük, — felelt miss Violet. — No, de itt vagyunk már s itt van French úr is.

Felértek a domb tetejére. French úgy állt a verandán, mint az őrszem, aki ellenséget kémlel, s már messziről köszöntötte őket.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET.

A bazár.

A tanácskozás során, melyet még aznap este tartottak meg egymás közt, az összeküvők abban állapodtak meg, hogy egyelőre nem tesznek semmit, hanem bevárják a következőket.

Nem lett volna célravezető más tréning-pályára vinni Garryowent, mert titokban úgy sem teheték volna meg; de nem is állt volna alkalmas hely rendelkezésükre.

Nem maradt hátra más, mint csöndesen helyben maradni és bevárni, míg lecsap a villám, ha egyáltalában lecsap.

A bazár napja ötödikére volt kitűzve, s mikor egyik nap követte a másikat, anélkül hogy beköszöntött volna egy bírósági végrehajtó képében a szerencsétlenség, Grimshaw kisasszony kezdte belátni, hogy a jótékony-sági ünnep voltaképen szerencse reájuk nézve. Legalább kézzelfogható és látható kellemetlenség volt s nagyban hozzájárulhatott, hogy elterelje gondolataikat a sötétebb tépelődéstől.

Az iskolaépületet szemelték ki a bazár színhelyéül s a kis tanulók, nagy örömeikre, már negyedikén vakációt kaptak. A padokat és fekete táblákat kirakták a nagy iskola-teremből, a térképektől lefosztott falakat repkénnyel és zászlókkal díszítették fel, s felállították az árúbódékat.

— Hallja-e, — mondotta Dashwood, mikor másnap reggel együtt ültek a reggelineél — Giveen, úgy-e, elsején kapta meg a levelet? No hát, ha rosszat forralna, tüstént összeköttetésbe lépett volna Lewis-szal. Fogadok rá, hogy telefonozott volna neki. Ma már ötödike van. Elmult három nap és nem történt semmi.

— Mi az a három nap? — mondotta French. — A versenyig még tíz nap van hátra, és tizenharmadika előtt nem küldhetem a lovat Epsomba, tehát még nyolc nap áll előttünk, s eközben azok a fickók elvégezhetik munkájukat.

— Tudja-e Giveen Lewis londoni címét?

— Igazán nem tudom, de könnyen meg tudhatja Lewis bírósági megbízottjától, ki bizonyosan már legalább egy hete ott van Drumgoolban s a hüvelykujját forgatja unalmában.

— Miféle ember az a Lewis?

— Miféle ember? Hát uzsorás csak egyféle van, és valahány csak van, mind bestia. Ha megtudja itteni címemet, ide küldi az emberét, hogy lefoglalja Garryowent s én nézhetem a napot. Szent Isten, az ember a haját téphetné. Garryowen a képzelhető legjobb formában van. Még egy hét s eléri a tökéletesség netovábbját. Nincs az a négy-lábú versenytárs, mely leverhetné, s az ember megőrülhet arra a gondolatra, hogy egy bitang uzsorás meg egy végrehajtó visszatarthatják attól, hogy részt vegyen a versenyen.

— Hallja, — mondotta Dashwood — miért nem megy Lewishoz? Magyarázza meg neki a dolgot s ajánlja fel neki a nyereség felét abban az esetben, ha a ló győz s ő nem akadályozza meg, hogy részt vegyen a versenyben.

— Neki adjam a nyereség felét! — kiáltotta French s majd hogy föl nem döntötte a teáját. — Inkább a nyakát tekerem ki!

— A jó ember akkor nem sok hasznát vehetné a pénznek, — mondotta Grimshaw kisasszony és felállt az asztal mellől. — Hány óra van most? Tíz óra? Dashwood úr, nem mennénk el az iskolába, megnézni, hogy akad-e számunkra valami tennivaló? Effie is eljöhét velünk, úgy legalább nyugodtak lehetünk, hogy nem csinál bajt.

*

Félháromra volt kitűzve a bazár megnyitása és már hosszú kocsisor állt a vörös nyerstéglafalú iskolaépület előtt, amelyben Crowsnest előkelősége hullámozott.

Meleg és fűledt volt a levegő a helyiségben, enyv, fenyődeszka és kávé szaga terjengett mindenfelé.

Úgy volt, hogy a belépődíjat három óra tájban hat pencere szállítják le. A falusi népet, melynek nagyobb tömegét ezidőtájt várták az iskolaépületbe, nagy és párolgó kávéüst várta a frissítő italok bódéjában, mely mrs. Binghamnak azt a kijelentését, hogy a bazárt ezen-nel megnyitottnak nyilvánítja, s kisdéd beszé-

dét, melyre három napig készült s melyet ma egész reggel ismételtetett a derék hölgy, cinikus pisszegéssel fogadta.

Grimshaw kisasszony, kinek az volt a kötelessége, hogy miss Slimon oldalán a kézimunkák asztalánál fosztogassa a közönséget, minden tevékenysége mellett ráért, hogy figyelemmel kísérje a körülötte történőket. Dashwood Bobby folyton előtérben volt; nem vett semmit, de mint hivatlan, de szerencséskezű árusító meglehetősen érdemeket szerzett magának, udvarolt minden hajadon bódétulajdonosnak s úgy tűnt fel, mintha végtelenül nagy kedvét lelné a hivatásában.

E jellembeli fogyatkozását Grimshaw kisasszony némi sajnálkozással vette észre, de nem ért reá, hogy behatóbban foglalkozzék vele. A hat-pences áradat előzőn ötte a termet, amelyben immár moccanni is alig lehetett. Olykor-olykor automobilpöfögés jelezte, hogy újabb, messziről jött vendégek érkeztek. French úr nem volt jelen. Azt mondotta, hogy talán majd eljön később, de még nem érkezett meg. Négy óra volt és Grimshaw kisasszony egy pillanatig, félig elkábultan a sűrű levegőtől, a hangzavartól s attól az igyekezetétől, hogy jól adjon vissza a fizetőknek, az asztal sarkához támaszkodott, mikor egy hang hirtelen magához térítette és lábra állította.

Köszönöm, bábura nincs szükségem. Ugyan, kérem, mit csináljak vén létemre bábuval? Köszönöm, nem szoktam szivarozni s ha megtenném is, házisapka igazán nem kellene hozzá. Csak benéztem, hogy lás-

sam, mit csinálnak itt. Idegen vagyok, csak tegnapelőtt keltem útra Irlandból s még kábul a fejem a nagy utazástól.

Mint a Zambézi partján a gazella, mely felszökik lombból vetett fekvőhelyéről, mikor meghallja a leopárd hangját, úgy szökött elő a kézimunka-asztal mögül s tekintett szerte vadul Grimshaw kisasszony e szavak s e hang hallatára.

A sokaság kellő közepén, két koros hajadon ostromtüzében állva, kiknek egyike egy házisapkát, másika egy plüs-mackót tartott feléje, egy szürke nyári ruhába öltözött bárgyúképű úr állt tétován. Miss Violet mindjárt megismerte. Majdnem ugyanabban a pillanatban észrevette Dashwood Bobbyt is a konyha egyik zugában. A következő pillanatban már ott termett mellette, megfogta a kabátja ujjánál fogva s a terem ajtajához vezette. Nem szólt hozzá egy szót sem, míg künn nem voltak a folyosón.

— Bobby ... mr. Dashwood ... itt van ?

— Ki ?

— Giveen.

— Szent Isten ! — szólta el magát Dashwood. — Giveen !

— Igen, az. Bábut akarnak vétetni vele. Gyorsan ! Nem szabad elvesztegetnünk egy pillanatot sem. Úgy-e, nem ismeri önt ?

— Nem ismer. Mikor én Drumgoolban voltam, ő nem járt oda.

— Közeledjék hozzá, szólítsa meg, ne vegye le róla a szemét. Hallgassa ki, mit beszél ! Oh, vegye hasznát az — eszének ! Nem tudom,

hogyan csinálja, de igyekezzék kifürkészni terveit.

— Bízva reám, — mondotta Dashwood — megteszek minden tőlem telhetőt.

— No jól van, menjen oda hozzá azonnal. Ha hosszabb beszélgetésbe akar bocsátkozni vele, adja ki magát French úr ellenségének. Szürke nyári ruhát visel és *ír* hangja van. Nem ismerheti félre.

— Bízva reám, — mondotta Dashwood.

Mindjárt azután elvegyült a hullámozó sokaságban s utat tört magának, szemével és fülével folyton a világosszürke nyári ruhát és az *ír* hangsúlyozást keresve.

A frissítők sátorában meglelte a keresett vadat.

Giveen úr, egy csésze teát tartva az egyik s egy darab kalácsot a másik kezében, Smith-Jackson kisasszonnyal beszélgetett, ki fagyos arccal és monoton hangon felelt kérdéseire.

— Tudja Isten, ez a vidék egészen más, mint az, ahonnan én jövök. Persze nem tudja, merre van az. Hm? No, megmondom magának, a csinos leányok és a jó whisky földje az. Én persze nem iszom — de mit nevet? Esküszöm önnek, húsz esztendeje egy csöpp whisky sem ment le a torkomon.

— Egy shillinget és hat pence kérek, — felelte miss Smith-Jackson még fagyosabb hangon.

— Hogyan mondta? — kérdezte Giveen úr, ki megette a kalácsot s most éppen a szájához emelte a teáscsészét.

— Egy shillinget és hat pence mondtam.

— S miért, ha kérdenem szabad? Azt akarja talán mondani, hogy egy shillinget és hat penceit kér egy csésze teaért meg egy darab kalácsért?

— A mi áraink szerint egy shilling és hat pence jár.

— Ne egyek soha egy falatot és ne igyak soha egy csepp italt, ha ennél nagyobb csalás valaha megesett rajtam! Hat penceit fizetem az ajtóban, hogy bejöhessek s kérdésemre azt felelték, hogy a frissítő ingyen jár. Nem fizetek semmit.

— Akkor fogadja el, kérem, ajándékul.

— Ajándékul! — kiáltotta mr. Giveen.

— Mikor fogadott el egy Giveen enni-inni-valót ajándékul? Utonállónak néz emgem? Itt van hat pence s ez már kettővel több, mint amennyi jár, de nem kérek vissza.

— Bingham ezredes! — mondotta Smith-Jackson kisasszony rendületlenül.

Az ezredes, ki hallotta Giveen úrnak utóbbi megjegyzéseit, közeledett az asztalhoz.

— Nos, uram, — mondotta Bingham ezredes — mi hozza önt oly nagy indulatba?

— Indulatba! Itt van hat pence, ami elég bőséges ár azért, amit megettem-megittam. Ő meg egy shillinget és hat penceit követel, egy shillinget és hat penceit egy csésze teaért meg egy darab kalácsért!

Giveen úr, ki még soha életében sem volt bazárban, s azt tartotta, nem is alaptalanul, hogy csúnyán bántak el vele, odanyújtotta Bingham ezredesnek a hat-pences pénzdarabot.

Ez reánézett a pénzre, aztán Giveen úrra s végre megint a pénzdarabra.

— Azt hiszem, uram, — mondotta Bingham ezredes — ön nem tudja, hol van. Ha lesz oly szíves, kijönni velem, meg fogom mutatni önnek az utat a falu korcsmájába, a belépődíját pedig majd visszakapja az ajtóban.

Bobby ezt a pillanatot választotta arra, hogy közbevesse magát. A közvetlen közel lévő tömeg kissé hátravonult s egy kisded arénát alakított, mint utcai baleset, vagy kutyák összemarakódása alkalmával szokta a nép. Ez aréna közepén Giveen úr állt szemtől-szemben az ezredessel. Még egy pillanat, s ki tudja, mi történt volna Bobby közbelépése nélkül.

— Bocsánatot kérek, — mondotta Bobby az ezredeshez fordulva — de ez az úr Írországból jött s nem ismeri szokásainkat. Azt hiszem, félreértés az egész, s ha ez az úr velem tart, megmagyarázok neki mindent. Meg vagyok győződve, hogy mint ír gentleman, egyetért velem abban, hogy jobb négy-szemközt intézni el kisszerű pénzkérdéseket.

— Ezt már okos beszédnek mondom, — felelte az ír gentleman. — Nincs szerencsém ismerni az urat, de leteszem kezébe a becsületeset.

— Jöjjön hát, — mondotta mr. Dashwood, azzal karon fogta Giveen urat s a sokaságon át az ajtóhoz vezette.

— Most már biztosságban vagyunk, — mondotta, mikor künn voltak. — Még elég jók

szabadultunk, s az ön helyében nem men-
nék többé vissza. Hát csakugyan igaz, hogy
egy shilling és hat pence erejéig akarták
meghúzni egy csésze teáért meg egy darab
kalácsért?

— Úgy van, — felelte Giveen úr s nevetett
— azt gondolták azok ott benn, hogy
balekot fognak bennem, de mondhatom, csa-
lódta!

— Nem számíthattak reá, hogy oly ravasz
lesz ön, — mondotta Dashwood. — Láttam,
mikor belépett. Csak egy napra vagyok itt és
épen hogy bekukkantottam ide, s egyszerre
csak hallom, hogyan beszélgetett s évődött
az asztal mögött álló leányokkal, elmondva
nekik, hogy Írországból jött, mikor aztán
kitört a lárma, odamentem, hogy segítsék
önnek. Szeretem az íreket. Hosszabb ideig
szándékozik itt maradni?

— Nem, — felelte Giveen úr — csak egy
napra jöttem. Itt lakik ön?

— Nem, — felelte Dashwood úr — mon-
dom, hogy én is csak egy napra jöttem ide.
Londonban lakom. De nagyon örülök, hogy
megismerkedhettem önnel, nekem mindig öröm,
ha igazi elmés ír emberrel találkozhatom.
Tudja, nagyon jól esett nekem, hogy úgy
lefőzte azt a kisasszonyt. Nagyon pökhendien
viselkedett önagysága. Jöjjön, menjünk a
vendéglőbe és igyunk valamit.

Átvágtak a vendéglő felé vezető útra s
mikor megérkeztek, Dashwood úr karon fogta
társát s az egyáltalában nem idegenkedőt az
ivószobába vezette.

— Most már minden teljes rendben van, — jelentette ki Bobby. Azzal leült és zörgött egy tízshillingessel az asztalon. — Üljön le erre a székre. Mit iszik?

— Köszönöm, nekem jó lesz egy korsó gyömbérsör meg egy darab kétszersült, ha nincs kifogása ellene.

— Mrs. Stonnor, egy whiskyt szódával, egy korsó gyömbérsört meg egy pár darab kétszersültet kérek.

Aztán, míg a vendéglősné kiszolgálta őket, így folytatta:

— Ha jól értettem, Londonban lakik most.

— Azaz hogy, — felelte Giveen — egy kiskéjútazáson vagyok s egy napra ide jöttem, hogy megnézzem ezt a tájat. Ismerős ön erre?

— Hogyne!

— S az emberekkel is?

— Majdnem mindenkit ismerek.

— Nos hát, — mondotta Giveen úr — nem ismer történetesen valakit, akit French-nek hívnak s itt ezen a környéken lakik?

— French Mihályt akarja mondani?

— Épen azt.

— Szent Isten, hogyne ismerném? Komisz egy fráter. Csúnyán összeveszttem vele.

— Csakugyan? Csúnyán összeveszett vele? Hát az igaz, hogy mindig veszekednie kell valakivel, s hiszem, hogy egyszer mégis emberére akad.

— Eszerint ismeri? — kérdezte Bobby.

— Hogy ismerem-e? Senki jobban, mint én. Csak azért jöttem ide, hogy tudakozód-

jam utána. De most, hogy megismerkedtem önnel, azt hiszem, lesz oly szíves megmondani róla mindent, ami érdekel.

— A legnagyobb örömmel.

— Néhány lova van itt, ugyebár?

— Azt hiszem, igen.

— S a kis leánya meg a nevelőnője, úgy-e, vele vannak.

— Igen, azt hiszem, egy gyermek, meg egy ifjú hölgy, valami miss Grim . . . vagy ilyesvalami.

— Grimshaw.

— Úgy van, Grimshawnak hívják.

— Csak ezt akartam tudni, — jegyezte meg Giveen s hangjában annyi kielégült rosszindulat s arcán annyi mulyaság és bárgyúság volt, hogy Dashwood önkéntelenül a vészopó piócára gondolt.

Csak nagy önuralommal fojtotta el azt a vágyát, hogy eltávolítsa Giveen urat egy rúgással arról a magas székről, amelyen gubbaszkodott, mert tudta, hogy French egész jövőjét tartja kezében s hogy csak az ő magatartásától függ, megghiusíthatja-e vagy sem a gyöngyeelméjű s veszedelmes ellenség ártó szándékait.

Bobbynak ezidőszerint még nem volt kész terve, de egy körülmény kedvezett neki, tudniillik az, hogy ismerte Giveen szándékait, annak pedig viszont sejtelve sem volt az ő szándékairól.

— A veszekedésből, melybe French Mihályal keveredtem, — mondotta a furfangos Bobby — láttam, miféle emberrel van dol-

gora. Egyszer künn jártam a vasúti állomáson, ahol az átkos lovait galoppoztatja, s azt kérdezte tőlem, hogy mit keresek ott. Hogy mit keresek! Mintha az övé lett volna az a föld! Azt feleltem neki, hogy kösse fel magát, amire ő megfenyegetett, hogy felrúg!

— Igen, igen, — mondotta Giveen — a felrugásban nagy az a Mihály. De egyszer még megkeserüli azokat a felrugásokat.

Csendesen a kezét dörzsölte és halkán nevetett magában.

— Meg bizony, — felelte Bobby. — Nem tudom, mit nem adnék érte, ha visszaadhatnám neki a kölcsönt és bosszút állhatnék rajta. De mondja, miért ment ön a bazárba?

— Miért? — felelte Giveen. — Hát mi másért, mint egy leány miatt.

— Egy leány miatt?

— Becsületemre, a legszebb leány, kit valaha láttam. Az utcán jártam s kerestem valakit, akitől megkérdezhettem volna, hol lakik French, mikor egy automobil megállt a vörös épület előtt; egy tearózsa-képű leány szállt ki belőle s abban a pillanatban, mikor engem meglát, mosolyog. No, mit jelent az, mikor egy fiatal leány úgy mosolyog egy férfiúra?

— Természetesen azt, hogy belészeretett, — felelte Dashwood.

— No és, — folytatta Giveen — mit tehet egy férfi mást, mint hogy követi azt a leányt, aki úgy kacsint reá? Hát bementem, de az ajtónál megállított egy fickó. — Hat pence, — mondja. — Miért? — kérdezem én. — Annyi a belépődíj a bazárba — mondja.

ő. — Mít csinálnak odabenn? — mondom én. — Mindenfélét árulnak, — mondja. — Én egy csésze teát innám, — mondok — de nem akarok hat pence-t fizetni azért, hogy odamehessek érte és megvegyem. — Oh, — feleli — olyanak, mint maga, ingyen mérik a frissítőt. — Hát bementem.

— Persze — vágott a szavába Dashwood.

— Hallja, mikor megy vissza Londonba?

— A félhat órai vonaton.

— Oly sürgős ott a dolga?

— Meghíszem. Itt már nincs mit tennem, de Londonban annál több dolgom van.

— Tudja, — mondotta Bobby — arra gondoltam, hogy maga éppen az az ember, aki segítségemre lehetne. Szeretném megtáncoltatni azt a fickót, azt a Frenchet.

— Csakugyan, — felelte Giveen — mi ketten egy gondolattal járunk. Megtáncoltatni? De hiszen éppen azt forgatom az eszemben én is.

— Arra gondoltam, — mondotta Bobby — hogy lóvá teszem egy Londonban feladott távirattal, mely arra kéri, jöjjön oda szaporán, mert valami rokona beteg. Csak az a baj, hogy nem tudom, van-e rokona Londonban.

— Nem sokat érne az, — felelte Giveen. — Bizza csak reám, majd megtréfálom én. Tudja...

— Mit?

— Az a fráter nyakig úszik az adósságban.

— Az adósságban? Gazdag embernek hittem.

— Gazdag embernek? Oly szegény az, mint a templom egere. És jegyezze meg magának jól, ide is szökve jött.

— Szökve ?

— Hogyne, a végrehajtók elől.

— Mennybéli atyám ! — kiáltotta Bobby.

— De itt mindenki dúsgazdagnak hiszi.

— Megszökött Irlandból a lovaival s oly ravaszul csinálta a dolgát, hogy senki sem tudja, hová ment ; de én kitudtam. Amit most magának mondok, szent igaz. Hallgasson csak reám. Tartozik valami londoni fickónak egy csomó pénzzel ; azt a fickót Lewisnak hívják s ez a Lewis elküldött egy embert French irlandi házába végrehajtani. Ott állt az az ember és dörömbözött a kapun, végre aztán megtudta, hogy kirepült onnan mindenki. Nos, egy levélből én megneszeltem, hogy French maga, meg a leánya, a nevelőnő meg a lovai ide húzódtak, s azért jöttem most ide, hogy tájékozódást szerezzek róluk. Hát itt is van s holnap reggel megyek Lewishoz, holnap este pedig már itt lesznek a végrehajtók French nyakán.

— Mennykő és villám, — kiáltotta Bobby — ez sok egyszerre a jóból ! French akkor csakugyan el van veszve ! Kinézi innen mindenki. Vége lesz neki, egészen vége.

— Olyat bukfacezlik, hogy sohasem áll többé talpra, — mondotta Giveen. — Mehet a fatytyával a szegényekházába. Nevelőnőt tartani, annak ! És, tudja ...

— Mit ?

— Az a »nevelőnő«, haj, haj !

Giveen oly hunyorítással kísérte ezt a titokszertű megjegyzést, mely a leggyalázatosabb rágalmak egész világát fejezte ki.

Dashwood felállt a székeről s valami csoszogós táncra kerekedett az ivószobában.

— Mit csinál? — kérdezte Giveen.

— Mit csinállok? Úgy érzem, mintha szét akarnék pukkadni. Elgondolni, hogy az az ember megkapja a magáét! Hallja-e, magának velem kell jönnie Londonba s nálam kell ennie.

— Hogyne, a legnagyobb örömmel. De nincs szerencsém tudni a nevét. Engem Giveennek hívnak.

— Engem pedig Smithnek. Hol lakik a városban?

— Swan mértékletességi fogadójaiban lakom a folyóparton.

Dashwood az órára nézett.

— Öt perc múlva öt óra. Menjünk a pályaudvarra. Iszik még valamit?

— Nem bánom, — mondotta Giveen, kinek elve volt, sohasem utasítani vissza olyat, ami nem kerül pénzébe.

Dashwood Bobby még egy korsó gyömbérsört rendelt, Giveen kiitta azt is, aztán elindultak a pályaudvar felé.

Az egyetlen terv, mely Dashwood elméjében mindeddig kialakult, az volt, hogy nem szakad el kísérijétől. Legrosszabb esetben meglesz legalább az az elégtétele, hogy kirugdossa az árulót Lewis irodájából, hová hogy elmegy vele, szilárdul elhatározta. De az a bizonytalan érzése volt, hogy ma és holnap még van reá egynémely lehetőség, hogy megmenti Frenchet.

HUSZONHARMADIK FEJEZET.

Hitchen kisasszony.

Dashwood kiment kellemetlen társával a pályaudvarra, hova tíz perccel a vonat indulása előtt érkeztek meg.

Hét font sterlingje volt, annyi pénze maradt a bridge-klubban nyert tizenkét fontból, s hálát adott teremtőjének, hogy magánál hordotta pénzét.

Mikor megérkezve Londonba, kiszállt a Victoria-pályaudvaron, a vonat érkezését váró közönség sorában ismerős arcot fedezett föl.

Vöröshajú, nagy, csínos, de kissé férfias arcú leány volt, csiptetőt viselt az orrán, egyenes szabású sevietruha volt rajta.

Hitchen kisasszony volt, a kapukulccsal rendelkező nágylelkű leány, a felsőbbrendű tudományoknak és a szociológiának az a női ismerője, ki egy gyöngye pillanatában eljegyezte magát Dashwood úrral s utóbb, észbe kapva, felbontotta vele a mátkaságot. Egy barátnőjét várta, aki nem jött meg.

Dashwood úr egy pillanatig habozott. Hitchen kisasszonyt sohasem szerette, de nagyra becsülte esztét és felfogóképességét. Pillanatnyi zavarában, mikor kezében érezte French jövőjét s egy árva ötlete sem volt, hogyan fordítsa jóra, Hitchen kisasszony okos, értelmes arca úgy tűnt fel előtte, mint a szövetnek, mely világosságot vet a sötétségbe.

Jó barátságban szakadtak el egymástól. Hitchen kisasszony szavai, melyeket akkor mondott neki, csakugyan szinte jóslatszerűek voltak. — Bobby, — mondotta — ha valamikor bajba kerülnél és segítségedre lehetek, mondd meg nekem, mert te azok közé tartozol, kik minduntalan bajba keverednek, s kiket ilyenkor csak asszonyésszel lehet kihúzni a bajból.

— Várjon reám egy pillanatig, — mondotta Dashwood úr Giveennek. Aztán utat tört magának a sokaságon át s gyöngén megérintette Hitchen kisasszony karját.

Az megfordult.

— Bobby!

— Borzasztóan örülök, hogy itt találom. El se képzelheti! Tudja, bajban vagyok, **azaz** hogy nem is annyira én, mint másvalaki. Nem magyarázhatok meg egyszerre mindent. Ne higgye, hogy nincs rendben valami, de hajszálon függ egy embernek minden szerencséje s arra kérem magát, segítsen, hogy megmenthessem. Nézzen körül. Látja ott azt a szürke nyáriruhás alakot, akinek olyan képe van, mint... magam sem tudom, minek.

— Látom, — felelte Hitchen kisasszony.

— Ez az, aki bajban van?

— Dehogy. Ő csinálja a bajt. Mondja, nem tartana velünk az Albanyba? Oda visszük az ipsét, a többit aztán megbeszélhetjük. Uri ember, vagy mi, de félbolond s az egész história a legnagyobb mértékben különös.

— Jól van — felelte Hitchen kisasszony.

— Azért jöttem ki, hogy fogadjam egy ismer-

rösömet, de az nem jött meg. Ha segíthetem valamiben, szívesen megteszem.

— Akkor hát bemutatom magukat egymásnak s kérem, kísérje figyelemmel útközben. Azt, hogy mily fontos az eset, majd csak akkor magyarázhatom meg, ha egy pillanatig magunkra leszünk.

— Dashwood magára hagyta az ifjú leányt s a sokaságon át visszatért Giveenhez.

— Hallja-e, — mondotta mr. Dashwood — egy ifjú hölggyel találkoztam épen, aki szeretne megismerkedni magával.

— A legnagyobb örömmel veszem, — felelte a női szívek meghódítója.

— Akkor hát jöjjön velem.

Karonfogva oda kísérte, hol az ifjú leány várt rájuk, s bemutatta őket egymásnak.

— Nos, — folytatta — minthogy azt mondja, hogy egy úton megyünk, szabad-e felajánlanom egy helyet a kocsimban, feltéve, hogy nem untatja társaságom és Giveen barátom jelenléte.

— Oh, semmi esetre sem, — felelte Hitchen kisasszony, ki vizsga szemmel jegyezte meg magának Giveen arcát, alakját és viselkedését, s olyanforma érdeklődést érzett magában ez új embertípus iránt, minővel a természet-tudós fordul egy érdekes rovarfaj felé. — Nem fognak untatni, hanem inkább mulatgatni fognak.

— Igaz lelkemre mondom, hogy el fogunk követni minden tőlünk telhetőt, — fogadkozott Giveen, míg Dashwood Bobby egy taxaméteres bérkocsi keresésére indult. —

Nincs jobb a jó tréfánál, úgy-e? Már pedig nekünk akadt ma egy jó tréfa, mr. Smithnek meg nekem...

— Mr. Smithnek! — mondotta Hitchen kisasszony. De aztán hirtelen eszébe jutott, hogy ez az álnév része lehet Bobby titkon forralt tervének és hozzátette: — Vagy úgy, mr. Smith. A barátomat mondja, aki az imént bemutatott bennünket egymásnak. És mit műveltek? Tudniillik az érdekel, hogy miben állt az a tréfa?

A hülye Giveen elmondotta töviről-hegyire a bazárban történt esetet, egészen kitessekeltetéséig.

— Borzasztóan mulattató! — mondotta Hitchen kisasszony. — De nézze csak, jön már Smith úr a kocsin. Köszönöm szépen, sohasem szoktam elfogadni az urak segítségét, merőben fölösleges.

Helyet foglaltak a bérkocsiban. Hitchen kisasszony meg Dashwood a főüléseken, Giveen a kisasszonnyal szemközt.

— Albany, Piccadilly, — mondotta Dashwood a kocsisnak, s elindultak.

Alig hogy elhagyták az állomást, Hitchen kisasszony észrevette, hogy Giveen nagyon gyöngéd pillantásokat vet reá. Dashwood úr is észrevette, s könyökével gyöngén megérintette a hölgyet, mintha türelemért akarna könyörögni neki.

A bérkocsi az Albanynak a Piccadilly felé eső kapujánál állt meg és Hitchen kisasszony, ki a gyalogjáró széléhez legközelebb ült, gyorsan kiszállt. Várt, míg Dashwood ki-

fizette a kocsist, aztán mind a hárman beléptek a házba.

Dashwood lakása a félemelet jobbszárnyán volt; a hozzá vivő bejárónál Bobby megállt és Giveenhez fordult

— Nem volna oly szíves, bemenni előre néhány perczig várni reám? Remélem, Hitchen kisasszony megbocsát, ha egy pillanatig magára hagyom, hogy megmutassam önnek az utat. Leülhet szobámban, míg én kocsit kerítek Hitchen kisasszonynak. Jöjjön, itt kell végigmennünk.

Giveen kezét nyújtotta az ifjú leánynak.

— Sajnálom, hogy oly rövid ideig láthattam, — mondotta — de ha kedvez nekünk a szerencse, bizonyára találkozunk még.

— Igen, meglehet, — felelte Hitchen kisasszony, visszahúzza a kezét. — Jó estét.

Várakozott. — Másfél percnél rövidebb idő alatt Dashwood visszatért.

— Bobby, — mondotta Hitchen kisasszony, mikor együtt a Vigo-street felé fordultak — sokat megbocsátottam már magának, de ez mégis nagyon sok, és alapos magyarázat nélkül nem lehet megbocsátani. Tudja-e, hogy az az ember a kocsiban a lábamra tette lábát?

— A barom! — felelte Dashwood. — Elképzelheti-e, micsoda érzés lehet, mikor az ember, ily fickóhoz van hozzáláncolva? Hallgasson reám, tőlem telhető rövidejséggel megmagyarázom önnek helyzetemet.

És Bobby valóban tűrhető rövidejséggel és világossággal mondotta el Garryowen, French,

Lewis és a bazárban történtek históriáját. Elmondotta, hogy French a legkedvesebb ember a világon. A tönk szélén áll, de van még egy kincse — egy versenyparipa. Holtbizonyos, hogy Garryowen győzni fog a City-and Suburban-versenyen, s ha úgy lesz, French vagyont nyer általa.

— Mikor lesz a verseny? — kérdezte Hitchen kisasszony.

— Tizenötödikén.

— Akkor igazán nem tudom, mit lehetne tenni, ha nem akarja meggyilkolni ezt az embert. Ha ma reggel volna a verseny, kloroformmal elaltathatná, vagy bezárhatná a lakásába, de két hétig nem lehet embert zár alatt tartani.

— Megérdemelné, hogy életfogytáig zárják be, — felelte Bobby — az a hülye! Ha legalább leltathatnám azt a bitangot, már tudnám mittevő legyen vele, de nem iszik az mást, mint gyömbérsört.

— Oh, — mondotta hirtelen Hitchen kisasszony, aztán megint elhallgatott.

— Mit gondolt? — kérdezte tőle Dashwood.

— Egy eszmém van.

— Igazán?

— Miért nem szigeteli el?

— Hogyan érti?

— Elrejthetné.

— De az Isten szerelmére, hová?

— Jaj nekem, Bobby, hát nincs magának semmi leleménye?

— Sok nincs, — felelte a boldogtalan Bobby.

— ~~Sohasem~~ voltam. túlságosan leleményes, most pedig annyira el vagyok fogódva, hogy gondolkozni sem tudok.

— Akkor hát hallgasson reám. Én magam nem kívánok magamnak részt e dologból, tehát csak ujjmutatást adok. Mondja, nem jár olykor vízi vadászatra?

— De járok.

— Hová?

— Essexbe.

— Essexbe, de ott is hová? Tudom, említette már több ízben, de hol szokott kacsára vadászni?

— De hiszen tudja jól, hogy Flatmarshban, Canvey szigetének közelében.

— Hol lakik, ha oda megy?

— James bácsi kunyhóformájú kis házában.

— Lakik-e most valaki James bácsi kunyhóformájú kis házában?

— Nem lakik senki.

— És közelében sem laknak?

— Nem ott, hatmértföldes járőföldön.

— Tud-e autót hajtani?

— Elhiszem, hogy tudok.

— És módjában van bérelni egy autót?

— Hogyne; összeköttetésben vagyok Simpsonnal. Jupiterre, látom már, mire gondol!

— Örülök; mert másképp kénytelen lettem volna feltenni, hogy rosszul van megalkotva a lelki szeme.

— *Látom*, hogy mire gondol! De tudja mit? Ha oda viszem, hogyan tápláljam és rejtegessem egyben azt a bestiát?

— Kétszersült meg konzervált hús mindenhol kapható s egy hétre elegendő élelem nem kerül többbe, mint, mondjuk, három vagy négy font sterlingbe.

— Kút pedig van ott, tehát vízzel el leszünk látva bőven, — jegyezte meg Dashwood. — Tudja, hogy mily nagyszerű gyerek maga? Én sohasem gondoltam volna arra.

— Vajjon adna-e magának Simpson, vagy kinek hívják, egy autót egy hétig bérbe?

— Hogyne adna. Mindig fizetem a számlámat, ha az embereknek olykor kell is várni egy kissé a pénzükre; de a legutóbbi számlámat egy hónapja már, hogy kifizettem.

— Hol van az irodája?

— Egészen közel, a Regent-streeten.

— Most még egyet. Elképzelheti-e, mit jelent, két hétig egyedül élni egy házban oly emberrel s a börtönőre lenni?

— Jaj nekem! — mondotta Bobby. — Maga is mindenre gondol. Nem képzelhetem el, de meg fogom tenni, hogy megmenthessem Frenchet.

— Bobby, — mondotta Hitchen kisasszony.

— Tessék!

— Tudja-e, mit fedeztem föl?

— Nem tudom.

— Azt, hogy ostoba vagyok.

— Hogy *maga* ostoba?

— Úgy van. Könnyelmű gyereknek hittem magát, pedig most látom, hogy férfi.

— Köszönöm, köszönöm, — mondotta Bobby. — Mindenesetre rajta leszek, hogy az legyek.

— Ne köszönjön semmit. Van pénze?

— Körülbelül öt font.

— Akkor adok hozzá kölcsön még öt fontot. Nem, még sem, hanem inkább beszerzem magam a szükséges készleteket. Ha magára bízom, megfelelkeznek a leglényegesebbekről. Van-e tányér s más evőeszköz a háznál?

— Garmadaszámbra.

— Akkor hát legyen jó fiú s menjen tüstént Simsonhoz, rendelje meg az autót s jöjjön vissza, mielőtt annak a szörnyetegnek eszébe jut, hogy kereket oldjon.

— Gondolja, hogy még ma est vigyem el innen?

— Természetesen.

— Láthatom még ma?

— Nem. De írhat levelet s közölheti velem az eredményt. Expedíciójának élelmiszerkészletét egy óra leforgásán belül az Albanyba vitetem. És jaj, Bobby!

— Tessék!

— Legyen ravasz. Mondja neki, hogy ebédre viszi egy falusi lakba. Csak mikor már benn ül az autóban...

— Mikor már benn ül az autóban, — vágott a szavába Bobby — akkor benne is marad, másképp összemorzsolom. Oh, bízza őt csak reám. De magának sohasem hálálkodhatom eléggé. Mondja, mi teszi magát oly borzasztó okossá?

— A lábamra lépett, — mondotta Hitchen kisasszony.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET.

A szöktetés.

Giveen, mikor magára maradt Dashwood lakásán, kényelmesen egy karosszékbe vetette magát és körülnézett.

Úgy érezte, hogy a szerencse kedvez neki. Új barátját már eddig is megfejte két korsó sörleves, egy taxaméteres utazás, s mi fő, egy várható ebéd erejéig; azonkívül pedig azon az úton van, hogy bosszút állhat Frenchen. Mindez együttvéve kellemes és jóleső hangulatba ringatta. Giveen elégyűlten szemlélte a jólétnek körülötte látható jeleit.

Aztán felállt, körüljárta a szobát, nézte a falon függő metszeteket, nézte saját arcát a tükörben, megtapogatta a boxoló-kesztyűket és vívótőröket s végül szemlét tartott az íróasztalon.

Szerencsére nem hevert ott egyetlenegy »Dashwood« úr nevére címzett levél sem. Giveen úr, minekutána felszedte s újra visszatette a könyveket és még egy pillantást vetett a tükörbe, megint leült a karosszékbe s álmodozásba merült, aztán szépen elaludt.

Körülbelül háromnegyed óra hosszáig alhatott, mikor új barátjának jött felébresztette.

— No, — mondotta Bobby vidáman — mit csinál? Alszik, mi? Tudja, szeretném, ha a városon kívül ebédelnénk együtt.

— Nagyon szívesen, — felelte Giveen, a szemét dörzsölve. — Semmi kifogásom ellene. — És ásított. — Kissé elkábított a nagy utazás. Hát a kisasszony hová lett?

— A kisasszony? ... Oh, majd találkozunk vele az ebédnél. Előre ment az autóján.

— Autója is van? — mondotta Giveen, azzal felállt s meghuzogatta a mellényét.

— Van-e? Kettő is! Van neki úgy félmilliónyi vagyona. De hallja-e, — folytatta az agyafúrt Bobby — csak egy bizonyos kötéssel viszem ki az ebédre.

— S mi volna az?

— Hát, tudja, kissé beleháborodtam...

— Igaz lelkemre mondom, megbízhatik bennem, — mondotta Giveen a legkitünőbb kedvvel. — Nem házasodom, mert ha kedvem lett volna reá, már évekkel ezelőtt elhódítottak volna. De voltaképen nem volna-e jó a szállásomra mennem, hogy fekete kabátot öltsek magamra?

— Oh, ott, ahová mi megyünk, nincs szükség fekete kabátra, — mondotta Bobby bősz humorral. — Ott nem adnak semmit a formáságra. De talán megmosná a kezét. Ott van a hálósobám.

Bevezette vendégét a hálósobájába s ott hagyta. Mikor visszatért a nappali szobába, ott találta Róbertet, ki jelentette, hogy néhány csomagot hoztak.

— Mutasd meg, — mondotta Dashwood.

Barna papirba göngyölt négy nagy csomag hevert az előszoba padlóján. Egy regentstreeti nagy áruház küldötte ép e pillanatban.

— Helyes, — mondotta Bobby — magammal viszem falura. És hallod-e, Róbert, néhány napig, előreláthatólag, távol leszek. Egy autó, melyet megrendeltem, pár perc múlva előáll a vigostreeti kapunál. Nézd meg, jön-e már, s ha itt lesz, jelentsd azonnal.

— Igenis, uram. Ne csomagoljak be valamelyes holmit?

— Jó lesz; rakj a kézitáskámba egy hétre való cókótkot s a kézitáskát meg a csomagokat helyezd el az autóban, amint jelentkezik.

Húsz perc múlva belépett Róbert s jelentette Dashwood úrnak és vendégének, hogy az autó készen áll.

Bobby lekísérte Giveent a kapuhoz, hol egy negyven lóerejű Daimler-kocsi várta őket. Bobby jóleső tekintettel nézett végig a motor-szörnyetegen. A soffőr, kit Simpson küldött a kocsival, leszállt és Bobby elfoglalta helyét a kormánykeréknél. Giveen, ki époly kevésbé gyanított veszedelmet, mint egy bárány, szintén felszállt és helyet foglalt barátja mellett.

— Készen vagyunk! — mondotta Bobby.

Hátra vezette az autót a Cook-street felé, aztán újra kikanyarodott a Vigo-streetre s onnan a Regent-streetre hajtott.

— Hogyan is mondotta, mekkora utunk van Hitchen kisasszonyig? — kérdezte Giveen.

— Nem mondtam semmit, de nincs megszire, legalább ezen a kocsin nem. Megszokta-e az automobilon való járást?

— Nem. Megmondva az igazat, még sohasem ültem autón. S ön ért a hajtásához?

— Oh, meglehetősen.

— Voltak-e balesetei?

— Baleseteim? De milyenek! Az a mulatság fele. Legutóbbi balesetem alkalmával valószínűleg teknősbéka lett a kocsiból s a földhöz szegezte azt az embert, akit magammal vittem; a benzint reádőlt s egy szikra meggyújtotta...

— Szent Isten! — kiáltotta Giveen elborzadva. — Elégett?

— Kicsoda?

— A benzines ember.

— Elégett-e! Csöbörbe gyűjtöttük össze a hamvait. Nem olvasta az újságban?

— Nem, — felelte Giveen — nem olvastam.

A folyampart mentén hajtottak. Az éjszaka világos volt s melegebb, mint ez évszakban szokott lenni. Giveennek jó volt így, mert nem volt köpönyege. Útjuk a Fleetstreeten át és St. Paul előtt, a Bishopsgate-streeten vitte őket végig.

— Közel van ide? — kérdezte Giveen, mikor elszáguldottak a Whitechapel Church mellett s kikanyarodtak az Ilfordba vivő régi országútra.

— Micsoda? — kérdezte Bobby.

— Az a hely, ahová menni akarunk.

— Oh, van még hatvan vagy nyolcvan mértföldünk odáig.

— Hatvan vagy nyolcvan mértföld!

— Ugy van, de semmi az olyan kocsinak, mint ez. Nézze csak, hogyan repül mindjárt. Nem hajtottam ilyen autót, mióta kiszabadultam abból az átkozott intézetből.

— Hogyan tetszik mondani? — kérdezte Givven, kinek végigfutott a hideg a hátán. — Jél értettem? Miféle intézetet mondott?

— Ne gyötörjön kérdéseivel, — felelte Dashwood — mert egész bizonyosan elhibázok valamit, ha olyankor szólnak hozzám, mikor autót vezetek.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

A levél.

Grimshaw kisasszony, miután végignézte, hogyan vezeti Bobby a bazár ajtajához Givvent, oly szórakozottan szentelte magát kötelességének, hogy Passovernénak, az egészségügyi felügyelő feleségének, két shilling hat penceért adott el egy asztalterítőt, melynek ára hét shilling hat pence volt kicédulázva, és csak akkor vette észre tévedését, mikor Slimon kisasszony, az asztal védőangyala figyelmeztette reá.

Azzal az ürüggyel, hogy fáj a feje, öt órakor le is tette tisztét és haza sietett. Otthon French, égő szivarral a szájában, regényt olvasott, tökéletesen megelégedve arról az igéretéről, hogy elmegy a bazárba.

— Mi történt? — kérdezte French, letéve könyvét s a pápaszemet, melyet olvasás közben szokott használni, s reánézett az ifjú leányra, kinek egész arckifejezése nagy újságot hirdetett.

— Itt van.

— Kicsoda?

— Giveen.

— Itt van? Hol? Itt van, az a...

— Csitt! — vágott a szavába Grimshaw kisasszony, megrettenve kissé az indulatától. — Talán nem is oly nagy baj, mint hinné.

Dashwood úr vele van s el fog követni minden tőle telhetőt. Erőszakkal nem érünk célt. Üljön le és hallgasson reám, el fogok mondani mindent.

French leült arra a székre, melyről az imént felszökött. Annak az állati dühnek, melyet a Giveenre való emlékezés keltett föl benne, komoly következményei lehettek volna, ha az, ki okozta, keze ügyébe kerül. Nem is csoda, mert Garryowen tréningje a tökéletesség tetőfokára ért. Moriarty hónapikig tartó gondos bánása, meg az ő genieje oly befejezetten tökéletessé tette a gyönyörű paripát, hogy nem kellett már annak más, mint a verseny, melyen indulhasson.

Csak egynéhány nap választotta el már őket attól a nagy pillanattól, mikor a drumgooli feketesárga színek győztesen fognak elhaladni a cél előtt, feltéve, hogy a sors kegyes lesz hozzájuk; szinte bizonyossággá vált a lehetőség, hogy French egy vagyont nyer, s egyszerre csak előáll Giveen Dick, hogy semmivé tegye minden reménységét s végképen tönkre tegye rokonát.

— De mit keresett a bazárban? — kérdezte French, mikor Grimshaw kisasszony történetének végére jutott.

— Azt hiszem, a gondviselés küldötte oda, — felelte Violet. — Képzeld, mi lett volna, ha nem jön oda! Minden látszat szerint csak azért jött ide, hogy megbizonyosodjék, itt van-e kegyed. Ha nem jön el a bazárba, tudunkon kívül szerezte volna meg értesülését s visszatérhetett volna Londonba, mi pedig ámulhattunk volna, mikor a végrehajtó beállít.

French felállt és egynéhányszor szótlanul járt fel s alá; aztán kitört:

— Nem tudom, mit csinálhat vele Dashwood; ha meg nem öli, nem akadályozhatja meg abban, hogy Lewishoz ne menjen és be ne sűgja neki hollétünket. Mit ér az, ha utána is fut? Jobb volna békében hagynia. Akkor legalább átesnének rajta s vége volna az egésznek. Hát 'iszen tehetnek, amit akarnak, de a lovat nem kapják meg, mert egy a hitem, de ha Lewis ráteszi a kezét, lelövöm.

— Lewist?

— Nem, a lovat.

Kiment a szobából s a hátsó ajtón át az istállóépület felé tartott.

Moriarty künn volt az udvaron s egy saját találmányú csapdán dolgozott; az alkotás egyszerű volt mint a bűn, végzetes mint a halál és agyafűrt mint mesterének a lelke. Grimshaw kisasszony nagyon megszidta volt Driscollnét az orvvadászás miatt. A nyúlfogdosásra s más effélére talán még találhatott volna mentséget, de a birkalopás meg a tojáslodposás, — mondotta — mindenképen megbocsáthatatlan. Tolvajság az, s ha még egyszer

fülébe jut ahhoz hasonló cselekedet híre, meg fogja mondani French úrnak. Driscollné nagyon határozottan tagadta, hogy bármi tudomása lett volna afélékről, de hallgatott a nevelőnő szavára és besúgta Moriartynak.

— Birkát? — mondotta Moriarty, hamisan hunyorgatva a hírhezóra. — Ugyan miféle birkáról beszél?

— Igazán, nem tudok róla semmit, de azt mondja, látta, mikor maga meg Andy egy birkát cipelt a boxba, a Macska istállója mellé.

— Oh! Azt a vén vezérürüt! Hát nem azért vittük azt oda, hogy meg ne hűljön? És tehetünk mi róla, hogy kivégezte magát s kibujt a bőriből, és négy fertályra válva, felakasztotta magát?

E naptól fogva többé mégsem szentelte gondját a szomszédok birkáira, hanem beérte apróbb vaddal is.

— Moriarty, — mondotta French — Giveen úr kiszimatolta, hol vagyunk. Ma itt járt s mindennek vége van.

— Igaz lelkemre mondom, nagyságos uram, hogy nem csodálkozom rajta. Inkább azt csodálnám, hogy már előbb meg nem talált bennünket.

Hát az bizonyos, hogy most megtalált, vinné el a hóhér! De van még egy reménység. Dashwood úr elfogta és nem tágít mellőle. Persze nem hiszem, hogy mehet valamire vele.

Moriarty feltette a konyhaablak párkányára a csapdáját, összeszorította a száját és a rókaformájú állát simogatta.

— És hol van vele most Dashwood úr? — kérdezte rövid hallgatás után.

— Nem tudom.

— Nem tetszik tudni véletlenül, hogy Crowsnestben van-e? Mert tudniillik ha még itt volna s beszélhetnénk vele egy okos szót és idehozhatnók...

— Aztán minek?

— Hát, nagyságos uram, van itt még egy üres box a Macskáé mellett.

— Azt akarod mondani, hogy oda csuknók?

— Igenis azt, nagyságos uram.

— Nem jönne az ide soha és ha ide jönne is, olyan bömbölést csapna, hogy felverné az egész falut.

— Majd csöndesebb volna, ha az ember gúzsba kötné.

— De úgy sem lehetne itt tartanunk tíz napig, s olyan pört akaszthatna a nyakunkba... igaz, hogy azzal nem törődném sokat. De halod-e, Moriarty...

— Parancsol, nagyságos uram?

— Szaladj le a faluba s a pályaudvarra és ha meglátod valahol Dashwooddal, szavamra, megteszem. Hozd ide, mondd neki, hogy beszélni akarok vele. Legalább is meg kellene próbálni.

— Igenis, uram.

Moriarty bement az istállóba s felhúzta a zekéjét. Egy óra múlva visszatért a faluból, jelentve, hogy Dashwood úr meg az idegen úr az ötórai vonaton Londonba utazott.

Másnap kora reggel a postával együtt jött egy távirat, melyet Dashwood adott fel előző este. Csak ez állt benne :

»Giveen jó helyen.«

French, mikor elolvasta, felhúzta a hálókabátját, Grimshaw kisasszony ajtajához ment, bekopogtatott s az ajtó alatt becsusztatta a táviratot.

— Olvassa el ! — kiáltotta French.

— Nagyon jól van ! — felelte Violet hangja a következő pillanatban. — Tudtam, hogy tesz valamit. Oh, könnyebb már a lelkem !

Reggeli közben is az asztalon kibontva heverő táviratról beszéltek.

— Tegnap este nyolckor adták fel a Regent-streten, — mondotta Grimshaw kisasszony. — Szeretném tudni, mit csinált vele, vagy hogy rábeszélte-e valamire.

— Nem tudom, mit csinált vele, — szolt French — de azt az egyet tudom, hogy semmire azt reábeszélni nem fogja s ha elhiteti magával, hogy képes lesz reá, akkor elég hamar meglátja, hogy csalódott.

— Hát akár így, akár úgy, — mondotta az ifjú leány — egy dolog bizonyos : hogy megtörtént. Megtettük, ami tőlünk telt, s ha elbukunk, nem tehetünk róla. S ebben is van némi megnyugvás.

Elmult az egész nap s nem érkezett újabb hír Dashwoodtól.

Másnap sem történt semmi, de harmadnapra jött egy levél a reggeli postával.

A címe ceruzával volt írva, a borítékja vi-seltes és piszkos volt.

French feltépte és olvasta :

Kedves French, — A pasas egészen a kezemben van. Minthogy tintám nincs, ceruzával írom ezt s még nem tudom, hogyan juttatom a postára. Mindenesetre megírom abban a reményben, hogy találok utat-módot a továbbítására.

Londonban lakásomra vittem Giveent, nem is sejtve, mittevő leszek vele, holott már a kezem közt volt. A förtelmes alak gyűlöli magát. Ezt az érzelmét azért közölte velem, mert én meg azt mondtam neki, hogy magának ellensége vagyok. Minden teketória nélkül kijelentette, hogy a nyakára fogja küldeni Lewist és mondhatom, voltak oly pillanatok Londonba való utazásunk közben, hogy szerettem volna kihajítani az ablakon.

Végre, mikor a lakásomon volt, egy barátónőmnek, kitől tanácsot kértem, ragyogó eszméje támadt. Béreltem egy autót, vettem élelmet, az autóba ültettem Giveent és ide hoztam egy kis házba, mely egy bácsim tulajdona, vízi vadászat idején szokott megállni benne.

Nincs ennél elhagyottabb hely a világon. Az Essexi tengerparton vagyunk, közel-távol sehol egy teremtettt lélek, csak sirályok. Persze hogy Giveen útközben megkötötte magát, de csak mérsékelten. Az a jó ötletem támadt, hogy úgy viselem magam, mintha kissé meg volna háborodva az elmém, s azt mondtam neki, a sziámi király

vagyok — ez megnyugtatta. Szentül meg van győződve, hogy örült kezébe került, s nem kérdez semmit. Ő főzi az ételünket — ami kevés főzni valónk van itt — és ő mosogat; egy pillanatra se veszem le róla a szemem s éjszaka az ajtaja elé keresztben odaállított ágyon alszom. Az egész olyan, mintha az ember könyvben olvasná, de nincs szó, mely leírhatná a helyzet rémességét. Nem lehet beszélni vele semmiről, húskon-zerven és kétszersültön élünk s a dohányom-nak már a végén tartok. Megkérném, hogy küldjön dohányt, de nem merem, mert ha a postás ide jönne, Givén bizonyára kísér-letet tenne, hogy szabaduljon tőlem.

Legyen meggyőződve, hogy a végső következtetésig csimpaszkodni fogok hozzá, és adja át tiszteletemet mindenkinek, akit illet.

French felolvasta ezt a fontos írást Grimshaw kisasszonynak, ki ott ült vele a reggeli-nél, s az ifjú leány villogó szemmel hallgatta.

— Mindig gyűöltem az automobilt, — mondotta miss Violet, mikor French elhall-gatott — de ezentúl nem tűrök ellene kifogást. Hát nem volt okos? S a legravasabb az egész dologban az, hogy a sziámi királynak mon-dotta magát, mert ha utóbb valami kellemet-lenség származnék a dologból, azt mondhatná, hogy vaskos tréfa volt az egész. Most már csak öt nap van hátra tizenharmadikáig. Tizenhar-madikán, úgy-e, Lawson őrnagy istállójába, Epsomba akarta küldeni a lovat?

— Ugy van, — felelte French — éppen tegnap kaptam tőle levelet, amelyben érdeklődik a ló iránt. Szent Györgyre, azt hiszem, mégis csak beüt a dolgunk!

Nagy izgalomban felállt, az ablakhoz ment s ott állt, zörgetve zsebében a kulcsait s nézve a tájat. Ugy tűnt fel neki, hogy a szerencse végre mégis hozzá szegődik. Immár csak néhány nap választja el a céltól. Ha Bobby tizenharmadikáig, vagy csak tizenkettedikéig »kezében tartja« Giveent, minden jóra fordul. Képes lesz-e reá? Csak az idő adhatta meg a feleletet erre a kérdésre.

HUSZONHATODIK FEJEZET.

Tenger és lápvidék.

Az olvasó bizonyára emlékszik reá, hogy Giveen urat április ötödikének estéjén szöktették meg. Másnap kora reggel Dashwood úr felriadt álmából, körülnézett és a történetek eszébe jutottak.

A kis falusi házban csak két háló- és egy nappali szoba volt. Előttevaló este kihúzott egy ágyat az egyik hálósobából s odaállította a lakásba nyíló ajtó elé; az utóbbi egyúttal a háznak is bejárója volt. Ott hált Dashwood úr s a szó szoros értelmében testéből állított korlátot, hogy Giveen meg ne szökhessék.

Első gondolata a foglyát illette, de a hálósobából kihallatszó horkolás meggyőzte, hogy

az nem csinálhat bajt. Azzal, hogy hatalmába kerítette Giveen személyét s Londonból erőszakkal Essexbe hurcolta, a törvénybe ütköző dolgot művelt.

Giveen ellensége volt Frenchnek s azon a ponton volt, hogy kegyetlen bajt és kárt okozon neki, de ez a tény — Dashwood tisztában volt vele — vajmi csekély súllyal esnék a latba, ha Giveen személyes szabadságának megsértése miatt bíróság elé találná állítani; már pedig azzal nem kevésbé volt tisztában Dashwood, hogy Giveen, minden félkegyelmű volta ellenére, az az ember volt, aki az effélet meg is teszi.

Giveen alattomosága napnál világosabban kiderült az előző estén tanúsított egész viselkedéséből. Abban a hitben, hogy örült embernek hatalmába került, alkalmazkodott helyzetéhez s adta az ártatlant, mint a féreg, mely holtnak tettet magá..

Dashwoodra törvénybe ütköző eljárásának várható következményein kívül nyomasztó hatással volt az a kilátás is, hogy tíz napig lesz kénytelen szoros együttlétben élni Giveennel. De mindeme kellemeilenséggel szemben jóleső ellentét gyanánt hatott reá az a gondolat, hogy French megszabadul minden bajától, ha Garryowen leveri a célpontnál a favoritot, s legfőbbképen, ha maga elé képzelte Grimshaw Violet örömtől sugárzó arcát abban a pillanatban, mikor el fog mondani neki mindent.

E képeken föléledve, leugrott fekvőhelyéről, félretolta az ajtó elől az ágyat s kinyitotta az ajtót. A tengeren és lápföldeken már tel-

jes nappali világosság fénylett; hideg délkeleti szél hajlította földig a perjét s hozta magával a parton megtörő kis hullámok hűvös moráját; hófehér sirályok csapongtak és rikoltoztak a messzeségben s az égen márványszürke felhők vonultak tova sebesen.

Dashwood betette az ajtót, hogy eltakarja e komor kilátást s a tűzhelyre fordította gondját. Régebbi tartózkodásának idejéből eszébe jutott, hogy akkor a mellett a kocsiszín mellett, ahová az autóját állította, szén és tűzifa volt beraktározva egy melléképületben.

Kiment, kinyitotta a melléképület ajtaját s talált, egyik sarokba döntve, néhány mázsaszemet meg egy csomó aprított fát.

Megtöltve tüzelővel a szén mellett álló régi kosarat, visszatért vele a házba. Giveen még mindig horkolt. Dashwood, minthogy nem vágyódott a társasága után, hagyta aludni, ő maga pedig hozzálátott a tűzrakáshoz. Aztán elővette a csomagokból s kirakta a konyhasztalra az élelmicikkeket. Az egész készletben nem volt dobozban konzervált huson meg kétszersültön kívül semmi más, mint még két korsó oliva-olaj; s Dashwood, ahogy végignézett a kétszersült-csomagok és a dobozok során, arra a meggyőződésre jutott, hogy Hitchen kisasszony, bármennyire otthon van a filozófiában meg a szociológiában, vajmi kevésbé ért egy háztartás vezetéséhez. Kibontva egy doboz nyelvet, néhány darab kétszersültet rakva egy tányérra és vizet forralva, — amit ha az ember jól behúnyta a szemét s egészen forrón itta, nehéz volt megkülönböz-

tetni a teától — asztalhoz szólította társát, s kettesben hozzáláttak keserves reggelijökhöz. Giveen, csupa szeretetreméltóság, sőt jókedvűség, látszólag semmi rendkívüliséget sem látott a helyzetben, de mihelyt Bobby Sziámra fordította a beszélgetést, rögtön más témát keresett és a szemével, mint Dashwood úr észrevette, kitartóan az ajtót kereste.

Reggeli után Dashwood megírta Frenchnek azt a levelet, melyet már olvastunk, aztán zsebre tette, remélve a lehetőséget, hogy utóbb postára is adhatja. Aztán sétára indult társával a szikes lápföldeken.

Ebéd után huszonegyeztek azzal a csomag kártyával, melyet a konyhaasztal fiókjában fedeztek fel, s mikor e szörnyű nap végén leszállt az alkonyat, gyertya vagy más világító-szer híján, ott ültek mindketten a kandalló parázsló tüzénél, Giveen úr még mindig szeretetreméltóan derűs lélekkel. Ha csökönyös vagy ingerlékeny lett volna, vagy tudakolta volna Bobby szándékait, könnyebb lett volna elviselni a helyzetet; ám ő kietlen nyugodt-vérrel s nyájasan ült helyén s tekintetének áruló tévelygésein kívül semmi sem árulta el, hogy elégedetlen helyzetével, hogy fel van háborodva, vagy épen, hogy a szökés terve foglalkoztatja.

Bobby órája megállt, Giveen úrnak pedig nem volt órája, minthogy az idő reá nézve nem volt értékes valami; Dashwood végre, valami meghatározhatatlan órában a fellobbanó tűz világánál az ajtó elé vonszolta ágyát, foglya pedig visszavonult hálósobájába, hol — az

egész házat betöltő horkolásáról ítélve — csakhamar álomba szenderült.

Éjfél jócskán elmulhatott, mikor Dashwoodot kívülről behallatszó kiáltozás riasztotta fel.

A felhők szétszakadoztak s a telehold bevilágított az ólomba foglalt ablaktáblákon.

Dashwood felült ágyában s feszülten figyelt.

Giveen segítségért kiáltott, igen, az ő hangja volt.

Dashwood elhúzta az ágyat az ajtó elől s annyi időt se szakítva, hogy ruhát kapjon magára, kirohant az éjszakába.

A kiáltozás a háznak hátulsó része felől hallatszott; Dashwood oda sietett s megpillantotta a keserves baj okát. Giveen úr testének felső fele kinyúlt a hálószoba parányi ablaknyílásából; ez utóbbit keresztrúd fogta össze, melyet a fogoly, bámulatos türelemmel és ügyességgel, eltávolított. Sikerült kidugnia a nyíláson fejét, fél vállát és fél karját, s most odaszorult.

— Segítség! — bömbölte Giveen. — Ide szorultam.

— Próbáljon visszahúzódní, — kiáltotta Bobby. — Ne bujjon kifelé, mert még rosszabb lesz. Hogyan jutott eszébe, oh szent ártatlanság, hogy ki akart bujni az ablakon? Gyermekeknek sem elég tág az. Húzódjék *vissza-felé!*

— Visszafelé! — kiáltotta Giveen verejtékezve. — Nem bírok én már se vissza, se előre. Itt ragadok már örökre. Segítség! Zsi-ványok! Gyilkosok!

— Akkor hát előre! — kiáltotta Bobby, megragadva a szabadon álló karját — és hagyjon fel a kiabálással. No rajta! Tolja előre magát, míg én húzom.

— Eresszen már el, mert kiszakítja a karomat, — kiáltotta a boldogtalan. — Szűz Máriám! Meggyilkolnak! Menjen be a szobába és húzzon visszafelé a lábamnál fogva, ha már mindenáron húzni akar. Talán be tud cibálni; de én azt hiszem, húzhat, míg belekékül, engem innen ugyan többé ki nem szabadít semmi.

— Megpróbálom, — mondotta Bobby.

Futva megkerülte a házat, berohant a hálószobába, mely az ablaknyílás bedugulása következtében egészen sötét volt, tapogatva megkereste s végre meg is találta a boldogtalan ember lábát, s húzta.

Az éjszakában kívülről behallatszó harsány bömbölés volt az egyetlen eredmény.

Bobby előbb úgy húzta, hogy az ablak felé fordította arcát, egyik lábát pedig nekifeszítette a falnak, aztán meg olyképen próbált szerencsét, hogy háttal fordult Giveennek s egy-egy lábát kapva mindegyik hóna alá, úgy húzta, mint a ló a rúd mellől a kocsit.

— Szent Isten! — mondotta végre Dashwood, leülve az ágyra s megtörölve verejtékben úszó homlokát. — Nem tudom, mitévő legyek vele, ha csak le nem bontom a házat.

HUSZONHETEDIK FEJEZET.

Dashwood Bobby elbeszélése.

Április tizedikének reggelén French kellemes álmokból ébredt. A nap ragyogóan sütött be hálósobájának ablakán. French a nagy versenyről álmodott. Láta a pálya kanyarodását a Tottenham Cornernél, Garryowent egy ló-hosszúsággal a favorit előtt, hallotta a népsokaság zúgását s fogadta mindenféle álombeli alak szerencsekívánatait.

Akkor is hatása alatt volt még e fenséges látomány derűjének, mikor felöltözködött s reggeli közben sem szabadulhatott tőle.

A levél óta, mely azt mondotta, hogy Givven jó kézben van, Dashwood nem adott életjelet magáról, de a fennforgó esetben a semmi hír jó hírt jelentett.

Már csak három nap hiányzott a végzetes tizenharmadikáig, s ha Dashwood képes még három napig visszatartani foglyát, minden jóra fordul.

Az az eshetőség, hogy Garryowent leverhetik a versenyben, soha meg sem fordult French agyában. Biztos volt a dolgában, s ez a biztonság magyarázatát lelta a többi közt abban a sok gáncsban, melyet a sors útjába vetett. Úgy tűnt fel neki, hogy a sors még sohasem igyekezett oly nagyon halomra dönteni terveit s annyi akadályt állítani útjába, ha nem lett volna bizonyos benne, hogy Garryowen kétség-

telenül győz abban a pillanatban, mikor a zászló lehull.

Reggeli után kiment, hogy lássa ügetni Garryowent.

A City- and Suburban-pálya hossza ki volt pécézve egy roppantul nagy fösönkon s ott fogták ügetésre Garryowent s a Macská-t (a leggyorsabb lábú állat, melyet French valaha, az egy Garryowenről nem szólva, az istállójában tartott). Garryowent Andy, a Macskát Slane Buck lovagolta. Moriarty, szalmaszállal a szájában figyelte őket.

— A dolog menni fog, Moriarty, — mondotta French, a meghitt embere mellett állva és szemével a két lovat kísérte, melyek lépésben jöttek visszafelé messziről.

— Lassankint magam is hinni kezdem, — felelte Moriarty — hogy tizenötödikén pontban a fején találjuk a szeget. A ló nincs túl-trenírozva. A legutóbbi napokban visszatar-tottam, mert a nagyon is elkészült ló a verseny pályán nem ér semmit, mint ahogy a bőrbély macskáját se lehetne használni a hang-versenyen. Nem hallott még, nagyságos uram, azokról a diákokról, kiknek a tudomány csak-úgy ütközik ki a fejükből, mikor bemennek a vizsgára, de benn a fejükben nincs más egy nagy átabotánál? Igazán mondom, mister Casey, a Trinity College tudós professzora beszélt nekem arról, mikor itt járt vadászni. Azt mondotta, hogy ismert diákokat, kik egyre-másra csak bifláztak s nem tették le a könyvet a kezükből, míg a vizsgáló urak elé nem állították őket, s az ilyen fiatalemberek, úgy mon-

dotta, mindig bajba kerülnek, mert a számvetés mindig összekavarodik náluk a latinnal, s amikor szóra nyitják a szájukat, hogy mondjanak valamit, földrajzról beszélnek, mikor görögöt várnak tőlük. Jobban meg lehet bízni az olyan diákban, aki a vizsga előtt mindig lassabban és lassabban tanul, az olyan mindig leteszi az egzáment, mert ravaszabb mint a másik. No hát éppen úgy van az ember a lóval is; ha megzavarja a lábát a túlságos iskolázással, nem ér az egy hajítófát sem a versenyen.

— Jól startol és jól áll, s olyan zsokéja van, aki ismeri, — mondotta French, a közeledő lovakat nézve. — Már pedig a zsoké sokat tesz.

— Sokat-e, nagyságos uram? Tessék megbocsátani, nem sokat, hanem mindent! Éppen annyit, mint az asszony az uráért; és mást cselekszik-e az okos asszony az uráért, mint a zsoké, aki elsőnek viszi el a cél előtt a lovát, ha benne van a futásban?

French helyesléssel járult hozzá Moriarty bölcs mondásaihoz s kitünő kedvben indult hazafelé.

Éppen a verandához ért, mikor szemébe ötlött valami, ami az út felől közeledett a ház felé. Egy pillanatig elállt a lélekzete. Az a valami egy táviratkézből volt.

— Itt lakik French úr? — kérdezte a fiú s egy táviratot mutatott elő.

French gyors mozdulattal felbontotta.

Giveen kiszabadult, nyoma veszett, autón útban.

Dashwood.

— Lesz-e felelet, uram?

— Nem lesz, — mondotta French — fölösleges.

Egy pillanatig megállt, kezében tartva az összehajtogatott papirost. Hallotta még füttyörészni az eltávolodó fiút. Aztán befordult a házba.

— Nóra! — kiáltotta French.

— Tessék.

— Hozd be hozzám a whiskys-üveget, s kéretem Grimshaw kisasszonyt, jöjjön át hozzám.

Bement a nappali szobába. Giveen kiszabadult, nyoma veszett! E szavak körben táncoltak előtte, a fülébe harsogtak, bukfencet hánytak és tótágast álltak előtte, mint egy sereg kellemetlen utcagyerek.

Grimshaw kisasszony, a szobába lépve, French urat ott találta az asztalnál, előtte a távirat, mellette egy pohár vizes whisky s egy nagy üveg whisky.

— Olvassa el ezt, — mondotta.

Violet kezébe vette s elolvasta a papirost és a szíve összeszorult.

— Nos, — kérdezte French — mit szól hozzá?

Grimshaw kisasszony, mielőtt felelt volna, felvette a nagy whiskys-üveget s áttette a másik asztalra.

— Oh, miattam ne aggódjék, — mondotta French — nekem már megállt az eszem s mindegy, akármi történik is. Igazán, nem érdemli meg a fáradságot, hogy leigyam magam.

— Mindamellett, — felelte az ifjú leány —

a tőlünk telhető legnagyobb nyugalommal kell szemébe néznünk ennek a fordulatnak. Hm . . . útban autón (még egyszer elolvasta a táviratot). Kicsoda? Természetesen azt akarja mondani okvetetlenül, hogy ő maga, mert nyilvánvalóan nem tudja, hol van s mit művel most Giveen. A táviratot ma reggel kilenc óra tizenöt perckor adták fel a Regent-streeten; tíz óra két perckor vették fel itt. Most mindjárt tizenegy . . .

— Figyeljen! — mondotta French.

A mélyebben fekvő országút felől minden hang élesen felhallatszott. A nesz, mely magára vonta French figyelmét, a pályaudvar felől közelgő automobil zúgása volt.

Ugyanegy ösztönzésnek engedve, mindketten a verandára nyíló üvegajtóhoz siettek. French kinyitotta az ajtót s mindketten kiléptek.

Egy nagy túra-automobil közeledett lassan; csak egy ember ült benne.

— Ő az! — kiáltotta Grimshaw kisaszszony.

Azzal már ki is ment a kertbe s leszaladt a kocsíúthoz vivő gyalogösvényen.

French nyomon követte s épen abban a pillanatban értek le az útra, mikor az autó megállt.

Csakugyan Dashwood úr volt, de oly állapotban, hogy alig lehetett ráismerni benne a jókedvű, könnyűvérű Bobbyra.

Erősen hátracsúszott kalapja egészen szabadon hagyta kormos, fáradt, mosdatlan arcát. Mindent összevetve, olyan ember benyomását

tette, aki az egész éjszakát úton töltötte, s csúsz és vénség látszottak mozdulatain, mikor kiszállt.

— Valami falnivalót, — mondotta szaporán Bobby s balkezevel belekarolt Frenchbe, jobbát pedig Grimshaw kisasszonynak nyújtotta. — Majdnem eldőlök. Giveen megszökött. Menjünk, odafenn majd elmondok mindent. Reátámaszkodhatom? Az autó itt jó helyen van.

— Jöjjön fel, — mondotta French.

Nem váltottak egy szót sem, míg Dashwood úr ott nem ült a nappali szobában, egy pohár szóдавizes whiskyt tartva a kezében.

— Isteni ital! — mondotta. — Nem tudom, mióta nem ittam semmit.

— Ne igyék, míg nem evett valamit, — mondotta az ifjú leány. — Mindjárt hozok valamit. Van itt dobozban eltett nyelv...

— Csak azt ne! — kiáltotta Dashwood úr. — Dobozban eltett húsnak meg kétszersültnek a nevét se említse előttem! Abból éltem. Istenem! Né kívánja, hogy gondoljak is reá.

— Inkább tojást?

— Úgy van, tojást... mindent, csak dobozban eltett húst ne. Arra gondolni majdnem ép oly rémes, mint Giveenre.

A tojás öt perc alatt megfőtt s félóra múlva Dashwood, megint ifjan és üdén, reágyújtott a Frenchtől kapott szivarra és hozzáfogott elbeszéléséhez.

Elmondott mindent, amit már tudunk. Hogyan őrizte Giveent, hogyan akart az meg-

szökni az ablakon át s hogyan akadt meg benne.

— Húztam és vonszoltam, — mondotta Bobby — de kárba veszett minden fáradságom s igazán mondom, arra gondoltam már, hogy le kell bontanom a házat.

— És hogyan szabadította ki végre? — kérdezte French. — Az ördögbe is, miért nem hagyta ott, míg túl nem estünk a versenyen? Etethette volna kívülről.

— Erre igazán nem gondoltam! — felelte Dashwood. — Csak azt az egyet éreztem, hogy valamiképen meg kell szabadítanom, s ekkor egy nevezetes ötletem támadt. Hallottam valamikor egy fickóról, aki szalmát gyújtott meg a lova alatt, mert nem akart kimozdulni a helyéből, s tudtam, hogy Giveent csakis úgy szabadíthatom ki, ha végső erőfeszítésre készítem; hoztam hát szalmát a melléképületből, rövid kötelet csavartam belőle s meggyújtottam a végét. Olyan volt az, mint az égő fáklya. — Mit csinál? — kérdezte. — Várjon, majd meglátja mindjárt, — feleltem s az arcához legyintettem. El se hinné, de egy szempillantás alatt benn termett a szobában, mint a dugó, melyet a palackba löknek. En futva megkerültem a házat és reázártam az ajtót. Másnap reggel aztán figyelmeztettem furcsa viselkedésére, s ő megígérte, hogy nem tesz több szökési kísérletet. Hallja-e, — mondtam neki — eddig bolondak tettettem magam. Pedig nem vagyok bolond, s csak azért hoztam ide magát, mert French barátja vagyok s meg akarom akadályozni.

hogy a nyakára küldje Lewist. És itt fogok maradni, míg kedvem nem jön reá, hogy szabadon bocsássam. Nekem a dolog ép oly kellemtelen, mint magának, sőt rosszabb; mert maga átkozottul unalmas fráter. De akár mint áll a dolog, maga most itt van s addig nem megy el innen, míg én meg nem engedem. Minderre ő azt felelte, hogy nem is viseltetik ellenséges indulattal ön iránt s hogy ha szabadon bocsátom, tüstént visszatér Irlandba s nem tesz ön ellen semmit; de én kereken megmondottam neki, hogy nem bízom benne s azzal véget ért beszélgetésünk. A levél, melyet önnek írtam, a zsebemben volt. Történetesen a ház közelébe vetődött egy félkegyelműnek látszó fiú; megkértem, hogy vigye postára a levelem s adtam neki hat pencet. Megkapta a levelemet?

— Meg.

— Mikor annak a fiúnak kezébe adtam a levelet, úgy tűntem fel magamnak, mint az öreg Noé, mikor kibocsátotta a galambot bárkájából. Aztán pedig megint a pléhbe zárt hús, meg a kétszersült élvezetére vetettük magunkat. Szent Isten, mily szörnyű volt! De nem beszélek róla, gondolni sem akarok reá. Elővettük azt a tucát régi kártyát és huszonegyeztünk. Aztán elfogyott a dohánnyom. Gíveennek az nem volt baj. Neki tökéletesen jól esett a pléhbe zárt hús, inni pedig nem iszik, nem is dohányzik. S az volt a legrosszabb a dologban, hogy mindezt el kellett tűrnöm s nem panaszkodhattam.

— Úgy veszem észre, hogy nagyszerűen

viselte magát! — vágott a szavába Violet. — Mondja tovább.

— Istenemre, nem is elég jelző, azt mondani, hogy nagyszerű, — mondotta French. — Millió ember közt sem lelni oly igaz barátot, mint ön. Folytassa.

Erőt merítve e dicséretből, a fáradt Bobby imígyen folytatta:

— Aztán egyik nap követte a másikat, míg úgy nem voltam, mint a hajótöröttek, kik elvesztették minden érzéküket az idő mértéke iránt. Például tegnap harangszót hallottam s abból tudtam meg, hogy valahol vasárnapi misére szólítják a népet. Úgy tűnt fel nekem, mintha megállt volna folyásában az idő. Nem volt se könyvem, se újságom, nem volt semmim, még a dohányom is elfogyott. S mindebből a nyomorúságból toronymagasan emelkedett ki a dobozba eltett hús meg a kétszersült, valóságos borzalommá téve számomra ebédet, vacsorát. Jaj! De minek is beszélek róla! Úgy szeretném elfelejteni.

S így folyt mindez tegnapig, s akkor azt mondtam magamban: »Ez nem tarthat így tovább, mert kezdek hangokat hallani s legközelebb már látomásaim lesznek. Southend csak tíz vagy tizenegy mértföldnyire van innen. Az út jó s az autóm ott áll a kocsiszín alatt. Giveent szépen becsukom a szobájába, az autómon Southendbe vágatok, veszek dohányt, whiskyt, könyveket és visszaszáguldok. Elvégzem az egészet egy óra alatt s jobb megkockáztatni ezt, mint megőrülni.« Ennek következtében tudára adtam Giveennek, hogy

végtelenül sajnálom, de alkalmazkodnia kell a viszonyokhoz ; elővettem nagybátyám horogzsinegét s hátrakötöttem vele a kezét ; aztán kötéllel és halászhurokkal odakötöttem a vaságyhoz, megmondottam neki, hogy legfőlebb egy óra hosszáig leszek oda, becsuktam az ajtót, felpattantam az autóra s elvágattam. Hihetetlenül rövid idő alatt értem Southendbe, elgázoltam egy tyúkot s majd hogy terítékre nem hoztam egy öreg asszonyt meg egy házörzöt. A legközelebbi könyvesboltban vettem egy nyaláb sixpences regényt meg élclapot, beszereztem aztán még két palack Johnnie Walkert, félfont tengerészdohányt, meg néhány doboz gyujtót, aztán visszaindultam. Ez félnégy óra tájban történt s csak két mérföldet jártam meg, mikor a kocsim hirtelen megállt s nem akart tovább menni. Halovány sejtelmem sincs egy autó »belsejéről« s csak annyit tudtam, hogy a szekerem felmondta a szolgálatot, hogy kilenc mérföldnyire vagyok hazulról, hogy az autó az út közepén vesztegel s útját állja minden közlekedésnek. Végre jött egy mészároskocsi. A mészáros leszállt és segített, hogy az út szélére toljam a kocsimat. Azt mondotta, hogy nem tud ott közel kovácsról vagy javítóműhelyről. Megkértem, hogy adja kölcsön a lovát, hogy visszavontathassam Southendbe az autómat, de nem tehette meg. Neki be kell szolgáltatni a húst, mely a kocsiján van, de hiszi, hogy hamarosan kapok segítséget, mert az úton nagy a forgalom. Azzal tovább kocogott s a sorsomra hagyott. Az a gondolatom támadt, hogy ott

hagyom az autót s gyalog megyek haza, de nem tehettem meg, mert nem térhettem volna vissza utóbb sem a kocsiért, mely nyolc- vagy kilencszáz fontot ér. Ennek következtében beleültem, reágyújtottam a pipámra és vártam. Csak annyit mondhatok, hogy forrott bennem minden, mert nem tudtam, nem szorítottam-e meg túlságosan a horogzsinórt Giveen kezén. Már pedig ha megdagad a keze, könnyen megüszkösödhetik, vagy a jó ég tudja, mi baj nem éri. Aztán félni kezdtem, hogy ha le kell vágni a kezét, talán arra ítélnék, hogy eltartsam, amíg él. Végre odáig jutottam, hogy azt is hinni kezdtem, hogy meghal, engem pedig felakasztanak, vagy életfogytig börtönbe csuknak.

Bizonyos idő múlva egy nagy túra-automobil közeledett az úton. Egy fiatalember meg egy soffőr ült benne, intettem nekik, hogy álljanak meg; az autó megállt s ki ült benne más, mint Bones Billy! Tudja, St. Ivels lord másodszülött fia. Utoljára a corkstreeti Rongyos-klubban találkoztam vele, ahol vasárnapi ünnepnapon kettőig bridgezett s behúnyta fél szemét, hogy jobban tehessen különbséget a kártyában. Billy azok közül az emberek közül való, akik mindent tudnak s ennél fogva nagyon jól tudja azt is, mi van egy automobil belsejében, — vagy legalább hiszi, hogy tudja.

— Adj' Isten! — mondotta Billy. — Mi baj?

Megmondom neki, ő tüstént leugrik a kocsiról s azt mondja, hogy egy perc alatt rendbe hoz mindent. Előszedte a javítószerszámaikat,

levetette a kabátját, szerszámaival együtt egyenesen az autó alá mászott s ott feküdt hanyatt az út porában — ő már olyan, hogy mindegy neki, akármit tesz is. Hallottam, hogyan dolgozik a kocsi alatt s nekem úgy rémlett, szétszedi az egész alkotmányt; lehetett hallani, hogyan szedi le az anyacsavarokat, hogyan srófolja szét a csöveket s hogyan dől ki a benzin.

Körülbelül fél óra hosszáig mesterkedett a kocsi alatt, aztán előbujt — olyan volt, mint a kéményseprő — s azt mondotta, hogy rendben van minden, csak indítsam el. De az autó sehogy sem akart kimozdulni a helyéből.

Megint alábujt s még egy fél óra hosszáig kalapált rajta, aztán előjött s azt mondotta, hogy most már csakugyan minden rendben van, indítsam meg a kocsit. Megpróbáltam, de hiába. Akkor meghagyta a sofförjének, nézze meg, mi baj van még, s az nem mászott a kocsi alá, hanem csak a benzintartót vizsgálta meg s körülbelül tizenhat másodperc alatt gyönyörű rendben volt minden. »Mindjárt gondoltam, hogy rendbe hozom«, — mondotta Billy, mikor felhúzta a kabátot.

Ily módon elmúlt legalább egy óra, s mondhatom, hogy ha gyorsan jutottam el Southendbe, visszafelé valósággal röptem. A kocsit a szín alá vezettem s beléptem a házba. Amint betettem a lábam, tüstént észrevettem, hogy valami nincs rendben, mert a hálószoa ajtaja nyitva volt. Benéztem — Giveen nem volt sehol.

— A dögvész pusztítsa el! — mondotta

French, ki feszült figyelemmel hallgatta, Dashwood Bobby történetét.

— Visszafordultam, körülnéztem s akkor az úton valahol látom azt a bitang félkegyelmű fickót, aki a postára vitte a leveletem. Valószínűleg azért jött vissza, mert azt remélte, még többet kereshet, aztán kiszabadította Giveent. Eközben öt óra lett s alkonyodott. Kirohantam a kocsiszínbe, kitoltam az autót s útra kerekedtem a londoni országúton. Mert, tudja, ha Southendbe ment volna, útközben találkoznom kellett volna vele, másfelé pedig nem mehetett, hacsak a tengerbe vagy a lápföldekre nem.

Oly hirtelen kanyarodtam ki a londoni országútra, hogy a kocsí majdnem felborult, de aztán bűgva ment tovább. Többféle esemény tartóztatott utamon. A kalap lerepült a fejemről s meg kellett állnom, hogy érte menjek. Egy munkásház előtt egy csomó gyerek játszott a porban s hajszálon mult, hogy kásává nem gázoltam a sisera-hadat; egy fickó jött ki a házból s félmérföldön át üldözött, aztán egy olyan részen, ahol az út oly hirtelen görbül mint a hajtű, eléem került s majdnem megcsípett. Gondolom, a kocsim számát akarta elolvasni, de nem sikerült neki. Arra eszembe jutott, hogy meg kell gyűjtanom a lámpát, mert a nap már egy órája leáldozott s az országúti rendőrök — tíz perc ide vagy oda — hamar leteszik az esküt az ember ellen. Ha közönséges túrán járok, ügyet sem vetek reá; de most máskép volt minden s egy bírói idézés kínos zavarba hozhatott volna, mert nem

lett volna alibim, ha Giveen pört akaszt a nyakamba az elraboltatása miatt. Tehát megálltam s meggyújtottam a lámpákat.

Dashwood elhallgatott.

— No, és? — mondták a hallgatói.

— Ha nem alkalmazom ezt az átkozottul ostoba óvatossági rendszabályt, megint elfoghattam volna Giveent.

French nagyot nyelt, mintha valami rosszízű falat ment volna le torkán, aztán csak ennyit mondott:

— Folytassa.

— Képzeliék csak, — folytatta Dashwood — eddig mindent csak úgy Isten nevében tettem s mindig boldogultam valahogy. Most pedig, hogy egyszer óvatos vagyok, elrontok mindent. Nem tébolyító?

— Az bizony, — mondotta French — magam is olyannak érzem. De folytassa!

— Meggyújtottam azt a két átkos lámpát, — folytatta Bobby — elindítottam azt az átkos autót, s alig mentem fél mérföldnyire, mikor, egy útkanyarodó után, megpillantottam magam előtt egy szekeret, mely nagyon sebesen hajtott. Amolyan cigányoknak való alkalmatosság volt, tele baromfival vagy más afélével, amivel az a népség kupeckedni szokott. A lova, felerészt kötélből összezsúmozott szerszámában, olyan mint a madárijesztő, de úgy szalad mint a gőzös. Két ember ült a szekéren. Az egyik Giveen volt. Bár meg lehetőszen besötétedett már, biztosan reá ismerem, mert levetette a kalapját s a tar feje úgy világított mint a fehér kő. Valószínűleg útban

érte a kocsit s a szekeresgazda felvette borra-
valóért.

»No most légy okos«, — gondoltam magam-
ban s kissé mérsékeltem sietségemet, hogy
gondolkozhassem. »Ha erőszakkal próbálom
a hatalmamba keríteni, az a fickó, aki mel-
lette ül, segít neki a védekezésben, de ha nem
is, bizonyosan elmondja az esetet a legköze-
lebbi faluban s reám uszítja a rendőrséget.
Tudom — az egyetlen mód az összeütközés.
Teljes erővel neki kell hajtatom a szekérnek,
mindegy, akármi történik is. Az elpusztulás
veszedelme engem épúgy fenyeget mint
őket. Ha elviszi az ördög Giveent, vagy azt a
bitangot, aki mellette ül, azt mondom ma-
gamban reá: sebaj, ilyen a háború; de ha
egyikünk se vész el, reáülök Giveen fejére s
elküldöm azt a másik fickót segítségért; mi-
kor aztán elment, galléron ragadom Giveent,
a földeken át visszacipelem nagybátyám há-
zába, az autót pedig sorsára hagyom.

— Igazán meg akarta tenni? — kérdezte
Violet s az ámulat és csodálat vegyülékével
nézett Bobbyra.

— Hogy meg akartam-e tenni? Hogyne
akartam volna? Sőt meg is tettem, de az a
vén autó megtagadta a szolgálatot. Beállí-
tottam az emelőt a legnagyobb gyorsaságra,
s mit tesz az a nyomorult gépkocsi? Hirtelen
megáll, úgy hogy majdnem kirepültem belőle.

— Láta magát Giveen?

— Nem látott; egyetlenegyszer sem nézett
hátra s a rozoga szekérrel együtt eltűnt a söté-
tségben. Valami hiba eshetett a gépezetben,

mikor leszálltam, hogy meggyújtsam a lámpát. De akármin volt, az az egy bizonyos, hogy befagytam. Mit tehettem volna mást, mint hogy segítséget kerestem. Reá is beszéltem végre nagy bajjal egy parasztot, hogy két lovával vontassa vissza a bárkámat Southendbe. Űgy-e, kedves multság? Southendben találtam egy motorjavítóműhelyt, de a mechanikus elment hazulról egy autón s csak éjjelre várták haza. Nos, ma reggel hatkor felkeltem, az autót negyedóra alatt rendbe hozták, mire én teljes gyorsasággal visszabogtam Londonba. De a javításra, a lovakra meg az éjjeli szállásra kiadtam minden pénzemet; hat pence volt minden pénz, ami a zsebemben maradt, s nem is tudom meddig nem ettem egy falatot sem. Megálltam egy faluban s vizet ittam egy szivattyús kútnál. »Mindegy«, — gondoltam magamban — »ha eljutok az Albanyba, majd ad kölcsön Róbert...« ez, tudják, az én inasom. De Róbert nem volt otthon, a lakásom is le volt zárva. Tudják, Róbert azt gondolta, hogy hosszabb ideig maradok el, azonkívül pedig hozzá volt szokva, hogy táviratozok neki megérkezésem előtt egy nappal. Épen kilenc óra volt s képtelenül éhes voltam, de oly veszett düh fogott el, hogy eszembe sem jutott, hogy megpumpoljak valaki mást, amit nagyon könnyen tehettem volna. Hat pencéért a Westendben enni úgy sem kap az ember semmit, hát inkább táviratoztam magának azon a pénzen, Simpsonnál pedig benzint vettem fel s egyenest ide hajtottam.

French felállt, megfogta és megrázta Dashwood kezét.

— És ha száz évig élek, — mondotta, s kissé megilletődött — akkor sem felejttem el ezt magának soha.

— Bolondság! — felelte Bobby. — Semmi az egész. Nagyon örültem... vagy legalább részben. Ha úgy fordulna, holnap mindenestre újra megtenném, oly izgatónak volt.

— *En* úgy látom, — jegyezte meg Grimshaw kisasszony olyan arccal mint a kritikus, ki egy műremek előtt áll — hogy a legnagyobb az egész esetben az az elhatározása volt, hogy teljes erővel belehajt a szekérbe, hogy pozdorjává törje. Nagyszerű, bár bűnös elhatározás volt.

— Tudja, — mondotta Dashwood, minden áron végét akarva vetni a dicséreteknek — most mindenekelőtt Giveenre kell gondolnunk. Mi van ma? Úgy-e, tizedike? Ma Lewis-hoz megy, arra mérget vehetünk.

— Ha megteszi, — mondotta French — akkor Lewis holnapra ide küldi a végrehajtót s akkor elvesztem.

— Az még nem egészen bizonyos.

— Mint vélekedik a dologról ön?

— Útközben sokat gondolkoztam róla. Ha végrehajtót küld a nyakunkra, meg kell vesztegetnünk azt az embert.

— Nincs miből megvesztegetnem, — felelte French. — Csak pénzzel lehetne megvesztegetni s nekem nincs pénzem.

— Talán lehetne bizonyos százalékot ígérni neki a nyereségből, hogy behúnyná a szemét,

mikor kivezetik a lovat az istállóból, hogy Epsomba vigyék — kockáztatta meg Dashwood. — Hiszen nem akarjuk ellopni a lovat, csak kölcsön akarjuk adni a futtatásra.

— Nem rossz gondolat, — jegyezte meg Grimshaw kisasszony.

— Ha annak az embernek van némi érzéke a sport iránt, — folytatta Dashwood — könnyű volna nyélbe ütni a dolgot. Az ember megkínálja néhány pohár whiskyvel, jó kedvre hangolja, s a dolog rendben van.

— Istenemre, nem is rossz gondolat, — mondotta French. — Magam is gondoltam már arra, hogy megfogjuk azt a fickót s egy boxba zárjuk, mint annak idején Moriarty akarta Giveent; de meggondoltam s beláttam, hogy a dolognak nincs célja. Csak annyit érnénk el vele, hogy becsuknának bennünket, s a jó Isten tudja, mit nem tennének még velünk. Akkor azután igazán végem volna. De ha reábíratnók azt az embert, hogy ő maga egyezzek bele, az már egészen más volna.

— Úgy van, alávalóság és gonoszság volna megfosztani azt az embert a szabadságától, — mondotta az ifjú leány — de ha reávehetné, hogy engedje futni a lovat a versenyen, azzal cseppet sem ártanánk a lónak s ön mégis megszabadulhatna minden bajától. De tartok tőle, hogy még így sem volna egészen rendjén. Az ember megterheli annak az embernek a lelkiismeretét.

— Az afféle fickóknak nincs lelkiismeretük, — felelte Bobby — legalább szóra érdeemes lelkiismeretük nincs.

— Akkor, — mondotta Grimshaw kissasszony — természetesen nem is lehet megterhelni.

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET.

A hódító szocializmus.

Bobby, mikor kissé kipihente magát, beállította autóját a crownsnesti fogadóba, aztán visszatért a villába, hol vetett ágy várta készen. Tíz óra hosszáig aludta aztán az igazak álmát, féltízkor megjelent vacsorára, aztán elszítt egy pipa dohányt, ismét visszavonult, újabb tízórai alvásra hajtotta fejét, s másnap reggel új erőre kelve ébredett.

A posta nem hozott semmi különöset s minthogy végrehajtó az egész nap folyamán nem jelentkezett, a villában együtt lévő kis társaság reményei éledni kezdtek. Dashwood indítványozta, hogy a lovat azonnal indítsák útnak Epsomba, de French sokkal tapasztaltabb férfiú volt, semhogy ily célra nem vezető rendszabályhoz folyamodott volna. Mert ha eljön a végrehajtó s nem találja a lovat, semmi sem könnyebb, mint az, hogy meglelje nyomát. Egy versenylovat nem lehet titokban vonatra tenni. Vagy ha lábon küldök is Londonba, táviratilag kell vasúti kocsit rendelni számára, mely Londonból Epsomba vigye. Nem maradt hát más mód, mint várni és bízni a szerencsében.

Tizenkettedikének reggele szép, felhőtelen reggel volt. French megtett minden intézkedést, hogy másnap útnak indíthassa a lovat. Lószállító kocsit kellett kapcsoltatni a Crowsnestből tíz óra tizenöt perckor Londonba, valamint az egy óra ötvenöt perckor Londonból Epsomba induló vonathoz. A ló így huszonnégy óránál rövidebb idő alatt Crowsnest határán kívül volna, s a reá következő nap már a verseny napja volt.

Garryowen a fogadólistákon említve sem volt. Moly volt az első, Vodki a második favorit; azután még egy jó csomó név következett, de Garryowen nem volt sehol. Neve csak a nagy nemzetközi fogadási ügynökségek listáin tűnt fel homályosan. French lassan-lassan egész pénzét föltette Garryowenre. Számítása szerint úgy fog állni a fogadás, mikor a zászló lehull, hogy hatvanezer fontot nyer, s valahányszor megszállta ez a gondolat, oly lázas nyugtalanság vett erőt rajta, hogy nem maradhatott egy helyben.

Jókedvben ültek együtt valamennyien a luncheonnél, mikor kopogtattak az ajtón és Nóra belépett.

— Kérem, — mondotta — egy ember van itt, aki beszélni akar a nagyságos úrral.

French félig fölegyenessedett.

— Egy ember?

— Igenis. A konyha ajtajához jött hátul s Driscollné azt mondja neki: »Mit keres itt az udvaromon?« »Itthon van az urasága?« kérdezte az ember. »Ha itthon van, mondja meg neki, hogy valaki beszélni akar vele.«

French, egy szót sem szólva, felállt és kiment a szobából.

— Ő van itt! — mondotta Bobby, letéve az asztalra kését, villáját.

— Úgy látszik, — felelte az ifjú leány. — De talán mégis valami házaló lesz.

— Odamenjek s hallgatódzzam az ajtón? — kérdezte Effie s már fel is állt a székről.

— Nem menj, — mondotta Grimshaw kisasszony — csak maradj itt. Nagyon szeretsz az ajtón hallgatódzni, s tenélküled, te csintalan gyermek...

Hirtelen elhallgatott. Mert Effie s végzetes levele nélkül most nem lett volna semmi baj s nem lett volna mitől tartaniok.

— Nélkülem? ... Mit akart mondani? — kérdezte Effie.

Grimshaw kisasszony már nem felelhetett, mert abban a pillanatban visszatért s belépett French. Arca sötétvörös volt; betette az ajtót, aztán kitört belőle a düh:

— A pokolba Giveennel! Végre a kezében tart, az átkozott, Istentől elrugaszkodott bitang! Itt van a végrehajtó.

— Istenem! — mondotta Bobby.

— Milyen ember? — kérdezte a gyakorlatias Grimshaw kisasszony.

— Milyen? — kiáltotta French. — Olyan fickó, aminőt rossz álmában lát az ember, fehér mint a faggyú s alig van lába. Most ment oda, megnézni a lovakat. Jegyezzék meg, nem fogunk vele semmire se menni; azok közül a bizonyos sápadt alakok közül való s nem lesz hozzá bátorsága, hogy segítsen nekünk.

— Hogy hívják? — kérdezte az ifjú leány.

— Pipernek, — felelte French s egy pohár whiskyt töltött magának.

— Nos, — mondotta Violet — maradjanak a szobában. Az ember, míg meg nem próbálta, sohasem tudhatja, mit tehet.

Kisietett a szobából s az udvarra ment.

Ott mindjárt találkozott Moriartyval.

— Moriarty, — mondotta — itt van a végrehajtó s meg akarja nézni a lovakat. Mindenesetre bánják vele udvariasan.

— Igenis, kisasszonyom, — felelte Moriarty.

— Mondja meg ugyanezt Andynak is.

— Igenis, kisasszonyom.

Violet elfordult s a konyhába ment. Ott ült, kezében tartva kalapját, egy ember, egyvalaki, akinek korát nem lehetett megállapítani. A leírás, melyet French adott róla, tökéletesen illett reá. A sápadt képű és keskeny pofaszakállat viselő ember kihívó és mégis gyarló alaknak látszott; a külseje vajmi kevésbé volt bizalomracsbító, de az ifjú leány mégis mosolyogva nézett reá s gyorsan, keresetlenül nyájas hangon így szólította meg:

— Ügyebár, Piper úrhoz van szerencsém. Azért jöttem, hogy megmutassam önnek a lovakat. De evett-e már?

— Köszönöm, ettem, — felelte Piper úr s felállt.

— Szolgálhatok a fárasztó utazása után egy pohár borral vagy más effélével?

— Köszönöm, nem kérek. Nem iszom szeszt soha, — felelte Piper úr.

— Oh!... Nos, akkor, ügyebár, velem tart?

Kiment előtte a hátulsó ajtón az istálló-épületekhez. Mindez Frenchre tartozott, ha ugyan bárki is kötelezve volt reá, de Violet úgy gondolta, hogy ebben a tekintetben nem bízhatik meg benne. Elhatározta, hogy meggyőzi Piper urat arról, hogy a lovak megvannak, tőle telhetőleg barátságosan bánik vele s ez alkalommal kipuhatolja, megvesztegethető ember-e.

— Valószínűleg tudja, hogy a háznak mi bérlői vagyunk, — jegyezte meg — s csak a lovak French uré, más semmi.

— Tudom, — felelte mister Piper. — Tudakozódtam az állomáson, bár az utasításom csak a lovakra szólt. A ház meg a bútor Ibbetson Emánuel úr tulajdona. De, — mondotta aztán — nekem mégis vigyázni kell arra, hogy semmit innen ki ne vigyenek, további rendelkezésig.

— Ha Ibbetson úr el akarná vitetni innen a bútorát, — mondotta Grimshaw kisasszony, ki már alig uralkodhatott magán — nem képzelem, hogy módjában volna önnek, megakadályozni benne.

— Arról nincs is most szó, — felelte Piper úr. — Csak Frenchre gondolok.

— Azt hiszem, French urat akarta mondani.

— Épen azt.

— Moriarty, — mondotta Grimshaw kisasszony — mutassa meg a lovakat ennek az — embernek.

Moriarty kinyitotta az egyik box felső

ajtaját és a Macska előrenyújtotta belőle gonosz fejét.

A Macska (apja Isonomy II., anyja Express) sok pénzt hozott volna a gazdájának, ha nem lett volna oly mérges állat. Az ember, alig hogy közeledett hozzá, csak kaján szemére, alsó ajkára és hegyezett fülére figyelt s észre sem vette, mikor a gonosz állat már kiharapott egy darab húst a felső karjából, vagy kirúgott a két hátsó lábával.

— Vigyázzon! — kiáltotta Moriarty, de egy pillanattal sem előbb a kelleténél, mert a következő másodpercben a Macska már csúffá tette volna a végrehajtót.

Piper hátraszökött s megtörölte a homlokát a kabátja ujjával. Nem kedves érzés az, mikor egy ló utána kap az embernek.

— Csak játszik, — mondotta Moriarty — de sohase nyissa ki maga az ajtót, mert, igaz lelkemre mondom, ha egyszer megkapja, nem ereszti el, míg az ajtón át be nem emeli magához, akkor pedig — amitől Isten óvjon — vége mindennek s nincs hátra más, mint a temetés. Itt van a másik ló is.

Kinyitotta Garryowen rekesztékét.

Rögtön előtűnt Garryowen szép feje; megpillantva a jövevényt, a remek állat tágra nyitotta az orrát. Grimshaw kisasszony a lóról a végrehajtóra s a végrehajtóról megint a lóra nézett s magában összehasonlítást tett Istennek e két teremtménye között.

— Hintóslovak ezek? — kérdezte Piper úr, mikor Grimshaw kisasszony visszament a házba s Moriarty gondjaira hagyta.

— Hintós . . . micsoda ?

— Hogy hintóslovak-e ?

— Adta lelke, hol született maga, hogy versenylovat még sohasem látott ?

— Hol születtem ? Peckhamben, — felelte mister Piper — s ha azt kérdezi tőlem, hogy nem láttam-e még versenylovat, büszkén felelhetem reá, hogy nem biz én, de még versenyt sem láttam. S ha azt találná kérdezni tőlem, hogy mit tennék én a zsokékkal meg a kocsmárosokkal, meg minden olyan emberrel, aki megrontja a népet s kiveszi a keservesen megkeresett pénzt a becsületes emberek zsebéből, hát azt felelném reá, hogy zsákba dugnám őket s a zsákot a Themzébe hajítanám.

— Hát igaz, ami igaz, — mondotta Moriarty és Piper úrra nézett — ha nem keveredek most beszédbe magával, sohase tudtam volna meg, mennyi sok igazságot hord a begyében ; mert meg kell hagyni, hogy igaza van. Sok embert juttatott már koldusbotra a whisky, meg a ló. De ha az arcába nézek magának, fogadni mernék, hogy még sohasem volt részeg.

— Soha egy csöpp szeszt nem ittam még, — felelte Piper. — Sem szesz, sem dohány nem szennyezte még be a szájamat s nem fogja beszennyezni a gyermekem száját sem.

— Van gyermeke ?

— Nincs.

— Kár, — jegyezte meg Moriarty — mert ilyen apának csak jó gyermeke lehetne. Ha

kérdezni szabad, liberális-e vagy konzervatív az úr?

— Szocialista vagyok.

— French úr is beszélt már egyszer nekem azokról, — szólt Moriarty, becsukva Garryowen rekesztékének ajtaját s leült egy hordóra. — Úgy hát maga is azok közül való, kik azt tartják, hogy minden ember egyforma és mindent fel kell osztani egymás közt. Hát csakugyan azt tartja?

Piper úr, ki ezzel szépen elérkezett kedves tárgyhöz, leült az istállóajtó közelében álló láda szélére s nagy szóbősséggel adta elő nézeteit.

— Hát így gondolja? — mondotta Moriarty. — Egy nagy pudding s mindenkinek legyen hozzá tányérja meg kanala. De ki főzi meg a puddingot és ki mosogatja el a tányérokat, ha kérdenem szabad?

Piper úr megmagyarázta, hogy mindenki segíteni fog a főzésben és a tányérok elmosogatásában.

— De tegyük fel, hogy egyik-másik fickó második porciót is vesz ki magának, vagy összetöri a tányérját egy másik fickónak a fején?

Piper úr kijelentette, hogy az emberek mind igénytelenek lesznek s jóindulattal fognak viseltetni felebarátaik iránt.

— És honnan akarja venni az ilyen embereket? — kérdezte a fáradhatatlan Moriarty. — És tudja mit, nemcsak férfiak vannak ám, ha ugyan nem akarja elpusztítani az asszonyokat. Hagyjuk hát a puddingot.

Van a dolognak más oldala is. A kalap. Hiszi-e, hogy van asszony, aki beérné ép olyan kalappal, amilyen a szomszédasszonyának van, s ami épen annyiba kerül? Nem gondolja-e, hogy Moriartyné így szólna az urához: — Hallod-e, Mick, te lusta disznó, miért nem erőlteted meg magad s miért nem keresel többet, hogy olyan tollas kalapot vehessek magamnak, ami finomabb a Mooneyné kalapjánál? — Mick erre azt feleli: — De Nóra, honnan vegyem én a pénzt, mikor azok a szocialista fickók nem engedik meg, hogy többet keressek, mint öt fontot hetenként? — Nóra pedig erre csak azt feleli majd: — Vigye az ördög a szocializmust! Nekem kalap kell, amelyen kétszer oly hosszú a toll, mint a Mooneyné kalapján s meg is kapom...

— A kérdésnek nem ez a fontos oldala.

— Fontos vagy nem fontos, az az egy bizonyos: Beszélhetnek és lázíthatnak maguk és zsebre dughatják a gazdájuk pénzét, szét is osztogathatják az olyan emberek közt, mint maga, de az asszony végre mégis túljár az eszükön, mert a férfi megszabadulhat a gazdájától, de az asszony addig uralkodik, míg a föld forog és a víz folyik. Mondja csak, — folytatta Moriarty, bíráló s nem épen hízelgő tekintettel méregetve mister Piper két lábát — maga is azok közül a fickók közül való, akikről mister French beszélt, s akik mindegyre a katonák meg a tengerészet ellen óbégatnak s békében, nyugalomban akarnak élni, hogy ott ülhessenek a fügefa alatt s a szájukba potyogjon az érett füge?

Piper úr reáagyta, hogy ő csakugyan pacifista.

— Mindjárt gondoltam, — mondotta Moriarty, ki még mindig a végrehajtó lábán tartotta a szemét — s mondhatom, ha magára nézek, magamnak is szinte kedvem volna a pártjára kelni. Járt egyszer mifelénk is egy ember, aki a testvére lehetett volna magának. Lejött Cloyneba, ott efféle dolgokról szavalt s ki akarta ütni a nyeregből az alsóházi követünket, az öreg inchkillinhalli mister Barrington. Hogy milyen ember volt az öreg mister Barrington? Megütötte a hat lábat s négy hüvelyket és hatvan év óta nem hiányzott egyetlenegy rókavadászatról sem, hacsak lábát törve az ágyat nem nyomta, vagy a parlamentben nem ült. Egy szó mint száz, ez az ember az öreg mister Barrington az ellenfelének mondotta s kijelentette róla, hogy elpocsékolja kopóira meg lovaira a szegény emberek pénzét, s így folytatta, míg egyszer a legények fültövön nem csípték — no, és tudja-e, mit tettek vele?

— Nem tudom.

— Igaz lelkemre mondom, hordóba dugták és belegurították a folyóba.

Moriarty minden további szó nélkül felállt, átengedte mister Pipert a saját gondolatainak és a konyhába ment.

— Hol van az úr? — kérdezte Nórától.

— A nappali szobában, — felelte Nóra.

Moriarty kiment, áthaladt a kis tornácon s bekopogtatott a nappali szoba ajtaján.

— Nagyságos úr, kérem, — mondotta Mo-

riarty, mikor French szólásra biztatta — tisztában vagyok én már avval az emberrel odakünn.

— S mit gondolsz felőle, Moriarty?

— Igaz lelkemre mondom, azt gondoltam magamban, hogy abból az időből maradt reánk, mikor a papagályt teremtettk, csak-hogy az ördög próbált aztán majmot gyúrni belőle, de pórul járt vele, mikor meg akarta sütni. Nem megyünk mi avval, uram, semmire, se rábeszéléssel, se okos szóval.

— Azt akarod mondani, hogy nem lehet megvesztegetni?

— Nem azt, uram, nem olyan ember az, hogy megkenetné magát a jó ügy érdekében. Amolyan cuci... vagy minek is mondják.

— Szocialista.

— Az, az.

— Jaj nekünk! — mondotta Bobby.

— Én is mindjárt annak néztem, — jegyezte meg Grimshaw kisasszony.

— A mennyköbe! — mondotta French.

— Nekem is úgy rémlett, mintha nem volna rendben nála valami a máján meg az elemi iskolai készütségen kívül.

— Tessék megbocsátani, uram, — mondotta Moriarty vigyorogva — sokáig beszélgettem vele és megtérített.

— Micsoda! — mondotta French s a faktótumára bámult. — Mit beszélsz?

— Magam is kezdem hinni, hogy egyformán kell felosztani mindent. Szabad-e megkérdenem, uram, megtörtént-e minden elő-

készület, hogy holnap a lovakat elszállíthassuk?

— Hogy elszállíthassuk a lovakat! — förmedt föl French, ki hirtelen dührohamában megfélekedezett Moriarty megtéréséről s mindenről. — Hogyan a pokolba gondolod, hogy elszállíthassuk, mikor az a bestia itt ül a nyakunkon...

— Pedig, uram, — folytatta Moriarty — ha rám bízza a dolgot, holnap reggel nem lesz avval semmi baj, de holnapután sem, meg azután sem...

— És ugyan mit forgatsz az eszedben?

— Nagyságos uram, kérem, jobban szeretnék hallgatni. Nem mintha nem mondanám meg szívesen, de mikor az ember halat akar fogni, vigye el az ördög a fecsegést. Tetszik emlékezni még reá, mikor a fiatal James úr meg a felesége Drumgoolba jöttek és halászni akartak a fekete tavon? Ő meg a nagysága a tele kosarukkal, amelyben volt reggeli meg csalétek bőven, aztán a gyönyörű horogvesszeikkel és finom acélhorgaikkal s a hálókkal meg a fenékhorgokkal s a jó Isten tudja, még mivel nem; és elhallatszott fél mérföldnyire, hogyan csacsogtak egymással, pedig a víz sűrű volt a sok haltól. És teljes három nap alatt nem fogtak egyebet, mint egy rákot.

— Moriartynak igaza van, — mondotta Grimshaw kisasszony, ki mélyen meg volt győződve Moriarty reátermettségeről, mikor arról van szó, hogy megfelelő módon tegye meg azt, amit tennie kell.

— Hallod-e, Moriarty, — mondotta French

— talán arra gondolsz, hogy becsukod azt a fickót? Mert azt nem szabad.

— Nem, uram, — felelte Moriarty — azt nem is akarom.

— Nem iszik.

— Nem, uram.

— Csak nem akarod megvesztegetni?

— Nem, uram.

— No, mondhatom, ha találsz más módot, mellyel lefegyverezheted, akkor okosabb vagy mint én.

— Csak bízza reám, nagyságos uram, és ne aggódjék semmiért.

French töltött egy pohár whiskyt, melyet Moriarty minden higítás nélkül lenyelt. Aztán megtörölte a száját a kezefejével, meghajolt az egész társaság előtt s kiment a szobából.

— Megcsinálja! — szaladt ki Dashwood szájából, ki egyszerre s elsőnek kezdte megérteni, minő lehetőségeket és lehetetlenségeket rejt magában Moriarty.

— Csakugyan, — mondotta French — magam is azt hiszem. Még nem volt rá eset, hogy valami balul ütött volna ki Moriarty-nak. Szavamra, soha! Ha visszatekintek, nem emlékezem, hogy valaha a rövidebbet húzta volna, mikor kikezdett valakivel. Jut még eszébe az a fickó, aki el akarta vágni Garry-owen inait? S az a legjobb a dologban, hogy mindig úgy csinálja a dolgot, hogy az ő részén vannak a nevetők és, Istenemre, a törvény is mellette szól! Emlékszik még arra a végrehajtóra, akit letett a régi kastélynál? A törvény értelmében nem érheté miatta

semmi baj. Az az ember maga kívánta, hogy a házamhoz vigyék s az a ház az enyém volt, bár nem laktam benne.

— Az az ember, ki batyuval a hóna alatt az Egyesült-Államokba megy, szakasztottan olyan mint Moriarty, — mondotta Grimshaw kisasszony. — Ma az elhagyott, rideg tengerparton álló ír kivándorló ő, holnap pedig »Mike városi tanácsos, ki törvényjavaslattal áll elő«, mint egyik költőnk mondja. Szeretném tudni, hogy a Moriartyak miért oly sokkal kedvesebbek a saját hazájukban.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET.

Nolens volens.

Moriarty, mikor kiment a szobából, az istállóba ment és dolgához látott. Piper úr odahagyta az istállót s bejárta a villa környékét, megcsodálta a kilátást minden irányban, de nem feledkezett meg a netalán várható stratégiai mozdulatokról sem.

A mesterségét semmi esetre sem űzte ostobán; éber volt mint a hermelin, nem tolakodó, mikor hallgatott, tartózkodó s az alkalmazkodás tehetségével is megáldva. Egy szóval: kifogástalanul jó végrehajtó volt.

Méltán tartották óvatos és takarékos férfinak, semmiféle szenvedély sem homályosította el jellemét. Hogy mi szunnyad lelkének mélysegein, azt Piper úr maga sem mondhatta.

volna meg; de hogy sok nyugtalanság háborította, az egyenesen következett szocialista lelkületéből.

Balhamban vagy Brightonban lakott, elefejtettem már, hogy hol; nem káromkodott, nem ivott, nem dohányzott s nem vetett házasság vagy más szándékkal összefüggő pillanásokat a brit szigetek hölgyvilágára. Egyetlen nyilvánvaló rossz tulajdonsága a fukarság és a takarékoság volt. Nem volt e férfiúnak semmi szembetűnő hibája, de volt annál több erénye s ez a tény oly érdekes problémává tette lelki világát, hogy aki gondosabban figyelte, mulhatatlanul felvetette magában ezt a kérdést: »Voltaképen *mi* is teszi ez embert oly kiállhatatlanná?»

Az olvasó ismeri az eféléket.

Moriarty, mikor megítatta s egy dajka lelkiismeretességével ellátta a lovakat, magához szólította Andyt.

— Andy, — mondotta Moriarty — látad azt a fickót, aki azért jött ide, hogy szemmel tartsa a lovakat?

— Láttam-e? — felelte Andy, ki egyszerre beszédessé vált — engem úgyse', majd hogy pokolba nem dobtam a vasvillával, mikor ott állt azután, hogy maga kiment az istállóból. Hiszen hallottam, mikor azt mondotta, hogy...

— Fogd be a szád, — mondotta Moriarty — és figyelj, mikor nálad okosabb ember beszél. Eredj és hozz egy nagy zsúp szalmát.

Andy, engedelmesen, mint a kutya, elkotródott s nemsokára visszatért, egy nagy zsup szalmát hozva a hátán.

Moriarty kinyitotta a Macska istállója mellett lévő box ajtaját.

— Dobd le ide a sarokba, — mondotta Moriarty, arra a helyre mutatva, melyet kiszemelt.

Andy a sarokba dobta a szalmát.

— Helyes, — mondotta Moriarty.

Aztán elővett a zsebéből egy ötshillingeset, a villa homlok részéhez vezette Andyt, odaadta neki a pénzt, ellátta egynéhány utasítással s a falu irányába mutatott.

Andy vigyorogva útnak ereszkedett.

Piper úr, mikor este kilenckor a konyhában ült s vacsorázott, hallotta megszólalni Andy hangját.

A mosogatóban beszélgetett Driscollnéval s amit mondott, tisztán behallatszott a konyhába.

Andy így szólt:

— Vacsorázik még az a jégrehajtó?

— Vacsorázik az istenadta, — felelte Driscollné.

— Akkor tartsa vissza még vagy félóraig, mert Moriarty meg akarja tréfálni s úgy elhajtja előle a lovakat, hogy észre sem veszi.

Piper úr belement a kelepcébe.

Felállt az asztal mellől és asztalkendőnek használva a kezefejét, kiment a konyhaajtó elé s nézte a jó időt.

Az ég felhőtlen volt s a telehold épen akkor kelt fel a dombok mögött. Az istálló felől

néha-néha áthallatszott a lovak patáinak dobogása. Piper ur kiment az udvarra s találkozott Moriartyval, ki éppen egy istállólámpát gyújtott meg.

— Szép esténk van, — jegyezte meg Piper úr.

— Mi szép?

— Az este.

— Vagy úgy? Hát bizony szép. Andy te, hol járt a te buta eszed, mikor ezt a belet dugtad a lámpába?

Végre meggyújtotta a lámpát és betette az ablakát; aztán Andytól követve, eloldalgott, s a két ember eltűnt.

— Ez egyszer megzavartam őket, — mondotta magában a végrehajtó. — Tartok tőle, hogy kénytelen leszek átvirrasztani az éjszakát és csak nappal alhatom.

Körüljárta előbb a házat, aztán kísétált a faluba vivő útra s élvezte az est szépségét. Másfél óra múlva visszatért.

Épen tíz óra volt s alig lépett Piper úr az udvarra, megjelent, lámpával a kezében, Moriarty.

— Ejnye, azt hittem, már lefeküdt, — mondotta Moriarty. — Talán attól fél, hogy elrepülnek a lovak, vagy más baja van?

— A kötelesség kötelesség, nekem csak úgy, mint magának, — felelte a végrehajtó. — Tart-suk meg mindketten, ha úgy tetszik. Akkor jobb barátai lehetünk egymásnak.

— Hogy jó barátok volnánk! — mondotta Moriarty és szörnyű gúnymosoly jelent

meg arcán. — Persze hogy magam is úgy szeretném, de mikor maga oly hideg ember. Jöjjön csak velem, — folytatta s karon fogva Piper urat, szépen bevezette a Macska mellett lévő boxba — beavatom mindjárt a szándékaimba. Nem tudom, megszerettem-e magát, vagy az okaival győzött-e meg, de az az egy bizonyos, hogy egészen szocialista lettem s kész vagyok osztozkodásra lépni magával.

Kinyitotta a box ajtaját s ott a sötétségben úgy állt előttük Andy, mint egy ijesztő erdei manó.

— No, miben sántikálsz itt, Andy? — kérdezte Moriarty félig tréfás hangon, mely sehogy sem tetszett, sőt határozottan visszásnak tűnt fel Piper úrnak.

— Én? — kérdezte Andy. — Semmiben.

— Egy jó barátomat hoztam ide, — mondotta Moriarty, mintha Andy nem is tudna Piper úr létezéséről. — Azért jött velem ide, hogy egy pohár bort ürítsen velem az egészségedre.

— Köszönöm, — mondotta Piper — nem iszom soha.

Egy lépéssel hátrált, de Moriarty keze nagy súllyal nehezedett a karjára.

— Csak ez *egyszer* — kérte Moriarty melegen reábeszélő hangon, mint a poharas pajtás szokott beszélni a cimborájával. — Csak ez *egyszer*.

— Köszönöm, nem szoktam inni soha, — ismételte Piper s emeltebb, de cseppet sem behízeltgőbb hangon, így folytatta: — S ereszse el a karomat, ha kérnem szabad.

— Gyere ide, Andy, — mondotta Moriarty — és próbáljuk meg, együtt beszélni reá Piper urat, hogy üljön le mellénk. Ugyan jön-jön nyugodtan. No, tudtam mindjárt, hogy enged a rábeszélésünknek.

Grimshaw kisasszony, ki elég korán vonult vissza szobájába, épen vetkezni készült, mikor az istálló felől hallatszó hangok arra indították, hogy félrehúzza az egyik ablak függönyét s kitekintsen az udvarra.

A holdfényes udvaron, a box előtt látta Andyt és Moriartyt. Piper kettejük közt állt. Moriarty kíméletesen tolta hátulról, Andy pedig megragadta a balkarját s húzta befelé elől.

Grimshaw kisasszony akaratlanul arra a birkára gondolt, melyet nem is nagyon régen, ugyanabba a boxba cipeltek be egy este olyanténképen, hogy Moriarty hátulról tolt, Andy pedig elől támogatta az állat mozgólatait.

S amint akkor a birka mögött csapódott be a box ajtaja, szakasztottan úgy zárult be most Moriarty és az áldozata mögött.

Az ifjú leány félig ijedten, félig derülve, félig kíváncsian, félig aggódással telve figyelt minden neszre, mely elárulhatott valamit a benn történőkből.

De nem hallatszott egy pissenés, és semmi sem vallott tragédiára a lámpa fényén, azon a topázszínű fénysugáron kívül, mely az ajtó kulcslyukából világított ki s elvegyült a hold fényével.

— Rugaszkodjál neki az ajtónak, Andy, — mondotta Moriarty, mikor Piper, aki világosan látta, hogy kelepcebe esett s hogy nem mehet semmire sem azzal, ha ellenkezik, sem azzal, ha segítségért kiált, szerencsésen benn volt a box belsejében.

Moriarty szegre akasztotta a lámpát, aztán, a három hordóra mutatva, mely fenekére állítva, ott sorakozott a szalmazsupp körül, így szólt:

— Foglaljon helyet.

Piper arra a hordóra ült, mely legközelebb volt az ajtóhoz.

— Ne arra, — mondotta Moriarty — a középsőre üljön. Andy meg én majd közrefoghatjuk, úgy könnyebben jár körbe a pohár.

Előkerített egy palackot, egy kancsót, meg egy poharat. Egy palack Copper-féle »régi hegyvidéki harmat« volt. Andy hozta a crowsnesti korcsmából.

Az a régi hegyvidéki harmat régimódi rabvállató pálinka volt. Azt az embert, aki főzte és áruba bocsátotta, minden okosan berendezett államban felakasztanák, ahelyett hogy felsőházbeli peerré nevezték volna ki, mint nemrégiben Coppert. Az ilyen pálinka gyilkosságokat okoz a kikötővárosokban, sok családot dönt nyomorba Hackneyben, embe-eket az utcára, hajókat a szírtnek hajt, lelkeket a romlásba dönt.

— Hallja-e, — mondotta Piper úr, észrevéve ezeket a társas együttlétre történő előkészületeket — nem tudom, miben török a fejüket, de óva intem önt...

— Üljön le, — vágott a szavába Moriarty, leültetve a középen álló hordóra s ő maga a jobbfelől lévő hordón foglalt helyet, Andy pedig balkéz felől telepedett le — üljön le, ha mondom és legyen esze. Itt van egy pohár jó whisky vízzel, koccintsunk Garryowen egészségére.

Fenekig ürítette poharát, megtörölte a száját, újra megtöltötte a poharat s átadta Andynak.

— Garryowen egészségére! — mondotta Andy, szintén kihajtva az italt s visszaadva a poharat Moriartynak, ki újra megtöltötte színültig s felajánlotta Pipernek.

— Köszönöm, nem kérek, — mondotta Piper.

— Ígyék! — parancsolta Moriarty — és éltesse Garryowent. Nem volt még eset reá, hogy megártott volna férfinak vagy asszonynak egy pohár jó whisky. Csak felhajtani, — folytatta Moriarty oly hangon, mintha egy gyermeket beszélne reá, hogy vegye be az orvosságot — egészen más ember lesz magából utána.

— Mondom, hogy nem iszom, — felelte a boldogtalan. — Ha magának tetszik, állattá aljasodni le, ám tegye meg. De én nem teszem.

— Hallod-e, te Andy, hogy mit beszél? — kiáltotta Moriarty s úgy taszította oldalba Pipert, hogy a zsokénak esett

— Mit taszigál engem? — kiáltotta Andy s oly erővel adta vissza a lökést, hogy Piper majdnem Moriarty karjába dőlt.

Piper úr próbált felkelni, de Moriarty elkapta a lábát, úgy, hogy nagyot zökkenve esett vissza a hordóra.

— Még betöri azt a hordót, — mondotta Moriarty. — Mért nem ül veszteg?

— Tudom már, mit akar, — kiáltotta a végrehajtó.

— Hát ha tudja, akkor érezze is meg, — kiáltotta Moriarty és Piper úr a következő pillanatban már ott feküdt hanyatt az előre elkészített almon és Moriarty a karján térdelt.

— No most, Andy, — mondotta a szer-tartásmester — hozd ide a tölcsért, az üveget, meg a poharat, én majd megíratom.

Andy hozott egy kis tölcsért, melyet Driscollnétól kapott.

Piper úr próbált kiabálni, de aztán mégis elhallgatott, mert félt Moriarty hüvelykujjától, mely a torkára támaszkodott.

— Keverj egy pohár grogot, de ne nagyon erőset, — parancsolta Moriarty. — Jól van. No, most pedig nyisd ki a szádat, te mamlasz, s ha egy szót szólsz, felakasztalak. Nem jókedvemből szántam neked ezt a jó italt, hanem csak azért, hogy megmentssem French urat. Útjába akarsz állni a szerencséjének? Micsoda? Te ördögfattyá, te, aki jogegyenlőségről papolsz. Hát adok is én neked jogegyenlőséget ezzel az üveg whiskyvel. Be vele, s ha egy hangodat hallatod, megfojtalak!

Moriarty a végrehajtó fogai közé tartotta a tölcsért és nyelésre készítette áldozatát, Andy pedig eközben szép lassan töltötte az italt.

Az ital mennyiségét Moriarty egy betegét kloroformmal elaltató orvos szakértelmével állapította meg. Ismerte betegének természetét s az orvosszer erejét. Nem tehetetlen részegség kellett neki; mélyebben jártak az ő tervei.

Az áldozat a harmadik pohárnál kezdett vidulni. Valósággal vidult. A haragját mintha elfújták volna. Sajátságosképen mégis ellenkezett még, amennyiben erejétől telhetőleg jobbra-balra rázta a fejét; azonkívül pedig nevetett, mintha csiklandoznák.

— Beleharap már, — mondotta Moriarty. — Csínján bánjunk vele. Várjunk még egy percig és csak aztán adjunk neki még egy porciót, mert számot kell vetni az éjszakai hideg levegővel, de arra is kell ügyelni, hogy le ne essék a lábáról. No, mister Piper, hogyan érzi magát?

— Ki maga? — kiáltotta Piper hirtelen dühbe gurulva. — Majd adok én magának! Itt van!

És olyant rúgott az egyik lábával, hogy Andy poharastul, palackostul felbukott. A következő pillanatban kiszabadította mind a két lábát s olyant rúgott Moriarty arcába, hogy elkábított volna vele sok más közönséges halandót.

— Ide gyertek! — kiáltotta Piper vad röhögéssel, még a hátán fekve, de eszeveszetten kapálódzva a két lábával. — Csak ide. Egyiktek már a földön van, most sorra kerül a másik.

— No, már helyben van, — mondotta Moriarty, nyilván észre sem véve, hogy arcáról csorog a vér. — Gyer ide, Andy, majd elvisszük a rendőrségre, míg el nem múlik a mérge.

Reávetette magát a dulakodóra, kapott tőle még egy második rúgást — ezúttal a gyomrára —, galléron ragadta és lábra állította a dühöngő férfiút s oly kíméletesen bánt vele, mintha makrancos gyermekkel lett volna dolga. Ha más embert ér az a két rugás, melyet Moriarty kapott, bizonyos, hogy megfizetett volna érte kamatostul, de Moriarty sohasem kelt ki magából s becsület dolgának tartotta, hogy részeg emberrel oly kímélettel bánják mindenki, amilyenel csak lehet.

Mihelyt Piper úr lábra állt, egyszerre mintha elment volna minden veszekedő kedve. Harci kedvét széles jókedv váltotta fel. Próbált énekelni. Káromkodott is.

— Jól van, — mondotta Moriarty — így van jól. Andy, nyúlj a másik hóna alá. Úgy, most pedig nyisd ki az ajtót, aztán el vele a faluba. Csak az aggaszt, hogy oly hirtelen kapott be — talán csak színleli.

— Engem úgyse', — mondotta Andy — tudom már, miért jött oly hirtelen, azért, mert a második poharat hígítatlanul adtam neki. Elfelejtettem vizet tölteni hozzá.

Grimshaw kisasszony nem szabadulhatott lehelyéről s még az ablakot is kinyitotta, hogy mindent láthasson és megfigyelhessen. Hallotta Moriarty hangját s a másik kettőnek a hangját is. De nem tudta elképzelni, mi történhetett a végrehajtóval.

Mult az idő s egyszerre csak kacajt hallott. Piper kacagott. A másik kettőnek a hangját oly jól ismerte, hogy nem tévedhetett. Sohasem hallott még oly hosszantartó kacajt. Most hirtelen elhallgatott a nevetés, s a végrehajtó azt kiáltotta :

— Ide gyertek ! Ide !

Újabb kacaj és daltöredékek hallatszottak.

Grimshaw kisasszony azt sem tudta, hová legyen csodálkozásában, míg hirtelen ki nem nyílt a box ajtaja s ki nem lépett rajta — egy részeg embert fogva közre — Andy meg Moriarty.

Most már megértette a dolgot, ha nem is egészen, de legalább félig.

Minthogy nem volt levetközve — és szerencséje volt kíváncsiságának — felvett s a fejére kapott egy sált, kisietett a szobából s a nappali szobába ment, hol még mindig együtt üldögélt és szivarozott French úr és Dashwood.

— Eltaláltam Moriarty tervét, — mondotta Grimshaw kisasszony. — Jöjjenek ki a verandára, mutatok valamit. De zajt ne üssenek.

Kinyitotta a verandára nyíló üvegajtót s a két úr követte.

A végrehajtó meg a támogatói már a szekérútra vivő ösvényen jártak s tisztán lehetett látni őket meg az árnyékukat a holdfényben.

— Nézzék csak ! — mondotta az ifjú leány.
— Ő van középen !

— De hiszen be van rúgva! — mondotta Dashwood.

— Tökrészeg, — mondotta French. — Ez Moriarty műve. Nézzék csak, mint cipelik magukkal! És az az ember az alkoholellemes liga tagja! Hogyan a csodába vitte ezt végbe az a Moriarty?

— Hallottam őket az udvaron, — mondotta az ifjú leány. — Becipelték abba a bo ba, mely a Macska istállója mellett van, és bezárták az ajtót. Egy idő múlva kacagni, dalolni hallottam a végrehajtót — s most néznek csak reá!

— Menjünk utánuk! — ajánlotta Dashwood. — Meg kell néznünk, mit csinálnak vele.

Előre szaladt le a lejtőn.

Mikor leértek a szekérútra, amazok pár száz méternyire haladtak előttük. A szemközt fújó szél feléjük hajtotta a Piper úr danolászását és kurjongatását. Úgy látszott, a hideg esti szél új ingerrel hatott a jókedvű végrehajtóra.

— Sok részeg embert láttam, — mondotta French — de ez a fickó, mondhatom, túltesz valamennyin. Nézzék csak, most védekezni próbál! Most megint közrefogják. Jöjjenek, nézzük meg, mit akar vele Moriarty.

Nyomon követték őket a falu utcáján végig. A »Grófsági rendőrség« felírással díszes ház előtt megállt a nevezetes trió a hold fényében; Moriarty erősen átölelte az emberét, míg Andy meghúzta a csengőt.

Mister Boiler, a crowsnesti konstábler, még nem indult el éjszakai körútjára. Mikor meg-

szólalt a csengő, fenn ült a hálósobájában s egy csésze teát ivott. Kinyitotta az ablakot és kidugta a fejét.

— Ki az? — kérdezte.

— Egy részeg ember, — felelte Moriarty az utcáról. — Itt hozom. Tökrészezen jött hozzánk és nekemtámadott. Nézze az arcomat. Jöjjön le és csukja be, mert különben darabokra tépi az egész falut. A mennykő pusztítsa el!

— Várjon egy percre, — mondotta mister Boiler — majd elintézem a dolgát.

A következő pillanatban kilépett az utcára, hol Moriarty, ügyes fogással, hanyatt fektette Piper urat.

— No, no? Mi az? — kérdezte a konstáblér és közeledett La Savate tanítványához.

A rugás, melyet válaszul a térdkalácsára kapott, arra kényszerítette, hogy néhány pillanatra az elgondolkozó gólya testtartását vegye fel.

Aztán birokra kelt ellenfelével.

*

— Ha azt tetszenék kérdezni tőlem, nagyságos uram, mit legyünk teendők most, — szólt Moriarty valamivel később, minekutána meghallgatta az uraságok dícséretét — én azt mondanám, hogy mister Dashwood holnap reggel, mikor azt a fickót a rendőrbíró elé állítják, menjen át Hollboroughba és fizesse meg érte a pénzbüntetést — lesz az vagy két font, mondotta nekem Boiler. Akkor aztán hozza

ide vissza Pipert és mondja meg neki, hogy maradjon vesztég, a lovat a verseny után megint visszahozzuk. Mert, tetszik látni, uram, a fickó most a kezünkben van. Ha megtudnák a főlebbvalói, hogy leitta magát, elcsapnák menten. Mi nem áruljuk el, ha ő sem árul el minket a futtatás miatt. Magam is beismérem, hogy nem lehet kellemes dolog mister Dashwoodnak, odamenni és büntetéspénzt fizetni részeg emberekért, de ez már együtt jár a dologgal. És tessék megbocsátani, de én azt gondolom, talán nem ártana leülni és levelet írni mister Lewisnak, hogy a végrehajtó itt van s néhány nap múlva megkapja a pénzt. Ez megnyugtató s az egész história, hogy úgy mondjam, sokkal természetesebb volna, ha egy kissé lehordaná abban a levélben és megmondaná neki, hogy ily bánásmódot mégse remélt tőle. — Nem, ma éjszaka nem fekszem le, nagyságos uram. A lovaknál maradok. Minden rendben van és holnap reggelre föl lehet adni az állatokat a vasúton. Köszönöm alásan, fél pohárral elég lesz. Garryowen szerencséjére!

HARMINCADIK FEJEZET.

Mr. Welsh.

Giveen, visszanyerve szabadságát, haladéktalanul visszatért Londonba. A lócsiszár, ki felvette kocsijára, letette Blankmoornál a pályaudvaron, hol Giveen éppen elérte még a londoni vonatot.

Minthogy az átélt kaland sokkal jobban meg-
rázta és megzavarta, semhogy aznap este bár-
mihez is hozzáfoghatott volna, Giveen egyene-
sen Swan mértékletességi hoteljébe sietett,
hol a poggyászát hagyta volt. Elmondotta
élményeit a fogadósnénak, fogadta részvét-
nyilatkozatait és lefeküdt.

Másnap reggel tíz órakor megjelent a Cra-
ven-streeten, Lewis úr irodájában.

— Itthon találom Lewis urat? — kérdezte
Giveen.

— Kit jelentsek be? — kérdezte az alkal-
mazott.

— Csak annyit mondjon neki, hogy egy
írlandi úr akar beszélni vele, — felelte Giveen.
— Mondja meg, hogy fontos ügyről van szó,
mely French úrra vonatkozik. Ő már fogja
tudni, miről van szó.

A következő percben már belépett a belső
írószobába, hol egy szőke pofaszakállas, koro-
sabb úr állt egy írópolc előtt s épen a beérke-
zett leveleket bontogatta.

— Lewis úr? — kérdezte Giveen.

Lewis meghajolt.

— Fontos ügyben jöttem önhöz, — kez-
dette Giveen. — Ön egy embert küldött Ir-
landba azzal a megbízással, hogy foglalja le
rokonom, a drumgoolhousei mister French
minden vagyonát.

— Nem én tettem, — felelte Lewis. —
Dublini megbízottam intézkedése volt.

— No hát az egyre megy. French megsző-
kött, magával vitte lovait s ön nem ismeri a
mostani címét. Vagy nem úgy van?

— Mindenesetre úgy van. Nem tudja történetesen a címét?

— De tudom.

— Akkor kérem kell, hogy mondja meg, — mondotta mister Lewis.

— Oh, csakugyan kell? S miképen akar reábírni, hogy megmondjam önnek? No, tudja mit? — az üzlet üzlet — egy ötfontos bankóért eladom a titkomat.

Giveen félóra mulva eltávozott az irodából.

Lewis megígérte, hogy fizet neki öt fontot, feltéve, hogy útbaigazítása valónak bizonyul, s Giveen nagyon boldog volt, hogy bosszút állhatott atyjafián.

Belépett O'Shee vendéglőjébe. Bár ő csak szódavizes gyömbérsört ivott, mégis oda járt, mert földieket talált nála, kiket kedvére untathatott a társalkodásával.

Azzal a gondolattal járt, hogy tizenhatodikán, a City and Suburban-verseny után visszatér Irlandba, s mikor tizennegyedikén, a versenyt megelőző alkonyaton ott ült O'Sheénál, beszélgetésbe keveredett egy nyájas, sok gyűrűt viselő úrral, ki már beszélgetésük elején közölte vele, hogy őt Welsh Paddynak hívják.

— Eszerint hát csütörtökön akar visszatérni hazájába? — mondotta mr. Welsh. — S mi terve van holnapra nézve?

— Semmi, — felelte Giveen.

— No akkor, — mondotta mr. Welsh — maga éppen kedvemre való ember s olyan mulatságot fogok szerezni önnek, hogy nem feledkezik meg róla, amíg él.

— S mi volna az? — kérdezte Giveen.

— Magammal viszem a City and Suburban-versenyre, velem fog ebédelni és nagy-szerűen fogja érezni magát. Csitt! Ne szóljon róla senkinek. Tudja-e, hogy mi az én foglalkozásom? Bukméker vagyok. Meg fogja látni, hogy holnap — úgy lehet — keresünk vagy kétszáz fontot. Nem vagyok nagy úr, én csak közönséges emberekkel játszom, jobbára csak félkoronásokat és ötshillingeseket veszek be. Csitt! És figyeljen reám. Megmondom, mit tehet. Igazán, pompás ötlet, ami ép most az eszembe jutott. Akar-e keresni egy tízfontos bankót?

— Szent Isten, már hogyan akarnék?

— No, akkor jöjjön majd velem. Az érdektársam lesz. Figyeljen ide. Felállunk, én egy hordóra, ön melléje. Én fogom átvenni a téteket s látni fogja, mint özönlik hozzám az ötshillinges meg a félkoronás. Aztán, mikor megkezdődik a verseny, én önt otthagynom a hordónál, hogy figyeljen mindenre, míg én odafutok s beszélek a versenypálya titkárával.

— S mivégből akar beszélni vele?

— Pszt! — mondotta Welsh úr — megmondom. De esküdjék meg, hogy nem árul el.

— Oh, amiatt ne aggódjék.

— No hát, ő meg én nagyon jóban vagyunk egymással. Ő beavat engem minden titokba, én pedig neki adom a nyereség felét. Csak annyit mondok meg neki, tudja, hogyan állok a fogadásaimmal. S a verseny után, mikor a zsokék a mázsálóba jutnak, úgy tesz-vesz a sulyokkal, hogy a győztes lovat disz-

kvalifikálják, feltéve hogy úgy kívánják a számításaim. Ön azt mondotta, hogy nem ért a lóversenyhez, azért hát nem ereszkedem bővebb magyarázatba, de a dolog valósággal úgy áll. Aztán majd visszatérek önhöz s kettesben jól megebédelünk, azonkívül pedig megkapja tőlem a tízfontos bankjegyét.

— De úgyebár, nincs semmi törvénybe ütköző a dologban? — kérdezte Giveen.

Törvénybe ütköző! Hát persze hogy nincs, sem az ön személyét, sem az én személyemet illetőleg. Mi közünk nekünk ahhoz, ha a titkárnak kedve van tisztességes keresetre tenni szert a maga módja szerint? Mellesleg szólva, nem köthet belé senki, ha csak a Jockey-klub nem, de azok az urak egy kukkot sem szólnak, mert *valamennyien benne vannak* a dologban. Ugyan, jó barátom, mire is való a Jockey-klub másra, mint hogy kiszedje a pénzt a közönség zsebéből? Minden nagy verseny után ülést tartanak s megosztzkodnak a nyereségen, néha majdnem százezer fontot osztanak szét a bitangok között! Hol is lakik csak? Swan mértékletességi fogadójában? No, megmondom, hogyan akarom rendezni a dolgot. Holnap délelőtt felkeresem önt s elviszem magammal. A menetjegy árát én fizetem, mert míg velem van társban, ne fájjon a feje a költség miatt.

Helyes, — mondotta Giveen ur.

HARMINCEGYEDIK FEJEZET.

A verseny.

A versenynap meghozta a szép időt; egyike volt azoknak az áprilisi reggeleknek, melyek oly üdék és gyönyörűségesek, mint a tavasz maga. French ur, aki Badminton House-ban lakott Lawson őrnagynál, közvetlenül Epsom határában, nyugtalan, álmokképektől rajzó álomból ébredt, oly lelkiállapotban, mint aki a reggeli után a hóhér látogatását várja.

Már mikor felébredt, nagy súllyal nehezedett reá a balsiker bizonyossága. A gondnak hónapjai multak el, súlyos léptekkel követve egymást, akadályt akadály után győzött le s most itt volt az utolsó — a verseny maga. Ezt nem lehet legyőzni, úgy érezte, anélkül hogy különös alapja lett volna erre a meggyőződésére. Garryowen szerencsésen érkezett meg Lawson istállójába, a ló kitűnő formában volt, Andy csupa frissesség és csupa biztosság, s a két nap előtti favoritot törölték a listából. Több más jó lovat is töröltek s a fogadások állása, azóta hogy utoljára említettük, lényegesen megváltozott. *Fortune* volt most a favorit, *Moly* a második. A dolognak ily állása nem volt kedvezőtlen az ir lovakra nézve, de Frenchet mégis balsejtelmek gyötörték.

Reggeli előtt kiment az istállóba. Az őrnagynak nem futott lova ebben a versenyben s ennek következtében irigység nélkül csodálhatta Garryowen előnyeit. Andyt tegnap végigvezet-

ték a versenypályán, a fiú tanulmányozta a pálya minden sajátosságát, fogadta gazdájának és Lawson őrnagynak bölcs tanácsait, melyeket látszólagos tisztelettel hallgatott végig, bár alig volt szüksége reájok, mert átható szeme és éles elméje majdnem ép oly biztosan ismerte fel a versenypálya minden csínját-bínját, mintha legrégibb látogatói közé tartozott volna.

Reggeli után French kiment, hogy elszívja szivarját s még egyszer átgondoljon mindent. Lawson, ki észrevette barátjának idegességét és izgalmát, megigérte, hogy utána néz mindennek s megbízható párbajsegédje lesz a sorssal megvívandó párviadalában.

A versenypálya környéke már megelevenedett, még néhány perc és ezrével fogják ontani a különvonatok az embereket, hogy még nagyobb legyen a sokadalom. Cigányok, csavargók, zsebmetszők, mindenféle hivatlan és kellemetlen nép virrasztotta át az éjszakát a szabad ég alatt, vagy jött gyalogszerrel Londonból. Gyümölcsösbódékat állítottak fel, árusok hozták portékáikat ekhós szekéren és hordók álltak csapon.

French a ház előtt találkozott Moriartyval.

— Jó állapotban van a ló? — kérdezte French.

— Igenis, nagyságos uram, friss mint az eső és egészséges, mint a hal a vízben. Ne tesék aggódni, uram; ha valami különös istencsapása nem ér bennünket, győzni fog.

— Ha győz, — mondotta, akkor nyerek hatvanötezer font sterlinget, ha nem győz, Istenemre mondom, koldusbotra jutok.

— Nem kell félni, uram, de *Fortune*-ra vigyázni kell. Mióta itt vagyok, mindenféle szimatoltam és figyeltem s úgy veszem észre, hogy nincs itt ló, mely megverhetené Garryowent. S ha elfogad tőlem egy kis tanácsot, azt mondanám, uram: tessék egy kicsit sétálni s ne törődjék a dologgal. Lawson őr-nagynak van gondja mindenre, Andyval pedig majd csak eligazítjuk a dolgot.

— Tudom, tudom, — mondotta French. — El fogtok követni minden tőletek telhetőt. No, nincs is sok értelme, hogy izguljak. Megfogadom a tanácsodat.

Megfogta és megrázta Moriarty kérges kezét. Aztán megfordult s tovament a homokbuckákon át.

*

Húsz perc hiányzott még a verseny kezdetéig. Százezer ember szállta meg a versenyteret s töltötte meg a levegőt az angol lóversenyek közönségének morajlásával, melyhez a világ semmi más embertömegének moraja nem hasonlítható.

Mikor French, kinek ideges izgatottsága teljesen elmúlt, a nyergelőtérre lépett, valaki megérintette a karját.

Dashwood Bobby volt.

— Adj' Isten! — mondotta French. — Mikor jött?

— A legutóbbi vonaton, — felelte Dashwood. — Csak azt akarom megmondani, hogy minden teljes rendben van. Megfizettem a pénz-büntetést azért a fickóért s visszakísértem a

villába, ott van most s jámborul várja, míg visszavisszük a lovat.

— Szent Isten, Dashwood, — mondotta French — még ebben az órában vagy gazdag ember lesz belőlem, vagy tönkre megyek s mégis oly egykedvű vagyok, mintha egy fillérem sem állna a versenyen. Úgy-e, furcsa?

— Csöppet sem az, — felelte Bobby. — Én is úgy vagyok, mikor azt várom, hogy történjék valami velem. Jupiterre! Itt van Garryowen, nem fest-e kifogástalanul?

— Ne menjünk hozzá, — mondotta French. — Végre szerencsésen itt van, de nekem az az érzésem, hogy átragad reá a balsorsom, ha közelébe megyek.

S elindult az ellenkező irányban, Dashwood nyomon követte. Szembe jött velük Lawson őrnagy.

— Most huszonötön áll, — mondotta — neszét vették Garryowennek s mondhatom, nem csodálnám, ha tízzel startolna. Nincs oka panaszkodnia, French, jó üzletet csinál. Mert úgy-e, azt mondotta, hogy még hatvanötten fogadta? Én most tettem hét-százat, ebből láthatja, milyen véleményemmel vagyok Garryowenről. Maradjon nyugodtan itt és ne féljen semmit. Én még oda megyek egy szóra a trénerjéhez. Bízson reá és reám mindent s maradjon itt — de ne tegyen többet, nem szabad rontania az osztalék átlagát.

— Helyes, — mondotta French és Lawson magára hagyta Dashwooddal.

— Nekem nincs oly átlagos osztalékom, melyet leronthatnék, — jegyezte meg Bobby. —

Eddig egy fillérem sem áll a lovon, de tegnap szert tettem húsz fontra, el vele hát!

Közeledett egy ismerős bukmékerhez s íme Garryowenre már csak tizenötöt ajánlottak és Dashwood befizette a húsz fontját.

— Jól esik háromszáz font is, — mondotta. — Bár itt lettem volna előbb, akkor huszonötöt kaptam volna. No de nincs értelme, hogy bosszankodjam. Nézze csak, most húzzák fel a számokat.

French figyelemmel nézte a számok föl-emelkedését.

— Tizenhat versenyző, — jegyezte meg Dashwood.

— Igen, igen, — biccentett French. — Tizenhat.

— Garryowen a hetes, — mondotta Dashwood.

— Nézze! — kiáltotta French.

A lovak elhagyták a nyergelőt. Fortune jött ki legelőbb, amit a sportemberek rossz ómennek tekintettek; aztán megjelent Moly, Royal George, Freak és Garryowen; gyönyörű kép az áprilisi verőfényben!

— Vagy Fortune, vagy Garryowen — mondotta Dashwood, ki félőrvült volt izgatottságában. — Hallja, French, reátenném az utolsó filléremet is Garryowenre, de Fortune valószínű csoda! Nem nagyszerű ez a kettő együtt? A többi szánakozást kelt mellettük.

French nézte a lovát, amint végiggaloppozott a pályán Fortune mögött. Nem állhatta meg, hogy ne csodálja a favoritot, de ebben

a pillanatban Garryowen uralkodott minden gondolatán és nevezetes, hogy a pénzkérdés egészen háttérbe szorult előtte; lelkét egészen eltöltötte a forró vágy, hogy győzzön, csakis a győzelemért. Örült, hogy Garryowennek oly jó ellenfele van. Szép diadal volna, ha leverné Fortunet.

S a fogadások most Garryowent illetőleg kiegyenlítődnek. Közvetlenül a start előtt szokott ez megtörténni.

— Hallja-e! — kiáltotta Dashwood — Garryowen már csak tizen áll! Hallja!

A fogadók ordítása felharsant, a lovak most táncolva és körben járva a startnál voltak.

French látta Andy feketesárga dresszét és Loft vörös-fehér színeit Fortune hátán. Sohasem akar már lecsapódni az a zászló!

Hamis start... még egy hamis start... és elindultak.

Moly bíborvörös dressze járt legelől; három hosszal Moly mögött Freak és Garryowen.

Garryowen úgy haladt, mint egy felhő árnya, erőlködés nélkül, egyenletes mozdulattal; mellette, lassan előre kerülve, Fortune vágatott.

Most a magaslaton száguldottak végig. Freak előnyt akart biztosítani magának, de hirtelen, kaleidoszkópszerű hatással és gyorsasággal, megváltozott a mezőny és Freak már nem volt az első sorban. Moly visszaesett, a mezőny széthúzódott, Fortune és Garryowen vette át a vezetést. Szitakötő, egy outsider, Garryowen mellé nyomult s a lovak egész szálló fellege Tattenham Corner felé törtetett, a szerencsének e Horn-foka felé, melyen oly sok ember

sorsát érte már hajótörés. Fortune nagyszerűen futott, s mikor a mezőny Tattenham Corner felé közeledett, a pálya körül a tenger zúgásához hasonló ordítás harsogott fel s alá. Mikor a lovak bekanyarodtak a fordulónál, Garryowen közvetlenül a korlát mellett haladt, Szitakötő nem volt sehol és Freak, mintegy láthatatlan ujjtól előretolva, megjavította helyzetét.

Már csak vagy hat lónak volt esélye.

A lejtőn lefelé hihetetlenül sebes, szívet szorongató, pompás volt az iram, ha ugyan gyorsaságban pompáról egyáltalán szó eshetik. A lejtő felén Fortune előretört s megint felhangzott a tömeg zúgása, mint a viharkorbácsolta tenger harsogása; a hangok hulláma végigcsapott a pálya mentén, aztán elhallgatott és megint felzudult.

— Nézze! Nézze! — kiáltotta Dashwood, szeméhez szorítva a tábori messzelátóját.

A lovak a domb aljához értek; Freak elmaradt; most már Garryowen és Fortune közt állt a verseny. Fortune egy hosszal előre volt s a távolság fogyott.

Mindegyre fogyott!

— Egymás mellett futnak! — kiáltotta Dashwood. — Nézzék, már majdnem a bírói páholy előtt vannak! Nézzék! Győz! Éljen Garryowen!

— Nem lehet tudni, — kiáltotta French. — Nem látni innen! Megtéveszt a pálya. De azt hiszem, győz. Éljen Garryowen!

A pálya túlsó felén levő magaslaton, a Tatterfals Ring felől — hol egyébként is pokoli a lárma — vad moraj zúgott fel most, hosszan-

tartó, véget nem érő ordítózás. A tribünök olyanok voltak a fehér zsebkendők lobogásától, mintha milliónyi fehér pillangó lepte volna el az emelkedésüket.

— Fortune győz! Fortune győz!

No most! — elhaladtak a cél előtt s a versenynek vége van.

— Oda nézzen! Oda nézzen! — kiáltotta Dashwood.

Onnan, ahol álltak, lehetetlen volt megkülönböztetni, ki győzött.

Ott állt a két férfi és meredten nézte azt az embert, akinek a számokat kellett felhúznia.

— Hét! — kiáltotta French, mikor a szám feltűnt, oly ember hangján, aki nem képes megérteni, amit a szeme lát.

*

Giveen úr és új barátja, mr. Welsh, az egyik reggeli vonaton Epsomba utaztak és a versenyter közelében foglaltak állást.

Giveennek sejtelme sem volt róla, hogy rokona, French, a City and Suburban-versenyre készítette elő Garryowent. Tudta, hogy arra szánták ezt a lovat, hogy megnyerjen egy nagy versenyt, de egyébként ép oly kevésbé konyított a lósporthoz, mint akár egy bazárhoz, s a versenyprogramra, melyet mr. Welsh a kezébe adott, nem vetett egy pillantást sem. A temérdek nép tolongása teljesen lekötötte figyelmét s a körülötte uralkodó zaj szinte elkábította.

A pályaudvaron egy fölöttébb gyanus, feltűnően öltözött egyén csatlakozott hozzájuk;

egyszerűen csak Lazarusnak mondotta magát, talán azért, mert idő- és erőpazarlás lett volna másképen mondani ki a nevét. Miután mr. Welsh összeismertette Lazarus urat Giveennel, a trió folytatta útját.

Megérkezve a versenytérnek arra a helyére, melyet kiszemelt magának Welsh úr, ki ez alkalomra a legbámulatosabb kockás ruhát öltötte magára, felállt egy hordóra, melyet Lazarus úr kerített elő valahonnan s kezdette szólítgatni a tömeget oly nyelven, mely Giveen úrtól lehetett volna akár görög nyelv is.

De Welsh úr szavainak hatását már könnyebb volt megérteni. Egyik ember a másik után állt elő, beszélt valamit görögül Welsh Paddyvel, kapott egy színes jegyet Lazarus úrtól és pénzt adott át az utóbbinak, aki azt egy zacskóba tette.

Telt az idő s amint a start pillanata mindjobban közeledett, a hordó tetején trónoló Welsh emberből vulkánná alakult át, melyből láva helyett hangok döltek, s minél többet bömbölt Welsh úr, annál többen jöttek hozzá és annál több pénz özönlött a verejtékező Lazarus zacskójába.

Egyszerre csak elvonult a tömeg. A levegőt egy kiáltás töltötte be: — Start! — és Welsh úr leugrott kimagasló helyéről.

— Most pedig, — mondotta Welsh úr — megyek a titkárhoz a barátommal. Itt van a pénzeszacskó, vigyázzon reá és ne felejtse el, hogy megbízunk magában. Két perc múlva visszatérünk. Maradjon itt nyugodtan és várjon be minket.

A következő pillanatban Lazarussal együtt eltűnt, magára hagyva a hordónál, kezében a zacskóval, a boldogtalan Giveent.

— Start !

Ez a szó egy City and Suburban-napon néha nemcsak négylábú, hanem kétlábú lényekre is vonatkozhatik.

Giveen, kezében a zacskóval, egymást vívó gondolatok martaléka lett. Mi lenne, ha Welsh Paddy és mr. Lazarus nem találnák meg a nagy tolongásban? Mittévő lenne akkor a pénzeszacskóval? Valóban nem tehetne egyebet, mint hogy magával vinné Londonba, s mint-hogy másnap vissza kellett utaznia Írlandba, tehetne-e mást, mint hogy oda is magával cipelné?

Gondolatai úgy játszadoztak a kapzsisággal és a lopással, mint a kölyökkutya a pajtásaival. Nem akarta ellopni a pénzt, de meg akarta tartani, ha amazok történetesen nem találnának rá. S elhatározta, hogy ezt a lehetőséget mindenképen megkönnyíti számukra. Ha véget ér a verseny, egy bizonyos ideig, úgy két vagy három percig vár, aztán visszalopódzik a pályaudvarra. Mellesleg szólva, tíz font úgyis jár neki. Paddy minden eshetőségre megígért neki tíz fontot.

Elmélyedve gondolataiba, alig hallotta a körülötte zúgó kiáltásokat, mikor a lovak elvágattak Tattenham Corner kanyarodójánál.

Giveen most már nem állhatta tovább, egy pillantást kellett vetnie a zacskóba ; leoldotta róla a kötést és belenézett.

Kavicsra és tégladarabokra esett megdöbbszent pillantása.

Mit jelenthet ez? Jaj, mit? Aztán eltalálta. Megcsalták.

Paddy meg Lazarus úr kerekét oldott a pénzzel. Okvetetlenül két zacskójuk volt s az igazit elcserélték. A nyomorultak! Most már sohasem látja a tíz fontját. Azért is hagyták faképnél. Ahelyett hogy maga is elinalt volna s eldobta volna az átkozott zacskót, a balekfogásról és rút helyzetéről mit sem gyanító boldogtalan ember a szíjnál fogva még a vállára akasztotta, mi több: még felállt a hordó tetejére is. E magaslatról buzgón fürkészte a tömeget, hogy, ha lehet, fölfedezze a gonosztevőket.

Nem látta meg őket; csak az izgatott, majomformájú ábrázatok nagy sokaságát látta; minden egyes arcot ékteleenné tett a tágra nyitott száj s mindegyik száj azt kiáltotta: »Fortune! Fortune!«

Tízezer hangnak kiáltásától visszhangzott a mennyboltozat. A nyakhosszal vezető Garryowen elhaladt a cél előtt, de a pálya és saját óhajta által megtevesztett tömeg azt képzelte, hogy a favorit győzött.

Mikor kihirdették az eredményt, a diadalkiáltás már gyöngébb volt.

1. Garryowen.

2. Fortune.

3. Freak.

— No, látom már, itt van. Kérek tíz shillinget. Helyre fogadtam Fortunere, kapok egyre kettőt.

— Mit mond? — kérdezte Giveen, elfordítva szemét az embersokaságról s egy ernyedtt formájú emberre nézett le, aki cilinderesen és rikítóan kockázott ruhában állt előtte s egy rózsaszínű kártyát nyújtott fel neki.

— Kérem a pénzemet.

— Nincs nálam az ön pénze. Egy nagy, vörösképi embert keresek és...

— No, végre megtaláltam! Tizenöt shilling. Helyrefogadás Freakre.

— No, csak hogy megtaláltam! Negyvenöt félkorona Garryowenre...

— Menjenek a pokolba! — kiáltotta Giveen úr a hordót körülvevő s pénzüket követelő embereknek. — Kinek néznek engem?

— Nála van a zacskó! — kiáltotta egy hang.

— Együtt volt azokkal a bitangokkal! — bömbölte a másik.

— Csaló! — kiáltotta a harmadik s ez utóbbi kiáltás után letaszították Giveent a hordóról. Kicsikarták kezéből és kibontották a zacskót.

Csak ekkor kezdődött el a haddelhadd s bajos volna megállapítani, honnan termett elő a rendőrség, de éppen jókor jött, hogy megmentse Giveen úr ingét és nadrágját. Mire négy tagbaszakadt rendőr körülvette s csatára szállt az életéért, már foszlánnyá lett a kalapja, kabátja, mellénye. Több más szélhámos is bonyolította azon a környéken gyanus üzleteit s azok is jókor kereket oldottak. A tömeg rosszkedvében volt, mert a favorit veresége pénzébe került s úgy látszott, hogy az istenek a költői igazságszolgáltatás egy nemével szolgáltatták ki a nép dühének éppen Giveent.

— Tépjétek szét!

— Fojtsátok a vízbe! (Mértföldes kerületben se találhattak volna egy pocsolyát is.)

— Vessétek rá magatokat!

— Le a rendőrséggel!

— Csaló!

— Nézze! — kiáltotta Dashwood.

Dashwood az örömében félittas Frenchet, ki nagy vagyont nyert, — nem is szólva a díjról és dicsőségről — épen a nyergelőhelyhez kíserte, mikor az ordítózó nép egész tömegébe keveredtek s a sokaság kellő közepén megpillantották a rendőrök sisakjait.

— Valami szélhámós lesz az a szegény ördög! — kiáltotta French. — A rendőrség lefülelte! Hej! De — Istenemre, hiszen ez Giveen!

Egy pillanatig látta rokonának arcát s a következő másodpercben már a sokadalomba keveredett és segített a rendőrségnek.

— Mihály! — kiáltotta a félmeztelen Giveen.

— Segíts, mert darabokra tépnek! Segítség! Halljad, mit beszélnek ezek az ördögök... Segítség!

Frenchet a következő pillanatban félretasztották. Tizennégy rendőr, ék módjára, támadást kezdett, Giveen megmenekült. Aztán elkísérték, egyenesen a rendőrség börtöne felé.

— Hitte volna ezt valaha? — kiáltotta French. — Most, hogy megnyertem a versenyt, mindent, ily gyalázatot érek meg!

— Jöjjön, — mondotta Dashwood — majd elmehet a rendőrállomásra, ha látta a lovat. A fickó most biztos helyen van. Úgy kellett

neki. Persze, tévedés lesz az egész. Nincs annak annyi esze, hogy csalni tudna. Jöjjön.

Két óra múlva French, Lawson őrnagy és Dashwood, miután pezsgős ebéddel ünnepeltek meg a győzelmet, a rendőrállomásra mentek. Az őrnagy megnevezte magát s kieszközlötte az engedélyt, hogy French meglátogathassa rokonát.

Giveen egy tömlőben volt és raktakaró földte vállát.

— Itt vagy hát! — mondotta French. — Szép gyalázatot hoztál reám s az egész családra! Mi is hozott téged ide? Tudod-e, hogy mit kapsz ezért? Valószínűleg hat hónapot!

— Jaj nekem! — bögte Giveen. — Igazán, nem tudom, hogyan is estem ebbe a csávéba. Mit tettem, hogy mindnyájan így megrohantak?

— Mit tettél? — kiáltotta French. — Beárultál Lewisnál, te bitang! Azt tetted. De legalább javulj meg most, hogy utolért a baj! Alattomban Crowsnestbe jöttél, hogy megtudd a címemet. Rosszindulatú, alávaló gazember vagy, az bizony, s jól esik tudnom, hogy a legközelebbi hat hónap alatt, vagy talán egy egész esztendeig is azzal fogod tölteni az időt, hogy csepűt tépsz, vagy a taposómalmon táncolsz. De most vallj meg őszintén mindent. Mit műveltél itt?

Engedve e felszólításnak, Giveen elmondotta esetét Welsh Paddyval és Lazarussal, és French, hallgatva előadását, nem állhatta meg, hogy fel ne kacagjon.

— Welsh Paddy! — mondotta. — Szent Isten, hiszen egyre rosszabbat és rosszabbat hallok! No, te ugyan alaposan benne vagy a pácban és meglehet, hogy két esztendőt is ülsz. Most pedig hallgass reám, megpróbállak kihúzni a bajból. Ha megígéred, hogy a legközelebbi vonaton visszautazol Irlandba, holnap beszélek a rendőrbíróval s megmondom neki, hogy rokonom vagy és bolond vagy. Elmondhatod neki azt, amit nekem is elmondottál; talán elhiszik, ha jótállok érted. Megértettél?

— Meg.

— Visszamégy Irlandba?

— Vissza.

— És sohasem avatkozol többé a dolgaimba?

— Meg is esküszöm reá!

— Nos, ma éjszakára már csak itt maradsz, mert nem bocsátanak el, míg a vizsgálóbíró ki nem hallgatott. Fölösleges így jajveszékelní, itt kell maradnod s holnap reggel, ha a bíró elé kerülsz...

— Megfogadom; színlelni fogom, mintha félkegyelmű számár volnék...

— Nem is kell színlelned, — felelte mr. French.

Kiment a börtönből és mély elégtétellel hallotta, mikor Giveenre rácsukták az ajtót; aztán visszatért kísérlőivel Badminton Houseba.

— Megtáviratoztam Grimshaw kiasszony-nak, — mondotta Dashwood — hogy Garrycwen győzött.

— Helyes, — mondotta French.

— Tudja, — szólta Dashwood — azzal a szándékkal járok, hogy tüstént levelet írok neki. Minthogy ezt a Giveen-ügyet még el is kell intézni, holnapután előtt alig térhetünk vissza Crowsnestbe. Azért hát írni akarok neki s kereken ki akarom jelenteni, hogy . . . szóval, meg akarom mondani neki, hogy szeretném, ha eljönne hozzám feleségül. Meg akarom mondani neki, hogy most már ismer, amenynyire valaha kiismerhet, s hogy ha nem volna kedve, képes volnék megnyugodni abban is, s azért jó barátja maradnék. Mind a hárman, Grimshaw kisasszony meg én, meg maga, mindig jó barátai maradunk egymásnak, ha akármi történik is; de leghelyesebbnek tartom minél hamarább tisztázni a helyzetet, mert tovább így nem maradhat. S az ember írásban legjobban megmagyarázhat mindent.

— Igaza van, — felelte French. — Csakugyan, nem gondolhattam semmire amiatt a ló miatt. Ha jól meggondolom, nagyon különös az, hogyan került a házamhoz az a leány s hogyan óvta meg az életemet a hajótöréstől. Őszintén szólva, úgy megbabonázott, hogy intésére képes volnék lehúnyt szemmel menni utána a fekete ingoványba is. Drága kincs az, Istenemre, drága kincs. Gondolja meg, mi mindent nem tett értem: kuporgatott és takarékoskodott, garasonkint olvasta ki a zsebpénzemet — nem tréfálok ám —, rendben tartotta a házat; s ő volt, aki azt az ötletet adta, hogy vigyem el Garryowent Drumgoolból. Azonkívül pedig, ha ő nincs, maga sem került volna soha a házamhoz, s

mi mindent nem köszönhetek én magának? Kétszer, háromszor húzott ki a legnagyobb bajból! Kedves öcsém, — kiáltotta French szívből fakadó hangon és megragadta Dashwood kezét — maga volt az én jó nemtőm, mert ha nem teszi el utamból azt a bitang Giveent, végem lett volna, s remélem is, hogy ő magát választja és boldoggá teszi.

— Szerencse kérdése az egész, — mondotta Dashwood és melegen rázta meg French kezét — az ember nem tudhatja soha, hogy egy asszony mire gondolja rá magát. És ezennel kijelentem, hogy ha kosarat kapok tőle és maga ... maga ... no, egy szóval, ha maga feleségül veszi, el fogom felejteni, hogy valaha is szerettem, s olyan jó barátok maradunk, mint mindig is voltunk.

— Azt mondotta, hogy írni fog neki?

— Úgy van, még pedig tüstént.

— Akkor, — mondotta French — megteszem azt én is. Magam is írok neki.

HARMINCKETTEDIK FEJEZET.

Visszapillantás Frenchre.

Tizenharmadikának reggelén, mikor az urak elutaztak, — French úr a lóval Epsomba és Dashwood úr Hollboroughba, hogy kiszabadítsa a tömlöcből a végrehajtót — Grimshaw kisasszony magára maradt. A hónapok sora óta először lepte meg az egyedülvalóság érzete.

A női társaság sohasem kárpótolhatja a nőt a férfiakkal való érintkezésért, mint ahogy a férfi sem lelhet ellenértéket a férfitársaságban a nők társaságáért. French és Dashwood életető elemei voltak; most, hogy elmentek, a villa kihaltnak és sivárnak látszott.

Violet lelkéből megszerette mind a két férfiút, s ha szigorúan vallatóra fogta volna is magát, azt hiszem, nem tudta volna eldönteni, melyik kettejük közül a kellemesebb társalkodó. Dashwood Bobby mellett szólt a fiatalsága s a fiatalság húz a fiatalságához; ám Frenchben volt élettapasztalat — ha nem is vette sok hasznát —, azonkívül pedig French egyéniség is volt. Volt valami le nem írható derű egész valójában; jelenléte jól esett az embernek, s bár képes lett volna embert ütni le egy gombostű miatt, bár sportszerűen űzte az adósságcsinálást s a sportért adósságba verte magát, a whisky bőséges élvezetével pedig megbotránkoztatta volna a kedvöket csak árpalében, teában és pirított zsemlyében lelő moderneket, mégis, ha arra került a sor, igazi keresztény s jó barát volt, ki nem hagyja el a szerencsétlenségben, akiket szeret.

Nem tehetem, hogy meg ne álljak mellette, mert ahhoz a fajtához tartozik, mely pusztulásnak indul oly korban, hol a hidegség és a korrekt magaviselet elleplezi, anélkül hogy a legkisebb mértékben is gyengítené a férfi lényéhez hozzátartozó nyerseséget és vadságot.

A magáramaradt Grimshaw kisasszony bejárta a szobákat, néhány számtani példát adott fel Effienek, hogy foglalkoztassa, aztán

visszavonult a saját szobájába és magára zárta az ajtót.

Csak most kezdte megérteni, mily kétségbeejtő valóságok állnak az egész Garryowen-komédia hátterében.

Ha nem győz a ló?

A romlás, mely már annyiszor volt ez öt szoba belefoglalva, egész rideg kérlelhetetlenségével tűnt Violet szeme elé. A ló, a kártya, a kocka, a bor! Az idegenkedést, melyet az ember az efélék miatt zajt ütő Piperek iránt érez, csak fokozza a valóság, mely lármájuknak alapját teszi.

A nyomor, a szegénység és a nélkülözés prófétái ők, prófétái annak a nyomornak és nélkülözésnek, mely egyszer csak megrohan téged, a feleségedet s a gyermekeidet s nem bocsát el, míg a koporsótokban nem pihentek. Prófétái annak a szürke virradatnak, mely oxfordi szobádban, mikor barátaid elmentek, a kártyával teleszórt padlóra világít, hol összeomlott kártyavárként hever egy valamikor sokat ígérő ifjú életremény. Orvosok ők, kik megjósolnak erőtlenséget, leromlást, negyven éves korral bekövetkező aggságot — lelki halált.

Effie mindenesetre biztosítva volt évi kétszáz font jövedelmével. Vagyonát nem érintette semmi. De mi lesz a jókedvű Frenchből? Violet sokkal jobban ismerte anyagi viszonyait, semhogy ne tudta volna, hogy teljes és tökéletes anyagi romlás vár reá.

Köny tolult a szemébe; aztán gyorsan felszárította s az arca kipirult. A kockázat vak-

merősége megragadta büszke lelkét. Kétkedő ember még sohasem yitt végbe nagy tettet s diadalra nehéz vállalkozást. Garryowen győzni fog. Kétkedni ebben, úgy érezte, árulással érne fel, míg a sikerbe vetett hit talán elősegítheti a győzelmet.

Nem sokkal három után visszatért Dashwood úr a tömlöcből kiszabadított védencével egy dogcartban, melyet a falusi csapszékből fogadott fel.

Piper úron nagy kimerültség látszott. A boldogtalan férfiú szigorú bírói megrovást kapott, azonkívül két font pénzbüntetésre is ítélték, melyet Dashwood kifizetett helyette.

Reggeli elmélkedése során, a crowsnesti börtön cellájában, Piper úr arra a meggyőződésre jutott, hogy rosszul állnak dolgai s kárba veszett fáradság volna fulánkját venni a dolognak. Nagyon is jól tudta, hogy az a boldogtalan ember, aki még ki is akarja magyarázni részegségének okait, nevetségessé teszi magát. Ha azt vallja, hogy erőszakkal itatták le, oly páratlan állítást kockáztat meg, hogy bizonyára még a londoni újságok is kapva kapnak rajta. Mi haszna akkor, ha szabadon bocsátják is? Ha elvitték a lovakat, legjobb lesz azzal védekeznie, hogy akkor történt a szöktetés, mikor aludt, s minthogy pénze volt, nem kétkedett benne, hogy bármily reá kirovandó pénzbüntetést képes lesz megfizetni. A rugásra mellyel a rendőrt tisztelte meg, nem emlékezett.

Dashwood úr, mikor kiszabadította, a pénzbüntetést helyette megfizette s őt magát a

hollboroughi vendéglőben szódavízzel megvendégelte, felfedte előtte a való tényállást s biztosította, hogy a lovat a verseny után okvetlenül és haladéktalanul visszahozzák s hogy az adott viszonyok között nem tehet jobbat, mint hogy Crowsnestben marad, elfogadja a French-család vendégszeretetét s bevárja a továbbiakat.

Dashwood úr ehhez képest le is tette őt a villában és Grimshaw kisasszonnyal folytatott rövid beszélgetés után visszatért Londonba.

HARMINCHARMADIK FEJEZET.

A római úton.

A tavasz ez évben korán köszöntött be. A fecskék megérezhették ezt, mert néhány nappal előbb érkeztek meg, mint más esztendőekben, s Crowsnest római útjának némaságát ma, április tizenhatodikán, elevenné tették csicsérgésükkel és szálló árnyaikkal; a fák kizöldültek, a kis folyó pajzánul tajtékzott a híd alatt s az erdő mélyéből kihallatszott a kakuk édes, lágy szava.

Grimshaw kisasszony felszabadította magát Effietől s lesétált a hídhoz; most ott állt, nézte a csillámló vizet s a barna füvet s hallgatta a kakukszót és az ágak közt lévő madarak csicsérgését.

Egy távirat meghozta neki tegnap a nagy győzelmi hírt s a mai reggeli posta két levelet

hozott számára — az egyiket Frenchtől, a másikat Dashwoodtól.

Gondosan elolvastva az írást, meggyőződött róla, hogy a két férfiú szerelmes belé s mégis arra akarja bírni mindegyikök, hogy ne utasítsa vissza a másikat.

Ma este érkeznek meg. Határoznia kell, és nyilván azért is jött ide, hogy fontolóra vegye a kérdést.

Most, hogy a dolog világosan állt előtte, valósággal zavarba ejtette az a lovagiasság, melyet a két férfiú tanusított egymással szemben. Violet azért jött ide, hogy alaposan mérlegre vesse a dolgot, de a szíve valóság szerint, neki magának is öntudatlanul, már határozott, hogy a két férfiú közül mely ket választja pályatársul.

Nem volt senkije, kinek tanácsát kérje, senkije, kinek megvallhatná választását. A híd mellvédjének keskeny párkányán ülve, s engedve a kedves ösztönnek, mely arra szokta biztatni a leányt, hogy nevét együtt írja papírra annak a férfiúnak a nevével, akit szeret, napernyőjének végével, ábrándosan, mint a médium, kit egy szellem sugal, leírta az út homokjába :

VIOLET

Aztán, félig elpirulva hozzákészült, hogy leírja melléje azt a végzetes másik nevet s az ágakon fölötté lévő madarak előrenyújtották a nyakukat, hogy ők is lássák — de abban a pillanatban a magaslat tulsó feléről egy

gyorsan közelgő automobil bűgása hallatszott fel s a varázslat megszűnt.

Mikor az autó elrohant mellette, Violet a híd korlátjánál állt és lenézett a folyóra. A poros úton nem látszott név és semmi sem beszélt szerelemről más, mint a lány igézetes alakja és a szép reggel.

